

Türkiye Bölünür mü?

PKK terörü

Devlet terörü

Türk milliyetçiliği

Kürt milliyetçiliği

Bu kitap Derin Düşünce Fikir
Platformu'nun okurlarına
armağanıdır.

www.derindusunce.org

İçindekiler

Önsöz.....	6
PKK... Ters giden nedir? Bundan sonra nereye? (Mehmet Yılmaz).....	7
Vatanın bütünlüğü silahla mı korunur? (Mehmet Yılmaz).....	20
Parçalanmış kimlikler için yeni iklimler (<i>Burhan Özgen</i>).....	29
Kürt Olmak (<i>Ceren Gökoğlu</i>)	32
Birlikte yeni tarih yazalım(Ufuk Uras)	34
Şeyh Said 'İngiliz Ajanı' mıydı? (Mustafa Akyol).....	38
Kürtlerden korkuyorum, öyleyse varım! (Mehmet Bahadır).....	40
Kürtlerin Kimliği, Türkiye'nin Kimliği(Mustafa Akyol)	44
Norşin Köyü'nün Sıradışı Kızı(Özlem Yağız)	46
Töre, Din ve Kürtler(Mustafa Akyol)	50
Sarmaş dolaş çocuklardan korkmak(Ferhat Kentel).....	52
AK Partinin Kürt Sorunu ile Amansız Sınavı (Abdurrahim İslamoğlu).....	56
Yar Bana Bir Komutan! (<i>Mehmet Şarman</i>).....	63
Böyle Gitmez, Bir An Önce Bir Şeyler Yapılmalı(Sever Işık).....	66
PKK'yı Yenmek, Kürtleri Kazanmakla Olur(Mustafa Akyol)	69
Bu ülkenin çocukları cephane midir? (Rasim Ozan Kütahyalı).....	71
Ben bir bölücüyüm! (Mehmet Şarman).....	73
Kanada ayrılıkçıları nasıl ikna ediyor? (Ufuk Coşkun)	79
Kabul edin ey Türkler! Kürtlere yanlış yapılıyor! (Ufuk Coşkun).....	82
Kürtlerin Kürtçesizleşmesi(Sever Işık)	85
Ax! Welate min – Ah! vatanım(Mehmet Yılmaz)	88
Cumhuriyet Gazetesi Kürtleri neden yamyam ilân etti? (<i>Hasan Rua Demiroğlu</i>) .	98
Kürd'ün adı anılmazdı,gerilla olmasaydı...(Rasim Ozan Kütahyalı)	106
Üç Tarz-ı Siyasetin Üç Tarz-ı Kürdü(Sever Işık).....	108
Kürtlerin sesi: Ne sadakat, ne terk(Ferhat Kentel)	111
Kürd açılımı ve gard almak (<i>Mehmet Yavuz</i>).....	115
Türklerin İsteddiği Kadar Sevinmek (Muhammed Zubeyir Şivan).....	118

Türkiye Bölünür mü ?

Evet susacağız! (Özlem Yağız)	122
Herkesle kardeş oluruz ancak bir şartla! (<i>Ufuk Coşkun</i>).....	125
TSK içinde kaç bölücü subay var? (Rasim Ozan Kütahyalı).....	127
Kürt Açılımı 'Siyonistlerin Oyunu' mu? (Mustafa Akyol)	129
Allah seni star etsin, Amin. (Talha Can).....	131
Barış istemeyen eşektir! (Mehmet Yılmaz).....	133
Öcalan realitesi ve Kürt açılımı(Rasim Ozan Kütahyalı)	135
MHP, 'Üç Hilal'e Sadık Olmalı(Mustafa Akyol)	138
Kürt açılımı devletin değil herkesin meselesi (Fahri Alimoğlu)	140
Yasaklı Bir Filmin Anlattıkları(Talha Can)	146
Türkler Türkiye'nin bölünmesini isteyecek! (Rasim Ozan Kütahyalı)	151
Kürtlere Türkçe bir tavsiye(Mustafa Akyol)	153
kürt sorunu takvime bağlanamaz(Ahmet Cem Özen)	155
Türk okulunda Kürtçe şarkı olur mu? (Ufuk Coşkun)	157
MHP ve Kürtler(Mustafa Akyol)	159
PKK'lılara yönelik bir «eve dönüş» yasası faydalı olur mu? (Mehmet)Yılmaz.....	161
Taş Atmak Sadece Filistin'de mi Güzeldir? (Özlem Yağız).....	163
Kimlikçi siyaset Türkiye'de federasyonu zorunlu kılar I(Emre Er).....	167
Kimlikçi siyaset Türkiye'de federasyonu zorunlu kılar II(Emre Er)	173
Kimlikçi siyaset Türkiye'de federasyonu zorunlu kılar III(Emre Er)	180
Kimlikçi siyaset Türkiye'de federasyonu zorunlu kılar IV(Emre Er)	186
Kimlikçi siyaset Türkiye'de federasyonu zorunlu kılar V(Emre Er).....	194
PKK'lıları affetmek(Mehmet Yılmaz)	205
Atatürk Kürt Meselesinde Yanıldı(Mustafa Akyol)	210
Gaziler, şehitler ve 'zenci'ler(Rasim Ozan Kütahyalı).....	212
Son terörist eceliyle mi ölecek?(Mehmet Yılmaz)	214
Bir Kürt Olarak Ne İstiyorum? (Kemal Dino)	217
Şıma Kul Kerd Zerre Ma (*) - Yüreğimize Gam Eklediniz (<i>Abdurrahim İslamoğlu</i>)	220
Türk ordusundan hesap soran bir Türk annesi(Rasim Ozan Kütahyalı)	223
Kürtler de Bizim Soydaşımız(Mustafa Akyol)	226
Kuzey Irak'a girelim mi? (Mehmet Yılmaz).....	229

Türkiye Bölünür mü ?

Evet, PKK 'İlerici'dir! (Mustafa Akyol).....	236
Analar daha çok mehmetçik doğurur ama helikopter doğuramaz(Rasim)Ozan Kütahyalı	238
Ölümler yenilerinin bahanesi olmasın (<i>Zübeyr Hannis</i>).....	241
Türk askeri kurbanlık koyun mudur? (Mehmet Yılmaz).....	243
Terör ne zaman duracak? (Mehmet Yılmaz)	246
Güneydoğu'da ölüm ve Medya Dili(Rasim Ozan Kütahyalı)	248
Terörist evlatlarımız ve Anzak leşlerimiz(!)(Mehmet Yılmaz).....	251
Genel Kurmay Başkanı ile konuşmak...(Mehmet Yılmaz)	256
Kapatın Türkiye'nin önünü! (<i>Erhan Kanışlı</i>).....	258
Bu Kez Şehit (?) Olan Asker Babası(Cemile Bayraktar)	263
Kültürler Atlası Anadolu'nun Rüyası(Talha Can).....	266

Önsöz

"Bebek katili! Vatan haini!..." PKK terörünü lanetliyoruz ama devlet eliyle işlenen suçlara karşı daha bir toleranslıyız nedense.

"Kürtler ve Türkler kardeştir" diyenlerin kaç "seni seviyorum" demeyi biliyor bu dilde? Ülkemizin terör sorunu ne PKK ne de Kürt kimliğiyle sınırlanamayacak kadar dallandı, budaklandı. Bazı temel soruları yeniden masaya yatırmak gerekiyor:

Kürtler ne istiyor?

Türkiye'nin bütünlüğü silahla mı korunur?

İspanya, Kanada, Almanya etnik ayrılıkçılıkla nasıl mücadele etti?

PKK ile mücadelede ne gibi hatalar yapıldı?

Bir federasyon çözüm olabilir mi?

İslâm ne kadar birleştirici olabilir Kürt ve Türk milliyetçiliği karşısında?

Töre cinayetleri, Kuzey Irak ve daha nice konuyu ele aldığımız bu 267 sayfalık kitabı ilginize sunuyoruz.

PKK... Ters giden nedir? Bundan sonra nereye? (Mehmet Yılmaz)

Ülkemizde çeyrek asırdır bitmeyen bir silahlı mücadele sürüyor. Zaman zaman hızlanan bu savaşta Leninist-Maoist devrimci şemaya göre kurulmuş bir örgüt olan PKK bir ulus devlete, **“laik ve demokratik” Türkiye Cumhuriyeti’ne kafa tutuyor**. 1980’li yıllardan beri duyduğumuz “bölücü örgütün beli kırıldı” tarzı nutuklara rağmen PKK eylemlerine devam ediyor.

Aslında Türkiye’de sorunlara yaklaşmayı bilen aydınlar ve yöneticiler var. Meselâ yıllarca belimizi büken enflasyon sorunu akıl, yöntem ve dirayetle çözüldü. %100’lere yaklaşan bir enflasyon geleceğimizi, kalkınmamızı ipotek altına almıştı. Bugün %10’dan aşağı indirmenin yollarını arıyoruz. Eğer **“ters giden nedir? Bundan sonra nereye?”** diye sorulmasaydı enflasyondan kurtulabilir miydik?

Ne var ki PKK terörü ile mücadele konusunda ne olup bittiğini sorgulayan hemen herkes **“hain – ordu düşmanı”** damgası yiyebiliyor. Bu konuyu açarak, özellikle de neyin ters gittiğini sorarak bir başarısızlığı işaret ediyoruz. Unutmamak gerekir ki nazarımızda bu başarısızlık TSK’ya değil bütün Türkiye’ye ait. Zira söz konusu

Türkiye Bölünür mü ?

olan askerî değil siyasî bir başarısızlık. Çünkü bir ülkeyi bölmek askerî değil siyasî bir projedir. Özetle PKK'nın mücadelesi TSK'ya değil Türkiye'ye karşıdır.

PKK hakkında düşünmek ve konuşmak kolay değil

Bir konuda insanların konuşarak çözüm arayabilmesi için anahtar kavramlara aynı adları vermiş olmaları yani ortak bir dile sahip olmaları gerek. Biz de öncelikle kelimelerin içinin neyle doldurulduğuna bakalım. Türk basını, güvenlik

güçleri, yabancı basın ve PKK 'nın kendisi aynı kavramlar için aynı kelimeleri kullanmıyor. *Terörist, bölücü hareket, gerilla, ayaklanma, bağımsızlık savaşçısı, direnişçi, şehit*. Bu kelimelerin bazısı dünya tarihindeki hatta dinimizdeki "haklı" mücadeleleri çağrıştırdığı için PKK'nın eylemlerine de retorik bir meşruiyet kazandırıyor. Gerilla bunlardan biri. PKK silahlı mensupları için bu kelimeyi kullanmayı tercih ediyor.

Gerilla aslında İspanyolca guerra (=savaş) kelimesinin küçültülmüşü, bir tür "savaşçık". [Napoleon'a](#) karşı mücadele eden [İspanyol direnişi](#) sırasında ortaya çıkmış. Doğrudan çeviri yaparak Amerikan ve İngiliz kaynakları da bu kavrama "small war" (küçük savaş) diyorlar sıklıkla. Anglo-Saxon kaynaklarda yakın anlamda kullanılan bir başka terim ise **insurgency – counterinsurgency** (isyan ve karşı isyan).

Aslında gerilla kelimesinin işaret ettiği önemli bir teknik bilgi var o da orantısız güçlerde karşıya gelmiş iki silahlı grup. Bu olduğu zaman zayıf olanın tek çaresi saklanmak ve vur-kaç taktiği ile büyük orduyu taciz etmek. Büyük ordu genellikle sırtını bir devlete dayadığı için küçük olanı "terörist" ilân ediyor. Küçük olan ise "ezilen-mazlum" kimliğini seve seve kabul ederek "dev bir orduya kafa tutan bir avuç kahraman" rolüne bürünüyor.

Terörist nitelenmesine gelince... Bu bir anlamda sağlıklı düşünmeye mani zira bu bir savaş türü değil bir yöntem. Ayrıca [DEV-SOL'a](#) karşı yapılan mücadele ile **PKK**'ya karşı yapılan mücadele arasında çok fark var. Hukukî bakımdan terör suçunu işlemiş olabilirler. Ama stratejik açıdan ikisini de aynı kategoriye koymak, aynı yöntemlerle mücadele etmek sonuç getiremiyor. Ayrıca bir devletin de terörist gibi davranması yani devlet terörü söz konusu olabilir.

Basitçe özetlemek gerekirse :

- 1) **isyan** : Mücadelenin başlangıcını,
- 2) **Terör** : Mücadelede kullanılan yöntemlerden birini,
- 3) **Gerilla** : Güçlerin orantısızlığını,
- 4) **Mücahit-Şehit** tarafların mücadelelerine manevî bir boyut atfettiklerini,
- 5) **Direnişçi-Devrimci ayrımı** : zayıf tarafın statükocu olup olmadığını,

İfade ediyor.

Kanaatimizce bu terimleri ideolojik ve dinî renklerinden soyutlamak bugün için imkânsız. Bu terimlerin temsil ettiği teknik kavramları daha iyi ihâta eden "gayrı

Türkiye Bölünür mü ?

"nizamî harp" ve "asimetrik savaş" terimlerini bu makale için daha uygun buluyoruz.

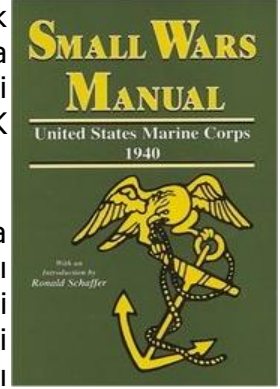
Önemli

uyarı

Yazının maksadı haklıyı haksızı ayırmak olmadığından vereceğimiz örnekler sadece stratejik ve taktik açıdan değerlendirilmeli. Kullanacağımız hiç bir kelimenin arkasında da ideolojik bir tercih aranmamalı.

Asimetrik savaş ve gayri nizamî harp

Orantısız güçlerde iki silahlı grubun karşı karşıya geldiğine sık sık tanık oluyoruz. Irak'ın işgali, Afganistan'ın Sovyet Rusya tarafından işgali, Çeçenistan, Filistin... Fakat aynı asimetri İspanya'da [ETA](#), Kuzey İrlanda'da [IRA](#) ve Türkiye'deki PKK olaylarında da var.

Asimetri kadar önemle üzerinde durulması gereken bir başka konu da "gayri nizamî" olgusu. Üniformaları, bayrakları, ayrı renk ve modelde araçlarıyla nerdeyse bir spor karşılaşması gibi algıladığımız savaş uzun zamandır gayri nizamî vasıflar edindiğinde. İstihbarat, ekonomik casusluk, propaganda, aracı kuvvetler yoluyla savaş...

Asimetrik savaşın "gayri nizamî" olmasının birinci sebebi profesyonel olmayan [paramiliter](#), [milis](#) veya Geçici Köy Korucusu gibi birimlerin varlığı. Bu birimler resmen bir komuta zincirine bağlansalar da gerekli eğitime ve organizasyona sahip olmadıkları için faydadan çok zarar getirebiliyorlar. Türkiye'deki duruma bakacak olursak korucular TBMM Faili Meçhul Siyasi Cinayetler Araştırma Komisyonu raporuna göre :

"Çoğu kez hem devletten maaşlarını almışlar, hem de terör örgütüne -kimi zaman korkudan, kimi zaman isteyerek- yardım ve yataklık yapmışlardır. Bazıları ise korucu kimliği ile silah, uyuşturucu vb. kaçakçılığı yapmışlardır. İşledikleri fiiller yüzünden mahkemece aranan korucular, maaşlarını düzenli olarak aldıkları halde yakalanamamışlardır. Korucular yörede etkili olan aşiret sistemi yüzünden aşiret ağalarının emri ile hareket eder olmuşlar; kendi yandaşları olmayan kişilere PKK taraftarıdır diyerek baskı uygulamışlardır.

1985 yılında başlatılan Koruculuk uygulamasında 1997 yılına dek geçen süre içerisinde 23 bin 817 geçici köy korucusu görevinden uzaklaştırılmıştır. Bu korucuların 20 bin 319'unun görevi ihmal suçunu işlediği açıklanmıştır. İçişleri Bakanlığı'nın açıkladığı rakamlara göre, koruculuk uygulamasının başlatıldığı tarihten günümüze kadar geçen 21 yıl içerisinde, 2 bin 402 korucu terör suçlarına karışmış, 936 korucu hakkında mala karşı işlenen suçlardan, 1234 korucu hakkında şahsa karşı işlenen suçlardan, 428 korucu hakkında da kaçakçılık suçundan işlem yapılmıştır"

Türkiye Bölünür mü ?

Aslında ne asker ne de sivil sayılabilecek birimlerin savaşa karışması aslında zayıf taraf için büyük bir avantaj. **"Yanlışlıkla" öldürülen sivillerin** cesetlerinin yanına silah konabildiği gibi sivil kıyafetle savaşanlar öldüklerinde basın olay yerine varmadan silahları yandaşları tarafından yok edilebiliyor. Böylece

Asimetrik savaş (AS) hukuktan rahatsız olan güçlerin kolayca hareket edebilecekleri "dumanlı havayı" oluşturuyor.

Savaşan birimlerin "gayri nizamî" oluşunun yanı sıra stratejisi de "gayri nizamî". Askerî bakımdan zayıf olan grup mücadeleyi ister istemez askeri olmayan boyutlara taşıyor:

- 1) Diploması,
- 2) İç politika,
- 3) Ülke ekonomisi,
- 4) Medya ve propaganda,
- 5) Halkın psikolojisi.

Sonuç olarak büyük ordunun askerî alanda elde ettiği başarılar **"önemsizleştirilebiliyor"** hatta "başarısızlık" olarak gösterilebiliyor.

PKK'nın dış politikamızı meselâ AB, ABD, İran ile olan ilişkilerimizi nasıl olumsuz etkilediğine bakarsak birinci, 22 Temmuz seçimlerinden önce patlayan bombalara bakarsak da ikinci boyutu çok net görmüş oluruz. Diğer maddelerdeki sorunları ise biz sıradan insanlar her gün yaşıyoruz.

İşte bu sebeple asimetrik savaş (AS) asla askeri bir harekât olarak değerlendirilmemeli. Tersine silahlı çatışma boyutu toplam mücadelenin içinde az bir yer tutmalı.

Asimetrik Savaş (AS) ve kontrgerilla operasyonlarının teorisyenleri arasında mutlaka anılması gereken isimlerden biri 1952 -1954 yılları arasında Malaya'daki kontrgerilla operasyonlarındaki başarısıyla ün kazanan [General Gerald Templer](#) . Templer'a göre "Ateş etmek işin sadece %25'idir. ". Cezayir savaşındaki tecrübelerini kitaplaştıran ve fikirleri [Amerikan ordusunun kontrgerilla el kitabında](#) sık sık anılan Fransız subayı [David Galula](#) da "Mücadelenin %80'i siyasi, %20'si askeridir" diyor.

Leninist-Maoist şemada gerilla savaşı

Asimetrik Savaş (AS) teorisyenleri içinde bizim açımızdan en büyük önem taşıyanlar şüphesiz

Türkiye Bölünür mü ?

komünizm çizgisi içinde bu teorileri uygulamaya koymuş olanlar. Zira PKK Kürt milliyetçiliğini kullanmakla beraber komünist grupların örgütlenmesini ve yöntemlerini uygulamakta. Hatta PKK'ya bağlı siyasi örgütlerde de bu mirasın izlerini görmek mümkün.

[V.I. Lenin](#) , [Mao Zedong](#), [Ernesto Che Guevara](#). Asimetrik Savaş (AS) ve [gerilla taktikleri üzerine yazmış liderler](#). Meselâ Mao'nun yazdığı "Gerilla savaşı üzerine" adlı kitapta şu görüşler dikkati çekiyor :

"Gerilla savaşını ulusal politikadan ayrı düşünmek için hiç bir sebep yok. Tersine yönetim ve gerilla savaşının idaresi tamamen Japonlara karşı verilen mücadele ile

eşgüdüm içinde olmalı. Gerilla savaşını sadece askerî bir manevra gibi görenler onu yanlış anlayanlardır. Gerillanın politik etkilerini ve hedeflerini asla gözden kaçırmamak gerekir. Aksi takdirde halkın güvenini kaybederiz ve bu da bizi başarısızlığa götürür. (Bkz. Birinci Bölüm, "Gerilla savaşı nedir?")

Lenin'e göre ise AS karşısında tarafların ayrı bir organizasyona gitmesi gerekiyor:

"Köhne propaganda ağlarımızın organizasyonu yeni ajitasyon eylemleriyle alt-üst oldu. Toplu gösteriler eski komitelerimizin çalışma şekillerini kökten değiştirdiler. Bir savaşta her askerî eylem savaşın organizasyonunu bir yere kadar değiştirir. Bu artık savaşılmayacak anlamına gelmez. Savaşmanın yeniden öğrenilmesi gerekir." (Bkz. "Gerilla savaşları" adlı makalesi)

Gerek batılı teorisyenler gerekse komünist liderlerin ölçütleriyle değerlendirildiğinde **Türkiye'nin verdiği mücadelede askerî olmayan boyutların göz ardı edilmiş olması bizce en büyük eksiklerimizden.** Özellikle Tansu Çiller dönemindeki "kurşun atan-yiyen" vizyonu, OHAL uygulamaları.

Kendi ayağına kurşun sıkmak

Normal bir savaş ile AS arasındaki en önemli fark hedef. Zira tarafların güçleri arasındaki çok büyük orantısızlık sebebiyle zayıf olan tarafın bir coğrafi bölgeyi hedeflemesi imkânsız. Çünkü geniş bir bölgeyi kontrol altına alsa bile güçlü olan taraf sayı üstünlüğü ve ağır silahlarıyla durumu derhal kendi lehine değiştirecek kapasitede.

AS'ta zayıf tarafın hedefi halkın kendisi. Yani halkın devlete

Türkiye Bölünür mü ?

olan bağlılığını zayıflatmak ve güçlü olan tarafı adeta yabancı bir ülkede savaşıyormuşçasına yıpratmak. USAK Başkanı ve Uluslar arası İlişkiler uzmanı Sedat Laçiner'in de ["Askeri Neden Eleştirdim?"](#) adlı makalesinde aktardığı gibi :

"Şırnak-Cizre-Mardin yollarında gece karanlığında arabamızın farlarını saldırı korkusuyla yakmadan yol aldığımız da oldu, karanlık dağlara bakıp

kendi ülkemize yabancı ellermiş gibi baktığımız da. Eli tetikte korku dolu gözlerle ıssız yollarda kontrol yapan askerleri de gördük"

Ancak bu durum PKK'nın üstünlüğünden değil PKK ile TSK'yı karşı karşıya getiren siyasi iradenin hatasından kaynaklanıyor. Halihazırda dünyanın başka yerlerinde de süren AS'larda görülebileceği gibi zayıf taraf ZAYIF olduğu için güçlü tarafın KENDİ KENDİNE ZARAR VERMESİNİ sağlamak zorunda. Gene Laçiner'in ["Teröristle Mücadele Stratejimizdeki Temel Hatalar"](#) adlı bir başka makalesinde dediği gibi:

"Teröre karşı düzenli birlikleri kullanmak son derece hatalıdır, çünkü ordular terörle mücadeleye göre dizayn edilmemişlerdir. Eğer terör örgütleri ülkeyi rahatsız eden bir sivrisinekse, ordular bir 'balyoz'a benzer. Balyozunuz ne kadar ağır olursa 'sivrisinek'i yakalamak o kadar zor olacaktır. Sinek bir yere konacak, siz hızla balyozu kaldırıp duvara indireceksiniz. Bir süre sonra bakacaksınız ki sivrisinek uçmaya devam ediyor, fakat duvarlar yıkık dökük olmuş. Üstelik sizde sivrisinek kovalayacak, yani terörle mücadele edilecek hal kalmamış. Onca ağır bir nesneyi kaldırıp indirdiğiniz için incinen, kırılan, ya da çıkan uzuvlarınız da cabası. Bu nedenle terör örgütleri orduların terörle mücadelenin içinde olmasına bayılırlar. Tam da istedikleri şeydir. Tam da dışlerine göre bir hedefdir. Havada sallanan balyozun tepelerine inme olasılığı sifıra yakındır. Onlar balyozu değil, onu tutan eli ısırırlar. Balyozu tutan el sinirlendikçe daha bir sert saldırmaya, kendisini perişan etmeye başlar. Oysa sivrisineğe karşı doğru mücadele aracı balyoz değil, sineklidir, sinek kovucu tablettir veya sinek ilacıdır. Bunlar hem daha hafiftir, hem de daha esnek. Eli yormaz, çevreye zararı daha azdır."

İşte **terörle mücadelede TSK'nın kullanılması, OHAL ve benzeri uygulamalar** kendi gücümüzle kendi devletimizi zayıflatmamızın yani sinek öldürmeye çalışırken balyozu kendi kafamıza indirmemizin açık örnekleri.

Bugün güney doğu Anadolu bölgesinde bazı insanlar düşüncelerini cinayet işleyerek ifade eden bir örgütün bayraklarını ve örgüt liderinin

Türkiye Bölünür mü ?

fotoğraflarını sallayarak gösteriler yapıyorlar. Kanaatimizce devletin her kademesinden ve her kurumundan insanın bu hastalıklı davranış üzerine tefekkür etmesi bir vatan borcu.

Bursa İl Emniyet Müdür Yardımcısı ve Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F Öğretim Görevlisi Doç. Dr. R. Cengiz Derdiman ve Ayşe Şahin tarafından kaleme alınmış ve İç işleri Bakanlığı TÜRK İDARE DERGİSİ'nde [yayınlanmış bir makalede](#) belirtildiği gibi :

1982 Anayasasına bakıldığında temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına yönelik iki madde mevcut olup bunlar; 13'üncü ve 15'inci maddelerdir. 15'inci maddeye göre "savaş, sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde... temel hak ve Hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir"

.....

Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler ile, ölüm cezalarının infazı dışında, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz."

denilmektedir. Vatandaşlarının can ve mal güvenliğini, kültürünü, din ve vicdan özgürlüğünü korumak bir devletin aslı görevidir. Kendi sorumluluğu kapsamındaki bir coğrafyada, **VATAN TOPRAKLARINDA** bu garantilerin gene devlet eliyle askıya alınması, hakkı yenen vatandaşlara yargı yolunun kapanması devletin bu aslı görevinden istifa etmesi değil de nedir?

Yazımız başlarken "... bir ülkeyi bölmek askerî değil siyasî bir projedir. Özetle PKK'nın mücadelesi TSK'ya değil Türkiye'ye karşıdır." demiştik. Devletin otoritesini yok etmeye çalışan silahlı ve yasadışı bir gücün karşısında devletin varlığının devlet eliyle yok edilmesi ne büyük gaflettir!

OHAL ilânı bu bağlamda bile bile ladestir, kendi kalemize gol atmaktır, ciğeri kediye teslim etmektir!

Zira anayasa hukukçusu Bülent Tanör'ün "Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu" (BDS Yayınları, 1990) adlı eserinde belirttiği gibi :

"MGK yasalarından sonra 'denetlenemez normlar'ın insan hakları ve hak arama özgürlüğü açısından ikinci büyük paketi olağanüstü dönemlerde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerdir... Olağanüstü durumlarda yargı denetimine getirilen bu önemli istisna başka kaçamakları da besleyip özendirmektedir... Olay, hukuk devleti ve hak arama özgürlüğü aleyhine Anayasaya sokulan 'denetimsizlik bölgesi'nin nasıl yayılmaya elverişli bir tehlike oluşturduğunu, anayasal-siyasal sistemin yeni yasak ve denetimsizlikler üretebilme yeteneğini de ortaya koymaktadır"

Tarihten ders almak

Tarihimizde ilk defa karşılaşmıyoruz asimetrik savaş ile. Gerek Balkanlarda gerekse [Arabistanlı Lawrence'ın Seven Pillars of Wisdom](#) (Bilgeliğin Yedi sütunu) adlı kitabında romantikleştirdiği milliyetçi arap

ayaklanmalarının da etkisiyle Arap Yarımadası'ndaki cephelerde Osmanlı ordusu ağır kayıplar verdi. Ayrıca

bir daha tamiri mümkün olmayacak biçimde etnik temizlikler, zorunlu göçler, mübadeleler oldu toprak

kayıplarını takiben. Ortadoğu'nun insanları hâlâ bu parçalanmanın bedelini ödüyorlar.

Resmî çizgisi Marxist-Leninist-Maoist olmakla beraber PKK 1915 model bir ulus devlet projesi peşinde. Kürt milliyetçiliği üzerine söylemlerini kuran örgüt [Zazalar](#) gibi [kendisini Kürt kabul etmeyen](#) gruplara da bu kimliği dayatarak bir tür **"ne mutlu Kürd'üm diyene"** politikası güdüyor.

Milliyetçi söylemlerin [bölücü etkisi](#) ve [İslâm ile uyumsuzluğu](#) üzerine daha önce tartıştık. Bireysel hak ve özgürlüklere değil de etnik-kültürel aidiyete dayalı siyasî rejimler karşıtlarını doğuruyor ve güçlendiriyorlar. Birinci Dünya Savaşından sonra yaşanan parçalanmalar ile PKK'nın olumsuz etkileri arasında dikkat çekici

benzerlikler var. **PKK'nın söylem ve yöntemleri de Slav ve Arap milliyetçilerinininkini hatırlatıyor.**

Bu sebeple Kürt kimliğine saygı duymayan, bütün Kürtlere PKK'lı muamelesi yapan, **"ya sev ya terket"** sloganlarıyla bir yere varılacağını uman "dünya görüşü" PKK'nın en çok işine yarayan propaganda malzemelerinden biri.

Yazının başında değindiğimiz gibi güvenlik güçleri mensupları veya siyasi idareciler kadar **biz sıradan vatandaşlar da bu başarısızlığın bir parçasıyız.** Zira :

1. ırkçı önyargılara teslim olan,
2. cenazelerde bile slogan atan,
3. "Terör ya bitecek ya bitecek" şeklindeki meydan okumaları bir proje sanan,
4. her yere Türk bayrağı asarak bir şeyler olacağını uman,
5. Kürtçe yasaklanınca sesini çıkarmayan,
6. OHAL uygulamalarına tepkisiz kalan biziz.

Adını koymaya utandıığımız bir ırkçılık yükseliyor ülkemizde. Bu kozun PKK'nın elinden alınması ise ne askerlerimize ne de siyasetçilerimize düşüyor. Sıradan vatandaşlarca sokak sokak, ev ev kazanılması gereken bir mücadele bu. Ama silahla değil, akılla, karşısındakini dinleyerek ve anlayarak verilecek bir mücadele.

Klasik kontrgerilla teorisinin sınırları

Yazının başından beri [V.I. Lenin](#), [Mao Zedong](#), Ernesto Che Guevara, [General Gerald Templer](#), Albay [David Galula](#) gibi AS'ın hem pratiğini yapmış hem de teorilerini kitaplaştırmış "uzmanlardan" fikirler aktardık. ***Gelin görün ki Laçiner'in de makalelerinde detaylı biçimde açıkladığı AS teorisi ile 2007 AS pratiği arasında ciddi ayrılıklar da var.***

PKK gibi ayrılıkçı örgütler 1950lere kadar süregelen AS bilgi birikimini kısmen atıl kılacak dönüşümler içindeler.

Laçiner'in benzetmesinden devam edecek olursak sadece balyozu bırakmamız değil fakat aynı zamanda doğru sineğe doğru sinek kovucu tableti kullanmamız gerekiyor. Bu bağlamda **Türkiye'nin terörizmle mücadelede bir değil iki**

adım geride olduğunu da müşahede etmek durumundayız. Çünkü Türkiye hem AS'ta askerî olmayan boyutların belirleyici olduğunu anlamalı hem de PKK terörü ile mücadelenin normal bir AS olmadığını.

Şimdi kısaca geleneksel AS teorisiyle PKK arasındaki farklara eğilelim:

PKK'yı halktan izole etmek

Klasik teoride örgütleri zayıflatmak, para ve yiyecek yardımını kesmek için en çok dile getirilen yöntemlerden biri bu. Oysa PKK'nın halktan izole edilmesi bölge halkı üzerinde fakirleştirici bir etki yapabilir. Uyuşturucu ve insan ticareti, korucular, PKK yandaşlarının Avrupa'dan topladıkları yardımlar ve aşiretler maddî çıkarları itibariyle iç içe geçmiş bir tür paralel ekonomi vaziyetindedir. Eski model örgütlere bakarak PKK halkın kendisinden çok daha zengin. Örgüt ile halkın

bağını kesmenin mümkün olduğu yerlerde bu izolasyonun yol açacağı ekonomik olumsuzluklar başka önlemlerle tazmin etmek gerekecek.

Kırsal ve şehirsal bölgelerde askeri varlık

Eski model yasa dışı örgütler kırsal alanları tercih ediyorlardı. Bu tür yerlerdeki askeri varlık, meselâ devriye gezen askerler halka güven veriyor, hayatı kolaylaştırıyordu. Kırsal alanı terk etmemekle beraber şehirlerde de varlık gösteren PKK güvenlik güçlerinin önüne zor bir bilmece koyuyor : şehirde devriye. Teröristlerin saldırılarına maruz kalabilecek bu tür araçların yakınında bulunmak siviller için ciddi bir tehlike.

Türkiye Bölünür mü ?

Ama bundan daha önemlisi psikolojik etki. Zırhlı araçların, tepeden tırnağa silahlı komandoların şehre girmesi [insanlara güvenden çok korku](#) veriyor. Halkın gözünde devlet algısını panzere, komandoya indiriyor.

Bir yanda korku içinde sivil bir topluluk, diğer yanda korkulan, silahlı bir grup. Gerçekte Türklüğü, Kürtlüğü aşan ve **sosyal psikologların yıllardır incelediği**

insanî bir sorunla karşı karşıya kalıyoruz. Siviller güvenlik güçlerini kendilerini koruyacak bir güç olarak değil bir tehdit gibi algılıyorlar. Neden?

Bir şehri hapisaneye, halkı da mahkuma çevirmek

Stanford üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Philip G. Zimbardo 1971’de [“Prison experience”](#) adlı bir deney yapmıştı. Sıradan Amerikalı öğrencilerin mahkum ve gardiyan kılıfına girdiği bu deneyde iki grup arasında çok çabuk bir gerginlik oluşmuş ve deney kontrolden çıkmıştı.

Bu deney hakkında [“Kötü insan nasıl üretilir?”](#) adlı bir makale yayınlamış ve tamamı Türk olan gardiyanlar ile mahkumlar arasında bile bu gerginliğin çıkabileceğini anlatmıştı.

İşte Güney Doğu’nun şehirlerinde bugün yaşanan sorunun psikolojik eksenlerinden biri, belki de en önemlisi bu. Şehre girip çıkarken yapılan kimlik kontrolleri, ev ve işyerlerindeki aramalar, sokağa çıkma yasakları... PKK’ya karşı alınan önlemler sıradan şehirleri birer hapisaneye dönüştürüyor. Silahlı çatışmalar, bombalı saldırılar, gözaltında kaybolanlar da insanlardaki korkuyu artırıyor. Ancak halkın askerlerden korktuğu kadar askerler de halktan korkuyor. Bu korku ve gerginlik ortamında güvenlik güçleri mensuplarının da hukuk dışı davranışlar sergilemeleri söz konusu oluyor. Vatanseverliğinden, Atatürkçülüğünden ve orduya saygısından şüphe etmediğimiz Laçiner’in [“Teröristle Mücadele Stratejimizdeki Temel Hatalar”](#) adlı makalesinden okuyalım:

"Mecburi askerliğini yapan asker bu tür bir mücadeleye öylesine hazırlıksızdır ki, hava kararınca dahi psikolojisi değişmeye başlar. Dağda operasyona çıkıldığında gözlerdeki korku büyür. Teröristlerin saldırmasına gerek yoktur, esen bir yel, uçan bir kuş, uzaklarda uluyan bir köpek dahi korku sebebi olabilir. Komutanları kendilerine "ben uyardıktan sakın ateş etmeyin" dese de nafi değildir. En ufak bir olağandışı bir durumda tetiği sonuna kadar çeken er sayısı çok fazladır. Sırf bu yüzden zor durumda kalmış, hatta şehit vermiş birlik sayısı da çok fazladır. Gece nöbet tutarken bir kedi sesine, ya da birden bire gözüne görünen bir karaltıya namlusunu çevirip silahını boşaltan erler de çoktur. Bir erin ateşi sonucunda tüm bir tugayın panik olduğu ve dağlara doğru neredeyse bir saat süren ateşin başladığı da görülür."

Türkiye Bölünür mü ?

Üzerinde tekrar durmakta fayda var, bu bir sosyal-psikoloji problemi. Yani etnik, dini aidiyetle alakası yok. 12 Eylül'de %100 Türk olan şehirlerde de buna benzer durumlar görülmüştü. Los Angeles'taki zenci ayaklanmasında, Kuzey İrlanda'da benzeri tecrübeler yaşandı. Bu konuları detaylı ele alan ve Zimbardo'nun deneyine benzer örneklerle zenginleştirilmiş bir eser olan "[İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri](#)" ([Erich Fromm](#)) daha derine gitmek isteyen okuyucularımıza faydalı olabilir.

Türkiye'deki durumda askerlerin Kürtçeyi ve Kürt adetlerini bilmemeleri, yeni askere alınanların bölgeyi tanımamaları büyük ihtimalle yukarıda söz ettiğimiz sorunu derinleştirmekte.

Bu gerginlik bir Türk subayının üstesinden gelebileceği bir durum değil. Ancak özel eğitim almış polis birimleri böyle durumları nasıl yönetebileceklerini bilebilirler. Kanaatimizce askerleri hazırlıklı olmadıkları bir durumla karşı karşıya bırakan siyasî idareler gerçek sorumluluğu taşımakta.

OHAL bölgesi bütün dünyadır

Geçmişte Türkiye bazı şehirlerde OHAL (olağanüstü hal bölgesi) ilân ederek sivil idareyi, hukuku askerî idarenin emrine verdi. Bürokrasiden ve hukukî kontrollerden "kurtulmuş" askerî birliklerin terörizmle daha kolay mücadele edeceği sanıldı. Gerçekte yangına bezinle gidilmiş oldu.

Zira doğa boşluk sevmez. Adaletin boşalttığı yeri zulüm doldurur. Devlet unsurları mafyalaşır :

[Polis, emniyet müdürüne ateş açtı](#)
[Ordu içinde ordu var... Hatta ordular var](#)

[Yeşil'de cinayetlerin kasetleri var](#)

Hukuksuzluğun askerî hareketleri kolaylaştıracağını düşünmek ancak **sivil halkı gözden çıkardığınız durumlarda** söz konusu olabilir. Kaldı ki böyle hallerde bile zulüm eden taraf stratejik alanda da kaybeder. Meselâ Abu Graib hapisanesinde çekilen işkence fotoğraflarındaki [Lynndie England'ın gülen yüzü](#) El Kaide'yi ne kadar memnun etmiştir? Kezâ 1989'da Cizre Yeşilyurt'ta yaşanan [dışkı yedirme olayı](#) kim bilir PKK'ya kaç militan kazandırmıştır ?

Askerî olmayan boyutları ihmal ederek tutulan bu

Türkiye Bölünür mü ?

yol sebep olduğu bütün zararların yanı sıra TSK'yı da yıprattı.

PKK ile mücadelede başta bölgeye sınırı olan İran, Irak ve Suriye olmak üzere azamî sayıda ülkeyi yanımıza çekmemiz, bunun için de görülmemiş bir diplomatik atağa geçmemiz gerekiyor. İnternet vasıtasıyla para, bilgi, fotoğraf ve video transferinin bu kadar kolaylaştığı bir dünyada savaş alanını Tunceli, Şırnak ve Hakkari ile sınırlı addetmek olsa olsa safliktir.

Sonuç

Karabağ'da, Kuzey Irak'ta, Bulgaristan'da, Almanya'da yaşayan Türklere yapılmasına tahammül edemediğimiz haksızlıklara kendi topraklarımızda göz yumamayız. "Kurunun yanında yaş da yanar" diyerek 5 000 teröristle savaşmak uğruna 10 milyon insanın yaşadığı Güney Doğu'nun mahvolmasına seyirci kalamayız. Zira **"Kurunun yanında yaş da yanar" atasözü odunlar için söylenmiştir, insanlar için değil.**

Vatan için ölmek Türkiye'nin en büyük tabularından. Kanaatimizce PKK terörü öler ve öldürerek bitirilebilecek bir sorun değil. Türkiye için hem hükümetin hem de biz sıradan insanların yapabileceği en güzel şey bilgilenmek ve zıt fikirleri çarpıştırarak en güzellerini bulmak.

Müslümanların "Alimin mürekkebi şehidin kanından yeğdir" ve "fikirlerin zıtlığı bizler için rahmettir" hadisleri ışığında hareket etmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Aşağıda tavsiye ettiğimiz kitap ve makalelerin okunması için harcamayacağınız bir kaç haftanın ülkemizin iç güvenliğine katkısı olacağı kanaatindeyiz.

KİTAPLAR

[Kürt Sorununu Yeniden Düşünmek, Mustafa Akyol](#)

[Ölümcül Kimlikler, Amin Maalouf](#)

MAKALELER

[Kürt Sorununa AK Çözüm mü? - Mustafa Akyol](#)

['Şark Bülbülü' üzerinden 'Kürt sorunu' - Sadık Yalsızuçanlar](#)

['Kürt sorunu' ifadesindeki ko\(r\)ku - Sadık Yalsızuçanlar](#)

KAYNAKÇA

Türkçe

Türkiye Bölünür mü ?

Tanör, Bülent "Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu" (BDS Yayınları, 1990)
DERDİMAN, R. Cengiz, (2003): Türkiye İdaresinin Hukuksal Yönü ve Yapısı, Alfa Yayınları, Bursa.

GÖZLER, Kemal, (1990): "Olağanüstü Hal Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Hukuki Rejimi", Ankara Barosu Dergisi, yıl:47, sayı 4.

İngilizce

Simon C. Smith "General Templer and Counter-Insurgency in Malaya: Hearts and Minds, Intelligence, and Propaganda" in Intelligence and National Security, Vol.16, No.3 (Autumn 2001).

[İngiliz ordusu, isyan bastırma taktikleri, Mc Geown Pat, BRITISH COUNTER INSURGENCY STRATEGY](#)

[Amerikan ordusu, isyan bastırma kılavuzu tam metin \(2006\)](#)

Thompson Robert, Defeating Communist Insurgency: Lessons from Malaya and Vietnam (London: Chatto & Windus, 1966),

[Galula David, Pacification in Algeria, 1956-1958](#)

Fransızca

Escuadrones de la muerte, Arjantin'deki kontrgerilla harekatı ve Fransız gizli servisinin yardımları, [ücretsiz izlenebilir Fransızca belgesel](#), ispanyolca alt yazı

[La Guerre moderne, Roger Trinquier éditions La Table ronde, Paris, 1961.](#)

[La guerre et la révolution, Karl Korsch, Ab irato, 2001.](#)

[Escadrons de la mort, l'école française, Marie-Monique Robin, éditions La Découverte, Paris, 2004.](#)

[Fransa savunma bakanlığı, tarih servisi sitesi](#)

Vatanın bütünlüğü silahla mı korunur? (Mehmet Yılmaz)

Vicdan ve zekâ sahibi herhangi bir insanın, bir Bulgarın, Arabın, Amerikalının veya Rusun karşısında Türkiye'nin bütünlüğünü savunabilecek fikirleriniz ve planlarınız yoksa **Türkiye'nin bütünlüğünü silahla koruyamazsınız**. Türk milletinin bir ferdi olarak bu davaya hizmet edemezsiniz. Çünkü uluslararası ortamdaki ittifak arayışlarınız eninde sonunda Türklüğe odaklı kalacaktır. Eğer çıkarlarınızı başkalarınınkini kollayacak biçimde savunamazsanız yalnız kalırsınız.

Dünyadaki 150 küsur devletten en azından bize komşu olanların ve bazı süper güçlerin desteğini alamıyorsanız başarısızlığa mahkûmsunuz demektir. **Ülkeniz bölünür!**

Dünyanın hiç bir ülkesi bölünmez değildir. Hindistan bölündü, Pakistan (1947) ve ondan kopan Bangladeş (1971) çıktı ortaya. Osmanlı Devleti de bölündü. Eski Osmanlı toprağı Yugoslavya gibi eski Komünist Rusya yakın zamanda parçalandı. Rusya'dan ayrılan Gürcistan'dan kopan Abhazy ve Güney Osetya yüzünden Gürcüler toprak bütünlüklerini muhafaza edemeyecekler büyük ihtimal. Yine Eski Osmanlı toprağı olan Irak'ın geleceğı meçhul. Fransa ve İngiltere'nin de eski sömürge imparatorlukları dağıldı. Neden?

Çünkü yalnız kalırsanız ülkenin bütünlüğünü koruma mücadeleniz ancak ÖLMEK ve ÖLDÜRMEK odaklı olabilir. Çünkü öldürdüğünüz her teröristin yerine kardeşi, kuzeni, komşusu geçeceğı için ayrılıkçı terörle mücadeleniz uzadıkça düşmanınız da giderek büyür. Bölge halkının devletten soğuması istihbarat toplanmasını ve polis operasyonlarını imkânsız kılar. O zaman elinizde kalan tek silahlı güç düzenli

Türkiye Bölünür mü ?

ordudur. 100 teröristin sığındığı bir dağı binlerce askerle, tanklar ve kamyonlarla abluka altına alırsınız, ufacık bir "başarı" için ağır bedeller ödersiniz.

Geçenlerde bir komutanın itiraf ettiği gibi **"kaşıkla öldürdüğümüz teröristler için kepçeyle şehit vermek"** durumunda kalırsınız. Ayağınıza sığdırdığınız bu kurşun sizindir. Bundan istifade etmek isteyen leş kargaları etrafınızı saracaktır ülkenizi paylaşmak için. Ama ayağınızdaki kurşun sizin kurşununuzdur. Tetiği çeken de sizsiniz. Bedelini ödeyecek olan yine siz.

Dünyada yalnız kalırsanız ülkeniz bölünmekle kalmaz, **üzerinize bol miktarda kan sıçrar**. Politikacılarınız ve komutanlarınız Naziler, Sırplar ve Iraklılar gibi uluslararası mahkemelerde hesap vermek zorunda kalabilirler.

Uluslararası ittifakın eksenleri

Terörle mücadele konusundaki eksiklerimizi ve çözüm yollarını **"PKK... Ters giden nedir? Bundan sonra nereye?"** adlı makalede uzun uzadıya tartışmıştık. Şimdi Türkiye'nin bölünme konusuna odaklanalım. Demek ki Türkiye'nin bölünmesine engel olmak için ilk yapılacak şey çocuk gibi **"Olmaz! Olmaz!"** diye reddetmek yerine bunu bir sorun olarak kabul etmek ve çözüm aramak.

Bizim için ülkemizin bölünmesi nasıl bir felaket ise potansiyel müttefiklerimize de bunu bir felaket olarak kabul ettirebilmeliyiz. Zaten kanunlarımızda "bölücülük" yapmak diye bir suç olduğuna göre kanun yapıcı da bu bölünmeyi mümkün/gerçek bir tehlike olarak görmüş.

Şimdi bu ittifak olayını biraz açalım. İttifak iki eksende gerçekleşebilir. Birincisi çıkarılara dayalı yani stratejik ikincisi ise insan odaklı, vicdan bazında.

Strateji devletlere ve devlet gücündeki uluslararası şirketlere hitab eder. Vicdan ise sıradan insanlara ama aynı zamanda **kamuoyunu yönlendirebilen, samimiliğinden şüphe edilmeyen kanaat önderlerine ve aydınlara** yöneliktir. Kamuoyu koşullar uygun olduğunda özellikle demokratik ülkelerde yönetime büyük baskı uygulayabilir. Bu bakımdan stratejistlerin her zaman dikkate aldıkları bir öğedir. Ayrıca Kuzey Irak gibi bir bölgede kamuoyunun Türkiye yanlısı olmasının getireceği avantajlar aşikârdır.

Stratejik olarak baktığımızda sınırları yeniden çizilmiş (küçülmüş/bölünmüş) bir Türkiye kimin işine yarayacaktır? Veya tersi, bölücü terörle mücadelesinden güçlenerek çıkmış, mevcut sınırları daha "kalın kalemlerle" yeniden çizilmiş bir Türkiye kimin çıkarlarına daha uygundur?

Bu sorulara yanıt aramak için tarafsız bir bakış açısı sunmayı amaçlıyoruz bu yazıda. Samimiyetin, iyi niyetin ve verilen sözün hiç bir değerinin olmadığı uluslararası ilişkilere değinmeden önce vicdanî eksene bakalım.

Türkiye Bölünür mü ?

Vicdan/insan eksenini

Vicdanî açıdan değerlendirecek olursak iki ihtimalin yani biri güçlü diğeri zayıf iki Türkiye'nin ele alınması gerekir. Bu iki ihtimalden hangisi sıradan insanların günlük hayatlarına daha faydalı olacaktır? Hangisinde insanların karnı daha iyi doycak, okullar, hastahaneler daha kaliteli olacak?

Niçin Amerikalı bir üniversite öğrencisi, bir Fransız gazetecisi, Çinli bir aktivist veya Kuzey Irak'ta yaşayan Kürt aydınlar güçlü Türkiye'yi desteklesin, bizi zayıflatacak projelerin karşısında dursun?

Bölünmeye karşı güçlü fikirler ortaya koymak için **Türkiye'yi bölme isteğini bir ihanet değil siyasî bir proje olarak görmek** ve analiz etmek gerekir. İster terör kullansın isterse [Kanada'daki gibi](#) barışçı metodları, bütün ayrılıkçı

hareketlerin temelinde aynı çıkış noktası yatar: **"Biz farklıyız, bir arada yaşayamayız."**

Bu ayrılma talebinin dayandığı "hukukî" meşruluk nedir? Birleşmiş Milletler'in "iyi niyetle" bir asırdır dünyaya kabul ettirdiği **"milletlerin kendi kaderini tayin hakkı"** aslında etnik ve/veya dinsel farklılık arz eden insanların aynı siyasî sistemde barış içinde yaşayamayacağını da peşinen kabul eder. Bu ilkeye göre bir Sırp ile bir Boşnak, Bir Ermeni ile bir Türk, Bulgar ile Yunanlı ASLA VE ASLA AYNI ÜLKENİN VATANDAŞLARI OLAMAZLAR. Dünyadaki uygulamalara baktığınızda etnik olarak yakın ama dinî açıdan farklılık gösteren grupların da bu ilkeye dayanarak ayrılıkçı siyaset güttüğünü görürsünüz. Pakistan, Bangladeş, Keşmir, Doğu Timor adaları (Endonezya) bu duruma örnek teşkil eder.

"Farklı insanlar bir arada barış içinde yaşayamaz" demek için bunun gözlemlerle teyid etmek gerekir. Meselâ Almanya'daki Türklerin, Fransa'da Arapların veya ABD'deki onca yabancıların ayrı birer hukuk sistemi hatta ayrı bir devlet talep edecek noktaya gelmeleri gerekmez miydi? Diğer yandan yine ABD'de yaşayan Çinlilerin Hispanik kökenlilerle veya Türklerle ciddi etnik kavgaları olmalıydı.

Oysa bugün sürekli göç alan bu ülkelerdeki etnik görünüşteki kavgaların etnik/dinî farktan değil fakirlikten veya cehaletten kaynaklandığına tanık oluyoruz. Bireysel hakların daha özenle korunduğu, hukukun doğdukları ülkeye oranla daha iyi işlediği bu topraklarda her ırktan insan bir arada, barış içinde yaşayabiliyor. Diğer yandan İspanya iç savaşında veya 1977-1980 döneminde Türkiye'de gördüğümüz gibi etnik olmayan sebeplerle de onbinlerce insan iç kavgalarda ölebiliyor.

Mikro milliyetçilikler ve Tarih istismarı

Birleşmiş Milletlerin bu "masum" ilkesi aslında her türlü etnik temizliğe, ırkçı kavgaya açık bir kapı. Meselâ nüfusu 70 bini bulmayan Güney Osetya'nın Gürcistan'dan ayrılıp bağımsız bir devlet kurması ne derecede anlamlıdır? Türkiye'nin bazı üniversitelerindeki öğrenci sayısı bile bundan fazla. Gürcistan vatandaşlarını barış içinde yaşatacak bir demokrasi kuramaz mıydı? Gerçek sorun

Türkiye Bölünür mü ?

Osetlerin Gürcülerden farklı olması mıydı? Oset anayasası ile Gürcülerinki arasında hangi temel farklar olacaktır ki böyle bir ayrılığı meşru kılsın?

Yine etnik olarak birbirlerine çok yakın olan Eski Yugoslavya halklarının böyle kanlı bir "boşanma" yaşamasında Birleşmiş Milletler'in hiç bir sorumluluğunun olmadığı söylenebilir mi?

Tabi bu noktadaki duruşun **duygusal değil tutarlı olması gerekiyor ki Türkiye'nin bütünlüğüne hizmet edebilsin**. Yani "Adriyatik'ten Çin'e" uzanan coğrafyada Türkçe konuşan insanların bağımsız devletler kurmasını veya siyasî bir çatı altında birleşmesini savunmak gerçekte büyük sorunlar arz ediyor. Böyle etnik/dinî eksenli bir siyasî projeye destek olurken diğer yandan "bölünmeye gerek yok, Türkler ve Kürtler kardeşçe yaşıyor" dersiniz kimseyi kendinize inandıramazsınız.

Benzeri şekilde Doğu Türkistan'da, Batı Trakya'da, Kıbrıs'ta, Kuzey Irak'ta yaşayan Türk kökenli insanlar için talebiniz ne olacaktır? Avrupa standartlarında insan hakları mı yoksa "atalarının soylu(!) kaniyla sulanmış kutsal(!) topraklarda" bağımsız devletler kurmaları mı?

Araplar, Zazalar ve Türkler "Ne mutlu Kürdüm Diyene!" diyecek mi?

"Cedlerimiz atalarını Tuna boylarında suladığı günleri" geride bıraktıktan sonra yeniden gerçek hayata dönelim. Türkiye'nin bölünmesini siyasî bir talep olarak masaya yatırırken aşağıdaki koşulların (hiç olmazsa bir kısmının) gerçekleşmesi gerekir:

- 1) Halkların coğrafi olarak uzak yerlerde bulunması, (Fransa'nın sömürgesi Yeni Kaledonya gibi),
- 2) İnsanların birbirlerine karışmadan yaşamaları (Güney Afrika'daki zenciler ve beyazlar),
- 3) Kültürel ve dinî uçurumlar bulunması (Kanada'daki Eskimolar, ABD'deki rezervlerde yaşayan Kızılderililer, ...)
- 4) Zihniyet farklarının etkisiyle hukuk kavramına ve devlete bakışta derin uçurum (Fransız sömürgesi iken Cezayir ve Madagaskar, Belçika sömürgesi iken Kongo),
- 5) Dinî farklılıklar ve yaşam biçimleri arasındaki uçurum (ABD'nin muhafazakâr iç bölgeleri ile okyanus kıyılarındaki eyaletleri, Fransız Guyanası)
- 6) İnsanların birlikte yaşama isteğinin devlet terörü ve/veya ayrılıkçı terör ile zayıflatılması (Çeçenistan, Balkanlar, ...)

Türkiye'ye baktığımız zaman gördüğümüz manzara (6cı madde istisna) bu koşulları teyid etmiyor. Meselâ en çok Kürt yaşayan şehirler listesinde Diyarbakır belki 4cü belki de 5ci gelebilir İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa gibi şehirlerin arkasından. Diğer yandan Güney Doğu Anadolu'da Kırmançî ve Soranilerle beraber yaşayan Zazalar (ki kendilerini Kürt kabul etmiyorlar) birçok şehir ve

Türkiye Bölünür mü ?

kasabada çoğunluktalar. Yine bu bölgede Türkler, Hıristiyan ve Müslüman Araplar yaşıyor.

Belki bunların hepsinden önemlisi bölgede yaşayanlar asırlardır kendi aralarında evlenmek suretiyle yeni bir kimlik oluşturmuş vaziyetler. Yani gerçekte Güney Doğu Anadolu'da yaşayan insanları etnik kökenlerine göre sınıflandırmak imkânsız. Zaten bu bölgede yapılan sosyolojik etüdler de insanların kimliklerini etnik değil cemaat, coğrafya ve aşiret kimlikleriyle, aile bağlarıyla tarif ettiğini gösteriyor.

Yani siyah ve beyaz değil binlerce grinin iç içe geçtiği bir coğrafya var karşımızda. Hal böyle olunca etnik Kürt milliyetçiliği ile bölünme yanlılarının bize dayatmaya çalıştıkları hedefin de gerçekte tam bir facia olduğu ortaya çıkıyor. Kemalist modelde kurulacak bir Kürt ulus-devletinin ilk icraatları etnik temizlikler, zorunlu göçler ve asimilasyon olacak. Anadolu'da ve Balkanlarda kurulan ulus-devletlerin yol açtığı gibi bir mübadele (Nüfus değişimi) kaçınılmaz görünüyor. Daha önce defalarca gördüğümüz ve bedelini çok ağır biçimde ödediğimiz bu ayrılıkçılığın ideolojik eleştirisini Mustafa Akyol'un [Kemalist bir PKK](#) adlı yazısından dinleyelim:

*"Ancak olmaz ya, farz-ı muhal, eğer işler onların hayal ettiği gibi gider de bir gün bir "Kürdistan" kurup başına geçerlerse, neler olacağını kestirmek mümkün: **Bu "çağdaş" devlete yaraşır bir "ulus" yaratmak için otoriter kolları sıvayacaklar.** Aysel Tuğluk'un deyimiyle, "tamamen iyileşmemiş eski bir hastalık" olan dinin toplumsal yaşamdan kazınması işine girişecekler. Bugün "Kürtlere özgürlük" diyenler, yarın **"Kürtler için, Kürtlere rağmen"** diyecek.*

*"Nereden biliyorsun" dersiniz, "biz bu filmin ilk bölümünü gördük ve ikincisinin eskizleri de tıpa tıp aynı" derim. Bugün Kürt milliyetçileri arasında 1930'lardaki "Türk Tarih Tezi"nin kopyası olan fantaziler, **"Kürt ırkının Ari kökeni"**ne dair efsaneler dolaşüyor. Kürtçü ideologlar, İslam öncesi döneme ait hayali bir "altın çağ" yaratmaya uğraşılıyor. Zaten hali hazırda da Türk ve Kürt ırkçıları aynı telden çalıyor. Cumhuriyet gazetesinde yazan emekli general Osman Doğu Silahçioğlu, "Türklerin asıl dini Şamanizm'dir" derken, eski DEP milletvekili Hatip Dicle de "Kürtlerin asıl dini Zerdüştlük'tür" diyor.*

Her iki taraf için de sorun, İslamiyet'in etnik kimlikleri ikinci plana atan ortak bir "Müslüman kimliği" sağlaması. Durum, Naziler'in "Alman ruhunu öldürdüğü için" Hıristiyanlık'tan nefret etmelerine benziyor. Aysel Tuğluk'un "gerici tarikat ve cemaatler" in "Kürt siyasal hareketini geriletmesinden" endişe etmesi boşuna değil. En az Kuzey Irak'taki "askeri mücadele" kadar önemli olan "ideolojik mücadele"de, en çok o yüzden batağa saplanmış durumdadır."

Stratejik eksen

Uluslararası ilişkilere bakarken en sık yapılan yanlış kanaatimce **"ABD şunu istiyor, Fransa bunu destekliyor"** tarzı "toptancı" yaklaşımlar. Bu tür genellemeler yanlış düşünmeyi ve yanlış konuşmayı kolaylaştırıyorlar sadece. Bu

Türkiye Bölünür mü ?

kolaylıktan kurtulmanın en iyi yolu her ülkeyi çıkar grupları bağlamında değerlendirmek gibi görünüyor. Meselâ Fransa'ya baktığınızda siyasî aktör olarak:

- 1) Ermeni ve Yahudi lobisinin varlığını her an hissettirdiği Millî Meclisi,
- 2) Komünist idealin dipdiri durduğu işçi sendikalarını,
- 3) Dassault, Lagardère gibi silah üreticilerini,
- 4) %70'i silah lobisinin denetimindeki yazılı basını (örn. Le Figaro),
- 5) Irkçılık, laiklik ve kadın hakları gibi konularda büyük hassasiyeti olan eğitim sendikalarını,
- 6) Vs.

Dikkate almak gerekir. Benzer şekilde ABD'den bahsederken Neocon dediğimiz, çoğu fanatik ve savaş yanlısı grupları ülkenin geri kalan kısmından ayırd etmek yerinde olacaktır.

Bu grupların aralarında ittifaklar kurulur ve dağılır. Ortak çıkarlar peşinde ideolojik olarak çok zıt iki grubun birlikte hareket ettiğine tanık olursunuz. Meselâ ABD kurulduğundan beri Yahudi düşmanlığı yapan bazı Protestan gruplar bugün İsrail'i ve Irak'ın işgalini savunmaktadırlar.

Buraya kadar açıkladığımız sebeplerden dolayı Türkiye'nin bölünmesini istemeyen insanlar artık kendilerini bazı sığ düşüncelerden kurtarmalıdır:

- 1) X gazetesi ABD uşağı,
- 2) Y Partisi AB'nin her dediğini yapıyor,
- 3) ABD ılımlı İslâm istiyor,
- 4) Fransa bağımsız Kürdistan kuracak,
- 5) Vs.

Bu satranç tahtasında ABD, Rusya, Çin gibi oyuncuların hareketlerini onları oluşturan grupların çıkarları cinsinden ifade edemeyen yazar ve düşünürlerimizin sayısı oldukça çok. Başka bir deyişle aydınlarımızın büyük kısmı uluslararası çıkar ilişkilerini okumayı bilmiyorlar. Bu Okumaz-Yazarların Türk fikir aleminde oluşturduğu bilgi kirliliği ve bunun Türk halkında yol açtığı akıl tutulması feci boyutlarda. Her gün yeni komplo teorileri ile Türk gazeteleri bir korku romanı havası veriyor.

Paranoyak mıyız? Kimse Türkiye'nin kötülüğünü istemiyor mu?

Sadece Ortadoğu'da değil bütün dünyada sınırların sık sık yer değiştirmesi, bunlarla bağlantılı yapılan etnik temizlikler, toplu göçler bazı çevreler için oldukça yüksek kazanç getiren bir durum. Dünyadaki ülkelerin birbirlerinden korkması, silah alması, silahlanan komşusuna bakarak yeniden silah alması elbette silah üreten ve satan firmaların işine yarayan bir durum.

Bunun yanında savaşlar "sayesinde" petrol fiyatlarının yükselmesi ve yüksek kalması petrol lobilerinin ve üretici firmaların işine yarıyor elbette. Yine bu

Türkiye Bölünür mü ?

bağlamda değerlendirilmesi gereken bir başka sektör ise "özel güvenlik" şirketleri: **Savaşın, şiddetin özelleştirilmesi** diye adlandırabileceğimiz korkunç bir noktaya geldik. Paralı asker kavramı elbette tarih kadar eski. Ama eskiden kralların "ihtiyaç halinde" başvurduğu bu yol son yıllarda bir sektör haline geldi.

Meselâ Amerikan Ordusu Vietnam Savaşı'nda yaşadığı kamuoyu-basın kuşatmasını yeniden yaşamamak için gitgide özel güvenlik şirketlerinin hizmetlerini kullanıyor. Irak'ta ise yakın bir geçmişte sivillerin üzerine "sebepsiz" yere ateş açan askerlerin aslında oldukça geçerli sebepleri vardı sivil öldürmek için. **Black Water** firmasının çalışanları oldukları iddia edilen bu "iş adamları" ortalığı karıştırarak kendilerine duyulan ihtiyacı arttırmaya yani ek "güvenlik talebi" üretmeye çalışıyorlardı. PKK'lıların da ellerinde yakalanan Amerikan silahlarının da Black Water'dan geldiği yönünde söylentiler yayıldı. Bunlar sadece birer söylentiydi.

Yakında bu konuda detaylı bir yazı yayınlayacağız ama çok iyi bilinen bazı şeyleri de hatırlatalım özel güvenlik şirketleri hakkında:

- 1) Güney Afrika ve İsrail firmaları bu alanda çok aktif,
- 2) Irak'taki petrol kuyularının korunmasından sorumlu güvenlik şirketleri ile Bush'un seçim sponsorları aynı firmalar,
- 3) Bazı Ortadoğu ordularından emekli subaylar PKK'ya karşı mücadele edecek özel şirketler kurmayı planlıyorlar,
- 4) Balkanlarda haritalar yeniden çizilirken bu firmalar önemli roller oynadılar,
- 5) Bu sektördeki iş hacmi daha şimdiden Türkiye'nin millî zenginliğinin kat kat üzerinde.

Ulusal gözlükleri çıkarırken

Bir insanın Türk olduğu için Türkiye'nin iyiliğini istemesi başka şey, bütün dünyayı milletlerin çatışma sahası olarak görmesi başka şey. Buraya kadar açıkladığımız gibi ortada milletlerin veya ümmetlerin çatışması değil çıkarların çatışması var. Bu çıkarlar siyasi partilerin, şirketlerin, sendikaların çıkarları. Aynı milletin veya aynı dinden olduğu halde çıkarları çatışan birçok grup var.

Bir başka deyişle Türkler veya Müslümanlar diye bakarak uluslararası olayları anlamlandırmak imkânsız. Meselâ petrol fiyatlarının yükselmesi İslâm âlemi açısından nasıl bakılabilir? Üretici ülkeler kazanırken diğerleri kaybetti, kaybedecek. İran'daki nükleer silah krizinin sürmesi ve buna bağlı olarak petrol fiyatlarının yüksek kalması bu ülkenin gelirlerini yükseltiyor. Muhtemel bir savaş tehdidine karşı liderin arkasında birleşen halk Ahmedinejad'ın elini güçlendiriyor dışarıda. İçeride ise "Ayetullah" ekibi eskisi kadar kolay baskı yapamayacak gerginlik tırmandıkça.

Ama kendi petrolünü bile rafine edemeyecek kadar teknoloji fakiri bir ülkenin bütün kazancını silah teknolojisine ayırması acaba sıradan İranlı için ne derecede faydalı? Her sabah benzin istasyonları önünde kuyruklar oluşturan İranlılar ile

Türkiye Bölünür mü ?

Ahmedinejad'ın çıkarları paralel mi? Bu ülkeye yapılacak muhtemel bir saldırıda ölecek olan İranlılar ve Amerikalılar aynı geminin yolcusu değil mi? Tıpkı bu bilek güreşinden siyasî rant elde eden Ahmedinejad, Bush hatta İsraili şahinlerin aynı gemide olduğu gibi.

Stratejik eksenin neticesi

Türkiye'nin bölünmesine engel olacak devlet politikası ağırlığını barıştan yana koymalı. Ne petrol ne de silah üretiminde söz sahibi olmayan ülkemizin (biz katılmasak bile) bölgesindeki savaşlardan elde edebileceği hiç bir şey yok. Bunun için gerek kendi sınır problemlerimizin gerekse bize yakın ülkelerin birbirleriyle olan sorunların **BARIŞÇI** yoldan çözülmesi için çaba harcamalıyız.

Bu bağlamda ucuz efelik yapan bir dış politika yerine iğne ile kuyu kazan bir yaklaşımı tercih ediyorum. Biz sıradan vatandaşların gözünde fazlasıyla uzamış olan Kıbrıs meselesi buna net bir örnek. Acele edip savaş çıkartmak yerine yıllar süren pazarlıklarla kabul edilebilir bir noktaya gelmek Türkiye için tercih edilmeli. Abdullah Gül'ün Ermenistan'a yaptığı ziyaret ve Türkiye'nin Suriye-İsrail arasında arabuluculuk girişimleri yine bu bağlamda akılcı stratejinin misalleri.

Bu iki ülkenin savaşmasından bizim elde edebileceğimiz hiç bir şey yok. Oysa Ortadoğu'da barış kısmen de olsa sağlandıkça Türk iş adamları sayesinde elde edilecek büyük kazançlar var. Karşılıklı yatırımların gelişmesi Ortadoğu ülkelerinin birbirine ekonomik olarak daha bağımlı hale gelmesi savaş ihtimallerini şüphesiz azaltacak. Sefaletin gerileyeceği bir Ortadoğu terörist üreten bir bataklık olmaktan ancak böyle çıkabilir.

Sınırlarımızın değişmesine engel olmak istiyorsak Ermenistan da dahil bütün komşularımızın zenginleşmesi için çaba göstermeliyiz. Zira ancak bu şekilde bu halkların maceracı diktatörler peşinde teröre veya savaşa destek vermesine engel olabiliriz.

Yine bu bağlamda yani kendi çıkarlarımızı korumak için Ermenistan sınırını açabiliriz. Soykırım konusunda bir koz olarak kullandığımız bu engellemeyi tek taraflı olarak sona erdirmek bize birçok bakımdan kazanç getirebilir. Sınır ticaretiyle karnı daha iyi doycak olan Ermenilerin PKK'ya destek olması şüphesiz şu anki duruma göre çok daha zor bir ihtimal olacaktır. Türkiye bu ülkeyle ilişkilerini normalleştirirse terörle mücadele konusunda baskı yapabilme imkânı da yükselir. Kendine zaten küskün bir komşu yerine kaybedebileceği bir şeyler olması bu ülkenin bizimle daha fazla işbirliği içine girmesini sağlayabilir.

Sonuç

"Şehitler ölmez, vatan bölünmez" diye bağırarakla Türkiye'nin bölünmesine engel olunamaz. Bayrak, **şehit kanı, vatan toprağı gibi millî semboller için değil onların temsil ettiği gerçek değerler için** mücadele edilmelidir. Bu mücadelede **ölüm amaç değil araçtır**. Bazen hayatta kalmak ve gelecek kuşaklar için iğne ile kuyu kazmak ölmekten daha faydalı olabilir.

Türkiye Bölünür mü ?

Millî sembollerin istismarı ile geldiğimiz bu noktada Türk milliyetçilerinin "başardığı" tek şey Kürt milliyetçiliğini kışkırtmak oldu.

Türkiye'nin bölünmesine karşı durmak isteyenlerin yapacakları ilk şey hukukun ve ahlâkın en temel ilkesini uygulamak: Kendilerine yapılmasını istemedikleri şeyi başkalarına yapmamak. Yakın zamana kadar "Kürt" kelimesini yazdığı için gazeteciler "bölücülük" yapmaktan mahkemeye veriliyordu. Türklere, Türklüğe ne kadar saygı gösterilmesini istiyorsak aynısını diğer etnik kökenlere göstermeliyiz.

Başlangıç noktası budur. Elektrik hırsızı, terörist vb diye "ötekini" peşinen yargılayan ırkçı düşünce PKK'nın ekmeğine yağ sürmektedir.

Türkiye'nin bölünmesine engel olmanın yolu içerde hukuku hakim kılmak, dışarıda ise ittifaklar kurmaktan geçiyor. "ABD ılımlı İslâm istiyor" veya "AB Sevres anlaşmasını hortlatacak" diyen paranoyak gazeteciler de bilmeden(?) Türkiye'yi yanlışlığa ve bölünmeye itiyorlar.

Çünkü dünya ekonomisinin hacmi 44 trilyon dolardır. Türkiye 500 milyar dolarlık ekonomisi ile bunun ancak %1'ini temsil eder. Dünyaya kafa tutarak kazanılacak bir zafer(!) de ancak Çanakkale Savaşı kadar sürer. Yüzbinlerce kayıp vererek durdurduğunuz düşman ertesi yıl "geçilmez" denen boğazdan geçer, gelip İstanbul'u işgal eder.

Evet, Türkiye'nin bölünmesine karşıyım. Ama bir Türk olarak karşı durmadan önce bir insan olarak karşıyım. İnsanların etnik kimlikleriyle uğraşılmasına, bu kimlikler yüzünden öldürülmesine, göç ettirilmesine karşıyım. Yaşadığımız toprakların bir pasta dilimi gibi kesip biçilmesine, ayaklarımızın altındaki zenginliklerin silah ve petrol tüccarlarına peşkeş çekilmesine karşıyım.

Bir cep telefonunun veya buzdolabının nasıl dini, milliyeti olmuyorsa devlet dediğimiz aygıtın da böyle bir tercihi olmamalı. Devlet her türlü etnik ve dinî aidiyete eşit mesafede durmalı. Sınırları koruması gereken bir ordunun komutanı işini gücünü bırakıp düşman tarif etmeye kalkarsa o devlet zayıflar.

Başörtülü kızları, "ne mutlu Türküm" demeyenleri, "post modernist" felsefeyi suçlu/düşman ilan eden bir genelkurmay başkanı Fransa'da yaşasaydı hastahaneye muayeneye gönderilirdi. Sizce Türkiye ile Fransa arasında hangisi daha büyük bir bölünme tehdidi altında? Neden?

Güçlü devlet her şeyden önce vatandaşları tarafından sevilen devletlerdir. Alevîlere zorla Sünnî İslâm dersi vererek, Ateist internet sitelerini yasaklayarak, Kürtlere zorla "Türküm" dedirterek devlet ancak kendinden nefret ettirebilir.

Türkiye'nin kurulduğundan bu yana yaptığı yanlışlardan ders alarak daha güzel bir geleceğe gidebileceğimizi düşünüyorum.

Parçalanmış kimlikler için yeni iklimler (Burhan Özgen)

Kimliklerin darmadağın, hayatların parça parça olduğu bir dönem içinde kimlik siyaseti yapmanın güçlükleri Türkiye Kürtleri'nin hiçbir vakit yakasını bırakmamıştır. Bir yandan kimlik savunusunun anlamsızlığını öne çıkaran yaklaşımlar olanca hızıyla gelişirken, diğer yandan milliyetin inşası için gerekli olan anlatılar, dil öğeleri, kültürel parçacıklar vs. gibi "kimlik yapıcı" unsurların derlenip, toplanmasının gereklilikleri her bakımdan, bir tür araf durumunu, bocalamayı, kararsızlığı dayatmaktadır. Bunun, birbirinden oldukça farklı iki durumu geliştirdiğini söylemek mümkün. Birincisi, kimliğin daha da fazla sahiplenilmesi; parçalanmışlığın, kimliğe varoldan da

fazla, sıkı sıkıya sarılarak aşılmaya çalışılması; ikincisi ise bu parçalanmışlık içerisinde güçlü bir düşünümsellik geliştirmek, bir nevi perspektivizm oluşturmaktır. Kimlik bağlamında ele alındığında *perspektivizm*, sabit olmayan bir kimlik alanı içerisinde geçişlilikler oluşturmak anlamına gelecektir. Bir tür öznellikler arasında yapılan yolculuklar gibi. Bunun sağladığı en önemli güç, birinden diğerine geçerken, birbirlerine dışarıdan bakma imkânının oluşması ve belli bir kimliğin içinde hapsolünmasının önüne geçilmesidir. Milliyetçilik durumunda ise çoğu zaman sıfır noktası diyebileceğimiz, durağan, kendi kimlik alanı dışındaki tüm bölgeyi olumsuzlayan, oldukça çorak, yaşamın sunduğu sayısız birikimden soyutlanmış bir tablo çıkmaktadır karşımıza. Nietzscheci bir terminolojiyle dile getirmek gerekirse, bu bir tür "decadence" halidir. Yani *olumsuzlama* üzerine inşa edilmiş bir öznenin kurulumudur. Belli bazı kimliklerin olumsuzlanması sonucu inşa edilmiş kimlikler bunun en tipik örnekleridir. Aslında, günümüzde varlığını sürdüren birçok ulus devletinin harcında olan bir gelişmedir bu. Böylesi bir kimlik edinme sürecinin ortadan kaldırılması ise yıkıcı bir olumlama gücüyle gerçekleştirilebilir ancak. Başka bir deyişle, olumsuzlamanın olumsuzlanması ile. Olumsuzlamanın olumsuzlanması tam da yepyeni bir olumlama varlığın bütünü içerisine davet edecektir. Bir kimlik içinde hapsolmüşlük (evet, bir kimlik içine yerleşmek doğrudan doğruya hapsolmüşlükten başka bir şey değildir) bir tür içerisi-dışarı durumu doğurur ve dışarı her zaman için tekinsiz bir bölge olarak imgelenir. Milliyetçilik politikaları da daima bu tekinsiz bölge içine, dönemine göre birçok unsuru serpebilir. Bu da milliyetçiliğin iktidarlaşma biçimlerinin garanti bölgesi olarak şekillenecektir. Türk milliyetçiliği açısından baktığımızda bunun içine kimi zaman Kürtlerin, kimi zaman Ermenilerin, Rumların, Yahudilerin, Hıristiyanların ve hatta daha absürd olarak herhangi bir ırkı temsil etmeyen kurumların, mesela Avrupa Birliği'nin yerleştirdiğini görürüz. Bu unsurlar içerinin korunaklı bölgesini tehdit

Türkiye Bölünür mü ?

eden "dış güçler" olarak kodlanır. "Dış düşmanlar", "iç düşmanlar" hazır kalıplardır ve milliyetçi iktidar odakları sadece bu kalıpların içine hangi dönemde kimlerin yerleştirileceğine karar verirler.

Dilin dağınıklığı içinde Kürtler

Bugün için dedesinden daha "akademik" Kürtçe konuşan bir kuşak da var artık. Bunun yanısıra hiç Kürtçe bilmeyen ya da İngilizce ile Kürtçeyi ya da Almancayı birlikte öğrenen Kürtler de var. Bunun çok sayıda varyasyonları var ve bu konuda kesinlikle bir homojenlikten bahsedilemez: Arapça yazıp-okuyan Kürtler ya da Türkçe, Farsça okuyup-yazan Kürtler; köyde yaşayan ve sadece sözel dile hâkim olan ya da bir metropolde avukatlık, gazetecilik, öğtmenlik gibi meslekleri icra eden, sözel olarak Kürtçe, yazı dili olarak ise Türkçeyi kullanan Kürtler; yurtdışında göçmen olan, ilticacı olan ve içinde yaşadıkları ülkenin dilini öğrenmek zorunluluğu ile karşı karşıya olan Kürtler...

Bu dağınık durumun nedenleri küreselleşmenin sonuçları olarak ya da çeyrek asırdır devam eden savaşla açıklanabilir belki. Ancak bunu makro siyasetin diliyle anlatmak parçalanmışlığı ifade etmek açısından oldukça zayıf kalacaktır. Makro siyaset alanı, tüm politikaların devlet örgütlenmesi içerisinde yapılması ve siyasetin belli bazı uzmanların işi olduğu fikriyle örtüşmektedir. Halbuki politikalar devletlerin siyasetleri değildir. Politikalar cemaatleri, grupları, gündelik yaşam pratikleri içinde görünür hale gelen tüm sosyal ağları, bürokrasi ile insan ilişkilerini, kültürel dinamikleri, sanatsal faaliyetleri, kimliksel temasları ve kurumsallaşmalar dışındaki daha pek çok hareketi yatay bir biçimde kat eden oluşsal süreçlerdir. Bu yüzden de politikaları ne devlet yetkililerinin siyasal söylemleri ne de kurumlar içinde yapılan idari ve hukuki düzenlemeler olarak algılamak gerekir.

Parçalılık ancak algıların perspektiflerinden görünür hale gelebilir. Bir sinema filmini, bir müziği, ya da bir edebi metni oluşturan, devletin üst kodlamalarından kopan bir hareket, iç içe geçen çizgiler, bireylikler.. Tüm bunlar algıları devreye sokan, parçalı politikaların kudretinin dolaşıma girmesini sağlayan hareketlerdir. Parçalanma ancak yine parçalı bir dille ifade edilebilir. Kültürel, dilsel ve elbette ki yaşamsal parçacıkların derlenmesiyle anlatılabilir. Bu açıdan bakıldığında bir kimlik içinde parçalanma ne anlama gelmektedir? Bunun ufak tefek parçaları nelerdir? Bir söyleyiş biçimi geliştirememek, dille bölük-pörçük bir ilişki kurmak, ya da arızalı bir ilişki kurmak...

Dille ilgili pek çok kuramsal yaklaşımdan biri de dil ile düşünce arasında boşluksuz, birebir bir ilişki olduğu yönündedir. Witgeinstein'in "dilimin sınırları dünyanın sınırlarıdır" formülü bunu çok iyi ifade eder. Yani bir insanın anadilinin yasaklanması demek "dünyasının" yasaklanması anlamına gelecektir. Dili kullanamamak düşüncenin de paralize olması anlamına gelecektir. Bunun sonucunda gündelik yaşam içerisinde bireylerle iktidar odakları arasında bozguna uğramış bir ilişkinin (ya da ilişkisizliğin) biçimlenmesine tanık oluruz. Birey böyle bir durumda her halükârda bir anomali resmi çizecektir: Bürokratik aygıt karşısında bir anomali, kapitalizmin kapma aygıtları karşısında bir anomali ya da

Türkiye Bölünür mü ?

milliyetçi iktidarlar karşısında zorunlu bir direniş hareketi bunun kaçınılmaz sonuçları olacaktır.

Yasaklı yıllarda Kürtçe bir müzik parçası dinlemek büyük bir direnişin göstergesi haline gelmekteydi. Yılmaz Güney'in bir filminin fonunda Kürtçe ezgiler duymak benzersiz bir coşkunluğun kaynağı olmaktadır. Çünkü Kürtçe ile ilgili yazmak, okumak, müzik yapmak gibi herhangi bir faaliyette bulunmanın ağır bedelleri vardı. Bugün için akıl dışı gibi görünen bu türden durumların etkileri çok yakın zamana kadar (ve hatta içinde bulunduğumuz dönemde bile) sürmüştür. Ne var ki Kürtlere yönelik tüm bu baskı unsurlarına rağmen anadilin kullanımlarına ilişkin muzazzam bir direnişin de öteden beri sürdürüldüğünü görürüz. Bu durum milliyetçiliğin ötesinde, kesintisiz bir gündelik yaşam direniş formuna bürünmüştür. Bir yasağı delmenin verdiği sonsuz haz ve heyecan, aynı anda birkaç dili birden öğrenme zorunluluğu (bu hem büyük bir zenginlik ama aynı zamanda büyük bir sıkıntının da kaynağı olabilmektedir) ya da birkaç dili yarım yamalak öğrenmenin getirdiği şaşkınlık, güvensizlik. Denilebilir ki, bunlar kültürel öğelerdir ve siyasal değildir. Aslında kültürel olarak düşünülen bu durumlar oldukça siyasaldır ve gerçek anlamda siyaseti oluşturan da bunlardır. Böylesi bir oluş süreci gündelik yaşamdaki en küçük titreşimlerin dev bir depreme dönüşmesine yol açmaktadır. Bu depremler çoğu zaman kırılmalı bir özenelliğin oluşmasıyla sonuçlanır. Adorno'nun tabiriyle "sakatlanmış bir yaşam". Ancak bu öznel sahası direniş ve daha da önemlisi umutsuz bir umudu da doğurur. Marx'ın zayıf ya da nötr bir noktada ortaya çıkan şu sözünü hatırlamakta yarar var: "içinde bulunduğum mutlak umutsuzluk bana umut veriyor." "Sakatlanmış bir yaşam" ve "umutsuz umut" veya Beckett'in (bilerek ve arzularak) "sürekli kaybetme" fikri aslında yepyeni bir etik sahanın, daha önce deneyimlenmemiş güçlü bir maneviyatın gelişme potansiyellerinin de işaretlerini verir bize.

Kürtlerin kimlik mücadeleleri elbette yeni değil. Çok uzun bir zamandır devam eden, hatta Kürtlerin bir tür yaşam biçimine ve yaşam siyasetine dönüşen bir durumdur bu. Ancak sorunun bir anadil meselesi ile de sınırlı olmadığını kabul etmemiz ve bunu sık sık hatırlamamız gerekiyor; en önemlisi de sakatlanmış bir yaşamın sunmuş olduğu farklılıkları (ya da isterseniz buna zenginlikler de diyebiliriz) ve algı biçimlerini tepmemek, gözden çıkarmamak için. Bu, eziyet çekmeye devam edelim ve bundan keyif alalım anlamına gelmez. Ancak yıllardır biriken bu yaraların ve hayat çizgilerinin sağladığı güçlü düşünümüselliğin tekrardan yerineyurduna sokulmaması için yeni politik stillerin ve stratejilerin geliştirilmesi gerektiği anlamına gelir. Bu, asla ideolojik bir tutum değildir. Onun da ötesinde en muhkem ahlaki ya siyasal dayatmalara karşı bir özerklik arayışından ve bu özerkliğin korunmasından başka bir şey değildir.

Kürt Olmak (Ceren Gökoğlu)

Yolculukları severim genel olarak...Bir yerden bir yere gitmenin verdiği o tutku kimi insanlarda bağımlılık yaratmış ya ben de onlardan biriyim sanırım.Tüm o valiz hazırlama telaşı, kısa yolculuklara sıkıştırılmış keyifli sohbetler, yeni bir yerin izdüşümünün yarattığı hayaller...Bu duygularla İstanbul'dan Ankara'ya giden uçağımdaki yerimi aldım. İspanyolca konuşan geniş grubu görünce birinin yanıma oturması için başladım dua etmeye.Ve sonrasında yanıma oturuverdi Luic.

Luic bir Fransız.Uzun yıllardır Madrid'de yaşıyor.Aslında bir veteriner, ama bu sıralar dünyanın farklı bölgelerine yaptığı av turlarıyla uğraşıyor.Uzun uzun konuştuk Luic'le İspanyolca başlayan sohbetimiz İngilizce'yle son buldu.Bask bölgesinden tutup Catalanlara Kürtlere PKK'ye, Türkiye'de kadın haklarına, yemekten aşka kadar 60 dakikaya birçok konu sıkıştırdık.Alıp verilen mail adresleriyle indik uçaktan.Valizlere doğru ilerlerken arkamdaki çift yanıma yaklaştı "Ne kadar güzel İngilizce konuşuyorsunuz!" dediler; ben de gülümseyerek teşekkür ettim ve okşanmış gururumla devam ettim yoluma.

Başladım valizimi beklemeye beni tebrik eden çift yanımdaki yerlerini aldılar, gülümseme hali devam etti.Sonra tanıdık bir sesle irkildim.Taziye evlerinden

Türkiye Bölünür mü ?

hatırladığım bir dildi bu, lavanta kokulu yataklarda dinlediğim masalların diliydi, ağıtların diliydi, düşünlerin diliydi...Annemin yasaklanan diliydi, babamın uğruna

canını ortaya koyduğu dildi...Masumiyetimin diliydi, vahşiliğimin diliydi...Bu tanıdık sese tanıdık bir yüz eşlik etti...Beyaz tülbendi, dövmeli çenesiyle babanemdi işte karşımdaki, ananem ya da bembeyaz teniyle...Koştum "Çi bu xalte, beje hele çi bu?" dedim, sarıldı ellerime başından büyük acılar geçmiş insanlara has o hüznle baktı gözlerime "Valizemin tüne keçke,24 ku dere li? " dedi."Were" dedim, valizini kaybetmişti Türkçe bilen kocasından çok bana güveniyordu anlaşılın ya da yabancı bir yerde tanıdık bir ses duymanın verdiği güvenle sarılmıştı elime.Valizini alacağı yere gittik, "bele xalte, 24 aha" dedim. Bırakmadı ellerimi küçük bir çocuk nasıl sarılırsa annesinin ellerine öyle, valizimi almam gerektiğini söyleyip ayrıldım yanından. Arkama baktığımda arkamdan bakakalmış gözlerini gördüm, içim acıdı.

Yerime döndüğümde gülümseyen çiftin gözlerinin yerini nefret dolu bakışların aldığı gördüm.Az önce heyecanla yanıma yaklaşıp "ne güzel İngilizce konuşuyorsunuz" diyen kadın için güzel Kürtçe konuşmam tebrik edilecek değil tam tersine nefretle tiksintiyle bana bakmasını gerektirecek bir durumdu zira.

Sonra bir genç çocuk yaklaştı yavaşça yanıma "Tu kurmanci zani?" dedi; "Eri" diye cevap verdim ben de.Kürtçe konuşurken kısılan sesi Türkçe konuşmaya başlayınca birden yükseliverdi. Nereli olduğumu sordu bu sefer Türkçe ama, "Diyarbakırlıyım cevabına verdiği "Ben de'yi söylerken yine alçalıverdi sesi.

Gene yakaladın dedim içimden, gene yakaladın beni gözyaşlarımın sebebi zalim Kürtlüğüm! Çözülememiş bir sorunun öbür adı kimliğim!

Nedir Kürt olmak biliyor musunuz, o teyzenin ellerimi bırakmamasıdır, arkamdan bakakalmasıdır.Nedir Kürt olmak biliyor musunuz uçakta tanıştığım bir Fransızın bana Kürtçe bir kelime öğretsene demesine rağmen yıllarca beraber yaşadığım dost olduğum, arkadaş olduğum insanların bana bugüne kadar hiç böyle bir soru sormamasıdır. Nedir Kürt olmak biliyor musunuz İngilizce'ne hayran kalıp beni tebrik eden çiftin Kürtçe konuşmama hayran kalmak ne kelime bundan nefret etmesidir! Kürt olmak nedir biliyor musunuz o çocuğun Kürtçe konuşurken Diyarbakırlıyım derken bir suçlu gibi hissetmesidir!

Nedir Kürt olmak biliyor musun avucunuzun ortasına çizilmiş keder dolu kaderle doğmaktır adı Kürt olmak olan...

Birlikte yeni tarih yazalım(Ufuk Uras)

Hep söyledik... Türkiye’de Kürt sorununun çözümü için atılacak adımlar, toplumun ve ülkenin demokratik kuruluşlarının, demokratik kamuoyunun, Meclis’in ve siyasi partilerin, akliselim, ve demokrat yurttaşların işi olmalıdır dedik...

İşte şimdi bu gerçeğin açığa çıktığı bir dönemi yaşamaya başladık.

Askeri tedbirleri ve cezalandırmayı esas alan geleneksel tavır bütün boyutlarıyla iflas etmiştir. Görmezden gelme, kabul etmeme, baskı ve şiddet, Kürt sorununu çözememiş ve yarayı kangren haline getirmiştir.

Şimdi tersi yapılmalıdır. Bu nedenle yeni açılımlar tartışması yeni çözümler, modeller ve sonuçlar üretecektir.

Kürt sorununun çözüm yolu demokratikleşme ve hoşgörüdür; farklı kültürlere saygı göstererek eşit yurttaşlık ilişkilerinin geliştirilmesidir; eşit koşullarda bir arada yaşama iradesinin güçlenmesi ve şiddet ortamının sona erdirilmesidir.

Türkiye Bölünür mü ?

TBMM'nin ÖZEL OTURUMLA toplanarak inisiyatif alması, muhalefetin sorumlu davranması ve toplumda yeni bloklaşmaların ve gerginliklerin yaratılmasına yol açmaması; hükümetin ise DTP'yi ve seçilmiş belediyeleri sorunun çözümünde muhatap olarak kabul etmesi bugünün en önemli uğraklarıdır.

Elbette herşeyin bir anda gerçekleşmesini beklemek doğru değildir. Ama güven artırıcı tutumların geliştirilmesi önemlidir. Artan güven, yeni adımların atılabilmesini de kolaylaştıracaktır.

Bu çerçevede tartışılması ve yapılması gereken bazı noktaları şöyle sıralayabiliriz:

1. Toplumumuzun yapısı çok dilli ve çok kültürlüdür. Kürtçe'nin ve diğer azınlık dillerinin gündelik yaşamda etkin bir şekilde kullanımı bu yapıyı daha da güçlendirecektir. Bu bakımdan, ilk öğrenimden başlayarak bu dillerin öğrenilmesini, yerel birimlerdeki hizmetlerin halka götürülmesini daha da kolaylaştıran dilsel düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Kültürel ve dilsel özgürlükler konusundaki reform ve yasaların genişletilmesi ile mevcut yasaların uygulanmasını daraltan yönetmeliklerin bölge halkının taleplerine cevap verebilecek şekilde yeniden düzenlenmesine özen gösterilmelidir.

Kısacası, anadilin öğrenilmesi ve öğretilmesi önündeki tüm engel ve sınırlamalar kaldırılmalıdır. Resmi dil Türkçe'nin dışında, isteyenlere Kürtçe dahil ana dillerinde öğrenim görme imkanları geliştirilmeli, üniversitelerde Kürdoloji Enstitüleri kurulmalıdır.

Kürt kültürel kimliğinin ifade edilmesinin önündeki yasal engeller kaldırılmalıdır. Bu bağlamda değiştirilen yer eski isimleri iade edilmeli, yer isimleri konusunda çift dilli bir kullanıma geçilmelidir.

2. Adı ister af olsun, ister başka bir şey, yeni bir sayfa açılabilmesi bakımından gerek Kuzey Irak, gerekse Türkiye dağlarındaki binlerce insanın yeniden olağan demokratik ve toplumsal yaşama katılımının yollarının açılması gerekiyor.

Kısacası, eve dönüşleri sağlayan, toplumsal ve siyasal yaşama dahil olmayı öngören kapsamlı bir af çıkarılmalıdır.

3. Yerel yönetim reformu, yerel yönetimler ile merkezi idare arasında etkin ve uyumlu bir işbirliğinin tesis edilmesinin zeminini güçlendirecektir. Demokratik katılımcılık ilkesi çerçevesinde yerinden yönetim anlayışı ön plana çıkarılarak, bölgesel ve kentsel sorunların çözümü için merkezi yönetimin vesayeti ortadan kaldırılmalıdır. Yerinden yönetim anlayışını güçlendirmek tüm ülkede demokratikleşme sürecinin gelişmesi ve toplumun yönetime katılmasının yollarının genişletilmesi anlamına gelecektir.

Kısacası, merkezden devredilen bazı yetkilerle yerel yönetimler güçlendirilmelidir. AB müktesebatına uyum yasaları çerçevesinde bölge meclisleri düzenlemesi tartışmaya açılmalıdır.

Türkiye Bölünür mü ?

4. 12 Eylül Anayasası'nın sırtımızdaki yüklerinden kurtularak, Türkiye'nin gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uyan demokratik bir anayasaya sahip olmamız gerekiyor.

Kısacası, Anayasa, Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları demokratikleştirilmeli, anadilde siyaset yapma konusundaki engeller ortadan kaldırılmalı; Türkiye Cumhuriyeti toprağına bağlı bir anayasal vatandaşlık tanımı oluşturulmalı, Anayasa bütün kültürlerin demokratik bir şekilde varlığını ve kendini ifade etmesini içermelidir.

5. Kenti, kasabası, köyü, mezrası tahrip olmuş, nüfus dağılımı bozulmuş ve iktisadi yapısı çökmüş olan Doğu ve Güneydoğu'nun güçlü bir plan dahilinde yeniden ayağına kaldırılması gerekiyor. Bunun için, bölge halkının mevcut örgütleriyle işbirliği ve koordinasyon içinde istikrarlı bir iyileştirme programı uygulanmalıdır.

Kısacası, bölgesel ekonomik ve sosyal dengesizlik, yoksulluk ve işsizlik özel programlar ve yatırımlarla giderilmelidir.

6. Yakın tarihimizin son yirmi beş yılı incelendiğinde görülecektir ki, Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı illerde ister adli, ister siyasi olsun yargıya intikal eden ve etmeyen bir çok suçta korucuların varlığı ve rolü söz konusu olmuştur ve oluyor. Bugün geriye dönüp bakıldığında, bu uygulamanın halk içinde bir husumet bloklanması yarattığı, bölgenin kimi ileri gelenleri için ekstra güç kaynağı olduğu, yasadışı davranışların temel dayanağı haline geldiği görülüyor.

Kısacası, 'Geçici' koruculuk artık geçmeli, koruculuk kaldırılmalıdır. Bu yönde insani, sosyal ve psikolojik rehabilitasyon projeleri acilen geliştirilmelidir. Bu topluluğun, insani çözümler yoluyla, bir gelecek kaygısına düşmelerine yol açmadan, başka ve üretken alanlara kaydırılmaları bir sosyal devlet yükümlülüğüdür.

7. Türkiye'nin yakın tarihi de gösteriyor ki, parti kapatma, varolan siyasal ve toplumsal sorunların çözümüne çare olmuyor. Üstelik yargı yollarını kullanarak toplumsal ve siyasal sorunlara çözüm arayan zihniyetlerin de demokrat olmadığı görülüyor.

Kısacası, parti kapatmayı güçleştiren yasal değişiklikler bir an evvel yapılmalıdır.

ŞİMDİ ADIM ATMA ZAMANI

Cumhuriyet tarihi boyunca katlanarak büyüyen ve bir bölgeden tüm ülkeye yayılan bu sorunu aşmanın yolu demokratik ve siyasal çözümler üretmekten geçiyor.

Bu konuda sadece devlete endekslenerek beklenti geliştirmek de yetersizdir. Türkiye toplumunu, insanların kaygı ve korkularını görmek gerekiyor. O nedenle

Türkiye Bölünür mü ?

geleceği eşit koşullarda birlikte yaşama anlayışı üzerine kurmak, şiddete başvurmadan sorunlara çözüm arama ve üretme günlerini yaşıyoruz.

Toplumda iç barışın sağlanması ve kültürlerin yakınlaşması, birbirini daha fazla tanıması, önyargıların aşılması birarada yaşama kültürünün geliştirilmesi sorunların çözümü doğrultusunda önemli adımlar olacaktır.

Yapılacak demokratik düzenlemeler bağımsızlığın da, egemenliğin de, demokrasinin de Cumhuriyet'in de güçlenmesine yol açar. Bir arada yaşama iradesini güçlendirir.

Toplumumuz bu adımların yaratacağı barış, dostluk ve kardeşlik iklimine nicedir hasret. Çok dilli, çok kültürlü ve çok kimlikli ortak bir tarihten geliyoruz, böyle bir geleceğe birlikte yürümeliyiz.

Şeyh Said 'İngiliz Ajanı' mıydı? (Mustafa Akyol)

Türkiye siyasetinin önemli isimlerinden Abdülmelik Fırat'ı geçen hafta kaybettik. Allah rahmet eylesin. Hem kimliğiyle iftihar eden bir Kürt, hem de PKK terörüne hep karşı çıkan bir demokrattı. Tam bir beyefendi, bir nezaket timsaliydi. Ve, elbette, 1925 senesinde Cumhuriyet rejimine isyan eden Şeyh Said'in torunuydu.

O vesileyle merhumun dedesinin gerçek hikayesine biraz değinmek istiyorum.

Biz Türkler "milli eğitimimiz" boyunca "Şeyh Said'i İngilizlerin kışkırttığı" nı okur dururuz. Bu, bize yine devlet tarafından belletilen "iç düşmanları kullanan dış mihraklar" ezberinin "kurucu efsane"sidir. Gelgelelim, bu efsanenin pek bir temeli yoktur. Çünkü gerçekte Şeyh Said'in İngilizler adına hareket ettiğini, onlardan aktif destek aldığını gösteren hiç bir delil yoktur elde. Dr. Yaşar Kalafat'ın isyan hakkındaki kitabında belirttiği gibi "bu konuda çeşitli iddialar ortaya atılmışsa da İngiltere'nin isyandaki yeri hakkında belgelere dayalı kesin bilgiler ortaya konulamamaktadır." (Şark Meselesi Işığında Şeyh Said Olayı, s. 179)

Devrin şahin başvekili İsmet İnönü de "Şeyh Said isyanını doğrudan doğruya İngilizlerin hazırladığı veya meydana çıkardığı hakkında kesin deliller bulunamamıştır" itirafında bulunur. (İnönü, Hatıralar, 2. Kitap, s. 202)

Türkiye Bölünür mü ?

Aslında isyanın kaynağı "dış"ta değil "iç"tedir. En büyük sebep de, Ankara'nın Kurtuluş Savaşı'ndaki "Müslüman kardeşliği" temasını bırakarak birden bire laikçi ve Türkçü kesilmesidir. Kırılma noktası, Şeyh Said isyanından on ay önce Ankara'da alınan iki karardır: Medreselerin yasaklanması ve Hilafetin kaldırılması. Kürt tarihi uzmanı David McDowall şöyle yazar:

"Hilafetin kaldırılması... Kürtler'in Türklere karşı duyduğu son ideolojik bağı da kopardı... Türkiye'nin 1912-22 arasındaki savaş yıllarını aşmasına yardımcı olan Kürtler, bu kez onun düşmanları haline geldiler... Bunlar, dindar şeyhler ve eski Hamidiye ağalarıydı ki, Halife'nin savunulmasına samimi olarak inanıyorlardı. Şimdi bu insanlar arasında, onların daha önceden en ufak bir bağlantı kurmayı kabul etmedikleri kişiler, yani Kürt milliyetçileri, bir direniş geliştireceklerdi." (A Modern History of the Kurds, s. 192)

Aslında Hilafetin kaldırılması, sadece Türkiye'deki değil Musul'daki Kürtleri de küstürmüş ve koparmıştır. Atatürk Araştırma Merkezi Asli Üyesi Prof. Dr. Ömer Kürkçüoğlu şöyle yazar:

"Halifeliğin kaldırılmış olması, Kürtlerin ayaklanmasında önemli rol oynadığı gibi, Kürt unsurunun çoğunlukta bulunduğu Musul üzerindeki Türk iddiasını da zayıflatmıştır. Milliyetçi düşünceye yabancı olan Musul Kürtleri'nin, Türkiye'yi Irak'a tercih ettikleri söylenebiliyorsa, bunun başlıca nedeni, Halife'ye yani İslam'a olan bağlılıklarıydı. Musul sorununun çözüme kavuşturulmamış olduğu bir sırada Halifeliğin kaldırılması... Türkiye'nin Musul tezine manevi bir darbe indirmişti.

İngiltere'nin Musul'daki bir görevlisi, Halifeliğin kaldırıldığı yolundaki haberleri hayretle karşılayıp, inanmakta güçlük çektiklerini yazmaktadır. Bu İngiliz görevlisi, o zaman kadar 'Kürdistan'ı patlamaya hazır bir volkan gibi kaynaştıran Türk propagandasının, Kürtler'in Halifeye kesin bağlılığına dayandırıldığını, Türklerin kendi bindikleri dalı kesmelerinin ise, İngiltere için inanılmayacak kadar mükemmel bir şey olduğunu' belirtmektedir." (Türk-İngiliz İlişkileri, AÜ SBF Yayınları, 1978, s. 290-291)

Şeyh Said'i ve isyanını işte bu çerçevede anlamak gerek. İsyancılar, şiddete başvurup kan dökerek yanlış bir iş yapmışlardı elbette, ama "İngiliz ajanı" filan değillerdi.

Ve olay, "iç düşmanları kullanan dış mihraklar" meselesi değil, "Jakobence politikalarla kendini halkını küstüren Ankara" meselesiydi.

Kürtlerden korkuyorum, öyleyse varım! (Mehmet Bahadır)

Ülkenin en temel sorunlarından birisidir kürt meselesi. Hatırlayınız, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün bayram namazını Diyarbakır Ulu camiinde kılma ve halkla bayramlaşma programı aniden iptal edilmemiş miydi? Hakeza Başbakan bile güneydoğuya giderken zorluklarla ve birtakım engellerle karşılaşmadı mı ? Peki ya bizler, Şırnak, Bitlis, Tunceli vs... illere gidelim de, bir tatil yapalım diyebiliyor muyuz? Sonuçta yurt, gidebildiğin zaman senindir. Gidemediğin yer senin değildir. Bunu öğretmemiş midir ders kitaplarımız? "Orda bir köy var uzakta" şarkısı yoksa Güneydoğu için söylenmişti de haberimiz mi yok? Demek ki

ortada bir mesele olduğu aşikar.

Öncelikle meseleye teşhis koymak ve rahatsızlığın kaynaklarını araştırmak, başarılı bir tedavinin ilk adımı olacaktır.

Bu yazı, ufukları genişletme ve çözüme katkı yolunda (öyle olmasını ümit ediyorum) sadece bir bakış açısı önerecek. Zira tek ve mutlak doğru yoktur. Farklı doğrular da vardır. Evet sadece bu söylem bile, ülkede hoşgörü ve diyalog kapılarını açmaya, empati olgusunu geliştirmeye ve barış köprülerini inşa etmeye yetebilir.

Meselenin temeline inildiğinde, kürt meselesinin altında, Ulus-Devlet sevdası yattığı kaçınılmaz bir gerçektir. Bu yapı içerisinde tüm ötekiler düşmandır. Ama Kürtler daha çok düşmandır. Çünkü Kürtler, ulus devlet projesinin en habis ur'u olarak görüldüler. Nitekim Cumhuriyet projesinin başarısızlığının ve kurgulanan formatın tüm vatandaşlara zorla dayatılmasının bir sonuca ulaşamayacağıın da bir göstergesi oldu Kürtler.

Türkiye Bölünür mü ?

Her ulus devlet en azından belli konularda, tek tip bir toplum ister (konformizm). Bunu oluşturmak için de kanının son damlasına kadar savaşmaya ve and içmeye karar verilir. **"Halk için halka rağmen"** klişesiyle birçok gayri hukuki yollara ve entrikalara başvurulur bu kutsal devlet ve dava uğruna!...Ulus devletler tarih içinde az ya da çok bu süreci yaşamışlardır.

"On yılda on beş milyon genç yaratmanın" anlamı budur. Tek tip insan, tek tip toplum modeli. Eğitim kurumlarımızda bu kutsal davanın! en önemli propaganda aracı olmuştur. Köy enstitüleri ve halk evleri de bu amaca hizmet eden nadide kuruluşlarımızdandır. Sözde Millet'in efendisi köylülerimiz yine köylerinde kalmak şartıyla, CHP militanı ve birer rejim bekçisi olarak, sisteme dahil edilmişlerdir.

Bir sonraki yazımda anatomisini çıkarmayı düşündüğüm Ulus devletler de artık kendi kendine tapınmağa başlayacaktır. Bireyselleşen insan, hikmeti kaybedecek manayı kendinde arayacak, kendine ve aklına tapacaktır. Bireylerden oluşan toplumlar da uluslaşarak aynı şekilde kendine tapmaya başlayacaklardır. (Bakınız [Milliyetçiliğin Anatomisi](#)) Evet oluşturulan put devlete ve ulusa tapınmaktır gidişatın sonu.

Ulus devlet en mükemmel şekliyle kurulsa dahi yine de kavga bitmeyecektir. Zira, ulus devlet'in varlığını idame ettirmesi, **"karşı tarafta"** sürekli bir düşmanın varlığına bağlıdır. Dahası siyaseti dizayn etmek, menfaat çarkını işletebilmek ve öngördüğü formatı halka dayatmak için Güneydoğu'daki terör derin devlet'in ya da ulus devlet'in en önemli argümanı olmuştur. (Bugün Kürt açılımına karşı çıkışların altında yatan gerçeklik budur)

Dahası halkın mutlaka aydınlatılması ve adam edilmesi gereken bir grup olarak görülmesi ve oligarşik düzenin baskısı sadece kürt sorununun değil, başka sorunlarında habercisidir. **Çünkü cumhuriyet belli bir sınıfın devleti olmuş ve sarışınların cumhuriyetinde zencilere yer yoktu.**

Günümüze geldiğimizde Cumhurbaşkanımızın tabiriyle "Çok güzel şeyler olduğunu/olacağını" müşahade ediyoruz. Bu bakımdan çokta karamsar değilim. Ülkemizdeki farklılıkların varlığını sorun eden, hak ve özgürlükleri kısıtlayan ve demokrasiyi kesintiye uğratan engellerin ortadan kaldırılması yolunda adımlar atılması, geleceğe umutla bakmak için yeterli sebep.

Kısaca devlet değişiyor ve kürt dolaylı olarak devlete ve yönetime ortak olmaktadır. DTP ve PKK'ya rağmen kürt sorununu çözümüne doğru adımlar atılabilmektedir. Bu sürece karşı çıkanlar, siyaset arenasında hükümsüz, bir hiç pozisyonuna düşeceğinden emin olmalıdırlar. Siyasi olarak yapacak hiçbir şeyi olmayan, fikir üretemeyen siyasi liderlerin nasıl bir sona sürüklendiklerini görmeleri de zor olmayacaktır. Belki de sadece bu yüzden onların gönlünü hoş tutmak gerekiyor. Çözüme katkı için değil, sabote etmemek için.

Kanaatimce, çözüm sürecinin en büyük sorunu PKK'nın varlığı olacaktır. Bu bakımdan öncelikle PKK'nın silah bırakmasının sağlanması gerekmekte. PKK'nın

Türkiye Bölünür mü ?

bir terör örgütü olduğuna hiç kuşku yoktur. Sanılanın aksine PKK sebep değil, sonuçtur. Ancak her ne olursa olsun bu örgüt Türkiye'nin sorunudur. Bu eşkıyalar bizim eşkıyalarımızdır. Dağa çıkan da, vurulan da, yürekleri dağlanan analarımız da bizim evlatlarımızdır. PKK üyelerinin çoğunluğu ve sempatanı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır.

Öncelikle yapılması gereken PKK'nın silah bırakması olacaktır dedik ve bunları da silahtan vazgeçirecek güç Öcalan'dır. Çünkü Öcalan'ın çoğu Kürtler üzerinde etki gücü olduğu maalesef karşımızda bir gerçek olarak durmaktadır. Anasının babasının doğum gününü bilmeyip, Öcalan'ın doğum gününü kutlamak için kendini ölüme atan Kürtlerin varlığını biliyoruz. Bir gücün farkına varıp, yokmuş gibi davranmak ne kadar gerçekçi bir tutumdur? Ancak Öcalan'ın bu gücünü ve iradesini bir kez olsun Kürtlerin iyiliği için kullanacak mı? Onu da bizlere zaman gösterecek.

Bu yazıyı yazarken "vatan hainliği" ile yaftalanacağımı da biliyorum. "Sen çok oldun ermeni, yahudi... uşağı. Devlet eşkıya ile pazarlık yapmaz" dediğinizi de duyar gibiyim.

Ancak tarihini bilmeyen ve hatta geçmişini reddeden bir milletiz biz. Tarihin sayfalarını çevirenler; dönemin süper gücü, şatafatlı koca Osmanlının gerektiğinde eşkıya ile pazarlığa oturduğunu göreceklidir.

Bakınız Karen Barkey; eşkıyalık hareketleri karşısında Osmanlının, eşkıyanın kökünü kazıma hareketlerine girişmeyip, düzenli bir biçimde eşkıya ile pazarlık masasına oturmasını bir zaaf, bir acizlik olarak gören klasik anlayışı da kökünden sarsıyor ve şöyle yaklaşıyor konuya:

" Pek çok tarihçinin zayıflık olarak gördüğünü ben güçlülük olarak görüyorum...Eşkıyaların merkezde bütünleştirilmesine yönelik Osmanlı politikaları, güçlü bir devletin uygulayabileceği politikaları...Osmanlı İmparatorluğunda devlet güçlüydü. Çünkü hem eşkıyaların yıkıcılık potansiyeli taşıyan faaliyetlerinin önünü kesebiliyor, hem de bu faaliyetleri, önemli hale geldiklerinde, kendi yararına kullanabiliyordu.⁽¹⁾ "

Barkey'in ulaştığı başka bir sonuç da çok tartışma götürür. "Eşkıyalığın bizzat devlet eliyle icat ve imal edildiği" sonucu.

Meselenin bir başka boyutunu da, Türkler tarafından "Kapdan Paşa" olarak anılan İngiliz Amirali Sir Adolphus Slade, dile getirmektedir.

Osmanlının Yunanlı asi Thamantis'e tavizli davranmasını kabul edemez görünmektedir ve şöyle demektedir:

"Osmanlının çoğu kere azılı eşkıyaları idam etmek veya hapsedmek yerine affetmesi, devletin bunları ele geçirmesindeki kudretsizliğinden değildir. Babiali bu işin kar ve zarar hesabını pek ustaca yapmasını bilir. Şöyle ki: bir haydutun yakalanması için devletin sarfedeceği masraf ve askerlerinin

Türkiye Bölünür mü ?

gireceği tehlikeler malumdur. Buna karşılık, bir eşkiyanın teslim olması için "af" gibi bir açık kapının açık bırakılması sayesinde, o haydutun karşılık olarak devlete vereceği fidye tutarı da bilinir. Devlet kapısına sığınan eşkiya sayesinde hazineye aktarılacak servet gibi, bir süre haydutluk ve fenalıklarından kurtulmuş olmak kayda değer ikinci bir kazancı teşkil eder. Devlet kapısına sığınıp af talep etmek fikri bu düşünceler tahtında meydana gelmiştir. (2) "

Eşkiya ile pazarlığa oturan Osmanlı devleti, kısaca bir babanın yaramaz evlatlarına yapacağı muameleyle, onların evden kaçmalarına izin vermeden sistemden ne istediklerini soruyordu. Dahası, "bu kadar da olmaz" denilecek bir politikayla asi lideri bir eyalete vali yapıyor.⁽³⁾ Ve asi lider, elindeki kuvvetleri, devletin ordusuna teslim ediyor ve devlet adına çalışmak zorunda kalıyordu. Bu müthiş kurnazlıkla, sistemin içine çekilen eşkiya, zamanla devlet organizasyonu bünyesinde eriyor ve sistemin en yılmaz savunucuları haline gelebiliyordu. Dahası asi bir liderle, asileri bastırmakla görevli bir paşanın cenazeleri devlet töreniyle yan yana gömülebiliyordu.

Bu olayı günümüze uyarlayıp, empati yapabiliyor muyuz?

Evet tarih şaşırmaktır ve düşünmek; şaşırmakla başlar.

Dipnotlar:

1. Karen Barkey, Eşkiyalar ve Devlet : Osmanlı Tarzı Devlet Merkezileşmesi, Çeviren Zeynep Altok sayfa 50-51
2. Adolphus Slade, Kapdan Paşa, Çeviren Osman Öndeş Sayfa 20-21 (- Elbette burada, zaten yoksulluk içinde boğuşan ve dağa çıkmış kürt vatandaşlarımızdan af karşılığı fidye alınsın şeklinde fizibil olmayan fikir öne sürecek değilim. Silahların bırakılması, kanın durması ve teröre harcanan paranın geri kazanımı ülkemiz için en büyük kazanım olacaktır düşüncesindeyim.)
3. Amacım birilerini vali yapmak değil. Amacım sadece düşündürmek.

Tavsiye Kitaplar :

1. Kürt Sorununu Yeniden Düşünmek (Mustafa Akyol)
2. Çözümün Şafağında Kürt Sorunu (Mustafa Akyol)

Kürtlerin Kimliği, Türkiye'nin Kimliği (Mustafa Akyol)

Türkiye'nin en derin ve travmatik problemi olan "Kürt sorunu"nun bir "Kürt açılımı" ile çözümlenip çözülemeyeceğini tartışıyoruz şu günlerde. Herkes bir şeyler söylüyor. "Kürt yoktur, o adamlar aslında bir Türk boyudur" diyenden, "sorun Öcalan liderliğinde çözülmeli" diyenlere kadar oldukça geniş bir yelpaze var ortada. Böyle olması, meselenin ilk defa bu kadar özgürce tartışılıyor olması da iyi. Bugüne dek bu kadar kan dökülmesinin bir sebebi, böylesi bir serbest müzakere ortamının var olmayıştıydı.

Ancak ortada epey kavram kargaşası ve kafa karışıklığı var. Bu nedenle ben kendi adıma meseleyi iki büyük kategori içinde düşünmeyi faydalı buluyorum. Birincisi Kürtlerin, ikincisi de Türkiye'nin kimliği ile ilgili şeyler.

Kürtlerin kimliği konusunda benimsenmesi gereken ilke bence açık: Tam özgürlük. Bu, Kürtçe eğitimin serbest bırakılması, devlet okullarında Kürtçe'nin seçmeli ders olması, ister medyada isterse belediye hizmetleri gibi "resmi" işlerde olsun Kürt dilinin kullanılabilmesi gibi "açılımları" gerektiriyor. Devlet eliyle değiştirilen yer adlarının iadesi de buna dahil.

Bu özgürlükler tanınırken dayatmaların da kalkması lazım. İşin başında Anayasa'daki "Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür" lafı var. Bu, vatandaşların hepsinin "Türk" olduğuna hükmediyor ki, zaten çingar da 80 küsur yıldır buradan çıkıyor. Çoğu Kürt, "ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan bir Kürdüm" demek istiyor ki, kendi kimliklerini bu şekilde tanımlamak en doğal hakları. Aynen Batı sınırimızın ötekisindeki Türklerin kendilerini "Bulgar" veya "Yunan" değil, "Bulgaristan Türkü" ve "Yunanistan Türkü" diye tanımlamaları gibi...

Türkiye Bölünür mü ?

Aynı şekilde, “Ne mutlu Türküm diyene” vecizesinin de bir dayatma unsuru olmaktan çıkarılması lazım. Bu sözü (tabii ki isteyen beğenip kullansın ama) güneydoğu dağlarına yazıp her hafta her öğrenciye bağırta bağırta söyletmenin âlemi yok. Bırakın, insanlar neyi demekle mutlu olacaklarına kendileri karar versin.

Tüm bunlar, Kürt vatandaşların doğal hak ve özgürlükleri ile ilgili meseleler. Burada kimsenin pazarlık yapmaya, “bu özgürlüklerin birazını tanıyalım, gerisi eksik kalsın” demeye hakkı yok.

Ancak başta dediğim gibi, bir de “Türkiye’nin kimliği” ile ilgili fikirler, teoriler ve talepler geziyor ortada. Etnik federasyon, bunların en belirginini. Dikkat ederseniz bu alana girdiğimizde sadece Kürtleri değil hepimizi ilgilendiren bir şeyden, ülkenin ve devletin yapısından söz etmeye başlıyoruz. Ve dolayısıyla sadece Kürtlerin değil, kendini “Türk” olarak tanımlayan ve nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan kitlenin de talep ve hassasiyetleri önem kazanıyor.

Kürtlerin için bu yönünü mutlaka görmesi ve Türkiye’nin kimliğini değiştirmeye yönelik, ülkenin geri kalanı tarafından kabul edilmesi imkansız olan abartılı taleplerden vazgeçmesi lazım. Ülkenin adını değiştirmek gibi fanteziler bir yana, bence etnik federasyon dahi böylesine “maksimalist” ve lüzumsuz bir talep: Hem Batı’daki büyük Kürt nüfus bunu anlamsız kılıyor, hem de bir kimliği güvence altına almak için adına federasyon kurmaya, ülke içinde etnik sınırlar çizmeye gerek yok. (Adem-i merkezîyet dersiniz, ona tamam.)

Sonuçta eğer bir “çözüm” formülü bulunacak ise, bu sanırım iki tarafın da şahinlerine “fazla taviz verdik, her istediğimizi kabul ettiremedik” dedirten türde olacak. Zaten iyi çözümler de hep öyle olur.

Norşin Köyü'nün Sıradışı Kızı(Özlem Yağız)

Rüzgarlı bir Haziran günü Fatih Camisi'nin avlusundan onu böyle uğurlayacağım hiç aklıma gelmemiştir. Ağızların tadını kaçıran ölüm şu an ne kadar da sahici. Dostum, hayran olduğum kadın, gençliğimin bir parçası şimdi bu tahtaların altında.

Biliyorum seni çok özleyeceğim. Biliyorum çok ağlayacağım ardından. Uzun zaman adın her anıldığında bir yumruk oturacak boğazıma. Bir sürü kararlar alacağım. Bir sürü planlar kuracağım kalan ömrümü daha anlamlı kılmak için. Üstelik şimdiden biliyorum hepsini unutacağım. Ölümün acı tadını, bu avluda ne kadar ağladığımı, tüm o deli bozuk hallerini... Bir sürü şey olacak hayatımda. Acı, tatlı, anlamlı, anlamsız, gözümdeki yaşlar kuruyacak. Bir arada geçen zamanların acı tatlı anıları yüzümdeki çizgilerin sayısı artarken

silikleşecek. Kısa bir süre de olsa beni sona eren bir hayatın karşısında sallayan, çaresizliğimi tokat gibi yüzüme çarpan bu duygular daha cenazen toprağa verilmeden hayatın gündelik kaygıları ile birleşip yüzünde riyakar bir hüznün ile ihanet edecek kalbimi acıtan yas duygusuna. Asla unutmayacağım denilen neleri

Türkiye Bölünür mü ?

Unutturmamıştır ki hayat insana...

Bak şimdiden dört yıl oldu bile sen vefat edeli. Ve ben dün gece çok zorladım hafızamı neler konuşmuştuk son görüşmemizde hatırlayayım diye. Sonra çok şeyi hatırladım da en çok bir tanesi yer etmiş aklıma. " Ben hep ölüm korkusu ile yaşadım yakın zamana kadar. Özellikle kanserden ölmekten çok korktum. Türlü çeşit kanserin her aşamadaki semptomlarını ezberle bilirdim gençliğimde. Bir ara her Allah'ın günü insanlara içimdeki tümörün şimdi hangi aşamada olduğunu anlatır paniklerime inandırırdım. İnanır mısın uzun zamandır hiçbir şeyden korkmuyorum. Korku denilen şeyin ne olduğunu bile unuttum artık." demiştin.

Suratına baktım. Nasıl olabilir böyle bir şey. İnsan korkuyu öldürebilir mi? Doğru söylüyordu Süreyya. Zaten hiç yalan söylemezdi ki?

...

Cihan Aktaş'ın ifadesiyle sıra dışı bir ailenin sıra dışı kızıydı O. Norşin Medreselerinden yetişmiş en son alimlerden birinin üniversite sıralarına kadar hiç resmi eğitim almamış kızı. İlk,orta ve liseyi dışardan bitirmişti. Sonra İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Astronomi Bölümüne girmişti. Medrese kökenli bu ailenin çocukları Norşin köyünden İstanbul'a taşındıktan sonra adeta ikiye bölünmüştü. Aynı evin içerisinde sosyal bilimlere merak salanlar ve Fen bilimlerine merak salanlar. Süreyya Fen bilimlerine değer veren kanattaydı. Ama Arapça'yı, İngilizce'yi, Osmanlıca'yı da öğrenmeyi ihmal etmemiş, Kur'an ilimlerinde mükemmel yetiştirmişti kendisini. Üniversiteyi bitirdikten sonra da hiç uzak kalmadı Kur'an öğrenme ve öğretme sevdasından.

Okul koridorlarında öcü, ninja diyen gençlerin sözlerini, bazı hocaların aşağılamalarına katar hiç etkilenmemişiz gibi, çok sağlamışız gibi, en sert yüz ifadelerimizi takınır, en sağlam adımlarımızla Süreyya ablanın yanına koşardık 80 lerin sonlarında. Suffa diye bir kursumuz vardı. Peygamberimiz zamanında yoksul gençlerin barındığı ilim tahsil edilen evin ismiydi Suffa. Burası da adına yakışır yoksullukta ve her daim cıvıl cıvıl kaynayan bir yerdi. Üniversite okuyan gençler ile ders boyunca uyuklayan Türkçe bile bilmeyen yaşlı teyzelerin yan yana yer minderlerine dizilip hevesle lafa söze atlamak için pusuya yattıkları, alimi, cahili, çoluğu, çocuğu, hatta yarı delisinin bile gönlünün kırılmadan sözünün dinlendiği, kendisine değer verildiğinin hissettirildiği bir garip mekan. Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır. Biz Suffa'nın yiğitleri yoğurdu başka türlü yedik. Bizim derslerimiz şimdilerde insanların çatık moderator kaşlarının tehdidi altında yaptığı çağdaş terapi seansı benzeri oturumlara benzemezdi. Söz, zamanı gelince kapanın elinde kalırdı. Eh çok da uzatırsan tatlı bir şaka ile susturulma ihtimalin de vardı tabi.

Eskiden gazetelerin sadece magazin sayfalarını takip eden bendeniz Halepçe'ye ağlamayı, Filistin'in tarihi ile ilgilenmeyi hep Suffa'da öğrendim. Yine de çoğu zaman okuluna gitmelisin aksatma diye kovalanırdım Suffa'dan. Ah kolaysa bu dost yüzlerden vazgeçipte hırılşa gürlüşe okulun derslerine gir şimdi. Vallahi Süreyya Abla derdim, ben olmadan o okulda herkes çok daha mutlu, üzmeylelim hocalarımızı. Gidip de bozmayayım şimdi bu huzur ve güven ortamını. Nafile. Laf anlatamazdım.

Türkiye Bölünür mü ?

Yılbaşı gecelerine mahsus anne ve babamın rahatça yılbaşı kutlayabilmek ve dansöz seyrederken benim söylenmelerimden kurtulabilmek için istisnai izinleri olurdu Suffa'da kalmam için. Böyle gecelerde mutlaka beraber gideceğimiz bir panel olurdu. Çoğu zaman yüzlerce erkeğin en azından büyük bir kısmının gene mi bu kadın diyen bakışı, oflayıp puflamaları altında sorularıyla, itirazlarıyla konuşmacıları bunaltır bilgisi ve zekasına ters bir şeye o gür sesi ve tatlı şivesi ile müdahale etmeden duramazdı Süreyya. Hoca efendilerin ya da popüler yazarların makineli tüfek gibi konuşan, itirazlarını sıralayan bu davudi sesli kadın karşısındaki sessiz la havlelerini duyar gibi olurdum. Belli ki haddini bilmez bir KADINDI. Ama O'nu bir çay bahçesinde beraber oturmaya ikna etmek de mümkün olmazdı. Böyle olmak, bu tür bir rahatlığa alışmak istemiyorum derdi. (Of Süreyya Abla.Ben istiyorum çay bahçesinde oturmayı, hem de o yer minderleri belimi ağrıtıyor. Biliyor musun ben koltuk ta seviyorum galiba. Üstelik yer sofrasında yemek yemek Suffa hariç her yerde işkence gibi geliyor. Ama kendime bunları itiraf etmem için bir on sene lazım daha)

...

Yoruyordu beni hep farkında olmak, hep bir şeylerin peşinde olmak.Sıradan insanların hiç birşeyi umursamaksızın yaptığı sohbetlere imreniyordum. Sadece çocuklarından, gündelik hayatın öylesine dertlerinden, Oktay Usta'nın sabahki kek tarifinden, Seda Sayan'ın yaşı üzerine giriştikleri uzun mu uzun kavgalardan bahsederken ne kadar mutluydular. Birbirlerini gördükleri zaman merhaba nasılsından sonra ilk soruları 'ee şimdi neler yapıyorsun' değil hadi gidip bir kahve içelim, akşam gene bizim ki canımı çok sıktı ya da Adil Işık'ta indirim varmış bir bakalım mı idi. O can sıkkan konuları konuşurken takındıkları umursamazlık bile imrendiriyordu adamı. Dinlemesi ölümden beter olsa da...

Eee şimdilerde neler yapıyorsun anlat bakalım. Ben hayatımda en çok bu soruya kızdım, en çok bu soru karşısında kendimi çaresiz hissettim. Hiçbir şey ama hiçbir şey yapmadığım zamanlarımı, ait olduğum kalabalıklarda kendimi ne kadar yalnız hissettiğimi, ait olmadığım kalabalıklarda insanlarla ortak konuşacak bir kelime dahi bulamadığımı, kimi zaman hayatın sürpirizleri karşısında çaresiz yüklendiğim sorumlulukların içinde hiçbir kitabın, makalenin, kelimenin beş paralık anlamı olmadığını nasıl anlatabilirim. Üstelik hiç ama hiçbir şeyi anlatmak istemiyorum kimseye. Tesellileriniz beni öfkeliyor. İhlasınız içimdeki haset duvarlarına çarpıyor. İçimde kopan fırtınaları, tanrı ile kavgalarımı, her kavgadan biraz daha yenik çıktığımı anlatmalı mıyım sizlere. Ben kavgalarımın son verememişken nasıl bekliyorsunuz benden çıkıp da insanlara yol gösteren olmamı.

Söyleyebileceğim sadece şu: ben hep Tanrı'ya yenik düştüm ve hep gitgide daha fazla. Asla inkar edemeyeceğim kadar inandım ona. Kendine tapan,kendine sığınan adamın hali hep komik geldi Tanrı'ya tapma, Tanrı'ya sığınma ediminin yanında. Bütün hikaye buydu aslında.

...

Bu ihlaslı ve çalışkan kalabalığa artık dahil olamama hali üzüyordu beni ama biliyordum ki O hep iki adım ötedeydi. Ne zaman olsa giderim, beni o neşeli haliyle kucaklar ve bir çay demler kaldığımız yerden devam ederiz. Sonra güneşli bir haziran günü bir telefon; hastanede son nefesini veriyor. Vasiyeti varmış: "Ben herkese hakkımı helal ediyorum. Yanıma artık kimseyi almayın sonra yıkanıp, kefenlenince görür arkadaşlar beni" Vasiyetini tutmamak olmaz. Sonrasında ise görmeye benim içim elvermedi. Sağlığında esirgelediğim saatleri

Türkiye Bölünür mü ?

böyle telafi etmenin ne anlamı vardı. Belki de ölümlerle bir kez daha yüzleşmek işime gelmedi. Kimbilir...

Vefatında cenazesini görenler hep aynı şeyi söylediler; gülümsüyordu...

Bitlis' in Norşin köyünde doğmuş, muhtemelen Türkçe'yi sonradan öğrenmiş, hep çabası ve Allah vergisi zekasıyla bildiklerine sahip olmuş sıra dışı bir Kürt kızıydı Süreyya. Bir kardeşi 12 eylül öncesi bir Cuma namazı çıkışı ülkücülerin kurşunlarıyla şehit olmuş, diğer kardeşinin 12 eylül sonrası hapishanelerinde yaşadığı işkencelere gün be gün şahitlik etmiş, ailesi nice badireler atlatmış bir alime. Elbette bir melek değildi. Çok deli dolulukları ve zaman zaman da yanırları vardı.

Baştan aşağı siyah giyerdi dışarı çıkarken. Kocaman botlar. Dişiliği ile baş döndüren dişiliği ile yer edinen biri de değildi adet olduğu üzere. Ama gerçektir, insandı, bir acı resim ya da haber gördüğünde, bir ayet okunduğunda anında gözlerinden sessiz yaşlar akacak kadar insan. Ve gizli koylara yüzmeye gittiğimizde en gür kahkahaları atacak kadar çocuk. Benim fırsat varken ertelediğim dostluğumdu. Aradan bunca zaman geçtikten sonra geçen gün bir arkadaşımın söylediği sözlerdeki gibi "nasıl bir insanmış ki tanıyan kime sorsam hemen ağlıyor" dediği gibi bir insandı. Sustum. Çünkü biliyorum ki iki cümle söylesem ağlayacağım.

Suffa yok artık. İstanbul Üniversitesi' nin koridorları da nicedir Norşin Köyü'nün fen bilimlerine meraklı genç kızlarına kapalı. Meydanların parlak cumhuriyet kızlarıyla birbirlerini tanıma, iki ders arasında laflama ve birbirlerini sevme ihtimalleri de yok. Norşin köyü'nün kızlarının asla giremediği akademilerin saygın araştırmalarından öğreniyor kızlarımız öteki mahallenin 'uykuları kaçırın tehditkar dünyasını'. Kırmızı çizgilerin ötesine geçmek yok, risk yok, tasa yok.

Ha gayret Türkiye bundan daha kötüsünü de yapabiliriz.

Töre, Din ve Kürtler (Mustafa Akyol)

Araya başka konular girdiği için Mardin'in Zanzirt köyünde (devlet yakıştırmalarıyla "Bilgeköy"de) yaşanan vahşet üzerine ancak şimdi yazabiliyorum. Bu gecikme bir anlamda iyi de oldu, çünkü bu vahim olay üzerine yapılan yorumları da yorumlama şansı var şimdi.

Yaşanan "kan banyosu"nun ne kadar acı ve üzücü olduğu ortada. Ölenlere Allah'tan rahmet, geride kalanlara sabır ve metanet diliyorum. Geride kalanlar arasındaki öksüz ve yetimlere kol-kanat gerilmesi de hem devletin hem toplumun üzerine düşen bir sorumluluk.

Peki bu olayı nasıl anlamamız gerekiyor? Bölge kültürü üzerine kapsamlı araştırmaları bulunan Doç. Dr. Mazhar Bağlı'nın Taraf'ta Neşe Düzel'e verdiği söyleşide belirttikleri önemliydi. Kan davalarında kadın ve çocukların hiçbir zaman hedef alınmadığını belirten Dr. Bağlı, "bu olay, mülkiyet sorunuyla, töreye, kız meselesiyle, kan davasıyla açıklanamaz" diyordu.

Kısacası bu vahşetin, bölgedeki "töre"yi çok aşan bir yanı var. Bir başka deyişle "gelenek"te yeri olmayan, "modern" bir olay bu. Dolayısıyla bölgedeki diğer "modern" aktörlerin (PKK, korucular ve "kontrgerilla"nın) yarattığı şiddet ortamıyla bir şekilde ilgili gözüküyor. İnsan öldürmenin sıradanlaştığı bir yerde, şiddetin her türlüşünün önü açılıyor.

Yine de olayın kökeninde "kan davası" kültürünün bazı izleri olduğunu düşünmek mümkün. Bu da bizi töreye ve geleneğe bir kez daha götürüyor. Türkiye'de bu konular açıldı mı, konuyu dar bir "ilericilik-gericilik" şablonu içinde düşünmeye alışık olanlar, işin içine hemen "din"i de katarlar. 70'li yılların Türk filmlerinden kafalarına kazınan şablona göre, "toprak ağası" ve "imam" köylüyü birlikte sömürmekte, yani "töre" ve "şeriat" elele "karanlık" saçmaktadır.

Türkiye Bölünür mü ?

Oysa kan davası yoluyla adalet tesis etme anlayışı, şeriatın veya bir başka hukuk sisteminin nüfuz edemediği toplumlara özgüdür. İslam hukukuna göre eğer birisi bir yakınınızı öldürür ise, ele silah alıp karşılık vermezsiniz. Kadiya, yani şeriat mahkemesine gider, şikayetçi olur, adaleti ondan beklersiniz.

İslam hukukunda "namus cinayeti"ne de yer yoktur. Eğer bir "zina suçu" var ise, hükmünü yine mahkeme icra eder. Dahası, bu işte hem erkek hem de kadın eşit derecede suçlu olmuş olur. Kur'an-ı Kerim zina suçu üzerine erkeğe ve kadına aynı cezayı verir. Dahası, "iftira" tehlikesine karşı da kadına özel bir koruma sağlar.

Dikkat ederseniz bu eşitlikten ve iftiraya karşı korumadan törede eser yoktur. Çoğunlukla eften püften sebepler üzerine işlenen "namus cinayeti"nde öldürülenler hep kadındır. Ortada bir günah varsa, bunu kadın ve erkek birlikte işlemiştir. Fakat nedense sadece kadının "kirlendiği" varsayılır. Bu "erkek egemen" anlayış, aynı fiil üzerine kadınları "ahlaksız" diye kınarken erkekleri "çapkın" diye öven "modern" kültürümüzde de devam etmektedir.

Son olarak bir de "töre cinayetleri Kürtler'e mi özgü" sorusuna geleyim. Bu konuda somut bir veriye sahip değilim, ama bu cinayetlerin daha ziyade toplumun Kürt kesiminde rastlandığı yönündeki teşhis, ikna edici duruyor. Hürriyet yazarı Hadi Uluengin bunu yazdı diye onu "ırkçılık"la suçlamak da bana haksızlık gibi geliyor.

Ama toplumların bu gibi "karakteristik" sorunları, çeşitli tarihsel ve sosyolojik şartların ürünüdür. Kaldı ki hiç kimse ak süttten çıkmış ak kaşık değildir. Kürtler'de "töre cinayeti" fazla görülüyor olabilir. Amerika'dan da nedense "seri katil" çok çıkar. Türkler'den nelerin çıkabildiğini ise her gün gazetelerin "üçüncü sayfa"larında okuyup duruyoruz...

Sarmaş dolaş çocuklardan korkmak(Ferhat Kentel)

7-8 yaşlarında 3 küçük çocuk kollarını birbirlerinin omuzlarına atmışlar yürüyorlar. Hararetle, heyecanla konuşuyorlar, gülüşüyorlar. Kolları birbirlerinin omuzlarında... Birbirlerinin omuzlarına doladıkları kolları, konuştuklarını da sarmalıyor. Yürüme, konuşma ve omuzlara atılmış kollar birbirini tamamlıyor. Hepsinin anlattığı bir şeyler var... Anlattıkları herşey sarmaş dolaş... Konuştukları her şey ağız ve kulaklarının yanısıra kollarından da birbirlerine ulaşıyor...

Ağır kurallar, medeniyet-modernlik-toplum kuralları, erkeklik kodları, büyümüşlük kodları onların bedenlerine henüz yazılmamış...

30 Kürt ve Türk genç sivil insan (14 Şubat'ta sahne alan Yurttan Kürtçe Sesler Korosu) beraber ve solo yurttan Kürtçe ve Türkçe şarkılar söylüyorlar. Bedenleri birbirlerinden bütün koparma çabalarına rağmen, onlar, "büyüklükleri" kendinden menkul olan efendilere rağmen, kol kola şarkı söylüyorlar. Onların şarkıları da çocukların birbirlerinin omuzlarına kollarını atmalarına benziyor. İçlerindeki kiri boşaltıp, yeniden çocukluğun o güzelim masumiyetine dönüyorlar...

Ama birileri doğrudan çocukları hedefliyorlar. Bugüne kadar, mafyacılıktan, insan kaçakçılığına, faili meçhullere; devlet kapısında rant peşinde koşturmaktan, etiketleri sayesinde şirket kapılarında ikbal sağlamaya kadar her türlü kirli işi yapıp, pervasızlıklarını "mahkemelerin önünden tesadüfen (!) geçerken" içeri girip, Hrnt'a bozuk para atmaya vardiyanlar, bunları "milliyetçilik" kılıflarına

Türkiye Bölünür mü ?

sokanlar, tehdit ve şantajla bu memlekette ne hukuk ne kanun bırakanlar, kendi adamlarını vurduran, cinayetlerini utanmazca "teröristlerin" üzerine yıkanlar, aktif çetecilik hayatlarında kahramanlık konusunda mangalda kül bırakmazken, riske girdiklerinde, bir anda narinleşip, o hastane senin bu hastane benim her türlü "Gata-kullı"ye başvurular, her şeyden önce ve her şeyden daha da önemlisi çocukları hedef alıyorlar... Dünü zehirlediler, bugünümüzü karartmaya ve geleceğimizi esir etmeye inatla devam ediyorlar.

Bu zihniyet sahipleri, yalanlar üzerine kurulu kendi düzenleri yürüsün diye, en çok ihtiyaç duydukları düşmanlık bu memlekette bitmesin diye, adını "Sarı Gelin" koydukları "sözde" belgeseller hazırlayıp, doğrudan hedefe vurmak, çocuk masumiyetini yok edip, "ağaç yaşken eğilir" misali, travmalı küçük ırkçılar yaratmak için, bu toprakların en eski sahiplerinden olan, Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşları Ermenileri "emanet", "sığınmacı" ya da "hain" olarak belletip, Ermeni ve Türk çocukların kolları birbirlerinin omuzlarından düşsün diye DVD'ler hazırlayıp okullara gönderiyorlar; sonra da iyice izlenmiş mi, iyice ezberlenmiş mi diye rapor istiyorlar....

Güneydoğu'daki sokak gösterilerinde polise taş atan çocukları, ellerinde taş izi, ceplerinde misket arayıp, 10'ar, 20'şer toplayıp içeri tikiyorlar. Sayıyı 100'lere, 500'lere vardiıyorlar... Bu çocuklar "AĞIR" ceza mahkemelerinde yargılanıyorlar. İşkencede adam öldürenler, insanları evlerinden toplayıp dağbaşında ensesine kurşun sıkanlar, sağa sola bomba atanlar ellerindeki barut izine, bellerine asılı duran cinayet araçlarına rağmen, "kahraman" ve "iyi çocuk" ilan edilip, ellerini kollarını sallayarak ortalıkta dolaşırken, ya da en iyi ihtimalle tecil edilen cezalarla vaziyeti kurtarıırken, bu çocuklara yaşlarının iki katı cezalar veriyorlar... Kürt ve Türk çocuklarının kolları birbirlerinin omuzlarından iyice düşsün diye, o düşen kollar büyüyünce daha çok taş atsın ve en idealinden silah sıksın diye onları hapislerde tutuyorlar. Hem de büyüklerle birlikte! Yani garantili sonuç: cezaevinde itinayla büyüyecek ve istikbale uzanacak çelik disiplinli gerillalar!

Nasıl bir çaresizliktir bu!

Nedir bu çocuklarla alıp veremediğiniz? Bu kadar mı çok korkuyorsunuz bu çocuklardan? Farkında mısınız, ne kadar çok kin tohumları ektiğinizin? O kirli kininizi o masum bedenlere boşalttığınızın?

O çocuklar için canını dişine takan ailelerinin, avukatlarının, sosyal hizmet uzmanlarının, "Çocuklar için adalet istiyoruz inisiyatifi"nin tanıklıklarından esinlenerek anlamaya çalışalım. Bu çocukların nasıl bir dünyada büyüdüklerinin farkında değil misiniz? Acıyla büyüyen; kardeşini, ağabeyini, amcasını kaybetmiş, babaları, ağabeyleri, başka akrabaları işkenceden geçmiş çocuklar onlar...

Bu çocuklardan biri, çıkan bir arbede sonrası, ortalığı temizlemek için çalıştığı dükkanın önündeki taşları toplayan çocuktü... Diğeri, korucu babası ölmüş, ailesinin geçimini tek başına sağlayan bir çocuktü; kepenk kapatma eylemi olduğu gün dükkanını açarken yakalandı... Panzerin ezdiği çocuğun cenazesine gidenler, parmaklarıyla "V" işareti yapanlar 14 aydır cezaevinde..

Türkiye Bölünür mü ?

Çocuklar bütün bu şiddet ortamını nasıl yaşıyor? Kafalarından neler geçiyor, kimsenin tam olarak bilmesine imkan yok... Çünkü onlar çocuk... Onların koskoca dünyalarını henüz kelimeler ele geçirmedi; bizim gibi kategorilere esir değiller... Onlar özgür: Türk, Kürt, medeni olmak, savaş gibi kelimeler onları henüz denetleyebilmiş değil..

Ama eğitimleri dahil her yönüyle hayatları kararın, karartılan çocuklar polis görünce kırmızı görmüş boğalara dönüşüyorlar...

Onları kimileri terörist, kimileri komutan kimileri de kandırılmış çocuklar olarak görüyorlar... Bunların hiçbiri kesin değil; ama onlar için istenen "ibretlik" cezalardan belli ki, yetişkin egemenler aslında çocukları şantaj aracı olarak kullanıyorlar; büyükleri zaptedebilmek, pes ettirmek için... Bu kadar basit ve kallesçe...

Belki onları en çok anlayanlar aileleri... Onların çocuklarını tanımlamaya ihtiyaçları yok. Onlar sadece çocuklarını seviyorlar ve acı çekiyorlar. Mesela, bu çocuklardan birisinin babasının sorduğu gibi soralım: Siz akşamları evde ne konuşursunuz? Mesela televizyon seyrederken, yemekte? Peki Diyarbakır'da, Şırnak'ta, Cizre'de, Silvan'da, Van'da ne konuşulur mesela?

Oralardaki evlerde, aileler içinde 30 yıldır savaş konuşuluyor.

İşte hayat ve acıları bu çocuklarda muhtemelen "oyun"laşıyor... "Polise taş atmaca" oyunu icad olunuyor... Western fimleriyle büyümüş, kızıl derililerle haşır neşir olmuş bizler küçükken osuruk ağacından ok ve yay yapardık. Ama Güneydoğu'da 30 yıldır atmosfer şiddetin atmosferi... Birileri o şiddetin rantını yesin diye, güçlerini korusun diye süren bir savaşın atmosferi... Bu atmosferde çocuklar nasıl oynarlar? Ancak çevreleri şiddetle donanmış bu atmosferin oyunlarını oynarlar; ancak bu atmosferin verilerini oyuna çevirebilirler...

27 yıl ceza alan bir çocuk büyüyünce savcı olmak istiyor. Belki sadece gücü taklit ediyorlar, "güçlü olmaca" oyunu oynuyorlar. Savcı olmayı beklerken, taş atarak belki...

Cezaevindeki ağabeyini özleyen çocuğun, ağabeyini görebilmek için bulduğu dahiyane fikirde kendini gösteren, "Ben de gideyim bir taş atayım, ağabeyimin yanına gideyim" diyen çocuğun gibi bir oyun belki... Kendilerini engellemeye çalışan yaşlı kadınları takmayan, provokatör polis ağabeyleriyle ya da örgütten ağabeyleriyle birlikte taş atan çocuklar onlar...

Filistin Gazze'de çocuklar nasıl "sosyalleşiyorlarsa" bizim çocuklarımızınki de çok farklı değil... Filistinli çocuklarımızınki kullanılmaksa, bizimkilerinki de kullanılmak; onlarınki oynusa bizimkilerinki de oyun...

Belki, onların yaşadıkları sadece bir "isyan oyunu"... Irkçılığın, hakir görülmenin, ekonomik sorunların, işsizliğin kol gezdiği bir dünyada, polisin nezdinde hayata atılan bir taşır belki de onların attıkları...

Türkiye Bölünür mü ?

Ama onlar üzerine boca edilen yargı şiddetinin paradoksu şu: bu çocuklar hapiste onları "komutan" olarak gören ağabeyleri ile birlikte "mücadele", "devrim" vb. ruhla bileniyorlar ve sağlam yeni gerillalar olarak yetişiyorlar... Soru da şu: devletin bir kanadından akan ve yargıda tecelli eden bu ibretlik cezaların yanısıra, çocuklara yönelik saldırı özellikle mi yapılıyor? İki ayrı kategoride cevap var. Birinci kategori: "hayır", inanılmaz bir aymazlık içinde ve kötücül bir ruh haliyle yapıyorlar. İkincisi "evet" kategorisi ve burada da iki ayrı cevap var. Birincisi, evet, bilerek yapıyorlar, ayakta durmak için düşmanlara ihtiyaçları var... İkincisi, evet, bilerek yapıyorlar; çünkü bölmek istiyorlar... Bıkıp usanmadan başvurdukları paranoya eşliğinde ve dış güçler tarafından tezgahlandığını söyledikleri "bölücülüğün" bizzat bilinçli bir parçası olarak görevlerini yerine getiriyorlar...

Onların niyetlerine dair bütün bu cevapların belki de hepsi doğru... Ama biz "büyüdükçe" ve büyüklüğün raconuna uygun olarak, hazır giyim kalıplara, kelimelere teslim oldukça, bedenlerimizin birbirine değmesinden utanıp, kollarımız birbirimizin omuzlarından düşüyor. "Yeter artık bu kadar büyümek!" diye bağırarak geliyor içimden...

AK Partinin Kürt Sorunu ile Amansız Sınavı (Abdurrahim İslamoğlu)

Türkiye bir yerel seçimi daha geride bırakırken, kazananı olmayan bir yarışta siyasi partiler biz kazandık edebiyatını terennüm etmeye başladılar. Her ne kadar bu seçim de halk kimseyi tamamen kazanan ilan etmediyse de kaybeden de ilan etmeyerek herkesi denklemde bir değişken olarak tuttu. Seçimin galibi Ak Parti olmasına rağmen kazananı, halkın basiretli demokratik tercihidir. Bu seçim bir daha gösterdi ki halkın oyu, hiçbir zaman çantada keklik olmayıp kendinizi en güçlü sandığınız anda bile sizi sarsacak sonuçlar meydana getirebilir. Hâlihazırdaki tabloya baktığımızda İktidarın ve muhalefetin çıkarması gereken ciddi dersler ve alması gereken derin mesajlar olduğunu görüyoruz.

Ak Partinin oylarındaki düşüşün çok farklı sebepleri olduğu aşikâr. Her meselede olduğu gibi bu konuda da körlerin fili tarif etmesi gibi herkes bir yönüyle bir şeyler söylemekte ya da yazmakta. Bana göre de bunun birçok sebebi olmakla beraber en önemli başlıca sebepleri *parti teşkilatındaki sıkıntılar, aday belirlemedeki hatalar* ve *Kürt Sorunu'ndaki ikircikli politikalarıdır*. Ak Parti 2001 yılında kurulduğundan bu güne kadar kurumsal bir parti olma yolunda ciddi mesafe alamadığı gibi sadece lideriyle varlığını sürdürebilecek bir görüntü

Türkiye Bölünür mü ?

sergilemeye devam etmektedir. Ak Parti'nin kuruluş felsefesini ve temel ilkelerini özetleyen en güzel ifade Başbakanımızın da sürekli telaffuz ettiği; *insanı yücelt ki devlet yücesin* cümlesidir. Ak Parti gerçekten bu samimi duygu ve ilkelerle kurulmuş bir parti olmasına rağmen zamanla *insan odaklı* siyasetten uzaklaşarak *itaatkâr insan odaklı* siyasete kaymıştır. İnsan odaklı siyasette aslolan insan, insanın kalitesi ve liyakati iken itaatkâr insan odaklı siyasette ise önemli olan insanın eğitimi, kalitesi, liyakati değil sadece üstlerinden gelen emirlere itaat etmesidir. Bu düşünce; zamanla parti de eleştiren, hataları araştıran yeri geldiğinde yanlış uygulamalara karşı direnen özgür ruhlu insanların partiden uzaklaştırılması ya da barınamayarak kendi isteğiyle ayrılması sonucunu doğurmuştur. Böyle bir ortam velut siyasetçilerden ziyade düşük profilli insanların siyasette var olmasını sağlar ve makamlar liyakatsiz insanlarca işgal edilir. Bu süreç çok tehlikeli bir süreç olup neticede kadim siyasi hayatımızın unutulmaya yüz tutmuş partilerinde olduğu gibi eş dost kapitalizmine ve rant için siyasete kadar varabilir. Ayrıca bu sonuç parti içi demokrasiyi yerle bir eden habis bir ur kadar tehlikelidir. Gerçi Türk siyasi hayatında demokrasi isteyen partilerin kendi içinde demokrat olmadığı da gün gibi ortadayken Ak Parti den bunu beklemenin zor olduğunun farkındayım lakin Ak Partinin kendi ilkeleri ve kuruluş felsefesine sahip çıkmasını beklemek hakkımız olsa gerek.

Siyasi partilerin halk için demokrasi mücadelesi verirken kendi içlerinde Monarşik bir yapıya tahammül etmesi Türk siyasetinin kronik hastalığı olarak masada durmaktadır. Bu otoriter yapı bazen lidere rağmen lider için anlayışıyla mahalle teşkilatlarından, delegelerden, il teşkilatlarına kadar liderin etrafındaki insanlar tarafından dizayn edilmektedir. Böylelikle teşkilat mensupları muti insanlardan müteşekkil bir cemaat gibi kendilerine o makamları bahşeden büyüklerinin iradesiyle hareket etmeye başlar. Bu yapıda parti artık milletin partisi kimliğinden sıyrılarak Liderin ya da ayrıcalıklı bir zümrenin partisi olur. Hatta bazı durumlarda liderin adı kullanılarak bir sürü etik olmayan, anti demokratik tasarruflarda bulunulur ama liderin haberi bile olmaz. Çünkü artık eş ve dosta makam yada menfaat sağlama, hemşeriyi koruma vb. çabalar bütün ilkelerin ve prensiplerin önüne geçer ve vahşi bir pragmatizm başlar. Bu başlangıç ideallerin, mefkûrelerin, ülkülerin, ütopyaların, ahlak ve erdemin, topluma verilen sözlerin vs. her ne var ise hepsinin sonunun da başlangıcıdır. Bu bahsettiklerimiz ülkemizdeki tüm siyasi partilerin yaşadığı/yada yaşaması muhtemel olan sorunlardır.

Ak Parti öncelikle kendi iç muhasebesini yaparak, kendi kuruluş aşamasındaki samimiyete ve hasbiliğe hakkıyla bağlı, liyakat ve temsil kabiliyeti yüksek olan fertlerin sayısını arttırmanın yollarını aramalı ve akabinde de seçmenlerin kendisini neden daha fazla tercih etmediği konusunun, lokal ve global; siyasi, ekonomik, sosyolojik ve psikolojik sebeplerini bilimsel veriler ışığında ele alarak ciddi dersler çıkarmalıdır. Bununla beraber diğer partilerin neden tercih sebebi olduğunu da irdelemelidir.

Seçim sonuçlarının en manidar mesajlarından birisi de Kürt Meselesinin sadece ekonomik yada toplumsal saiklerle açıklanamayacak kadar geniş ve Türkiye Cumhuriyetinin sağlıklı bir demokrasiye kavuşması için hayati öneme sahip

Türkiye Bölünür mü ?

olduğunun anlaşılması gerçeğidir. Devlet-i Aliyye-i Osmaniiyenin bakiyesi olmasına rağmen Yeni Türkiye Cumhuriyeti Devleti bütün Osmanlı unsurlarını tek potada eriterek adeta kimyevi bir terkip oluşturur gibi yeni bir Ulus inşa edebileceğini varsayarak Bakanlar Kurulunca 25 Eylül 1925 de Şark Islahat Kurulunun hazırlamış olduğu, *Şark Islahat Planını* yürürlüğe koyarak resmi *Kürt Politikasını* oluşturdu. O günden bugüne gelinceye kadar resmi politikanın yanlışlığını rahmetli Özal'a kadar açıkça ortaya koyan olmadı. Özal'ın ardından bu realiteyi hakkıyla tanıyan ve adını koyan ve paralelinde bir takım açılımlar yapan yegane parti Ak Parti oldu. TRT Şeş vb. açılımlar en azından Kürtlerinin dilinin de kendine has bağımsız bir dil olduğunun devlet tarafından tescili manasına geldiğinden küçümsenmeyecek açılımlardır. Ancak bunların; Kürt insanını memnun etse de tatmin etmekten uzak olduğu görülmektedir. Ayrıca gözlemediğim kadarıyla, Kürt halkı kendi seçtikleri milletvekillerinin özellikle Başbakan tarafından muhatap alınmamasını içermiş görünmektedir. Bu konuda kanaatimce yanlış olan DTP'nin kimlik siyaseti yaparak oy alması değil aksine bunun altında yatan nedenleri anlamamak yada bilerek göz ardı etmektir. Bakınız daha 1933 yılında Cumhuriyetin 10. Yılı dolayısıyla, Kürt aydını Celadet Ali Bedirhan'ın Mustafa Kemal'e gönderdiği mektuptan açıkça görüleceği üzere Kürtlerin kimlik talepleri cumhuriyetin tarihi kadar eskidir.

Buyrun sabrınıza sığınarak bu Kürt Entellektüeli ve dil bilimcisi olan C.A.Bedirhan'ın mektubuna kulak verelim:

"Paşa Hazretleri , maruf olan şahsi ve medeni cesaretinize rağmen, bilmem ki neden şimdiye kadar Türkiye 'de bir Kürdistan meselesinin mevcudiyetini serahaten (açıkça) itiraf edemediğiniz...Bu itiraf için , kuvvet ve kudretine ziyadesiyle itimat ettiğiniz iradenizde , o cesareti bulamadınız. Öyle bir Kürdistan meselesi ki , hükümetinizi , onunla meşgul olurken karasızlıklara, tereddütlere , ricatlar ve yarım tedbirlere sevk ediyor. " Serâhaten" dedim, çünkü bu kelimeyi ağzınıza almadan bu meseleyi her zaman itiraf eylemekte , dahili ve harici siyasetinizde ona mühim bir mevki ayırmaktasınız. Bu zimni (gizli) itirafatı , sırası geldikçe kaydedeceğim. Mamafi bende itiraf eylemeliyim ki , kürdistan kadim bir mefhum tarihidir ve "Kürdistan meselesi" ne zamanınızda ve nede siyasetlerinizin varisi olduğunuz ittihat ve teraki hükümetleri zamanında başlamış değildir. Bugün, Polonya'nın eski halini hatırlatır bir şekilde birkaç devlet arasında taksime uğramış olan vatanım Kürdistan'ın ve milletim Kürtlerin kadim bir tarihi , muayyen bir coğrafyası ve iştimai teşkilatı vardır... Medler'in mebede ve menşesine gitmeye lüzüm yok. Kisenefon'mun (siropedi) sinden başlamak kafi. Maamafi bu noktayı izaha lüzüm görmüyorum. Son zamanlarda tarih ile iştigaliniz ve bilhassa (ariyen) meselesine pek yakında temasınız ve her nedense Türkleri maruf Mongolik menşelerinden tecrid ve Ari ırkına intisap ettirmek hususundaki mesainiz , zat-ı fehimanelerini Kürt ve Kürdistan hakkında külli vukuf sahibi eylemiştir.

"Kürdistan Meselesi" , ne zamanımızda ve nede selefleriniz zamanında başlamış değildir. Türkiye'de Kürdistan meselesi , Kürt ümerasının (beglerinin), ilk Osmanlı tarihi "Heşt Behişt" müellifi İdris-i Bitlisi vasıtasıyla Yavuz Sultan Selim'e , suni bir hükümdara biat ettikleri günden beri mevcuttur. Osmanlı tarihi tetkik

Türkiye Bölünür mü ?

olunursa , muhtelif isim ve ünvanlar altında Kürdistan meselelerine tesadüf olunur. "Her hadisei ismiyle yâd etmek" itiyadında olan vak'anüvistlerin eserlerinde ise , bu meselenin kendi ünvanı " Kürdistan Meselesi" sernâmeleri (başlığı) altında bulunduğu kesretle (çokça) görülür. Evet, mesele çok eski zamandan beri mevcuttur. Ancak devir zamana , her devrin telakkiyat ve temayülâtına göre şekil ve renginde tebellür ve tehayüller vardır. Bazen , hususi ve tipik bir feodalizm manzarası arz eder. Muhtelif devirlerde Osmanlılık ve hilafet mefhum ve camialarında mezhebi bir şekil alır. Bu devirlerde sessiz sedasız çalışan bir Şafiiilik ve Hanefilik meselesi mevzubahistir. Bazen de aşiret isyanı şeklinde tecelli eylemiş müselsil bir Ektrat Bednihat vakası başlı başına bir devir teşkil eder. Bugünkü şekil ise, esasen asrın en büyük karakteristiği olan bâriz bir milliyet şeklidir. Bu şekilde zannolunduğu kadar hâdis (yeni) değil ; kadim ve hatta edebiyatta (literatürde) ancak meşrutiyetten sonra tesis edilen Türk Ocakları'yla ilk tohumları saçılmış olan Türkçülükten eskidir. Kendi ifadesine rağmen " Lavra Kurmanc ğayp fekbu tarix hazaru şeşt û yek bu" 1061 sene-i hicriyesinde tevellüd edip , yine aşağıdaki beytin mevhumuna göre " İsal geheşte çel û çaran, ey pişrevî gunehkaran" 44 yaşında yani 1105 senesinde "MEM U ZİN" ünvanlı eserini vücuda getiren büyük Kürt şairi Ahmedê Xane , bugünkü milli cereyanının ilk mübeşşiridir. Mevzuunu bir hâl efsanesinden almış olan A.Xane , eserinde baştan başa Kürt milletinden ve Kürdistan'dan bahseder. Konuştuğu şahıslar kâmilten birer semboldür. Kürt milletini temsil eden şahsi esârete düşürür, zindana atar ve onun halâs-ı çarelerini millete aratır ve gösterir. Paşa Hazretleri , görülüyor ki Kürtlük fikri ve Kürtlerde milliyet cerayanı ne bugünkü ve ne de dünkü bir meseledir. Belki bundan 250 sene evvel yükselmiş bir fikir, başlamış bir cereyandır. "Kürdistan Meselesi"nde yeni bir tedbiriniz olarak kabul ve tanzif eylediğim bugünkü af meselesine tekrar dönmek üzere bilhassa gayr-i Türk milletlere karşı uyguladığınız siyasetin müverrisleri olan İttihat ve Terakki hükümeti zimamdarlarının (idarecilerinin) "Kürdistan Meselesi"ndeki tedbirlerinden ve faaliyetlerinden birkaç satırla bahsetmeme müsaade buyurunuz. Bu bahse bir mektep hatırası ile başlayacağım : Hatırımda kaldığına göre 10 Temmuz'un (1908?) ikinci sene-i devriyesi henüz idrak olunmamıştı. Bir Şehzadebaşı'nda bir tiyatro binasında mühim bir konferans verileceğini edebiyat öğretmenimizden öğrenmiş ve bu gibi şeylere meraklı birkaç arkadaşımın konferans mahalline gitmiştim. Sahneye iki adam çıktı. Biri Yusuf Akçora Bey idi. Arkadaşını bize takdim etti. Yine hatıram yanılmıyorsam bu zatın ismi İsmail Gansperenski idi. Gansperenski Efendi , İstanbul ahalisince anlaşılması mümkün bir Türkçe ile uzun bir konferans verdi. Mütemediyen Türk'ten ve gayr-i Türk'ten bahsediyordu. Konferans bittiği zaman benim ve arkadaşlarımla anlayabildiği şundan ibaretti : Herkes Türktür , Türkiye'de Türkten başka milli unsur yoktur ve olmamalıdır. Bilmem nasıl bir tesadüf eseri idi ki , o gün aramızda hiçbir Türk talebe yoktu. Benden başka diğer bir Kürt , bir Çerkez, bir Arnavut , bir Gürcü ve bir de Rum arkadaşımız vardı. Ertesi gün mektepte aynı arkadaşlar bir araya geldiğimiz zaman , Gansperenski (Gaspıralı İsmail) Efendinin konferansı mevzubahis oldu. Meşrutiyet devri ile birden bire inkişaf eden müsâvat-ı hukuk ve şahsi, unsuri ve mezhebi hürriyet fikirleriyle sür-atletemasa gelen genç dimağımız, Gansperenski efendinin nazariyâtını (teorilerini) kabul edemiyordu. Bu nazariyât, bize pek aykırı gelmiş, maneviyatımızı adeta isyan ettirmiş idi. O tarihte, mektepte bir gazete neşrediyorduk. Gazetenin riyâset-i tahririyesi, (

Türkiye Bölünür mü ?

*başredaktörlük) benim üzerinde idi. Gansperenski Efendinin konferansının bende yapmış olduğu aksü'l-amel ile olacak mezkûr gazetede Kürtlüğe ve Kürdistan'a dair bir makale neşrettim. Bunda Kürtlüğün tarihinden, ırkından, vatanından ve hususiyetinden bahseyledim. Bu ve emsali konferanslar ve neşriyat ile, Osmanlı İmparatorluğu hududu dahilinde yaşayan gayr-i Türk milletlerinin esasları kurulmak isteniyordu. Bu şöven milliyetçiliğin, daha doğru bir tabir ile başka milletlerin kanıyla vücuda getirilmek istenilen yeni milliyetin edebiyatını yapmak üzere, bir Türk ocakları Türk Yurtları te'sis olundu. Mecmualar ve kitaplar neşredildi. Gençlere bu yurt ve ocaklarda hususi bir terbiye veriliyordu. Rehberlerin itikadınca , bu ocakların eşiğinde ilk temsil amelîyesi yapılıyordu. Fakat ileride göreceğiz ki , bu ocaklar size **Türkçü** yetiştirdiği kadar bize de **Kürtçü** yetiştiriyordu.*

Osmanlı İmparatorluğu camiası dahilinde , fiilen ve tarihen unsur hakim olan Türklerin sâfiyet-i irkiyesini ve her türlü hususiyetini muhafaza etmek için teşkilat yapmalarından daha tabii bir şey tasavvur olunamazda lakin bu teşebbüsler, diğer milletlerin sütünü sağlamak değil de kanını emmek derecesine varmamalıydı.....

Mevzuya avdet edelim:Bu tarzdaki Türkçülük hareket ve teşebbüsleri gayr-i Türk unsurları isyan ettiriyor ve onlara Türk olmadıklarını ve hakiki milliyetlerini daha ziyâde hissettiriyordu. Bu his, her hizbin milli cereyanına kuvvet ve şiddet veriyordu. Türk milliyeti içinde halledilmek (asimile edilmek) istenilen diğer milliyet ve unsurlar, bilakis Türk milliyetinden uzaklaştırılıyordu. Diğer taraftan, komite merkezinde tatbikata geçilmek üzere gayr-i Türk milletler aleyhinde kanlı bir su-i kast hazırlanmakta idi. Su-i kastın hedefini, karakteristikleriyle beraber tekrar ve tesbit ediyorum : Osmanlı imparatorluğu hudutları dahilinde bulunan bilumum anasırı (unsurları) Türkleştirmek ve bu unsurların mahv ve istihalesi ile (asimilasyonu ile) Türk milletine aşılmasından doğacak olan yeni bir millet ve hiddet-i irkiyeye mâlik bir Türkiye vücuda getirmek.....

Bu plana rağman Kürtler taktik değil , temsil (asimile) kısmına dahil olan milletler meyanında (arasında) idiler. Kürt unsuru, Yeni Turan , güzel ülkeye giden yolun üzerinde yaşayan bir millettir. Türkleştirilmeleri mühim, belki müstacel (acilen) ve herhalde derece-i vücutta idi. Kürtlerin temsiline (asimile edilmesine) bir de kanun yapıldı. Zamanın betbaht padişahı Sultan Reşat'a da tasdik ettirildi. Mezkûr kanununda vilayet-i şarkiye ismiyle yâd olunan Kürdistan'da sakin halk, yani Kürtler, o araziden kaldırılarak garbe, yani Türk vilayetlerine nakil ve ahali kısmı, mahalli nüfusun % 5 'ini tecavüz etmeyecek sürette Türk köylerine tevzi (dağıtmak) ; Beyler, ağalar, şeyhler ise, derece-i ehemmiyetlerine göre vilayet, riva ve kaza merkezlerine iskan olunacaklardı. Ahalinin bey, ağa ve meşâyih ile münasebeti tamamıyla kesilecekti. Bu suretle Kürtlerin tahliye edilecek Kürdistan'a da şuradan buradan getirilecek olan Türkler arasında ve onlara karışarak lisan ve adetlerini kaybedecek olan Kürt muhacirleri Türkleşecekti.....

Paşa hazretleri, Türklüğe temsilcileri imkanı olmadığı fiilen sabit olan Kürtler'i Kürdistan'da rahat bırakarak meseleyi halletmek istiyorsanız bunda sizin zannetiğiniz kadar müşkilat yoktur.....

Türkiye Bölünür mü ?

Resmi bir tebliğ ile Kürdistan'ın mevcudiyetini, Kürtlerin tarihi, irki, harsi haklarını tanıır ve itiraf edersiniz. İşte o zamandır ki meselenin halline doğru büyük ve mühim bir adım atılmış olur. Bunu yapmakla da ancak hadisata tekaddüm etmiş olursunuz.

Paşa Hazretleri, zaman-ı hükümetinizde Kürdistan meselesini halletmek istiyorsanız tabiat-ı eşyanın göstermiş olduğu yegane yol budur. Başkası değildir ve yoktur. Diğer herhangi bir yol takip edildiği taktirde elde edilecek muvaffakiyetin gölde denizler boğan kahramanın zaferinden yüksek bir netice veremeyeceğini itiraf buyurunuz.....

Paşa Hazretleri, Kürtleri temsil veya esir etmek emin olunuz ki onları öldürmekten daha müşküldür. Kürtlerin hürriyeti tabiattan doğan bir çeliktir. Sadi-i Şirazi'nin dediği gibi, çelikle pençeleşenin akibeti elini kolunu yaralamaktır. Hazreti Ömer analarından hür doğan insanların esir edilemeyeceğini bundan on dört asır evvel söylemiştir. Alman şairi de Allah'ın demiri dünyada esir istemediği için yarattığını ve insana hukukunu müdafaa etmesi için kılıç ve ok verdiğini söylüyor.

*Herşeye rağmen Müslüman kanı dökerek Müslüman kurşunu ile ölen biçare Anadolu yavrularına acımıyorsanız, biliniz ki Kürdün de damarlarında ölerək, öldürerek döküleceği kan her zaman için mebzulen mevcuttur. **[8 Kanunusani (Ocak) 1933].***

Mektup uzayıp gitmektedir. Mektuptan da anlaşılacağı üzere bizim bugün *Kürt Sorunu* diye adlandırdığımız konu o günlerde Kürt aydınları tarafından *Kürdistan Meselesi* diye adlandırılmakta olup talepler de çoğunluk itibariyle bugün dillendirilen talepler ile aynıdır. Sadece Kürdistan'ın mevcudiyetini tanımaktan kasıt bir federasyon yada otonomi mi olduğu yoksa sadece tarihsel varlığını mı anlamamız gerektiği çok açık değildir.

Tekrar günümüze dönersek Kürt Sorununda Ak Partinin yapacağı tek ve en önemli şey şudur; Kürtlerin kimlik ve kültürel taleplerini anayasal güvence altına alacak açılımı yapmak. Bu elbette ki burada yazmak gibi kolay olmayacaktır. Fakat bu Türk ve Kürt kardeşliğinin ve birliğinin yegane çözümdür. Artık sözün değil çözümün olması gereken nazik zamanları yaşamaktayız. Böylelikle Türkler ve Kürtler sahip oldukları bu tek vatanda aynı bayrağın altında anayasa ile milli kimliklerini, dillerini yazılı olarak taahhüt altına alıp, birlikteliklerini ebedileştirerek tarihe ve gelecek nesillere karşı sorumluluklarını da yerine getirmiş olacaklardır.

Türkiye Bölünür mü ?

Ak Parti, Türk ve Kürt bütün vatandaşlardan destek alan tek parti olarak Kürt Sorunu ile beraber Alevi Sorunu, Siyasi Partiler yasası ve 12 Eylül 1980'lerden kalma ve günün ihtiyaçlarına cevap vermeyen tüm yasaları da içine alan kapsamlı bir anayasa değişikliği ile tabuları yıkmaya devam ederek açık ve demokratik bir toplum olmamızı sağlayabilir. İnsanı yüceltmek; hürriyetinin önündeki tüm engelleri kaldırmakla mümkün olabilir. Mesele insansa gerisi teferruat olmalı değildir?

Kaynaklar: Bayrak, Mehmet. Kürtler ve Ulusal-Demokratik Mücadeleleri, Özge Yayınları, Ankara, 1993

www.bedirxani.com

Yar Bana Bir Komutan! (Mehmet Şarman)

Yaşamdaki birçok hatanın, kabalığın, kofluğun, zarafet ve saygıdan uzak düşmüşlüğü ve bunların yol açtığı ahlaki erozyonun nedenlerinin başında *Di'*e karşı takınılan sorumsuzluk ve umursamazlıktır. Burada dil olarak kavramlaştırmaya çalıştığımız şeyden, herkesin her konuda söz söyleme hakkına sahip olamama durumunu kastediyoruz. Resmi söylemde liyâkate, entelektüel camiada ve bilim dünyasında "otoriteye" dar anlamda karşılık gelebilecek dil ve hakikat ilişkisi, geniş anlamda ise hakikati taşıma ve onun sözcülüğünü üstlenebilme yeterliliğine denk gelir. Tüm hayatı boyunca adaletsizliğin mimarı olmuş birinin, adalet adına, bazı şeyleri söylemeye soyunup da,

dürüst bir sorgulamayla kendini, hesaba çekmeden, pişkince sunmasına hakkı olduğuna inanmıyorum. Bu sebeptendir ki kullandığımız birçok kelime ve kavramın bir bedeli olduğu, adil bir *Di'*in ise ancak ağır sorumlulukları, vaktinde omuzlanmasından sonra ulaşabileceğini söyleyebiliriz. Dile yapılan saygısızlık gündelik hayatımızda çok şahit olduğumuz bir durum. Davos'ta kükreyen başbakan, kendi ülkesindeki birçok problemi görmezden gelmesi ya da soykırım suçlusu M.El Beşir'i bağrına basmasının öğretiliği bahsettiğimiz çelişkilerden kaynaklanıyor. ABD siyasetinin dilinde "dünya barışı", Deniz Baykal'da sosyal devlet ve laiklik, Ergenekoncularda özgürlük, tam bağımsızlık kavramları nasıl öğreti duruyorsa, Mahsun Kırmızıgül'ün ağzında ve son filmi *Güneşi Gördüm*'de "Kürt Sorunu" öylece öğreti duruyor. Bunun da ötesine geçip, hakaret ve haksızlığın sınırına pişkince dalıyor.

Türkiye Bölünür mü ?

Magazin ödüllерinin dağıtıldığı gecede, konforları, haftalık uzatmalı aşkları elden gider korkusunu vatanperverliklerine destek yapıp, sahneye fırlayan, *"alnımızda korkulardan bir çelenk"* diyerek, kibar maskelerini yırtıp, Ahmet Kaya'ya çatallanan gecede Kırmızıgül, mahsun mahsun oturuyordu sandalyesinde. Muhtemelen "Hepimiz kardeşsek bu kavga ne diye? Bu bir kavgaysa, kardeşlik nerede? Bir kardeş bir kardeşi çatalla kovalıyorsa; sevgilim nerede? Dağlara gel dağlara..." Sorularının eşliğinde, çok bilinmeyenli kardeşlik formülünü genişletmekle uğraşıyordu. Yoksa onun da çatal tutacak elleri vardı. İşte güneşi ilkin orada bir kıvılcım olarak, görüp, bugün ise onu zapt ettiği filmini, o anki suskunluğuna, yoğun sorgulamalarına borçluyuz. Kırık kolumuza, mayınlı kesik bacaklarımıza üç kuruşluk yara bandı "Kardeşlik" şarkısıyla sorumluluğunu yerine getirdiğini düşünen Kırmızıgül, Esmer dergisinin kendisiyle yaptığı bir söyleşide Kürt değil, Zaza olduğunu da ekleyerek, devlet babaya göz kırpmıştı zamanında. Resmi ırkçı söylemin tüm doğrularını(!) "Devlet Baba'ya", pardon "Devlet Ana'ya" olan derin itaatle kabullenmiş, boynu bükük, erkek çocuk hasretiyle kavrulmuş Kırmızıgül'ün filmi merakla beklenildi günlerce. Kör karanlık gözlerimize güneş doğsun diye doldurduğumuz sinema salonlardan gözleri ıslak ıslak çıkan eleştirmenler, bakanlar, Unakıtanlar da pek beğendi filmi! Askerlerine neden ölmediler diye kızan Adalet bakanı Şahin'in Kırmızıgül'e uyumu, tencere-kapak uyumundan çok öte bir şey. Siyasetçilerin beğenisi de yanına alan, bunun üzerine, *Mesaj yerine ulaşmıştır*. Diye buyuran Mahsun'un bükük boynu düzelir mi, yoksa; gerçeklere öyle yan yan bakmaya devam mı eder bilinmez.

Ölüm kuyularının açılıp, hakikatin en iskelet haliyle ortaya çıktığı, sevgili paşalarımız ve komutanlarımızın yıldızlarının bir bir kaydığı, şu günlerde Kırmızıgül'ün sevimli, anlayışlı, pek insani komutanlarını, bu yıldızı kayanlarla çarpsak geriye ne kalır? Her köy baskınında tüm köylülerin işkencelerden geçirildiği, kayıpların, yok etmelerin had safhada olduğu, hayvanların dahi kurşuna dizildiği gerçeğini tavuk bohçasına koysa, o kadar rahat kaçabilir mi, ölüm kusan helikopterlerden?

Adorno'nun, "Şahane mazlumların yüceltilmesi, sonuçta onlar mazlumlaştıran şahane sistemin yüceltilmesinden başka bir şey değildir." sözü Mahsun'un müthiş "Devlet Ana" buluşuyla tekrar hayat buluyor. *Asmayalım da besleyelim mi, Söz konusu vatansa gerisi teferruattır*, Esir alınan askerlere *ölselerdi keşke* gibi sözlerinin cehenneminde kül olup, toz gibi dağılır, Mahsun ve filmi.

Tüm bu gerçekleri göz ardı edenlerin, hayatımızda açtıkları gedikten yiyoruz, onca şiddetti. Onlar ki, vicdanlarını sınırlara operasyon için nöbete gönderip, hem ölmediler diye kızıp aynı zamanda bol gözyaşı döküp çıktılar filmde.

Filmin teknik sorunlarına, acıyı arabeskleştirmesine, yavaş çekimler, bol acılı müzikler eşliğinde seyircinin seyrine müdahalesine herkesi kapmak adına, Çingene misali bohçasına değinmek bile gereksiz. Bohçasında iki tutam "Kürt Sorunu", birkaç metre göç travması, kilolarca erkek çocuk hasreti koyup, duygusal dünyamıza pornografik saldırılar yaptığı, bir filmin sinema tarihinde kaplayacağı yer ne olacak ki?

Türkiye Bölünür mü ?

Devlet Baba, Devlet Anaya tecavüz ederse, geriye çok iyi yetiştirme yurtlarında Nurseli İdiz hanımefendinin şefkatli kucağına bırakılmış, köksüz, dilsiz, bir, *haydi kızlar okula* kampanyası kalır.

Toparlarsak, Mahsun Kırmızıgül'ün, bu konuda söz söyleme hakkı zaman aşımına uğradı. Bu yüzden bu film, ahlaki bir karşı çıkıştan çok, onca güneşe rağmen tüm gerçekleri görmezden gelip, acılarımızı sömürmesinden dolayı, ahlakın çok uzağına düşmüş bir tavır ve film olarak algılanabilir ancak.

Böyle Gitmez, Bir An Önce Bir Şeyler Yapılmalı(Sever Işık)

Lafı eveleyip gevelemeden, kafamızı kuma gömmeden söylemek lazım ki Kürt meselesi siyasi bir meseledir. Ekonomik ve sosyal yönleri olmakla beraber meselenin özü siyasidir. Kürt meselesi bir "açlık meselesi" değil. Çankırı, Çorum çok mu zengin... değil, ama, onlar dağa çıkmayı düşünüyor mu? Mesele "mide"ye indirgememeli, bu mesele bir "kimlik meselesi" ve o kimliğin gereklerini kabul etme meselesidir.

Meselenin aslının ne olduğu bilinmekle beraber, daima, ne olduğu bilinmeyen "milli menfaatler" ve "arzın derinlerinden gelen sesler" in şiddeti ve şehveti ile görmezden gelinmektedir. Sonuçta tüm yakıcı ve yıkıcı varlığı ile tüm "devletlû" tarafından bilinen fakat bir türlü kabul edilemeyen, çarpıtılan, bilinçdışına itilen meselenin çözümü yanlış adreste aranmakta. Çözüme yol bulunamamaktadır.

Kürt meselesi siyasi bir sorundur. Kürt meselesi Orta Doğu'nun siyasi haritasında kendisine yer verilmeyen Kürtlerin, dertlerine derman olmak üzere siyasi hak ve kimlik talebidir. En azından siyalaşan ve şiddet ile amel edinen kesim bugünkü dertlerin dermanı ve mevcut problemlerinin kaynağı olarak bir siyasi organizasyondan ve mahrum olmayı görmektedirler. Yani onlar Kürtlerin

Türkiye Bölünür mü ?

sorunların sebebi olan ulus devleti, sorunların çözüm adresi görüyorlar.

insanların rızasının hilafına çizilen gayr-i tabii sınırlar Orta Doğu'nun tüm insanlar için bir türlü iyileşmeyen bir "yara"ya ve kronik soruna dönüşmüştür. Kürtlerin parçalanmışlığı ve tüm parçalarda yakın zamana kadar vatandaşı oldukları devletlerin içinde temel haklardan mahrum bırakılmış olmaları Kürt muhalefetini yaratan ve onu zamana dayanıklı kılan politik gerçekliktir. Bu gerçeklik, haklardan mahrum oluşu gerçeği, ve onları elde etme arzusu sadece Türkiye'de ki değil, diğer ülkelerdeki Kürt siyasal muhalefet/ler/inin varlık sebebidir.

Türkiye uzun yıllar boyunca kendi Kürtlerine diğer ülkelerin kendi Kürtlerine yaptığından daha katı davranmış ve yakın zamana kadar Kürtlerin en basit doğal-insani haklardan bile mahrum bir halde idi. Dil yasağı bunun en açık örneği idi ki hala Kürt dili üzerinde yasak tamamen kalmış değil...

Yüzyıldır devam eden bu sorunun askeri yöntem ile çözülemeyeceği açık ve bu siyasetin yıllardır "yapıcısı" olan üst düzey emekli askerler bunu itiraf etmektedirler.

Öncelikle sorunun çözümü önünde engel oluşturan ve çözümsüzlük üzerinden kendilerine iktidar alanı yaratan şahinlerin devre dışı bırakılması gerekiyor. Çünkü onların çözümü! şu; ya benimle ya da asla..silahların gölgesinde huzur yolculuğuna çıkılamayacağı açık..

Öyle ise bu sorunun çözümü için siviller siyasete/iktidara el koymalı ve çözüm için adım atmalıdırlar. Elbette yılların biriktirdiği büyüttüğü çetrefil hale getirdiği meselenin hemen tam tekmil çözülmesi beklenemez. Sorunun çözümü oluşumu gibi zaman alacak ama bir yerden başlamak lazım.

Statükonun /ancien regime'nin tasfiyesi başlangıç olabilir. Buna cesaret edecek siyasal irade gerekiyor.

Eğer beraber yaşanılacak ise, Kürt dilinin kurumsal bir yapıya kavuşturulması ve Kürtlerin tüm kültürel haklarının anayasal güvenceye alınması ile işe başlanabilir. Bu iş kurslarla olmaz...Kürtlerin siyasete Kürt olarak katılabilmeleri sağlanmalı; "Türk asıllı Kürt" olarak değil. Kürt bir siyasetçi seçim propagandasını Kürtçe yapabilmeli, Kürtçe konuştuğunda acaba başıma ne gelir diye düşünmemeli... Kürt yoğun şehirlerde Kürtlerin siyasete daha etkin katılımı ve renklerini siyasete vermeleri sağlanmalı...

Bir an önce bir şeyler yapılmalı

...

Çatışmanın Türkiye'nin içine, batı metropollere sıçraması, ki bu ihtimali beliriyor, tüm Türkiye'yi de etkisi altına alır ve mesele daha da derinleştirir, içinden çıkılmaz hale getirir. Her şey kontrolden çıkabilir ve bir iç savaş ihtimali belirir.

Türkiye Bölünür mü ?

Herkes için yıkıma sebep olacak böyle bir savaşı kimse göze alamaz. Bu herkes için yıkım olur.

Çözüm Sivil akıl/lar üreteceği ve sivil çözümler geliştirilmeli. Askeri çözüm! çözümsüzlüğün ta kendisidir. İç siyasete endekslenmiş olarak düşünen "askeri akıl"ın silah perspektifinden meseleleri çözemeyeceği izahtan vareste. Zaten, son olaylar Kürt meselesinin özümü deyince herkesin "acaba ne derler" diye kulak kabarttığı askerin konumu da tartışmalı hale getirdi. Artık orduda varlığını ve muzafferiyetinin bu sorunda elde etmeyi umduğu bir başarı üzerinden devşiremez. Çeyrek asırlık bir çatışmadan sonra gelinen nokta ortada...

Zorunun çözümü kolay, çünkü; halk/lar düzeyinde sorun yok, ama olması isteniyor. Mesele devletli olanların "bu işte bir yanlışlık var" deyip çözüm çabalarına "olur" demesi; ya da statükonun yerinden edilmesi.

Bir an önce işe başlanmalı...

Her geçen gün kayıp ve gelen her cenaze çözümün önünde bir barikattır.

PKK'yı Yenmek, Kürtleri Kazanmakla Olur (Mustafa Akyol)

Terör, çok boyutlu ve çetrefilli bir mesele. Buna verilecek reaksiyonun da çok boyutlu olması gerekiyor. İlk reaksiyon, kuşkusuz kayıplarımız karşısında gösterdiğimiz insani tepki. Hayatlarının baharındaki 15 genç vatan evladı bir günde can verdi, gitti. Ailelerinin yaşadığı acı kim bilir ne kadar büyük, ne kadar derin. Başları sağolsun ve Allah sabır versin.

Ama bir de madalyonun öteki yüzü var. 15 askerimizin yanında 23 tane de PKK militanı öldü Aktütün'de. Kuşkusuz bunlar da arkalarında ağıt yakan anne-babalar bıraktılar. Ve dahası önünüme önemli bir soru getirdiler: Bu insanlar nasıl ve niçin bu "davaya" baş koyuyor, sonu ölümle bitmesi muhtemel bir yola bu kadar kararlılıkla giriyorlar?

Türkiye'nin resmi ağızları, bu soruya 20 küsur yıldır sadece "kandırılıyorlar" diye cevap verir. Ama konuyu inceleyen herkes, bu "kandırılma"nın içeriğinin epey karmaşık olduğunu bilir. Evet, PKK'nın Stalinist bir ideolojisi, alabildiğine fanatik bir etnik milliyetçiliği var. Ancak bir de bu örgütü bazı Kürtlerin gözünde "özgürlük savaşçısı" gibi gösteren "Türkiye gerçeği" var. Bunun merkezinde de Kürtleri reddeden, bastıran ve aşağılayan 80 küsur yıllık bir "Ankara zihniyeti" yatıyor. Onca AB reformuna, demokratikleşme paketine rağmen hala ayakta duruyor bu zihniyet. Ve PKK o sayede hala "taban" bulabiliyor.

Geçen hafta manşetlere düşen üç ayrı haber, bu zihniyete dair birer uyarı sinyali gibiydi. Birincisi, Yargıtay'ın kapatılan Habertürk gazetesindeki ırkçı bir yazıyı meşru bulmasıydı. Yazının (Soner Yalçın olduğu iddia edilen) sahibi, "Başbakan Erdoğan'ın tüm danışmanlarının Kürt olması tesadüf mü?" diye sormuş ve eklemişti: "Türkiye, içindeki düşmanları yanlış yerde arıyor, kafasını kaldırıp yukarı bakması gerekir." Ve bu, Yargıtay'a göre normal bir laftı.

Türkiye Bölünür mü ?

Bu kararın anlama geldiğini Taraf gazetesi iyi özetledi: "Kürt düşmanlığına Yargıtay'dan onay."

Kürt düşmanlığına bir başka onay yine geçen hafta Bolu'dan geldi. DTP milletvekillerini listeledikten sonra, "Dağdaki teröristin peşinde koşmaktansa üç-beş mikrobu temizleyip, 'Bir bizden beş sizden, tamam mı, devam mı?' demek gerekir" diyen, "Türk, işte karşında düşmanın" başlıklı bir yazı, Bolu savcısıncı meşru bulundu. Oysa yazı sadece düşmanlık değil, aynı zamanda cinayet ve hatta iç savaş çığırkanlığı yapıyordu.

"Kürtlüğü aşağılamak" bu kadar serbest iken, "Kürtçe konuşmanın" hala kısıtlandığını ise üçüncü olayla öğrendik. Yüksekova'da belediye başkanının ilçe merkezine astırdığı "Yüksekovalıların Ramazan Bayramı Mübarek Olsun" anlamına gelen Kürtçe pankart, polisler tarafından indirildi.

Tüm bunlar, kimi devlet kurumlarının Kürt sorunu konusunda hala "eski kafa"yla devam ettiğini gösteriyor. Ve anlaşılın, bu "eski kafa"nın sahipleri, verdikleri kararların Kürt vatandaşlarca nasıl algılandığını hiç düşünmüyorlar. Belli ki sormuyorlar; Kürtçe bayram afişi bile asılamayan bir ortamda, PKK'nın "özgürlük savaşçısı" olduğu algısı daha çok zemin bulmaz mı, diye.

Ordumuz "teröristle" mücadeleyi sürdürürken, bizim de o teröristi kışkırtan bu zihniyeti değiştirmeye çalışmamız lazım. Unutmayalım ki çözümün tek yolu, Kürt kimliğine alabildiğine saygı gösterip özgürlük tanımak, böylece Kürt vatandaşları kazanmak, ve bu sayede PKK'yı marjinalize etmektir. Bunun aksi yönünde atılan her adım, "vatanseverlik" iddiasında olsa bile, vatana en büyük zararı verecektir. Zaten veriyor da.

Bu ülkenin çocukları cephanedir? (Rasim Ozan Kütahyalı)

“Özellikle İslami kimliğe sahip yazarlarımızın şehitlik meselesi etrafında sansürsüzce yazmalarını çok gerekli görüyorum. Artık bu mevzuların yazılması gerekiyor. Bu din istismarı karşısında öncelikle dindarlar konuşmalıdır diye inanıyorum” diye yazmıştım...

Bu çağrıma İslami çizginin en seçkin entelektüellerinden Yasin Aktay’dan yanıt geldi. Bu mesele etrafında 30 ağustos günü Yeni

Şafak’ta Aktay’ın çok değerli bir yazısı yayınlandı...

Bu arada “ölüm günlükleri” de hız kesmeden devam ediyor... Bir memlekette ölüm bu kadar sıradan, olağan ve bayağı hale gelir mi? Bu kadar kanıksanır mı? “Yeni bir alışveriş merkezi daha açıldı” haberinin tadında verilir geçiliyor ölümler, hepimiz öyle algılıyoruz artık... Korucular ve PKK’lılar öldüğü zaman zaten tamamen küçük haber olarak geçiliyor. O konjonktürde milliyetçiliğin kışkırtılmasına ihtiyaç varsa, o zaman askerlerin ölümü daha bir sentimental tonda veriliyor. Ölümlere isyan ile değil, daha fazla ölüm talep ederek veriliyor. O dönem öyle bir ihtiyaç yoksa o da küçük bir haber olarak veriliyor, geçiliyor...

Aktay, dünyevi ve kirli amaçlara dayalı din istismarı ve şehitlik meselesine dair bir başka noktayı da önemle vurguluyor yazısında. Şöyle diyor Aktay: “O yüzdendir ki, şahadet kavramını istismar eden sadece devlet değil. Ateist bir hareket olan PKK da, hatta yine ateist sol silahlı gruplar da şahadet söylemine başvurmaktan imtina etmiyorlar.”

Burada aslında temel mesele karmaşık kirli ilişkileri örten, kutsallaştırılmış kolektivist siyasi amaçlar uğruna insan hayatını sermaye görmek... Bu bir “devletin bekası” ya da bir “ulusal dava” olarak sunulabilir. İnsanları soyut ve tanımlanmamış hedefler uğruna harcanacak aygıtlar olarak görmek buradaki temel ahlaki meseledir... Kutsal olarak gösterilen azman bir ateşin sürekli

Türkiye Bölünür mü ?

yanması için insanları odundan ibaret görmek meselesidir bu... Bu zihniyetin kendini Kemalist ya da Marksist, Türk ya da Kürt olarak tanımlaması sadece detaydan ibarettir...

Siyasi amaçlar ve davalar da, somut olarak devletler de daha fazla insanı yaşatmak üzere kurulduğu müddetçe meşrudur. Ancak böyle bir ahlaki ve vicdani temelleri net bir dava uğruna insan kendini ortaya koyabilir... Siyasi mücadele de "insan unsuru" bir pazarlık kozu haline gelmişse, insan hayatının kaybı herhangi bir "silah" kaybına indirgenmişse, ölümler "zayiat" olarak deftere kaydediliyorsa adına ne denirse densin o mücadele kirliliği bir mücadeledir... O dava artık kirlenmiş bir davadır... O devlet artık ahlaken meşru bir devlet değildir... O siyasi yapılanmanın üst kadroları artık kendi imtiyazlarını sürdürmeyi, kendi halklarına bir "ulusal mücadele" olarak sunmaktadır... Ölen çocuklar da bu kirliliği ilişkiler döngüsünün kurbanıdır...

Elbette böyle dünyevileşmiş kirliliği çarkları döndürmek için istismar edilecek en temel şey din duyguları... Halen Türküyle, Kürdüyle Derin Anadolu'nun manevi dünyasında kutsal bir anlam ifade eden şehitlik kavramı... Bu kolektivist zihniyet için İslami kavramlar, Aktay'ın yerinde tabiriyle, savaşa ihtiyaç duyulduğunda ölen insanların, ölümü nispeten daha kolay kabullenebilecekleri ideolojik araçlardan ibaret... Geleneksel-İslami bir anlam dünyasına sahip Türkler'in ve Kürtler'in ölüm karşısında isyansızlığını, tevekkülünü ve metanetini sömüren zihniyetler bunlar...

Karşılıklı olarak düşman gözükseler de, birbirlerinin varlık zeminini besleyen, habire birbirilerini kuvvetlendiren iki taraf var ortada... Onlar kuvvetlendikçe daha fazla insan ölüyor... Ölümler onları güçlendirdikçe bu toplum daha da bitkin düşüyor...

Bir acı çelişki daha var... İki zihniyetin de üst kadroları sekülerleşmiş bir dünya algısına sahip. Kendi çocukları öldüğünde "şehitlik" kavramıyla teselli bulacak bir düşünce yapısına sahip değiller. Laikçilik konusunda birbirlerine arada göz kırpmıyorlar ama "şehitlik" gibi dince kutsal sayılan kavramların istismar edilmesi üzerinden Derin Anadolu'nun imanını sömürmeye de elbirliğiyle devam ediyorlar...

Bu gidişe Êdî Bes e/Artık Yeter ne zaman denecek, ne zaman sabrımız taşacak? Bu ülkenin gençleri din istismarı üzerinden mühimmat deposu olmaya daha ne kadar devam edecek? Hem İslami kanatta hem de Kürt muhitlerinde Aktay gibi daha birçok yazarın istismar edilen şehitlik meselesine dair çıkış yapması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle de İslami kimliğe sahip kadın yazarlarımızın konuşma zamanıdır bence...

Oğlu bir askerî okula girmek istediği zaman incelenen resimli aile albümlerinde giyim tarzları sakıncalı görülen -ve o yüzden oğulları sınavı kazansa bile okula kabul edilmeyen- annelerin konuşma zamanıdır...

Ben bir bölücüyüm! (Mehmet Şarman)

Ben, Mehmet Şarman.

Muş'un Malazgirt ilçesinde doğdum, yaklaşık üç yıldır Batman'da bir ilköğretim okulunda öğretmenlik yapmaktayım. 25.08. Pazartesi günü Taraf gazetesinin "Bir astsubayın dehşetli itirafları" adlı haberinden sonra bu mektubu yazma ihtiyacı hissettim. Söz konusu haberde bir yaralı PKK' lıyı helikopterden atıp öldürdüklerinden, [ölü bir PKK' lının cesedine tecavüz edildiğinden](#) ve daha bir çok iğrenç eylemi nasıl yaptıklarından bunlara nasıl şahit

olduğunu anlatıyordu, Kasım Çakan* adında eski astsubay.

Ben Bir Kürt genci olarak onlarca sorunun, talanın kıyımın içine doğdum. Önceleri kimliğimi sırtımda çirkin bir kambur gibi taşıdım. Bozuk şivemin(!), kıroluğun ve dahası bir çok geri kalmışlığın(!) nedenini Kürt olmakta aradım aratıldım.. Bu tam da bana yapılmak, bana dayatılmak istenilen devletin resmi psikolojik bir asimilasyonun bir parçası olduğunu kısa bir süre sonra kavradım. Nereye gitsem Kürt sorunu diye tabir edilen kabus, polisimizin sünnetlicopuyla enseme indi. Konuştuk tartıştık, ağladık, çare olmak istedik. Gün geçtikçe bu sorunun Kürt sorunundan daha derin daha kapsamlı bir problemler yumağı olduğunu fark ettim. Kimliğimi dilimi kabul etmeyip beni kendine benzetmek milli müfredatı ile tımar edip, eğitim kurumları, medyası, copuyla yola getirip başımda dikilen ceberut bir sistemin korkusunu her an yanı başımda hissettim. Bu tek tipçi ceberut devletin beynimde kapladığı kilometrekarelerinden ne akli selime ne vicdana ne de şefkate yer bırakmadığını iliklerime kadar hissettim, hissediyorum.

Gün geldi üniversiteden mezun olup öğretmen oldum. Milli tarihlerden milli coğrafyalardan mezun olunca. Milli müfredatın yüreğimde açtığı yaraları sarmak, çürüyen yanlarımı diriltmek için okudum, kapatılmak istenen gözlerimi fal taşı gibi açtım. Ebedi kahpe yunan, sıcak su azgını Ruslar, hain Ermeniler ve bölücü Kürtler ile dört yanı düşmanlarla çevrilmiş bir kara müfredata rağmen bazı insani duyurgalarımın hala sağlam kalması şans eseri mi bilemiyorum. Biliyorum

Türkiye Bölünür mü ?

bu kadar alçak olabilmek için böylesi bir paranoyak düşman atmosferinden geçmek ve öfke nefretle dolu olmak şarttır.

Bana yapılanın aynısını karşımda duran binlerce öğrenciye yapmamı buna karşılık sağlık karnesi ile açlık sınırında bir maaşla bunca yalanın ebedi bekçisi olmamı beklediler. Savaşı talan, yıkım, ölüm bitiş, acı değil de alınan kilometrekareler, kapılan ganimetler, uçurulan küffar kelleleri, en hasından kahramanlık olarak belletilmem istenildi.. Nice ölümü ve acıyı yenilgi ve zafer ile iki üç ruhsuz rakamın arasına sıkıştırma sıkıştırma ne şefkat, ne merhamet, ne de insana saygıyı ağzıma almamam buyruldu.

Ama ben buna inanmıyorum.

Önceleri Öğrencilerime okuma alışkanlığı kazandırmak ders kitaplarının suyunu sıkıp birkaç sevgi ve insanlık metni ile kendimle çalıştırdığıma kendimi inandırmaya çalıştım. Ama kendi kendimi kandırırken, ben öğretmenken sağlık karnem (güvencesi) elimde da maaşım cebimde iken yine uğurlar kurşuna diziliyor, faili meçhul cinayetler işleniyor, katilleri ödüllendiriliyor, ve ölü insanlara tecavüz ediliyordu. Bu sözde muhalifmişim, sistemin içinde değilmişim hep mışlı bir kendini aldatmadan ibaret olduğunu görmemek için kör olmak lazım artık.

Ama artık dayanamıyorum. Benden istedikleri örnek vatandaş olamıyorum.

Devletimin sistemin ve milli müfredatın en doğru en güzeli olduğunu söyleyemiyorum.

Ben yetişkin bir insan olarak yalan söylemek istemiyorum. Yalan söylemeye, susmaya, gözü kapalı yaşamaya karşılık maaş bodromun iğrenç gölgesine saklanmak da istemiyorum.

Şiddetin her türüsünden nefret ediyor asıl olanın yaşatmak

Türkiye Bölünür mü ?

yaşatabilme sevgisini aşlamak olduğuna hep inandım. Bu yüzden vatan sevgisinin yolunun bayrak kırmızısı şehit kanlarından geçtiği, ve sevmenin ölüme öldürmeye denk olduğunu anlatmayacağım
Evet artık dayanamıyorum ve sizden biri olmadığımı bağıra bağıra haykırmak istiyorum.

Her geçen gün bu iğrenç sistemin kirli çamaşırları tek tek ortaya çıkarken , Hakkari’de kırılan koluma , tecavüz edilen bedenime isyan etmeyen herkesi suçlu buluyorum. Bu konuda en başta devleti, eğitim kurumlarını, susarak seyirci kalanları suçlu görüyorum. Cinayeti görmeyeninde -ki artık her şey apaçık ortada- eline kanın bullaştığını biz ne bilirizin bencil kucağına sığınıp sessizce devlet babadan gelecek emirleri bekleyen sözde masum vatandaş duruşunun zulme giden sağlam bir köprü olarak görüyorum. Ben varken siz varken; bize, size rağmen tüm bunlar yapılıyorsa yapanlar kadar bizlerin de suçlu olduğuna inanıyorum. Bu derece suçun vicdanıma yaptığı muazzam yükü taşıyamıyorum, kendimi ihbar ediyorum.

Evet ben buradayım ve sizden değilim. Eğer insanın yaşaması yaşatılmasını istemek sizin kirli çıkarlarınız için binlerce askerin sivilin ölmesini ve öldürmesi gerektiğine inanmak şehit diye ölüme mazoşistçe ağıtlar yakmamak, sabahları aç karnına andımızı içmek ve ne mutlu olduğunu bağır çağırı söylememek, Burada Kürt, alevi ve yahut başkaları yaşamıyormuş gibi davranmamak, hepimiz aynı tornadan çıkmışız dememek , devletimiz bizi korumak vatani böldürmemek için elinde geleni yapıyor diyememek, sizin tarih önünde birer kahraman

Türkiye Bölünür mü ?

görmemek, suçsa ben suçluyum; bölücülükse ben bölücüyüm.

Evet sizden değilim ve asla da olmak istemiyorum apaçık siz biz ayrımı yaptığım için bölücüyüm. Artık birileri ölürken mayınlarla parçalanırken , tecavüz edilirken hiç bir şey olmamış gibi yoluna devam edip işimi yapamıyorum.

Şiddetin şiddeti nasıl doğurduğunu ve PKK'nın bu yaşanan süreçte hiçte masum olmadığını kimin elinin kimin cebinde olduğunu bilmediğimiz bu kargaşada olanın yalnızca ebedi suskunlara olduğunu çok iyi biliyorum. Hiç kimse bana hiçbir kutsal amaç adına bir insanı öldürtmeyi haklı göstermez. Ben size inanmıyorum ne benim adıma konuşanlara ne de beni yok etmeye çalışanlara inanıyorum. Ben sadece kimliğimi dilimi ve varlığımı istiyorum. Kimseden intikam niyetinde değilim ama siz sevmemek, sizden biri olmamak öyle görünmemek hakkını elimde bulundurmanın ruh sağlığım için zorunlu olduğunu görüyorum. Ölümü de öldürmeyi de tek çare olarak görenlerden, her gördüğünü kendi rengine boyamayı isteyenlerden, ,kendini tanrı konumuna getirip dokunulmaz kılanlardan, bunca ölüme ve talana rağmen hala yerinde oturup meydanları inletemeyenlerden, gece bunların feryatları ile kulakları çınlamayan yüreği sızlamadan horlayanlardan evet sizlerden nefret ediyorum sizlerle aynı oksijeni paylaşmaktan da nefret ediyorum. Biliyorum kanı damarlarında, sevgilisinin heyecandan hafiften kızaran sevimli yüzünde, bir çocuğun tonton suratında, bir gülün kırmızlığında, gökkuşağının renklerinde değil de; mezbahalarda, belinde taşıdıkları ebedi öfkeleri, ,kör nefretleri, kronik kinleriyle

Türkiye Bölünür mü ?

biledikleri her an yok etmeye kesmeye hazır bıçaklarında, kesilen başlarda, giyotinlerin keskin ağızlarında, insan vicdana doğrulmuş top ve tüfeklerinin namlularında, ve toprağı sıksan şüheda kanı fişkırarak diyen mısralarında taşımayı marifet bilenlere bir şeyler anlatmak çok zor .

Onlar ki yaşamın gardiyanları, her canlı türünün ebedi düşmanı, ölüme ve öldürmenin tutkulu hayranlardır. Ama gel gör ki insan olmanın bunu bilincini bir ışıltı gibi taşımanın gerekliliğinden yine de bize birkaç şey sormak farzdır.

Ölü bir bedene tecavüz edilmesi, insanların diri diri helikopterlerden atılması, en sevdiklerinizin askerde mayınlarla parçalanması bunların hiçbiri size bir şey ifade etmiyor mu? Acaba uğrana ölüp öldürdüğünüz şeyleri sorgulamanın ve hesap sormanın vakti gelmedi mi ? Oğlunu ne olduğunu bilmediğı kirli bir savaşın ortasına ölüme gönderen katilin suçundan muaf mı? Susarak hesap sormayarak birbirimizin gözyaşına yaraya basılan tuz muamelesi yaparak insan olduğumuzu hala söyleyebilir miyiz?

Bu gün artık bir birey olarak çaresizim; ama umutsuz değilim. Sizler susarak müdahil olmayarak bir şeyleri yoluna girmesini bekleyerek en büyük suçu işliyorsunuz

Bu mektup benim dürüst ilkeli bir basın ve yine vicdanımızın sesi olmak için çırpınan bir kaç yazarın aracılığıyla çaresizliğimin, içinde bulunduğum durumun bir şekilde muhataplarına ulaştırılması için yazıldı. Beni insanlığımdan utandıran bu itirafların artık

Türkiye Bölünür mü ?

birilerin canını acıtmasını ve faillerine gereken cezanın verilmesini istiyorum. Neden hala bir şeyler olmamış gibi davranılıyor ve itirafları yazan hakkında bölücülük suçlamasıyla dava açılıyor? Devletin ortalama suskun vatandaşın “okulunuz var, hastaneniz var, devlet babadan daha ne istiyorsunuz” derken bu tür şeylerden habersiz olarak yaşamasına neden olan medyanın iğrenç sansür duvarını delmek ve Ahmet Çakmak’a açılan davanın tersyüz edilmesi için bir destek istiyorum. Konunun bir şekilde yargıya çıkarılması ve kitapta adı, yeri, olay tarihi geçen polis ve askerlerin yargılanmasını istiyorum. Belki burada yazdıklarımdan -birçok dürüst insana yapıldığı gibi- halkı askerlikten soğutmadan dava açarlar. Peki beni ve nicelerini bu iğrenç bu katlanılmaz zulmüyle insanlıktan soğutanlara neden ceza verilmiyor? İnsanı askerlikten değil insanlığından soğuttukları için bugün bir çok askeri, komutanı, bakanı, emekli generali, ve nicelerini sanık olarak yargılanmak gerekir. Belki de şanlı tarihin arka dehlizlerden akan acıya kana dikkat çektiğim ve bir toplumu putlaştırıp peşinde ölüme gönderdiğiniz kahramanların aziz hatırasına toz kondurduğum için 301 ile 301 defa yargılanmalıyım.

MEHMET ŞARMAN - Öğretmen

*Astsubayken er olmak, Kasım ÇAKAN Tevn yayınları

Kanada ayrılıkçıları nasıl ikna ediyor? (Ufuk Coşkun)

SİVİL DÜŞÜNCE PLATFORMU

Bağımsız bir devlet olma duygusunu insanların içinden söküp atmak mümkün değildir. Tüm hakları iade edilse bile 'bağımsız olma duygusu' insanlara hoş gelir. Kanada'nın Quebec eyaletinde yaşayan ve ayrılarak bağımsız bir devlet kurmak isteyen Fransız kökenlilerde olduğu gibi. Bilindiği gibi Kanada çoğunluğu İngiliz kökenlilerden oluşan bir ülkedir. Quebec eyaletinde ise Fransız kökenliler yaşar. Quebec'lilerin bizim DTP gibi ayrılıkçı bir partileri var, adı BLOK. **Kanada kanunlarına göre bu parti seçimlerde yüzde 51 oranında oy alırsa Fransa'nın ayrılmasına izin verilecek.** BLOK şimdiye kadar bu oranı yakalayamadı, yakalaması da mümkün görünmüyor çünkü Kanada'da Fransızca ikinci resmi dil, Fransızca bilmeyen birisinin bırakın başbakan olmasını adaylığı bile söz konusu edilmiyor.

Quebec eyaletinde her şey Fransızca, okullar, devlet daireleri, tüm TV'ler vs. Quebec dışında İngilizlerin yaşadığı bölgelerde de Fransızca ikinci dil, Kanada'da bir devlet dairesini telefonla aradığınızda size sorulacak ilk soru; "Servisinizi İngilizce mi yoksa Fransızca mı istiyorsunuz?" olur. İngilizlerin yoğun yaşadığı bölgelerde de Fransızların Fransızca eğitim veren okulları var. Bu bölgelerde örneğin kablolu TV'ye abone olmak istediğiniz zaman bir tane de Fransız TV almak zorundasınız, Fransızca bilmeseniz bile bu zorunlu! Her iki dönemde bir Fransız kökenli birisinin başbakanlık yaptığı Kanada'da hükümet doğal olarak ayrılıp, bağımsız bir devlet kurmak isteyen Fransızlara soruyor; **"ayrılma haklarınızı kimse engelleyemez bunu anlayabiliyoruz ancak bizden neden ayrılmak istiyorsunuz? Bölgenizde Fransızca birinci dil, okullarınız, devlet daireleriniz, tüm TV'leriniz hep Fransızca hem ayrılırsanız ekonomik anlamda bu bir yıkım olur"** gibi söylemlerle ayrılıkçı Fransızları ikna ediyor. Bu yüzden Kanada'da ayrılmak isteyen Fransızların sayısı oldukça düşük ve BLOK seçimlerde sürekli düşük oy alıyor.

Ayrıca Kanada'nın devlet okullarında isteyen Türkçe sınıf açabiliyor, öğretmenin parasını ise hükümet karşılıyor. **Böyle bir ülkede bulunan Türk elçiliğinde ise Kürtçe konuşmak yasak! Konuşanlar hemen dışarı atılıyor.**

Bizdeki durum

Türkiye Bölünür mü ?

Çoğulcu bir toplumda tek bir etnisiteye göre toplumu dizayn etmeye çalıştığınızda bu durum doğal olarak diğer farklı etnik unsurlar tarafından iyi karşılanmaz.

Şimdiye kadar kimse 368 farklı etnik unsurun bir arada yaşadığı ABD’de bir iç karışıklık çıkarmayı başaramadı. Çünkü ABD kendi ülkesinde kimsenin inancına, ırkına, mezhebine ve diline müdahalede bulunmuyor. Örneğin Kanada’da sikh dinine mensup bir Hintli dinen giymeye mecbur olduğu sarık polislik yapmak istediğini belirtince ülke neredeyse ikiye ayrılmıştı. Tüm TV kanalları haftalarca bu meseleyi tartıştı. Bir kısmı “Evet yapılabilir Kanada özgür bir ülke” derken bir diğer kısmı ise “Hayır yapamaz bu ülkenin kendine ait kuralları, yasaları vardır” dediler. Sonuçta; yapılan bir kanun değişikliğiyle Hindistanlı vatandaş yerel kıyafetleriyle polislik yapmaya hak kazandı.

Bir ülkede yaşayan insanların değerlerine, giyimlerine, inançlarına, dillerine, mezheplerine, ırklarına ve düşüncelerine saygı duyulmadığı ve önyargılı bakıldığı sürece o ülkede barış ve huzur ortamının asla kurulamayacağı bilinmelidir.

Bugüne kadar bir kez olsun kendi gazetelerinde neden Kürtçe yazıların yayımlanmadığını sorgulamayan birçok aydın bildiklerimiz hâlâ savaşmaktan, bombalamaktan ve kökünü kazımdan bahsedebilmektedirler. Kendilerine entelektüel, yazar, aydın denilen kesim yapıyor bunu. Kanada dâhil birçok ülkede farklı etnik unsurlara, inançlara nasıl davranıldığı ortadayken bu insanların hâlâ dünyadan habersiz, kendi ideolojilerinin dışına çıkamamaları gerçekten çok vahim... Bir taraftan böylesi savaş naraları atılırken diğer taraftan birlik, beraberlik, kardeşlik ve barış gibi söylemlerde bulunanlar ‘vatan haini’ ve ‘işbirlikçi’ olarak suçlanabilmektedir. Gerçekten çok hazin bir tablo...

Burada üzerinde durulması gereken esas nokta hükümetlerin ve siyasi partilerin bir türlü meseleye yeni ve stratejik bir bakış açısı getirememiş olmalarıdır. Türk siyasi partilerinin özellikle MHP’nin bu anlamda Kürtleri de temsil etmesi beklenirdi. Liderlerinin meydanlarda sesi kısılana kadar bağıracağına bir iki kelime “Kürt kardeşlerimizi çok seviyoruz” demesi bu sürece çok büyük bir katkı sağlayabilirdi

İlgi ve alaka sözde değil, pratikle mümkün olacaktır. Bu anlamda sivil örgütler başta olmak üzere tüm kesimlerin sorunu çözme noktasında pratik çözüm önerileriyle üzerlerine düşeni yapmaları gerekmektedir. Artık bu çıkmazdan tüm Türk ve Kürt vatandaşlarımızın ortak katkılarıyla kurtulmamız gerekmektedir.

Şimdi kardeşlik zamanıdır;

Bitlisi’den bu yana darlıkta ve varlıkta her daim biz Türklerin yanında yer almış olan Kürtlerle olan kardeşliğimizi pekiştirmenin artık zamanı gelmiştir. Bu sonu gelmeyecekmiş gibi görünen sorunları birlik ve beraberlik duygularıyla bir bir aşabilmeliyiz. Kürt halkını da temsil edebilen, onlar için projeler üreten, programlarıyla tüm ülkeyi kapsayan merkez partilere büyük işler düşmektedir. Bizim ülkemizde barış adına, özgürlükler adına gösterilen her türlü gelişmenin

Türkiye Bölünür mü ?

özellikle Kuzey Irak Kürtlerini de yakından etkileyeceği ve olumlu tesir edeceği göz ardı edilmemelidir. Puşkin “kötü barış, iyi savaştan daha iyidir” der. Üstelik biz barışın ötesinde kucaklaşıp kardeşleşmek istiyoruz.

Kürt kardeşlerimizle aramıza atılan nifak tohumlarını doğru ve akıselim stratejilerle bir şekilde yok etmeliyiz. Bu kadar iç içe girdiğimiz, kız alıp verdiğimiz, okullarında çocuklarının birlikte oynadığı bu topraklarda şimdi daha özel bir hassasiyetle birbirimize kenetlenmeliyiz. **Türk Kürt dostluğu vakıflarından** tutun da her iki kesimin ortaklaşa çıkaracağı dergi ve gazete projelerine kadar her türlü birlik, beraberlik ve kardeşlik yolu denenmelidir. İnsanlığımızı gerçekleştirmenin, öz’e, yaratılışa uygun hareket etmenin manası budur.

Kabul edin ey Türkler! Kürtlere yanlış yapılıyor! (Ufuk Coşkun)

Tarihi boyunca sürekli sevaplarının kaydedildiği bir ülkenin insanlarıyız..Aynı zamanda hataların kaydedilmediği, büyüklüğümüze yediremediğimizden dolayı da hatalarla yüzleşmediği bir toprak parçası üzerinde tertemiz bir hayat yaşamaktayız... Hata yapmak bir Türk'e yedirilemedi bu ülkede..Bu yüzden bu toprak parçası üzerinde hatasını kabul eden ve onu itiraf ederek telafi etme erdemini gösteren bir devlet büyüğüne rastlamak

neredeyse imkansız gibidir.Çünkü Allah'ın has kullarıydı onlar.Masum,hatasız,yanlış yapmayan kutsal,dokunulmaz,hikmetinden sual olunmaz varlıklardı.Türk'lerin at sırtından başlattığı bu kutsal yolculukta hep yol gösterici oldular.Öyle ki Türk milletini yönetenler neredeyse birer melekti..Melekler tarafından yönetildiğini sanıyordu Türk milleti de..Türklerin insanlık tarihinden bu yana işlediği sevapları ve günahları bir teraziye koyma imkânımız olsaydı eğer muhakkak terazinin sağ tarafı ağır basardı. Büyük ihtimalle de kıyamette kitabı sağ tarafından verilecekler arasındalar. Çünkü büyüğe saygı duyan tek bir millet vardı, o da Türklerdi... Devlet büyüklerine bir başka deyişle bu hata yapmaz kutsal şahsiyetlere tarihlerinde bir kez olsun saygısızlık yapmamıştı Türk milleti... Ama Allah var eskiden farklılıklarla fevkalade iyi ilişkiler içersinde olduk. Kız alıp verdik, kaynaştık, yedik, içtik, oynadık, alış veriş yaptık.

Türkiye Bölünür mü ?

Ancak zamanla ulus-devlet anlayışını içselleştiren yol göstericiler Türklerin yanında var olan hiçbir kavmi istemediler. Her ne kadar tarihte farklı kültürlerle bir arada huzur içinde yaşamış, pazar kurup alış veriş yapmış, kız alıp vermiş olsalar da gelinen noktada yol gösterici büyükler bu ilişkiyi bitirme kararı aldılar.Artık sadece Türk vardı..Baskın Oran hocanın deyimiyle LAHASÜMÜT; yani laik olmak şartıyla Hanefi, Sünni, Müslüman, Türk...Bu vakitten sonra Ermeni,Kürt,Alevi,Arap ,Şii vs gibi farklı ırklar ve mezhepler Türklerin yanında,yöresinde,kafasında,yüreğinde bulunamazlardı.Çünkü Türk'ün Türk'ten başka dostu olamazdı artık... Türklerde öyle kabul ettiler ve öyle inandılar..Her zaman olduğu gibi bu hata yapmaz önderlerin bir bildiği vardı..Bu yüzden hemen yanı başımızda yer alan faklı konuşan, farklı namaz kılan ve kimliği Kürt olan insanlara karşı bir önyargı beslediler.O insanlara yıllarca Türk dediler..Dillerini yasakladılar,köylerini boşalttılar, ABD uşağı dediler,Kürtçe konuştukları için işten çıkarttılar,Kürtçe türkü kasetlerine el koydular,Kürtçe konuşanlara kelime başı para cezası kestiler vs. Bunları elbette Türk halkı yapmadı.Türk halkı sadece ses çıkarmadı..Büyüklere olan saygısından asla taviz vermedi...Kürtlere Türk'tür deniliyorsa şüpheşiz onlar Türk'tü..Kürtçe diye bir dil yok deniliyorsa öyle olmalıydı herhal..Aleviler sakıncalıydı.Araplar bizi arkadan vurduğu için haindiler ancak Çanakkale'de kilometrelerce uzaktan bizi vurmaya gelen Anzaklar dosttu vs...

Örneğin sormak lazım; Diyarbakır ili Lice ilçesine bağlı olan Hedik köyünün 22 Ağustos 2008 Cuma akşamı saat: 18.15 civarında korucu, asker, özel tim tarafından yerleşim alanlarına, evlere ve orada bulunan insanların üzerine rast gele yarım saat süreyle silahla taranması ve köyün 15 saat süreyle abluka altında tutulması olayına yer veren kaç tane Türk gazetesi vardı... Ve kaç tane Türk bu hadiseden rahatsız olmuştu acaba... Ve kaç tane Hanefi Türk, Alevi'lerin isteklerine olumlu bir yanıt verebiliyor bu ülkede. Türkler acaba bu aralar Ermenilerle dostluk ilişkilerimizin geliştirilmesine nasıl bakıyorlar. Büyüklerin ötekileştirme politikalarına şartsız destek veren Türk milleti farklılıklara neden artık eskiden olduğu gibi sıcak bakamıyor...

Yukarıdaki başlığa "ama onlarda bize yamuk yapıyor" gibi bir cevap kondurabilirsiniz..Mesele tam olarak ta budur zaten..Bunlar bize yamuk yapıyor, şunlar arkadan vurdu,onlar haindir.Kimse bir diğerine sahip çıkmadan yol göstericilerin yolundan şaşmaz bir kararlılık ve kutsal bir bağlılıkla yolumuza devam etmekteyiz.Durmadan yola devam edenlerin varacağı nokta bumudur acaba?

Hatalarımızın da olabileceğini söylemek istiyorum biz Türklere..İnandırabilirsem hata yaptığımıza ve siz inanırsanız buna, telafi edelim diye..Düşen bir Kürtün elinden ilk biz turalım diye...Alevi kardeşlerimize,Ermeni dostlarımıza,Arap kardeşlerimize ve bu topraklarda bir Türk gibi olmayan,inanmayan,konuşmayan,yaşamayan ve düşünmeyen herkesimle barışık olalım diye...Bence sevap olan budur.Burada hep birlikte huzurlu,mutlu, barışık ve zengin bir hayat yaşamının yolu budur..Biz Türkler Kürtlere,Alevilere,Ermenilere ve burada yaşayan her türlü farklılığa sahip çıkmadığımız sürece, onları düşman

Türkiye Bölünür mü ?

gözüyle baktığımız sürece inanın hatalarımız üstüne sürekli hatalar eklemek suretiyle tarihe yeni sevaplar kaydetmeye devam edeceğiz.

Şimdiye kadar yapılan yanlışlıkları bir milletin omzuna yüklemek değil niyetim. Burada yaşayan farklı kesimlerinde hatalarının, yanlışlıklarının olduğu bir gerçektir. Tekrar tekrar eski defterleri açmanın bir manası yok. Ben sürekli büyüklüğüyle övünen ve hatalarıyla bir türlü yüzleşemeyen necip Türk milletinin vicdanına seslendim. Herkesimin de elini vicdanına koymasını talep ediyorum. Hiçbir ideolojinin esiri olmadan ve kimsenin yol göstericiliğine kanmadan halkların bizzat kendilerinin üreteceği birlik ve beraberlik projelerinin konuşulmasını ve hayata geçirilmesini istiyorum.

Kürtlerin Kürtçesizleşmesi(Sever Işık)

Birleşme, bütünleşme anlamında entegrasyon, insan toplulukları arasındaki ilişkilerin, biçimi ne olursa olsun, doğal bir sonucudur. Eski çağlardan beri göçler, savaşlar, ticaret, tarikat vb. dini yapılanmalar ve evlilikler yolu ile toplumlar, ekonomik ve kültürel olarak önemli oranda iç içe girmekte ve entegre olmakta idi. Fakat, modernlik öncesi klasik dönemlerde toplumsal yakınlaşmalar/ilişkiler farklı bir yapıda idi ve egemen olunan vatan sath-ı mahallinde **“ulus yaratma amacı”** ile, diğer kültürlerin zorla resmi/egemen kültüre “interne” edilmesi söz konusu değildi.

Kavmi/milli kimliklerin üzerine inşa edildiği kültür yok olunca kimliğin de kendiliğinden dönüşmesi/yok olması kaçınılmazdır. Bir kültürü yok etmenin, etkisizleştirmenin/silikleştirmenin tek yolu baskı, inkar ve asimilasyon değildir. Kültürler dışlanarak yok edildiği gibi benimsenerek de resmi kültür tarafından absorbe edilebilir. Hangi yöntemin benimseneceği zamanın koşullarınca ve iktidardakilerin **“siyaset etme biçimi”**nce belirlenir.

Bugünkü anlamıyla entegrasyon, diğer kültürleri asimile etmenin liberal yöntemidir. Avrupa’da entegrasyon öncelikle sömürgelerden, üçüncü dünyadan gelenleri medeni/beyaz kültüre kazandırmanın, asimile etmenin, şiddet içermeyen liberal çözümü olarak ortaya çıktı. Türkiye gibi ülkelerde ise, Kürtler başta olmak üzere diğer kültürlerin egemen Türk kültürü içine ‘interna’ edilerek etnisitelerin kimliklerinin dayanağı olan kültürlerini sorunsuz tasfiye etme süreci olarak işlemektedir.

Türkiye Bölünür mü ?

Entegrasyonu savunanların böyle kötücül bir niyete sahip olması gerekmez, onlar böyle bir amaç gütmeyen, entegrasyonu şiddeti dışlayan bir çözüm olarak sunabilirler; fakat, sürecin işleyişi kaçınılmaz olarak kurumsal yapıya sahip resmi kültürün lehinedir. Eşit var oluş imkanlarına sahip olmayan toplumsal kültürlerin entegrasyonu ve bir aradalığı söz konusu olduğunda karşılaşmadan Türkçenin mevzi kazanması ve kültürel bir fetih elde etmesi kaçınılmazdır.

Elbette Entegrasyon bir çok veçhesi olan kompleks bir projedir ve özellikle ekonomik boyutu ile gündeme gelmektedir. Hem doğal bir süreç olarak işleyen göç, hem de **“zorunlu göç”ün** sonucu olarak göçmenlerin kendi **“getto”**larını yaratarak varoşlarda **“kenar mahalleli”** olarak yaşaması **“entegrasyon projesinin iflası”** olarak okunabilirse de tümüyle böyle değildir. Yavaş da olsa işleyen ekonomik entegrasyon, kültürel entegrasyonu beraberinde getirmektedir ki burada bütünleşme Kürt dili ve kültürünün geri çekilişi ve Türkçe'nin Kürtçe'den/Kürtlükten boşalan alana yayılması ile gerçekleşmektedir. **Kısaca, özde olumlu olan, ekonomik bütünleşme, kültürel yok oluşla sonuçlanmaktadır.** Sürecin yarattığı **“politik kimlik paradoksları”** ise ayrı bir mevzudur. Onun için biz burada sürecin Kürtçe merkezli kültürel kimlik boyutu üzerinde duruyoruz.

Zira **bugün asimilasyon“Kürtlerin Kürtçesizleştirilmesi” ile gerçekleşmektedir.** Dilini yitiren kuşakların bir kısmı her ne kadar **“psikolojik Kürt”** olsa da bunun bir iki kuşak sonra yok olması mukadderdir. Dil, kültürün taşıyıcısı olduğundan dil ile ilişkisi kesilen, dilini kaybeden kişilerin zamanla o dilin taşıdığı kültürle ve onun üzerine inşa edilen kimlikle hiçbir ilişkileri kalmamaktadır. Bu durum Kürtlük söz konusu olduğunda o kadar barizdir ki durum izahtan varestedir.

Evet, eski yöntem olan **“Kürdistan'ın Kürtçesizleştirilmesi”** projesi zorunlu göçlerle devam etmiş olmakla beraber, bugün asıl yakıcı ve yıkıcı olan süreç Kürtlerin Kürtçesizleştirilmesidir.

Asimilasyon, inkar ederek, dışlayarak yok ederken; entegrasyon ise içine alarak yok etmektedir.

Kültürlerin eşit ve özgürlükçü bir karşılaşması/diyaloğu ve insani/doğal bir entegrasyonu için, Kürtçenin resmi ve kurumsal bir yapıya kazandırılması ve ekmek kapısı olması gerekir. Aksi halde durum, gerilmiş bir ip üzerinde karşılaşan tekenin keçiyi devirmesi olacaktır. Ve burada hiçbir hakkaniyet ve eşitler arasında bir ilişki, söz konusu değildir.

Kürtçe bilen milyonlarca insan gündelik hayatında, işte, alışverişinde, dost -ahbab diyaloglarında iletişim dili olarak mecburen Türkçe'yi kullanmaktadır. Ekonomik entegrasyon, iletişimin Türkçe üzerinden kurulmasını zorunlu kılmaktadır. İş bulmak için Türkçe'nin bile yeterli olmadığı günümüz koşullarında geçim kapısı olmadıkça Kürtçe'nin geleceğinden umutlu olmak için pek neden yok...

Türkiye Bölünür mü ?

Aynı süreç sosyal entegrasyonda da gözlenmektedir. Bir sosyal entegrasyon/bütünleşme aracı olarak evliliklerde bu durum o kadar barizdir ki... Kürt-Türk evlilikleri Kürtçe'nin aleyhine asimile edici bir süreç olarak işlemektedir. Zira bu ailelerde bir iki kuşak sonra Kürtlük, en azından dil düzeyinde, yok olmaktadır.

Süreç öylesine derinden işlemiştir ki, bugün milyonlarca kişinin Kürtlükle alakası kalmamıştır. Özellikle merkezi coğrafyasının dışında, örneğin İstanbul'da Kürtçe'yi ve tabii ki Kürt'lüğünü korumuş üç kuşak İstanbullu bulmak imkansız gibidir. Halbuki daha otuzlu yıllarda bu şehirde 30-40 bin Kürt mevcuttu.

Kürtler, eşit koşullarda, kendi kimliklerini ve ona ait unsurları koruyarak sonraki kuşaklara taşıyacak imkanlara/kurumlara sahip olmadığından; entegrasyon/bütünleşme/birleşme, doğal olarak resmi/egemen güçlü kültüre yaklaşma, onun içine girme/interna olma ve kendi otantik kimliğinden uzaklaşma şeklinde olmaktadır.

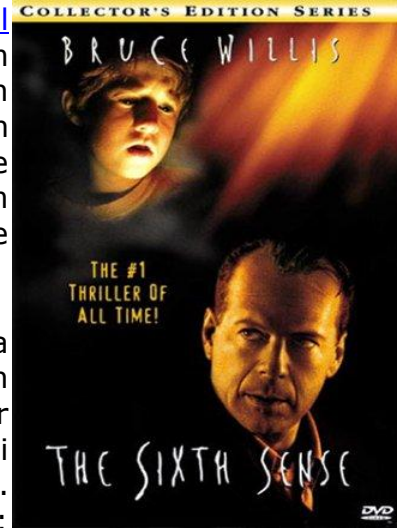
Asimilasyon ve entegrasyon projeleri ile Kürtçe hayatın her aşamasından uzaklaştığından, bugün, "**Kürtçesiz Kürt/lük**" bir vakaya dönüşmüş ve bir "**Kürt asılı Türk**" kategorisi oluşmuştur.

Dili ile arasına mesafe giren bir zihnin işleyişi de farklılaşacaktır. Çünkü toplumlar/bireyler kültürle ve doğal olarak dünya ile ilişkilerini dil üzerinden kurarlar ve dil içerisinde düşünürler. Dil düşünceyi yapılandırır, dolayısı ile Kürdi bir kimliğin ve düşüncenin kurulması ve korunması Kürtçe ile mümkündür.

Ax! Welate min – Ah! vatanım(Mehmet Yılmaz)

Başrollerini [Bruce Willis](#) ve [Haley Joel Osment'in](#) paylaştıkları [Altıncı His](#) adlı unutulmaz film birbirinden çarpıcı sahnelerle dolu. Ancak hiç kimsenin aklından gitmeyen bir kare varsa o da Anna Crowe'un ([Olivia Williams](#)) elinden kocasının alyansının yere düştüğü ve kendini canlı zanneden Dr. Malcolm Crowe'un (Bruce Willis) çoktan öldüğünün (seyircilerle aynı anda) farkına vardığı sahne.

Filmin senaristi [M. Night Shyamalan](#) ölü insanlarla canlıları bir arada, aynı evde, şehirde "yaşatmak" için ilginç bir çözüm bulmuştu : Ölüler canlıları görebiliyor ama onlar tarafından görülemiyorlar ve tabii duyulamıyorlardı. İşte sözünü ettiğimiz sahnede Dr. Malcolm Crowe bu korkunç duyguyu tecrübe ediyordu : Yok sayılmak.

Bir insan için tahammülü hakareten daha zor bir şey varsa o da **yok sayılmak**. Fiziksel bir saldırıya uğramak bile yok sayılmaktan daha kolay. Bir an için Shyamalan'ın atmosferinde farz edin kendinizi : Aynaya baktığınızda kendinizi göremiyorsunuz, eşyalarınızın üzerini yavaş yavaş toz kaplıyor... Sevdikleriniz yokluğunuza alışmış, siz onları görüyorsunuz ama onlar sizi görmüyor. Komşularınız size selam vermiyor. Çocuklarınız sizi çağırıyor yere düşünce...

Bu duruma maruz kaldığınızda var olduğunuza kendinizi ve çevrenizi ikna etmek için bir şeylerin yerini, şeklini değiştirmeye çalışabilirsiniz söz gelimi. Ancak uzun süre bu durumu yaşayan bir insanın çıldırması hatta cinnet geçirerek saldırganlaşması bile beklenebilir.

Yok sayılmanın bedeli

[Hapishanelerdeki tecrit hücrelerinde](#) mahkumların akıl sağlıklarını yitirmeleri, uzun süre işsiz kalan insanların çevreleriyle ilişkilerinin bozulması hep bu "**yok sayılma**" denen bir tür pasif saldırının sonuçları. Var olma isteği öyle güçlü bir istek ki insan eğer sevilmiyorsa nefret edilen, korkulan biri olmaya bile razı.

İşsiz güçsüz, yer edinememiş gençleri gözlediğimizde de teorimizin doğrulandığını görüyoruz : Sırf elinde salladığı bayrağın renkleri başka bir futbol takımını temsil ediyor diye **Müslüman, Türk, hemşehri ve yaşıt olan iki insanın** birbirlerine taşlar, sopalar hatta döner bıçaklarıyla saldırması başka nasıl açıklanabilir? Ağaçlara, helâ duvarlarına yazı yazan, telefon kulübelerine, otobüs duraklarına saldıran insanların imdat çılgılığını duymamak ne mümkün?

"Hey! Bana bakın! Ben varım ve buradayım! Beni yok saymayın artık!"

"Ben bir hazine idim, bilinmek istedim" diyen iradenin sıfatlarının tecelligâhı olan kullar yok sayılmayı nasıl hazmedebilirler?

Yunanistan'da yaşayan Türkler bir Yunan devlet adamının ağzından "Yunanistan'da Türk yoktur, onlar Osmanlının zorla Müslümanlaştırdığı Yunanlılardır" lafını duyduğu zaman ne hisseder? Türk Tarih Kurumu başkanı [Halaçoğlu](#) "**Alevi Kürt** yoktur, onlar aslında dönme Ermenilerdir" diye konuştuğunda [kırılmış olan kalplerin tamiri](#) bir insan ömrüne sığabilir mi?

Ulus-devlet

açmazı

Osmanlı olmanın dedelerimize ve ninelerimize sağladığı en büyük lüks belki de "*var sayılma - devlet tarafından olduğu gibi kabul edilme*" lüksü idi. Zira Osmanlı devletinin kurucuları dinî ve etnik aidiyetlerin son derecede **dinamik ve duygusal (=mantık dışı)** yapılanmalar olduğunun farkındalardı. Ulus kavramı gibi bir aidiyet duygusunun strateji ve mantık çerçevesinde kurulmuş, soğuk, katı bir kurum olan devlet ile ilişkilendirilmesinin yanlışlığını anlamışlardı.

Bu bağlamda Roma veya Osmanlı gibi yapılanmaların sahip oldukları **siyasî zekâyı** günümüzün ulus-devletlerinde bulamıyoruz. O siyasî zekâ ki büyük imparatorlukların geniş coğrafyalara ve büyük olduğu kadar heterojen halk kitlelerine asırlarca hakim olmalarını sağladı. Hem de bugünkü teknolojik imkânlara sahip olmadan. Daha açık bir deyişle **farklı dinden, ırktan ve etnik kökenden insanları bir arada yaşatma** kapasitesi diye tanımlayabileceğimiz bu siyasî zekâ adalet-ihsan eksenine dayanıyordu.

Ulus bilinci kamulaştırılabilir mi?

Ulus algısının devlet kurumu ile ilişkilendirilmesi gerçekte sorun üretebilecek bir yaklaşım. Bir ulusun fertleri arasında ulus algısı bölgeden bölgeye değişebilir. Bu algı zaman içinde de evrim geçirebilir. Meselâ Türklük kimileri için daha çok

Türkiye Bölünür mü ?

coğrafi bir bağ iken başkaları için kan bağı ile öne geçebilir. İstanbul'da yaşamayan bir çok Türk için "**Yahudi Türk**" veya "**Hıristiyan Türk**" ifadeleri anlamsız olabilir. Üstelik bu algı önümüzdeki on yıllarda da değişecek toplumun kendisi gibi. O halde devlet ile halkın ilişkilerini ulusal aidiyet üzerine oturtmak eninde sonunda gerginlik üretecektir.

Pascal Salin'in [Libéralisme](#) adlı kitabının 11ci bölümünde belirttiği gibi :

"...20ci yüzyıl başında devletçiliğin altın çağı diyebileceğimiz bir dönemde milliyetçilik ve ırkçılığın doruğa tırmanmış olması rastlantı olabilir mi?

...

Ulus bir topluluğa ait olma duygusundan doğar. İşte bunun için ulus devlet anormal, mantık dışı bir oluşumdur. Duygular kamulaştırılmaz. Her kamulaştırmada olan yine olur : Devlet kendi yararına bir tekel kurar ve onu savunur. Bunu savunmak için yerel farklılıklara, özel kimliklere savaş açar... Bunun örneklerinden biri de Fransa'da 19cu yüzyılda Cumhuriyetçi eşitlik adına yerel dillerin yok edilmesidir.

...

Ulus devlet [aynı zamanda] kişileştiriliyor da. Tabi bu ulus ile devletin aynılaştırılmasını da kolaylaştırıyor. Meselâ 'Fransa karar verdi' veya 'Fransa ihracat yaptı' deniyor... Aslında bütün bu aynılaştırma çabalarının bir amacı var o da ulusun devlete ait olduğu fikrini insanlara kabul ettirmek..."

"Başörtüsü sorunu" ve "Kürt Sorunu"

« Kürt Sorunu » terimi tuhaf bir lâf. Adeta sorun Kürtlerin Kürt olmasından kaynaklanıyormuş gibi bir önkabul içeriyor. Mayınlı bir kelime gibi, her an elimizde patlamaya hazır. Hava kirliliği sorunu, trafik sorunu, ... Böyle bir başka mayınlı ifade de "Başörtüsü sorunu". Sanki sorun insanların başını örtmesinden geliyormuş gibi. **Dindar Yahudilerin ve Hıristiyanların da başlarını örttüğünü** ve Osmanlı topraklarında bunu asırlarca yaptıklarını hatırlarsak bu iki sorun arasında bir benzerlik dikkati çekiyor :

- « Kürt Sorunu » Kürtlerden mi kaynaklanıyor yoksa "Öz Türk olmayanların, Türk vatanında bir hakkı vardır; o da hizmetçi köle olmaktır" diyen zihniyetten mi? (Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk adalet bakanı olan Mahmut Esat Bozkurt, Anadolu gazetesi 18 Eylül 1930)
- "Başörtüsü sorunu" başını örtenlerden mi kaynaklanıyor yoksa "kamusal alan" kavramından mı?

Vatandaşlarını belirli kalıplar içine sokma çabası olan devletlerin farka tahammülleri azalıyor. Zira bireysel ve yöresel farklılıklar rejimin ulusu kamulaştırma projesinin yürümediğini ispat ediyor. Bu **aynılaştırma-standart "Türk yaratma"** projesine her muhalefet rejimin düşmanı oluyor:

Türkiye Bölünür mü ?

- Ermenilerin kiliselerini tamir etmeleri engelleniyor,
- Hıristiyan vakıfların mallarına el konuyor,
- Aleviler yok sayılarak Sünni nüfus içinde asimile ediliyor,
- Kürtçe yasaklanıyor,
- Başörtülü kızlar üniversitelere sokulmuyor.

Bir yandan **"%99.99'u Müslüman bir ülkeyiz"** diyerek Alevilerin farkı yok sayılırken diğer yandan laiklik adına namaz kılanlar potansiyel fanatik olarak gösteriliyor. Gayri Müslimlerden geriye kalanlar gayri-sünnî, onlardan arta kalanlar da "dindar" ve "modern" olarak ayırd ediliyor.

Büyük resim

Bize bu sahte sorunları dayatanların istedikleri açıdan bakmak yerine bir adım geri atarak resmin tamamını gördüğümüzde şunun bilincine varıyoruz : Müslüman, Hıristiyan, Kürt, Ermeni, Çerkes, başını örten örtmeyen bir sürü insan aynı ailede, apartmanda, iş yerinde yaşıyor, çalışıyor, evleniyoruz. Günlük hayatlarımızın GERÇEK SORUNLARI birbirine benziyor :

- Karnımızı doyurmak,
- Kiramızı ödemek,
- Çocuklarımıza bizimkinden daha iyi bir hayat sağlamak.

Adına devlet dediğimiz ve kendi işlerimizi görmek için kurduğumuz bir kurum her gün gezindiğimiz yollara, çarşı, pazar ve meydana bir takım kırmızı çizgiler çekiyor :

*"Ne Mutlu Türküm" diyenler ve demeyenler hattı,
Başını örtenler ve örtmeyenler hattı,
Ermeni olduğunu çaktırmayanlar ve ötekiler hattı,
....*

Bir bakıyorsunuz ki enişteniz birinci çizginin, kuzeniniz ikinci çizginin arkasında kalmış! Peki biz bu kırmızı çizgileri hiç çizmeseydik daha iyi olmaz mıydı?

*"Temel ilke", "kurucu prensip", "olmazsa olmaz" gibi isimler verilen bu kırmızı çizgiler uçsuz bucaksız bir özgürlük alanını bir satranç tahtası gibi karelere bölüyor. Gerçekte bir zenginlik olan renkli kimliklerimiz yüzünden biz sıradan insanlar **kurallarını bilmediğimiz bir satranç oyununun piyonları oluyoruz.** Komplo teorileriyle gölgemizden korkar hale geliyoruz.*

Kimliğimizin derdi devletimizi neden gerdi?

Gece yarısı bildirisinde söylenen "Ne Mutlu Türküm demeyen herkes Türkiye Cumhuriyeti'nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır" sözünü kaleme alanlar bizleri omuzlarımızdan tutup silkelemek, "hey dostum, sen Türksün! sen Türksün!"

Türkiye Bölünür mü ?

demek istediler belki de? [Yeni anayasada](#) kime Türk deneceği de ateşli tartışma konusu oldu.

Kimlik kavramı gerçekte son derecede psikolojik hatta mahrem bir olgu. Buna devletin organlarının karışmasının ve ülkenin bu kadar gerilmesinin sebebi nedir?

Bir kere kimlik bir dert, bir sorun bile değil birçoğumuz için. Kimlik bir süreç. İnsanın kendini arayış süreci. Geleceğe ve geçmişe bakış tarzı. Anne tarafından [Arnavut](#), baba tarafından [Çerkes](#) olan bir Türk hem [Kafkas](#) hem de [Balkan](#) halklarına yakınlık duyabilir. Oralara hiç gitmese bile düşünleri, yemekleri onlarınkine benzer. Aynı Türk [Orta Asya'ya](#) hatta sırf Türkçe konuştukları için [Sibirya'da](#) yaşayan [Yakut Türklerine](#) de sempati duyabilir.

şu halde Anadolu'daki Ermeni kiliselerine Müslüman bir Türk'ten farklı duygularla bakan bir [Ermeni](#) kızı neden Türkiye'nin düşmanı olsun? Neden bir Çerkes doktor veya Kürt mühendis "Orta Asya'dan gelen atalarımız" diye konuşmak zorunda kalsın? [Mübadele yıllarında Yunanistan'dan](#) kopartılan Türklerin Yunanca konuşmaları, o müzikte ve mutfakta kendilerini bulmalarından daha doğal ne olabilir? Ve buna devlet neden karışır?

Hangi insanların kimlikle "bir problemi" olabilir?

"Kimlik Sorunu", "Başörtüsü sorunu" ve "Kürt Sorunu" gibi deyimler hastalıklı, çarpık bir dünya görüşünün ürettiği **YAPAY SORUNLARIN** ifadesi. Bunları virüslü, mayınlı, her an sirayet edebilecek veya patlayabilecek ifadeler gibi azamî dikkatle kullanmalıyız. Bu tür fikir kirliliklerinin ülkemize verebileceği zararları daha iyi kavramamız açısından Türk Solu Dergisi'nde yayınlanan ["Kürt istilası" adlı paranoyak makaleye](#) ve çizdikleri haritalara bakılabilir.

Başlangıçta değindik, var sayılmak, dikkate alınmak, saygı görmek insan olarak hepimizin temel bir ihtiyacı. Bu saygıyı ailemizden, işyerimizden, komşularımızdan bulamadığımız zaman ne olur? Ortaya iyi, güzel ve doğru adına bir eser koyamayan insanlar ölmüş atalarının çürümüş kemiklerinde bir teselli, bir sığınak ararlar.

"Kendimi kenarları kalın çizgilerle çizilmiş bir çemberin içine hapsetmek istiyorum" diyen, kimliği bir algılayış süreci olarak değil de bir sığınak olarak gören insanlar için gerçekten bir dert olabilir bu kimlik konusu.

Sözünü ettiğimiz insanlar dışında kimlik problemi olanlar ulus-devlet modeline sınımsız yapışan oligarşi ve onun teorisyenleri. Liberal Düşünce Topluluğu'ndan Mustafa Erdoğan'ın bir [makalesinden](#) aldığımız ulus devlet modelinin zayıflığını dile getiren şu satırları okunmaya değer :

Türkiye Bölünür mü ?

"Esasen modern devletler esas olarak "ulus" temelinde kurulmuş olan devletlerdir. Uluslar ise hiçbir yerde verili gerçeklikler olmayıp devletlerce şu veya bu ölçüde inşa edilmiş kolektif kimliklerdir. Bu inşa süreci devletin egemenlik alanındaki bütün halkların ve toplulukların etnik ve kültürel bakımdan homojenleştirilmesini zorunlu kılmıştır. Modern ulus devletin bu özelliğinin, toplumun çoğunluğundan etnik, kültürel veya dinî olarak farklılaşan topluluklar için bir dezavantaj oluşturduğu açıktır. Bu durum, tabiatıyla söz konusu grup veya topluluklarda genel toplumdan farklı olduklarına dair bir kimlik bilinci yaratmış veya zaten var olan bu bilinci pekiştirmiştir"

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllarda bütün Avrupa milliyetçilik akımlarıyla sarsılıyordu. İmparatorluklar bölünüyor, yeni kurulan devletler tarihte hiç var olmamış milletler oluşturmaya çalışıyorlardı ulus devletlerini meşru kılmak için. [Atatürk](#) ve çalışma arkadaşları Avrupa faşizminin temsilcileri olan [Mussolini](#) ve [Hitler](#) ile çağdaştı. Bugün [Tayyip Erdoğan](#) veya [Abdullah Gül](#) nasıl piyasa ekonomisi ve küreselleşme dışında hareket edemezse Atatürk de o atmosfer dışında hareket edemezdi.

Meselâ [1870'lerde İtalya'nın bağımsızlığı için mücadele](#) eden İtalya halkları (Sicilya, Lombard ve Venedikliler...) Prusya'nın Fransa'yı yenmesinden faydalanarak Fransız ordusunu ülkelerinden dışarı attılar. Ancak birleşmeden sonra öyle şaşkına dönmüşlerdi ki Mark Twain'in alaylarına bile maruz kaldılar : *"İtalya politika piyangosundan bir fil kazandı ancak onu nasıl besleyeceğini bilmiyor!"*. Garipliğin farkında olan Milli Kurtuluş Hareketi liderleri daha gerçekçiydi : **"İtalya'yı yarattık, sıra İtalyanları yaratmada!"**

Samsun'a bir "güneş gibi" doğanlar, Türk milletini "yoktan var edenler" de acaba demişler midir **"Türkiye'yi yarattık, sıra Türk Milletini yaratmaya geldi"** diye? Peki yeniden yaratılmak istemeyen, ALLAH tarafından yaratılmış olmakla yetinenleri ne yaptılar? Yok mu sayıldılar?

Lazlar, Çerkesler ve Kürtler nasıl "yok" oldu?

Atatürk 1 Mayıs 1920 tarihli Meclis konuşmasında, *"Meclis-i alinizi teşkil eden zevat yalnız Türk, yalnız Çerkes, yalnız Kürt, yalnız [Laz](#) değildir. Fakat hepsinden mürekkep (oluşan) anasır-ı İslamiye"dir, samimi bir mecmuadır"* diyordu.

Bugün ise bu mücadele okul çocuklarına ["Türk" Kurtuluş Savaşı](#) diye öğretiliyor. Lazlar, Çerkesler ve Kürtler yok sayılıyor. Aradan geçen yıllarda ne oldu?

Atatürk'ün 1920'de sarf ettiği sözler öyle rastgele, durumu kurtarmak için söylenmiş sözler değildi. Millî mücadelenin rengi daha baştan belirlenmiş, yeni kurulacak düzende İslam'ın rolü ve Kürtlerin yeri de siyah mürekkep ile beyaz kağıt üzerine defalarca yazılmıştı.

Türkiye Bölünür mü ?

Acaba Atatürk ve "dava arkadaşları" ulus devlet projelerini halktan gizlediler mi? Meselâ Can Dündar'ın "[Kızıl tepeli kalpak](#)" adlı belgeselinde anlattığı gibi Stalin'e ve komünizme göz kırılması sadece taktik ise İslâm kardeşliği de aynı kategoriye konabilir mi?

Tabi bu soruya "evet" demek aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu sırasında halkın aldatıldığı anlamına geliyor. Ortaya atılabilecek ikinci bir tez ise şu : Bir çok bakımdan Osmanlı sayılabilecek bir devlet kurulacaktı. Ama İngiltere ve Fransa, Halife sayesinde Müslüman sömürgelere liderlik edebilecek bir Türkiye istemedi, Lozan'da bunun için bastırdı. Gerçekten de Lozan süreci üzerine yazılmış bir çok eserde İnönü'nün Avrupalılarla özel görüşmeler yaptığı ve Atatürk ile telgraflaştığı, bütün bilgileri Türk heyetinin diğer üyeleriyle paylaşmadığı yönünde ayrıntılar var. Demek ki elimizde iki ihtimal var :

- 1)** Elit subaylar kargaşadan istifade ettiler ve 1930 model Avrupa ulus devletlerini örnek alarak, halka rağmen halk için bir devrim yaptılar,
- 2)** Osmanlıyı kurtarmak için yola çıkmış Osmanlı subayları Avrupa'nın devlerine direnemediler Batı emperyalizminin denizaşırı çıkarlarını tehdit etmeyecek, "Müslümanlığı ehlileştirilmiş" bir devlet kurdular. (Hilafet'in kalkması, Diyanetin kuruluşu, Millet kavramının dinî anlamını boşaltarak etnik içerik ile doldurulması, Milliyetçiliğin devlet ilkesi yapılması...)

Millî Mücadele ne kadar ulusaldı?

Kurtuluş Savaşı'nın "anayasası" sayılabilecek belgeler var. Erzurum ve Sivas kongre tutanakları, savaştan önce ve savaş sırasında çekilmiş telgraflar, gizli yazışmalar...

Meselâ mart 1919'da toplanan [Erzurum Kongresinde](#) ne dendi? Ne kararlar alındı?

"1- Tırabuzon Vilâyeti (Rize, Tırabuzon, Gümüşhane, Giresun, Ordu) ve Canik (Samsun) Sancağı'yla, Vilâyâtı Şarkıyye nâmını taşıyan: (Bayazıd/Ağrı ili Erzurum, kuzey Bingöl, Kiğı, Yusufeli ve Bayburd'u içine alan) Erzurum, (Amasya, Tokat, Şarkîkarahisar/Şebinkarahisar, Sivas/Merkez Sancaklarıyla) Sivas, (Siverek, Diyarbakir, Mardin ve Palu kesimini içine alan) Diyarbakir, (Adıyaman, Malatya, Dersim/Tunceli, Harput/Elaziz'i içine alan) Mâmûretilazîz, (Hakâri ve Van illerini içine alan) Van, (Si'ird, Bitlis/Merkez, Muş ve Güney Bingöl/Genç bölgelerinden kurulu) Bitlis Vilâyâtı ve bu saha dahilindeki (Erzincan ve Samsun gibi) Elviyei Müstakille, hiçbir sebep ve bahâne ile, yekdiğerinden ve Cami'ai Osmâniyye'den ayrılmak imkanı tasavvur edilmeyen, bir külldür.... Şarkî-Anadolu Vilâyetleri'nde de, ekseriyyeti kaahireyi İslâmlar teşkîl eden; ve harsî, iktisâdî tefavvuku Müslümanlar'a 'aid bulunan; ve yekdiğerinden gayrikaabili infikâk özkardaş olan ..."

Kürtlerin yaşadığı bölgeler de anılarak "Cami'ai Osmâniyye" ve etnik değil dinî anlamı olan "millet" kavramına vurgu yapılıyor. Ortada "Türk milleti" diye bir şey yok.

Türkiye Bölünür mü ?

Peki 4-11 Eylül tarihlerinde yapılan [Sivas Kongresi'nde](#) ne kararlaştırıldı?

- Azınlıkların her türlü güvenliği sağlandığından siyasi egemenlik ve toplum dengesini bozacak ayrıcalıklar verilemez.
- Mondros Mütarekesi imzalandığı tarihte sınırlarımız içinde bulunan, halkı Müslüman olan topraklar üzerindeki tarihi, ırkî, dini ve coğrafi haklarımıza saygı gösterilmesini ve bunlara aykırı girişimlerin geçersiz hale getirilmesini bekleriz
- Millî vicdandan doğan cemiyetler birleşmiş, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adını almıştır. Bu cemiyet her türlü fırkacılık cereyanlarından, şahsi ihtiraslardan uzaktır. Bütün Müslüman vatandaşlar bu cemiyetin tabii üyesidirler.

Ne kongre kararlarında ne de Atatürk'ün yaptığı açılış konuşmasında **"Türk milleti"** diye bir söz yok. Türklükten bahis dahi yok. **"Yoksa bu ulusal bir mücadele değil miydi?"** diye sormak geliyor insanın aklına.

Aslında mutlaka okunması gereken başka bazı [belgelerde](#) Türk ve Kürt kelimeleri geçiyor ama söylenenler bugün bize dayatılan resmî tezlerle çok uyumlu değil :

"MÜDAFAAI HUKUK CEMİYETİ
ERZURUM ŞUBE KONGRESİNE GİZLİ RAPOR
Türk ve Kürdün kimliği
Doğu Vilâyetleri tarihi Kürt ile Türkün ortak faaliyetinin ürünüdür. Bugün de Doğu Vilâyetleri'nin kimliği, bu iki kardeş kavmin kimliğinden ibarettir. (...) Doğu Vilâyetleri'ndeki Türk ile Kürdü ayırmak tabii değildir ve imkânsızdır. İktisadî, dinî, kültürel bir surette birbiriyle iç içe geçmiş olan Kürt ile Türkün aynı zamanda akrabalık ve diğer toplumsal sebeplerle de kanlan o kadar karışmıştır ki, bir Kürt aynı zamanda bir Türkün dayısı, halazadesi, damadı, eniştesidir. (...) Doğu Vilâyetleri'nde Türk Kürtsüz, Kürt Türksüz yaşayamaz. Musul'un güneyinden başlayarak Urfa'ya, Halep'e ve Hazer denizinden Küçük Asya'ya kadar uzanan arazide Türkler çoğunluğu oluşturmakta ve Kürt toplulukları bu iki çizgi arasında Türklerle karışmış bir halde bulunuyorlar. Şu tabiat ve arazi durumu dikkate alınır, geçmişte olduğu gibi gelecekte de, Türk ile Kürdün aynı tarih, aynı menfaat, aynı hayat sahibi olacaklarını kabul etmemek mümkün değildir. Bu kadar derin ve esaslı bağlarla birbirine bağlı bulunan Doğu Vilâyetleri Türkü ile Kurdunu ayırmak her ikisini de Ölümüne mahkum etmek demektir. (...) Doğu Vilâyetleri'ndeki İslâm varlığının devamı, ancak Türk ile Kürdün ittifakına bağlıdır. Bu ittifak -her ne surette olursa olsun- bozulduğu gün bizim için kesin ölüm dakikalarına girilmiş olur.

8 Haziran 1919*

Vilâyatı Şarkıye Müdafaa-i Hukuku Milliye Cemiyeti Erzurum Şubesi'nin 17 Haziran 1919 Kongresine verdiği rapor. (Bekir Sıtkı Baykal, s.45)

*17 Haziran'da toplanan Kongre'ye sunulan Rapor'un üzerine Cevad Dursunoğlu'nun el-yazısıyla 8 Haziran 1919 tarihi düşülmüş."

Sevres anlaşması sırasında Kürtlerin tutumu

Kürt Aşiret Liderleri Sevres antlaşmasını protesto ettiler. Yani Ankara'ya verdikleri sözleri tuttular, Avrupa'dan esen milliyetçilik rüzgârlarına kapılmadılar. Ayrıntıları Mustafa Akyol'un [Türkler, Kürtler ve Osmanlılar adlı makalesinden](#) öğrenebiliriz :

"Anadolu'da bunlar olurken, Avrupa'da ise başka bir gelişme yaşandı. Osmanlı mirası üzerinde paylaşım kavgasının verildiği Sevr Konferansı'na, milliyetçi entelektüellerden oluşan bir grup Kürt temsilci de katıldı. Başlarında Osmanlı ordusunda görev yapmış bir Kürt olan Şerif Paşa vardı. Amaçları Ermenilerle anlaşarak bir "Kürt Devleti" kurmak için Avrupalı devletlerden onay almaktı. Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşması'nın 62. maddesi, "Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelere yerel otonomi" verilmesini öngörüyordu. 64. madde ise "Kürt halkları"nın "Türkiye'den bağımsızlık elde etmeleri"nin yolunu açıyordu. Ne var ki "Jön" Kürtler, Avrupalı diplomatlardan aldıkları desteğin bir benzerini güneydoğu Anadolu'da bulamadı. Kürtler arasında bu habere duyulan şiddetli tepki, Paris'e bir seri telgrafın yollanmasına sebep oldu. Bu telgraflarda Kürtlerin Türklere ayrılmak istemediği, iki halkın soy ve din itibarıyla kardeş olduğu savunuluyordu. Erzincan'dan 10 ayrı Kürt aşiret lideri, Fransız Yüksek Komiserliğine, Şerif Paşa'nın hareketlerini protesto eden bir telgraf yolladı. Benzer telgraflar Ocak 1920'de, Milli Misak'ın kabulünden iki gün önce, Osmanlı Parlamentosu'na da yollandı. Mart 1920'de İslami dayanışmayı vurgulayan ve Kürtlerle Türkleri ayırma çabalarına karşı çıkan bir deklarasyon, 22 Kürt aşiretinin lideri tarafından imzalandı."

Şehitlerimizin kanı helal mi?

Yazının başında insanları yok saymanın pasif bir saldırganlık olduğuna ve buna maruz kalan insanların şiddete yönelebileceğine değindik. İzleyen paragraflarda ulus kavramının kamulaştırılamayacağını, ulus devlet modelinin mevcut sorunları çözmek şöyle dursun yenilerini eklediğini anlattık.

Kurtuluş Savaşı'nın kazanılması Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu için **"olmazsa olmaz"** bir koşuldu. Bu savaşın kazanılması için gereken ittifak Osmanlılık'ta bulundu. Osmanlı Devleti belki resmen yıkılmıştı ama Osmanlı vatandaşı olarak doğmuş milyonlarca insan hayattaydı. Kurtuluş savaşının savaşçıları Osmanlıydı.

Bugün ülkemiz geçmişte verdiği ancak sonradan tutmadığı bazı sözlerin sıkıntısını çekmekte. En yoğun biçimde gündemi işgal gelen "Başörtüsü sorunu" ve "Kürt Sorunu" şunları akla getiriyor :

Türkiye Bölünür mü ?

- 1)** Kürt şehitler Kürtçe'nin yasaklanacağını, torunlarının "Varlığım Türk varlığına armağan olsun, Ne mutlu Türk'üm" diye haykırmak zorunda kalacağını bilselerdi yine canlarını verirler miydi bu vatan için?

- 2)** Kurtuluş savaşında ölen şehitler yeni kurulacak devlette kadınların başörtülerinin yasaklanacağını bilselerdi gene hayatlarını feda ederler miydi? Ölmeden önce onlara Türkiye'de namaz kılmanın, Kur'an kurslarının, mescitlerin, ilahî okuyan kızların sorun haline getirileceği söyleneydi aynı gönül rahatlığıyla ölebilirler miydi?

Eğer bu sorulara samimiyetle "evet" diyemiyorsak şehitlerimizin de haklarının helal olduğunu söyleyemeyiz. Bu Müslümanlar için çok tehlikeli bir durum arz eder. Zira vefa borcu başka borçlara benzemez. Vefa hamd duygusunun tecellisidir. Hamd etmek ise insanı şirkten korur.

Welate Min

*Dibejin ku zor e diltezin ji bo welat
Tu car xelasnabe ev çiroke şewat
Ez bibinim bi çare xwe carkedin welate xwe
Ez bibinim bajare xwe newal ü çiyayen xwe
Welate min, ax pir düre, welate m ikerba dile min
Ax welate min, ax welate min
Pir dur e welate min*

VATANIM

*Diyorlar ki zordur, vatan için yürek sızısı
Hiç bir zaman bitmez bu ateşli (acıklı) hikaye
Ben göreyim gözümle bir daha vatanımı
Ben göreyim şehrimi, vadi ve dağlarımı
Vatanım ah çok uzaktır, vatanım yüreğimin acısıdır.
Ah vatanım, ah vatanım
Çok uzaktır vatanım.*

Bu yazı Haydar Eren ve Mehmet Yılmaz'ın ortak projesidir.

Düşündürücü yazılar

[Çözüm ortak değerlerde](#) (Mustafa Akyol)

[Salata](#) (Tarık Suat Demren)

[Kurtuluş Savaşı'nda Kürt Politikası](#) (Ömer Gürcan)

[Tarihsel Türk-Kürt ittifakı](#) (Hasan Özgüneş)

Cumhuriyet Gazetesi Kürtleri neden yamyam ilân etti? (Hasan Rua Demiroğlu)

Kürt Sorunu kaç yaşında? Bu soruya doğru cevaplamak önemli. Çünkü sorunun cevabında çözümü için ipuçları da yatıyor. Zira tedavi; teşhis ile başlayan bir süreçtir. Resmi ağızlar ve onun söyledikleriyle köşecilik oynayanlara göre **"Kürt Sorunu"** PKK'nın silahlı kanadı ERNK'in 15 Ağustos 1984 yılında yaptığı Eruh baskınıyla başlıyor.

Bunun öncesinde her şey güllük gülistanlık, Türk-Kürt kardeşliği tahsis edilmiş. Ama araya giren emperyalist güçler, içre düşmanımız "Ermeniler" Urfalı bir Ermeni'nin kurduğu örgütle kardeşliğimizi bozuyorlar!

Cumhuriyet döneminde Kürt İsyanları ne zaman başladı? İsmet İnönü doğuya yaptığı seyahatta hangi notları düştü? Şark Islahat Raporu nasıl insanlık dışı maddeler taşıyordu?

İngilizler Şeyh Said'e mi yoksa Türkiye'ye mi yardım etti? **Cumhuriyet Gazetesi Kürtleri nasıl yamyam ilan etti, dönemin Cumhuriyet Gazetesi'nde Kürtlere nasıl hakaretler edildi?**

Türkiye Bölünür mü ?

İşte kronikleşen bir iç hastalığımızın kısa tarihi..

RESMİ GÖRÜŞ

(...) Dağların yüksek kesimlerinde, tepelerde, yaz kış erimeyen karlar vardır. Güneş açınca üzerinde buzlaşan camı parlak bir tabakayla örtülürdü karın yüzü. Üstü sert altı yumuşak olurdu. Bu karın üstünde yürüyünce, ayağın bastığı yer içeriye çöker "kart-kurt" diye sesler çıkarırdı. Doğulu Türkmenlere Kürt denilmesinin nedeni buydu. Bölücülerin Kürt dedikleri, yüksek yaylalarda ve karlık bölgelerde yaşayan Türklerin, karda yürürken ayaklarından çıkan sesin adydı aslında..."(1)

Yukarıda okuduğunuz pasaj 1980 öncesinde Genelkurmay'ın subaylarına halka anlatması için dağıttığı bildiriden bir alıntı. Bu alıntıyı Aziz Nesin bir kitabında da belirtmişti, kitabın adı şuydu: "Bulgaristan'da Türkler, Türkiye'de Kürtler"

Yaygın olan görüş, Atatürk'ün yaşadığı yıllarda Türkiye'nin bir asr-ı saadet yaşadığı; devrimler, ekonomi, sosyal yapı, etnik durum konusunda hiçbir sıkıntı çekmediği yönündedir. Bu bağlamda Kürt Sorunu'nun da Atatürk'ten sonra gelen yöneticilerin "gaflet, dalalet ve hatta hıyanet" içinde olmalarına bağlı olarak yükseldiği düşünülür. Ergenekon davası kapsamında kodese tıklanlardan Veli Küçük de bir konuşmasında "bu ülkede Kürt Sorunu değil, Ermeni Sorunu var. Kürt Sorunu'nu Ermeniler çıkartıyor. PKK'yı onlar kurdu." Demişti. Bu çarpık anlayışı papağan misali tekrar eden kişilerin Kürt Sorunu'nun 1984 ve PKK öncesi dönemini ısrarla reddetmesi tarihin derinliklerine sakladıkları kirli çamaşırları nedeniyledir.

2008 yılının Eylül ayında Genç Siviller'in düzenlediği "12 Eylül Vicdan Mahkemesi'nde" konuşan Orhan Miroğlu; "Diyarbakır Cezaevi Kürt toplumunda bir travma yarattı. Bunun öncesinde PKK'li arkadaşların sayısı çok azdı. Ancak bu travmadan sonra Kürt kimliği bir değer kazandı ve PKK'lilerin sayısı arttı." Demişti..

Fikret Bila'ya konuşan generallerde benzer şeyler söylüyordu:

"..bizler o dönemde, 'Kürt yoktur' diye eğitilmişiz. Kürtleri, Türklerin kolu olarak görüyoruz. Ortalıkta işte dağlarda gezerken, karda yürürken kart-kurt sesleri çıktığı için Kürt denilmiştir, gibi tarifler dolaşıyor. O dönemde sosyal istekleri bile biz 'yıkıcı faaliyetler' kapsamında görüyoruz. " diyen Aytaç Yalman ve diğer generaller genelde aynı fikirde **"eğer biraz daha demokrat olabilseydik PKK bu kadar taban bulamazdı."**

Ayan beyan ortada ki; Kürt Sorunu, cumhuriyetin ulus-devlet niteliği sayesinde doğmuş, inkarcı ve şiddet içeren politikalarla örgütlü tepkiye yol açmıştı. Celal Bayar da Kürt Raporu'nda tek kimlik vurgusunun Doğu'da tepkiyle karşılandığını söylüyordu.

Türkiye Bölünür mü ?

Ulus-devlet inkar ettikçe, baskı yaptıkça bu yaratılan ortamdan terör örgütü pay çıkarıyordu. Terör örgütü güçlendikçe daha fazla zarar veriyordu. Terör örgütü zarar verdikçe ulus devlet daha fazla baskı yapıyordu!

Mide bulandıran bu kısır döngünün içersine zamanla uyuşturucu kaçakçılığı, aşiretler, derin devlet de girecekti. Kürt Sorunu'yla ilgili herhangi bir çözüm çabası dillendirilmeye başlandığı anda -tam da o anlarda!- PKK bir eylem yapıyordu. Bingöl'de 33 asker PKK'ya verilen yanlış istihbarat sonucu öldürülmüştü. 33 kişinin öldüğü bu saldırıdan kurtulanlar hiçbir güvenlik önleminin alınmadığını söyleyecekti. Dağlıca, Aktütün gibi "skandallarda" da işin derinliği ve pisliliği ortaya çıkmıştı..

Olmamıştı, "**ÜST KİMLİK PROJESİ**" tutmamıştı. Aynı zamanda tutulmayan diğer bir şey de Kürtlere Milli Mücadele olarak adlandırılan dönemlerde verilen özerklik vaadleriydi. TBMM açıkça Kürtlere söz vermişti ancak cumhuriyet kurulunca bu sözlerden hiçbiri tutulmadı.

TBMM'de "**Kürdistan mebusu**" olarak adlandırılan vekillerde vardı. Ama 1925'e gelindiğinde artık işler değişiyordu. Osmanlı'dan ve hatta Selçuklu'dan bu yana bir eyalet ismi olarak kullanılan "Kürdistan" ismi artık kaldırılmıştı. Bununla da kalınmadı. Bakın, Eylül 1925 tarihli **Sark Islahat Raporu** neler içeriyordu?

- Ermenilerden kalan arazinin Kürtlere kiraya dahi verilmemesi ve buraların evleri, hayvanları, tarım araçları ve bir yıllık geçimleri hükümet tarafından sağlanacak biçimde Balkan ve Kafkas göçmenleriyle iskan edilmesi. On yıl içinde buraya 500 bin göçmen yerleştirilmesi (md. 5).
- İsyanı bastırma masraflarının bölge halkına ödetilmesi (md. 8).
- Bölgedeki 'tali memuriyetlere dahi Kürt memur tayin' edilmemesi. Burada görev yapacak jandarma dahil bilumum memurlara 'tahsisat-ı fevkaladelerinin' yüzde 75'i oranında zam verilmesi, ordu mensuplarına "1 ilâ 5 nefer tayını" oranında zam yapılması (md. 10).
- 'Aslen Türk olup Kürtlüğe mağlup olmaya başlayan' il ve ilçelerdeki devlet dairelerinde, okullarda, 'çarşı ve pazarlarda Türkçeden maada lisan kullananlar'ın hükümet ve belediye emirlerine karşı gelmekten ve mukavemetten cezalandırılması (md. 13). (Bu ceza Kürtçe ve Arapça kelime başına 5 kuruş olarak gerçekleşecektir).
- 'Aslen Türk olan fakat Kürtlüğe' asimile olmak üzere bulunan veya Arapça konuşan yerlerde acilen yatılı okullar ve 'mükemmel kız mektepleri' açılması (md. 14).
- Fırat'ın batısındaki dağınık Kürt yerleşimlerinde Kürtçe konuşmanın 'behemehal' yasaklanması ve 'kız mekteplerine ehemmiyet verilerek kadınların Türkçe konuşmaları[nı]temin' (md. 16).
- Halktan para toplayarak 'hükümet binaları ve jandarma karakolları ve askeriye ve hudut karakolları'nın inşası (md. 17). Bu binaların telefon ve telsiz gibi modern araçlarla donatılması (md. 20). Kaçakçılığa karşı 'zırhlı otomobil' alınması (md. 22).
- Bölgeye 'ecnebi bir şahıs veya müessesenin' izinsiz girmesine engel olunması (md. 24).

Bu plan, Şeyh Sait isyanına karşılık olarak düzenlenmişti. Ama alınan bu kararlar sorunu bitirmedi; daha da derinleştirdi. Zaten Şeyh Sait İsyani ne ilk ne de sondu. 1806'dan 1937'ye kadar tam 33 isyan gerçekleşmişti. Bunlardan tam 22 tanesi Cumhuriyet döneminde gerçekleşmişti. İşte isyanlar:

- # 1806, Baban Aşireti, Abdurrahman Paşa İsyani
- # 1833-1837, Mir Muhammed (Soran) İsyani
- # 1838 1. Han Mahmud İsyani
- # 1842 - 1847 2. Han Mahmud İsyani (son döneminde Bedirhan Beyle ittifaken)
- # 1843-1847 Bedir Han İsyani
- # 1855, Yazhan Şer İsyani
- # 1878-1881, Şeyh Ubeydullah Nehri İsyani
- # 1919-22, Simko (Ismail Ağa) İsyani
- # 11 Mayıs 1919, Ali Batı İsyani
- # 21 Mayıs 1919, Mahmut Berzenci İsyani
- # 6 Mart 1921, Koçgiri İsyani
- # 4 Eylül 1924, Beytüşşebab İsyani
- # 13 Şubat 1925, Şeyh Said İsyani
- # 10 Haziran 1925, Nehri İsyani
- # 7 Ağustos 1925, Reşkotan-Raman İsyani
- # Kasım 1925, 1. Sason İsyani
- # 16 Mayıs 1926, 1. Ağrı İsyani
- # 21 Ocak 1926, Hazro İsyani
- # 7 Ekim 1926, Koçuşığı İsyani
- # 26 Mayıs 1927, Mutki İsyani
- # 13 Eylül 1927, 2. Ağrı İsyani
- # 7 Ekim 1927, Bıcar İsyani
- # 6 Temmuz 1929, İt Resul İsyani
- # 20 Eylül 1929, Tendürek İsyani
- # 26 Mayıs 1930, Savur İsyani
- # 20 Haziran 1930, Zilan İsyani
- # 21 Temmuz 1930, Oramar İsyani
- # 7 Eylül 1930, 3. Ağrı İsyani
- # 24 Ekim 1930, Pülümür İsyani
- # Eylül 1930, 2. Mahmut Berzenci İsyani
- # Kasım 1931, Şeyh Ahmed Barzani İsyani
- # Ocak 1937, 2. Sason İsyani
- # 21 Mart 1937, Dersim İsyani

Cumhuriyetin ilk yıllarında Kürt Sorunu'nun durumu işte buydu. Onca dökülen kana, onca plana, onca rapora rağmen durum ortadaydı. Şark İslahat Planı'ndan 10 yıl sonra bölgeye Atatürk'ün emriyle bir gezi düzenleyen İsmet İnönü şunları yazacaktı:

Türkiye Bölünür mü ?

- Kürtlerin şehirlere yerleşmesi engellenmelidir.
- Kürtlerin etkisini azaltmak için Karadenizden buraya muhacirler getirilmelidir. Örneğin Van'a yerleştirilen Karadenizli Türklerden söz ederek onların memnun edilmelerinin sağlanmasını ister. Böylece diğer muhacirlerin Kürt bölgelerine gelmeleri kolaylaştırılmalıdır.
- Türk ve Kürt şehirleri olarak ayırdığı mıntıkalar ayrı şekillerde hizmet almalıdır.
- Kürtlerin bulunduğu yerlerde henüz okul açılmamalı, açılacaksa Türkler için okul açılmalıdır, ikinci planda Kürtleşmiş fakat Türkçe'yi çok daha çabuk öğrenebilecek yerlerde açılmalıdır.
- Fransız ve diğer ülkelere karşı Mardin, Urfa ve Hakkari gibi sınır bölgelerinde iyi bir idare kurulmalıdır.
- Boşaltılmış olan Ermeni köylerine Kürtlerin yerleşmesi engellenmelidir.
- Kürt bölgesi, nüfusu bakımından kalabalık olmasına rağmen, ülkeye kalabalığı oranında katkı sunmamaktadır. Bundan dolayı yeraltı zenginliklerinin (petrol, linyit) daha çok nasıl kullanılabileceği araştırılmalıdır.
- Bölgede trahom ve cüzzam (sadece Kars'ta bin dolayında cüzzamlı var) hastalıkları çok yaygındır.
- Kürtler asimile edilmelidir. Kürt çekim kuvvetine karşılık Türk merkezleri oluşturulmalıdır.
- Kürdistan coğrafyası şimendifer (tren) hattı ile kontrol altında tutulmalı.
- Dersim'e müdahale edilmeli.
- Kaçakçılığın önüne geçilmeli. Kürtlerin ekonomik güç elde etmeleri engellenmeli.. Gerekirse bunun için vergiler indirilmeli.

Kürtlerin çoğalmasını engellemek, Kürt bölgelerini Türklerle doldurmak, Kürtlerin okumasını engellemek.

Yeni rejim açıkça Kürtleri tehdit olarak görüyordu!

ŞEYH SAİD VE İNGİLİZLER

Şeyh Sait'in 1921 doğumlu en küçük oğlu babasıyla ilgili sorulara şöyle cevap veriyor:

Size göre Şeyh Sait isyanı nasıl gelişti?

Cibranlı Halit Bey ve Bitlisli Yusuf Ziya Şeyh Sait Efendi'ye gelip, 'biz bir Kürt Cemiyeti kuracağız, halk sana hürmet eder' deyip kendisini başkan yaptılar. Hınıslı Kürt Rüştü, hükümetin adamıymış, böyle bir teşebbüste bulunuyorlar diye ihbar etmiş. Şeyh Sait Efendi'yi kışın Bitlis'e ifade vermeye götürmek istediler. O zaman araba yok, 'kışın at üstünde gidemeyeceğim, ifademi buradan alın' dedi. Varto'ya kadar gitti, ifade verdi geri döndü. Sonra Karlıova, Genç üzerinden Lice

Türkiye Bölünür mü ?

Piran'a gitti. Rus hicretinde üç kardeşi oraya yerleşmişti. Onların yanına gitti. Çevre köylerden işitenler ziyarete gittiler. Kalabalık içinde hükümetin aradığı 3 kişi de varmış. Bunlar ihbar edilince, bir müfreze geliyor, bir çavuş, beş on tane de asker, 'O 3 suçluyu yakalayacağız' diyor. Şeyh Sait Efendi de, 'bu kadar insan

birikmiş, bir olay çıkarsa önünü alamazsınız, biz gidelim ondan sonra hangi evdeyse yakalarsınız' demiş. 'Yoksa kargaşa çıkar, bize de hükümete de felaket olur' demiş. Asker, 'imkan yok, avımızı bırakmayız, teslim olun' der. O arananlar ateş açıp bir-iki jandarmayı öldürüp, diğerlerini teslim alıyorlar. Derhal Diyarbakır'a tel çekip isyan oldu diyorlar.

Yani isyana yönelik bir hazırlık yok muydu?

Hayır, o yönlü bir hazırlık yoktu. Yalnız Şeyh Efendi, rejim hakkında "buna itaat lazım gelmez, çünkü Allah'ı tanımıyor, milletin de o idareye karşı çıkması lazım" diyordu. 'Allah'a isyan edene millet de isyan etsin' diye bir hadisi şerif var, onu söylüyordu.

Rejimin hangi uygulamalarından dolayı böyle düşünüyordu? Şeriatı kaldırdı, Kuran hükmünü kaldırdı, rakıyı, faizi serbest etti. Bunlar hep Allaha isyan etmektir. Hadise göre, bunları kabul etmeyeceksin. Şeyh Sait Efendi'nin fikri buydu.

İngilizlerin Şeyh Sait'le görüştikleri, hatta destek verdikleri iddiasına ne diyorsunuz?

*O hükümetin propagandasıdır. **İngilizler** o zaman demiryollarını açtılar, Diyarbakır'a askeri kuvvet gelsin diye. İngilizlerle asla bir görüşme olmadı. **İngilizler Şeyh Sait'e** karşıydı.*

DERSİM İSYANI'NDA VERİLEN EMİR: TOPYEKÜN İMHA

Cumhuriyet döneminin en sert isyanlarından biri de Dersim İsyanı'dır. Bu isyan da tıpkı diğer isyanlar gibi şiddet yoluyla bastırılmıştı. O dönem Elazığ'da bulunan ama Dersim'e isyanı bastırması için gönderilen Albay Hulusi Yahyagil'e verilen emir kesin ve netti: Dersimlilerin topyekün imhası!

O yıllarda askerlik yapan Abdullah Çiftçi de olan biteni şöyle anlatıyor:

'Niçin katlettiğimizi bilmiyorum. Askere gitmedikleri söyleniyordu. Kürtler miydi, gavurlar mıydı bilmiyorum. Savaşıyoruz. Onlar bizi, biz onları öldürüyorduk. Atatürk savaşın çıkmaması için çok çabaladı. Atatürk kırmadı, Atatürk öldükten sonra İnönü dedi ki vurun. 38'de isyan tamamen bastırıldı.'

Dersim İsyanı'nı başlatan Seyit Rıza, 1937 yılında idam edilmişti. İdam olunmadan önce şunları söyledi:

Türkiye Bölünür mü ?

Ewladê Kerbelayme [Kerbela evladı]
Bêxetayme [Boyun eyme]
Aybo, zulmo, cinayeto. [Bu zulüm ve Cinayete]

Cumhuriyet gazetesi başyazarı Yunus Nadi de, "Tarihe Gömülen Dersim'e Dair" başlıklı 18 Kasım 1937 tarihli yazısında, "**Senelerden beri adına Dersim denilen mesele tarihin ummanına katılmış ve ebediyen ölmüştür**" demişti.

1938 yılında tümüyle bastırılan isyanda 90 bin Kürt ölmüştü. İsyân bastırıldıktan sonra Dersim'in adı "Tunceli" olarak değiştirildi.

CUMHURİYET GAZETESİ VE KÜRTLER

1930 Ağrı İsyanı'ndan sonra Cumhuriyet gazetesinde Kürtler şöyle tasvir ediliyor:

"Bunların alelade hayvanlar gibi basit sevk-i tabiiilerle işleyen his ve dimağlarının tezahürleri, ne kadar kaba hatta abdalca düşündüklerini gösteriyor... Çiğ eti biraz bulgurla karıştırıp öylece yiyen bu adamların Afrika vahşilerinden ve Yamyamlardan hiç farkı yoktur."

16 Temmuz 1930 tarihli **Cumhuriyet gazetesinde** "Ağrı Dağı Harekatı Bu Hafta Başlıyor" başlığı altında şöyle yazıyor:

"Ağrı Dağı tepelerinde kovuklara iltica eden 1500 kadar şaki kalmıştır. Tayyarelerimiz şakiler üzerine çok şiddetli bombardıman ediyorlar. Ağrı dağı daimi olarak infilak ve ateş içinde inlemektedir. Türkün demir kartalları asilerin hesabını temizlemektedir. Eşkiyaya iltica eden köyler tamamen yakılmaktadır. Zilan hareketinde imha edilenlerin sayısı 15.000 kadardır. Zilan Deresi ağzına kadar ceset dolmuştur... Bu hafta içinde Ağrı Dağı tenkil hareketine başlanacaktır. Kumandan Salih Paşa bizzat Ağrı'da tarama hareketine başlayacaktır. Bundan kurtulma imkanı tasavvur edilemez."

("Ağrı Dağı Harekatı Bu Hafta Başlıyor", **Cumhuriyet**, 16 Temmuz 1930)

Gazeteci Yusuf Mazhar, isyan bölgesini gezdikten sonra kaleme aldığı "Ararat Eteklerinde" başlıklı yazı dizisinde şöyle diyor:

"Bunlar - tarihin şهادeti ile sabittir ki - Amerika'nın kırmızı derililerinden fazla kabiliyetli oldukları halde ziyadesiyle hunhar ve gaddardırlar... Dessas ve bedîî hislerden, medeni temayüllerden tamamiyle mahrumdurlar. Bunlar asırlardan beri ırkımızın başına bela kesilmiştiirler."

Siyasî ve medenî teşkilata istinad eden buradaki Türk köylüleri, hükümet ve idare nüfuzunun za'fa uğraması üzerine başkaldıran vahşi Kürt aşiretlerinin

Türkiye Bölünür mü ?

önünden ya kaçmışlar, yahut Kürtleşmişler de yalnız köylerinin isimlerini bırakmışlar.”

(Yusuf Mazhar, “Ararat Eteklerinde”, **Cumhuriyet**, 18 Ağustos 1930, sayfa: 3)

“Bunlar (**Kürtler**) ayrikotu gibi sardıkları toprakta intişar eder fakat bastıkları yere zarar verir mahluklardır. Birçok yerlere hastalık sirayet eder gibi sonradan yerleşmiş ve asli ahalisini -aşiret teşkilatındaki kuvvet sayesinde - körletmişlerdir.”

(Yusuf Mazhar, “Ararat Eteklerinde”, **Cumhuriyet**, 19 Ağustos 1930, sayfa: 3)

“Bu **Kürtler** zahireyi değirmende öğütmeyi bilmezler. ... Bunlarda istiklal ve hürriyet hisleri temelinden mefkut ve ruhları izzet-i nefisten mütecerittir. Bana bu sözleri söyleyen Kürt delikanlısı buralar Rusların işgaline uğrayınca hicret ederek on dört yaşından on dokuz yaşına kadar Gazi Ayıntap'ta yaşamış olduğu cihetle biraz insanı andırıyordu. Yoksa bunlar meramlarını, maksatlarını en basit mantikî kıyaslarla yahut en adi misallerle ifadeye kadir değildirlir.

Bu Kürt kitlesindeki karanlık ruhu, kaba hissiyatı, hunhar temayülatı kırmak mümkün olmadığına kaniim. Bunu uzun bir tekamülden beklemek bunların zaman zaman böyle isyanlar çıkararak yahut memlekette asayişini bozarak veyahut hırsızlık ederek hükümetin daima meşgul olmasına halkın mütemadiyen mutarrız olmasına sebep olur.”

(Yusuf Mazhar, “Ararat Eteklerinde”, **Cumhuriyet**, 20 Ağustos 1930, sayfa: 3)

Tarihin derinliklerinden bugüne doğru gelindiğinde sorunların kaynağı nasıl da gün gibi ortaya çıkıyor öyle değil mi?

Kürd'ün adı anılmazdı,gerilla olmasaydı...(Rasim Ozan Kütahyalı)

Resmi Kürtçe kanalımız TRT-6 açıldı...Güzel bir törendi gerçekten,izlerken ben de duygulandım...

Uzun yıllar boyu Türk devleti Kürtçe diye bir dilin olmadığına ispatlanması için paralar akıttı,tezler,raporlar yazdırdı...İnsanlar,Kürt sözcüğünü sadece ve sadece cümle içinde kullandıkları için yargıldılar,ceza aldılar.Kürtçenin ve Kürtlüğün inkarı için herkesin bildiği çok acı ve feci olaylar yaşandı...PKK de bunun bir neticesi olarak doğdu,gelişti,serpildi ve kurumlaştı...Kürtlere yönelik inkar ve asimilasyon politikalarının,sistemik baskı ve yıldırma politikalarının neticesi olarak Kürt hareketi

silahlandı,radikalleşti...

Bir figür olarak Abdullah Öcalan ilk zuhur ettiğinde Kürt halkının çok marjinal bir kısmı tarafından destekleniyordu.Yıllar geçtikçe Öcalan,dünya görüşüne ve yöntemlerine uzak duran Kürtlerin dahi içten içe hürmet ettiği bir aktör haline geldi...Devletin Kürt halkı üzerindeki sistemik şiddeti arttıkça Öcalan Kürtlerin gözünde daha kahramanlaşıyordu.PKK için silah altına girmek isteyen gençler artıyordu,dağa çıkışlar hızlanıyordu...

Bugün Kürt halkının kahir ekseriyetinin inandığı birşey var...PKK hareketine ve Öcalan ismine karşı antipati hisleri en yüksek düzeyde olan Kürtlerin dahi belirtmeden,teslim etmeden durmadığı birşey... *"Eğer PKK olmasaydı,benim varlığım hiç tanınmayacaktı"...* *"Bugün Kürt kimliği artık resmen tanınıyorsa,Kürt ve Kürtçe diye birşey yoktur çizgisinden,resmi Kürtçe televizyon noktasına gelmişse bu PKK direnişi sayesinde,Öcalan sayesinde"* diye inanıyor milyonlarca Kürt...Kısaca **"Kürd'ün adı anılmazdı,gerilla olmasaydı"** diye inanıyor Kürt halkının büyük çoğunluğu...

Türkiye Bölünür mü ?

İşin ilginç tarafı,Türk devlet elitleri özellikle de **Türk generalleri bu bahsettiğim noktadan farklı düşünmüyorlar.**Türk devlet zihniyeti bir anda yıllarca haklarını çiğnediği bir halka zulmettiğinin ayırdına vardı,ayıbını farketti de mi dönüştü?Hiç palavra sıkmayalım,böyle olmadı...Daha evvel Kürt realitesini tanımaya yönelik sivil siyasetçilerin her girişimine kükreyen asker,şimdi "müsamaha" ediyor,yapılanları dolaylı tasdik ediyorsa bunun sebebi,artık direnmiyor oluşundandır...Bugün gelinen noktada bu "tavizler"in verilmesi gerektiği noktasına geldi artık Türk genelkurmayı...Resmi Kürtçe kanal girişiminde askeri erkanın ayaklanmamasının sebebi de bu...

Öte yandan PKK resmi dili ise Türk genelkurmayı bu taviz verme noktasına getirdiği için övünüyor.Standart PKK açıklaması "*Verdiğimiz mücadeleyle NATO'nun ikinci büyük ordusuna diz çöktürdük,taviz verdirdik*" yönünde...Genelkurmayı'n kendi içinde bu durumu izahı ise "*Bağımsız Kürdistan diye ortaya çıkmış silahlı bir hareketi kültürel haklar noktasına getirdik,masaya oturmadan onlara boyun eğdirdik*" yönünde...İki tarafın da bakışları böyle özetlenebilir...

Benim ise bunları yazarken bile içim daralıyor.İnsanların biteviye öldüğü çeyrek asırlık kirli bir savaşın insansız ve vicdansız açıklamaları bunlar...Diz çöktürmek,boyun eğdirmek gibi iğrenç eril jargonların arasında toprağa düşen onbinlerce insan var...Bu insanlar "kutsal" bir mücadele adına "şehit" oldukları için övülüyor.Ölmekle,öldürmekle gurur duyuluyor...Ölümler destanlaştırılıyor.İki tarafın da gençleri daha çok ölmeye çağırılıyor...Neticesinde mevzi kazanmalar,taviz vermeler/verdirmeler ile dolu o mide bulandırıcı militer dil hepimizin beynini formatlıyor...

O sebeple Kürt kardeşlerimin "Kürd'ün adı anılmazdı,gerilla olmasaydı" diye inancı kalbimde bir daralmaya yol açıyor.Kürtlerin bu fikrinin haklı olduğunu itiraf etmek,ağırıma gidiyor... Şiddetle,kanla,silahla netice alınabileceğine olan inancı artıracak bir söz bu diye daralıyorum. "Kimse şiddetle,silahla netice alamamıştır" diye söylemek,inanmak istiyorum liberal bir naiflikle...Ama Allahın belası bu dünya öyle değil,bunu biliyorum.Yine de Kürt kardeşlerimin asla ve asla meşru görmemesini istiyorum silahı,şiddeti,kanı...Bir küçük bebeğin katli bile *vatan* ve *ulusal kurtuluş* gibi çoğu zaman içi kirle dolu söylemleri bize unutturmalı...Kolektivist hedefler her zaman pislikleri ve cinayetleri kamufle eden alçak örtüler işlevini görmüştür.Göz boyamadır,yalandır,riyadır...İnsan kurban etmek için üretilmiş sahte dinlerdir her türden kolektivist ideolojiler...Kurban ettikçe daha fazlasını ister,doymak bilmezler...

Ey bu coğrafyanın Türkleri ve Kürtleri!! Ya hep beraber "yenmek/yenilmek" "taviz vermek/verdirmek" gibi alçak jargonları terkedeceğiz yada hep beraber infilak edeceğiz...Egemen olmaktan ötürü sorumlu olan Türkler öncelikle bunu iyi kavramak zorundalar...**Çeyrek asırlık bu lanet savaş,bu kirli savaş sürdürmek isteyenlere itaat etmeyerek bitirilebilir ancak...3 ay evvel yazdığım çağırımı yine tekrarlıyorum!Sivil itaatsizlik vaktidir...Hepimiz için...**

Üç Tarz-ı Siyasetin Üç Tarz-ı Kürdü (Sever Işık)

Genç Türkiye Cumhuriyeti, kuruluş döneminde uluslararası statüye kazandırdığı vatan sınırları içinde, yüzü batıya dönük bir **ulus/hayali cemaat inşa/icat etmeye** çalıştı. Kendi **seküler** cemaatini, Türk ulusunu, bir bedene kavuşturma ameliyesine girişti ve bu amacı gerçekleştirmek için tüm **ideolojik aygıtlarını** seferber etti. Bunların yetmediği yerde Türkleştirme işlemleri silah ve süngü ile takviye edildi. Etnik gerçekliği buna uygun olmayan Anadolu coğrafyasındaki gayr-müslimler göç ettirmelerle tasfiye edilerek **“dini homojenleştirme”** temin edilmeye çalışılırken, oluşturulan egemen yapıyı, ulus kültürünü ve dayatmasını kabul etmeyen Kürtler “hal”den razı olmayışlarını bir dizi ayaklanma ile dillendirdiler ve bu ayaklanmalar **kan ve barut** ile bastırıldı. Önemli bir nüfusa sahip olan Kürtler **“Etnik homojenleştirme”** nin önündeki en büyük engel idi. Sonuçta Kürt meselesini hal etmek için Kürtlerin tüm kavmi-millî özellikleri inkar edildi ve asimilasyon politikası dayatıldı.

İşte bu dönemden itibaren Kürtlere yeni **“Kürt kimlik kartları”** verildi. Bugün Türkiye’de halen hükmünü icra eden, siyasal organizasyonu bulunan, üç tarz-ı siyasetin, üç tarz-ı Kürdü ve dolayısı ile üç tarz Kürt kimliği var. **Bu üç tarz tarzı Kürt aynı zamanda “makbul Kürt’ün tarifidir ve dahi Kürt/lüğün üç resmi varoluş tarzıdır.**

TÜRK KÜRDÜ: Bu birinci tarz Kürt, devletin resmi kabulüdür/inkarıdır. Cumhuriyet döneminden beri Kürt kimliği inkar edilerek, böyle bir kavmin var olmadığı dile getirilmiş ve Kürtlüğe ait olan tüm millî-kavmi vasıfların, görüngülerin gün yüzüne çıkması şiddetle engellenmiştir.

Fiili varlığı illegal olan Kürtlüğün bu dönemdeki resmi var oluş tarzı Turanî asıllı Türk Kürdü olmaktadır.

Resmi yapının **baticı ve milliyetçi** halkaları 60'ların sonu ve 70'lerin başında hafif bir ayrışma yaşadı. Milliyetçiler/Türkçüler Kemalizmin, genellikle görmezden gelinen, ırkçı söylemini devam ettirdiler. Bu tutumu bugünde sürdürmeye çalışılıyor. Milliyetçi söylem Kürt kimliğine ait tüm göstergelerin görünüm alanına çıkmasına şiddetle karşı çıkarken ve meseleyi salt "terör" olarak değerlendirip askeri yöntemle bastırılmasını savunurken, paradoksal olarak, Kürt muhalefetinin varlığı ile beslenmektedir. Milliyetçi söylem ve yapılar 60'lı 70'li yıllarda sol ile mücadele ederek oy toplarken, 80'ler sonrası terör, güvenlik ve asayiş meselesine endekslediği anti-Kürt söylemi ile zeminini güçlendirmeye çalışıyor.

KÜRT ASILLI TÜRK: Bu söylem daha çok baticı ve kemalizmin kültür milliyetçiliği yönüne vurgu yapan hafif ton soldan esinlenen, genel olarak sosyal demokrat olarak bilinen fakat, zor zamanda demokratlığı askıya alan, sol-kemalist-aydınlanmacı kesimlerin söylemidir. Buna göre Kürtler, "Türklük" kimliğini kabul ettikten sonra ikincil bir kimlik olarak, "**alt kimlik**" olarak, Kürt olabilirler. Eğer bu kabul onay görmese Kürtlerin talebi "bölücülük" ve "ihanet" ile özdeşleştirilir.

Kemalist aydınlanmaya inanan, Atatürkçü kültür milliyetçisi olan kesime göre Kürtler, Türklüğün şemsiyesi altında Türk kimliğini "**üst kimlik**" olarak kabul ettikten sonra **otantik/folklorik** bir kimlik olarak Kürt olduklarını sessizce söyleyebilirler. Bu Kürtlüğün de hiçbir siyasi çağrışımı olmamalıdır.

KARDEŞ KÜRT: Bu söylem muhafazakar-islamcı kesimlerin söylemidir. Özellikle solun güçlendiği dönemlerde, solun din karşıtı söyleminin de etkisi ile kendini maneviyatçı ve mukadessatçı olarak tanımlayan ve eski kuşak İslamcılar sola karşı, kendilerini sağda konumlandırıdılar. **Dinin araçsal kullanımına** açık olan milliyetçi ve devletçi kesim ile işbirliği yaptılar ve doksanlı yıllarda da seçim ittifakları yaptılar. Bu süreç sonunda İslamcılık önemli oranda sağcı reflekse sahip oldu. Giderek muhafazakârlaşan bu çizgi bugün iktidara ortak konumundadır.

İslamcılık hala devletten tam bağımsız bir politik çizgi olarak kendini ifade edememiştir. Bu duruş İslamcılarının kimlik politikalarına da sirayet etmiştir. İdeolojik olmaktan çok siyasi-pragmatik refleksi hareket eden muhafazakâr-İslamcılarının benimsedikleri Kürt kimliği, "kardeş Kürt" olmakla beraber, bu kardeşlik büyük ölçüde eşit hak ve statüye ve hakkaniyete dayanmayan, somuttan çok soyuta vurgu yapan bir söylemdir.

Bugün muhafazakar-İslamcılar, kardeşlerinin hakları ve eşit statü talebi söz konusu olduğunda hemen devlet endişesi, birlik bütünlük kaygısı, Siyonizm'in korkusu vb. söylemlerle Kürtlerin meşru taleplerini askıya almaktadırlar. Öyle görünüyor ki İslamcılarının önemli bir kesimi iktidara sahip oldukça "sağcılaşacak" ve bu durumun devamı için, fincancı katırlarını ürkütmemek için, "Kardeş Kürd"ün haklarını feda etmeye devam edecekler...

Türkiye Bölünür mü ?

Yukarıda bahsettiğimiz **“Kürtlük algıları ve tanımlamaları”** ile bunların üzerine bina edilen söylemler, birbirinden keskin hatlarla ayrılmış değildir ve aralarında daima geçirgenlik vardır. Bu geçirgen zeminde çoğu defa Türkçü-milliyetçi, Kemalist-sol ve muhafazakar- İslamcı söylem aynı noktada buluşabilmektedir.

Bu buluşma noktası da **Türk siyasal aklının bilinçaltını oluşturan (bekayı) devlettir.**

Kürtlerin sesi: Ne sadakat, ne terk(Ferhat Kentel)

Geçen sene, bir komutan edasıyla "Diyarbakır'ı istiyorum! Gereken her şeyi yapın" talimatını veren Recep Tayyip Erdoğan'ın şu sıralarda Güneydoğu'da izlediği politika anlaşılabilir söz konusu "gereken her şey" in içinde yer alıyor. Şimdiye kadar mitinglerde sağdan soldan itiraz eden tek Türk protestocuyu fırçalayan Erdoğan, artık giderek sertleşen, erkekleşen bir üslupla "adını kullanmak istemediği" bir partiye karşı cepheden bir savaşa girişmiş görünüyor.

Öyle anlaşılıyor ki, Erdoğan DTP'yi "yenmek" istiyor ve DTP'nin yenilip, minderde kala kalacağını, artık kımıldayamayacağını, "tek millet"ten, "tek bayrak"tan sedyeyle "dışarı" çıkarılacağını, Güneydoğu'nun "temizleneceğini", "teklik" durumunun tesis edileceğini varsayıyor ya da zannediyor...

Halbuki Erdoğan, bir kimlik hareketinin siyaset arenasında vardığı şimdilik son nokta olan partisinin izlemiş olduğu güzergaha bir kere daha baksa, böyle bir pes etmenin, hele yokolmanın pek mümkün olmayacağını anlaması gerekirdi. Ama bu güzergaha dönüp tekrar bakması da pek mümkün değil, çünkü o şimdi "iktidar"ın bir kulbundan tutmuş durumda ve devletle (askerle) yaptığı uzlaşmalar sonucunda artık bütün iktidarlar gibi kirlenmiş ve esir olmuş durumda. Geri dönüp bakmaya niyetli olmadığı, bizzat üslubun kendisinden de anlaşılabilir, çünkü üslubunda artık "tevazu" da kalmamış durumda... Olimpos tepesini dünyanın en yüksek dağı, kendilerini de o tepede ikamet eden ebedi tanrılar zannedenler hangi üslubu kullanıyorlarsa, o üslubu bütün gerekleriyle yerine getiriyor.

Türkiye Bölünür mü ?

Halbuki Erdoğan ve partisi (adını kullanmak istemediğimden değil, "ona ait" parti demek istediğim için öyle denk geldi...) Güneydoğu'da şimdiye kadar nasıl en önemli ikinci siyasal güç olduklarını, kendilerinden önceki Refah ve Fazilet partilerinin de aynı şekilde Kürtler için nasıl en önemli alternatiflerden biri olduklarını düşünseler, Kürtlerin "seslerini", ne anlatmaya çalıştıklarını biraz daha iyi anlayabilirler ve şu anda oynadıkları ve şiddet sarmalını inşa eden oyuna çok fazla bel bağlamayabilirlerdi.

1990'larda, Sosyal Araştırmalar Merkezi (SAM) bünyesinde yürütülen ve benim de içinde yer aldığım, Türkiye çapındaki siyasal tutum ve davranış araştırmaları, özellikle Kürtlere ilişkin olarak, Albert Hirschman'ın basit ama zihin açıcı tipolojisini (bkz. Exit, Voice, and Loyalty: Responses to Decline in Firms, Organizations, and States, Cambridge, MA: Harvard University Press, 1970.) çağrıştıracak sonuçlar sunmuştu. Yani şimdiye kadar uygulanan otoriter politikalar karşısında Kürtler üç farklı siyasal tavır alıyorlardı. Birincisine göre, asimilasyoncu ("Kürt yoktur" söylemleri...) ve aşağılayıcı politikalar (insanları köylerde çıplak soymalar, pislik yedirmeler, Diyarbakır cezaevindeki işkenceler...) insanların canına tak ediyor ve bölgeyi, hayatı, toplum içinde olma düşüncesini "terk" ediyorlar; dağa çıkıyorlar... İkincisine göre, aynı baskılar karşısında, toprağından, ailesinden kopma riskini göze alamayıp, kalmayı, hayatta kalmayı, "sadakat"lerini sunmayı ya da "...miş gibi" yapmayı tercih ediyorlar; düzene en yakın partiler vasıtasıyla kendilerini görünmez kılmaya çalışıyorlar; mesela koruculuğu varolmanın bir aracı olarak kullanıyorlar... (Alınan bu tavrın en ilginç örneklerinden birini o zamanlar TRT'de "sorgucu gazetecilik" yapan ve vatandaşlardan adeta biat isteyen Ertürk Yöndem adlı kişiye bir Kürt köylüsünün verdiği cevapta duymuştum: "Beyim, biz Biz Te Ce devletine bağlıyız!" Adamcağız, sadakatini göstermeye çalışırken, aslında "Te Ce" diyerek söz konusu devletin kendisinin ne kadar dışında olduğunu ya da dışlanma duygusunu saklayamıyordu.)

Ancak bu araştırmaların en önemli sonucu, üçüncü tavırda görünüyordu: Kürtlerin çok büyük çoğunluğu "ses olmaya", seslerini duyurmaya çalışıyorlardı. Bütün baskılara rağmen, kökenlerine, hafızalarına, kültürlerine, ana dillerine sahip çıkıyorlardı. Bu ses Türkiye topraklarında bir arada yaşamayı dile getiren, "ama beni bu halimle tanı, adam yerine koy!" diyen bir sestti.

Ama ne yazık ki uzun yıllar boyunca bu sesi çok fazla duyan olmadı... "Exit"e yönelenler, yani terkedenenler, terkedip savaşmayı çare olarak görenler hiç bitmedi. Çünkü Olimpos'ta oturanlar onlara "ses" seçeneğini hiçbir zaman sunmadılar. "Ya sadık ol ya terket!" şiarının ortasında başka bir alternatifi tanımayı tanrılık pozisyonlarına yediremediler.

Bu duyurulmak istenen ses, sadece tek boyutlu bir "Kürtlüğün" sesi değildi. Belki yüz yıldır süren bir sıkışmışlıktan kurtulma arayışıydı... İçinde Kürtlük olan ancak bu topraklardaki diğer insanlarla içiçe geçmiş, sınıfsal ve kültürel bir adalet arayışıydı...

Türkiye Bölünür mü ?

Bu adalet arayışı ve ona bağlı sesini duyurma çabası 2002’de AKP’nin kuruluş aşamasında belki de en önemli fırsatı yakaladı. Örneğin, gene SAM bünyesinde katıldığım Türkiye çapındaki bir araştırma, Türkiye’nin farklı köşelerinde AKP’nin kuruluşuna katılan insanların hem farklı hem ortak seslerini ortaya koyuyordu. Bir yanda Diyarbakır’da Kürtler, AKP’nin devlet partisi olmamasına, sivilliğine, içinde taşıdığı çoğulluğa, bu arada onların etnik kökenlerini yok sayan milliyetçilik karşısında müslümanlığın kuşatıcılığına umutlarını bağlarken, Burdur gibi, batının “Kürtsüz” bir şehrinde insanlar kurulmakta olan bu partiye devlet güdümündeki otoriter politikalarından kurtulmanın ve habire ensesine tokat patlatılan çocuk gibi muamele görmeden artık kendi yollarını çizebilmenin aracı olarak bakıyorlardı.

Ancak başlangıçta toplumsal ve kültürel bir hareketin “tanımsız” partisi, “tanımsız” olduğu için de kontrolü neredeyse imkansız olan ve çoğulluğu kuşatıcı partisi AKP, artık güzergahın başındaki o noktadan çok uzakta. O sınıfsal ve kültürel çoğulluğun sesini duymayan; çoğulluğu sabitleyen, donduran, tek bir etikete indiren, “beraber yürümeyi” bırakıp, otoriter modernleşmeciliğin “ben bilirim”ci sert erkek diliyle evlenen bir parti...

İşte bu sertlik politikasının tam olarak neye yarayacağını bilmek çok kolay değil; ama en azından geçtiğimiz hafta Genç Sivillerin 1982 Anayasası’nın çöpe atılıp, yeni ve sivil bir Anayasa’nın tartışılmaya başlanması için başlattıkları kampanya için gittiğim Diyarbakır ve Batman’da yaptığım görüşmeler ve edindiğim izlenimlere bakılırsa “DTP’yi yenmece ve dize getirmece, Diyarbakır’ı fethetmece” oyununda pek işe yarayacak gibi görünmüyor. Çünkü AKP ve lideri hiçbir kimliğin tek başına kurulmadığını, kimliklerin karşılıklı olarak inşa olduğunu farkında değiller... Çünkü her şeyden önce Erdoğan’ın DTP karşısında bir savaş taktiği olarak uyguladığı politikalar savaş ilan ettiği rakibini de inşa ediyor. Gücün diliyle muhatap olduğu sürece, rakibini de gücün diline itiyor. Yaratıcılığını kaybetmiş (belki de hiçbir zaman tam olarak bulamamış) bir DTP alternatif bir dil geliştiremiyor, gücün dilini taklit ediyor.

Ya da işin daha vahimi, kimliklerin bu karşılıklı inşasının gayet iyi farkındalar ve bunun yaratacağı kabus senaryolarını göze almış durumdalar; yani siyaset sosyolojisinin temel derslerinden birini çok iyi biliyorlar: “devlet narsist bir şekilde kurgusunu, varlığını, eşitsizlik üreten bütün mekanizmalarını sürekli kılan meşruiyetini sürdürmek için gerekirse parçalanmayı bile göze alır...”

Ancak kimlikler karşılıklı kuruluyorsa, DTP için de aynı durum geçerlidir. Bugün alternatif geliştiremeyen ve devlet (ve AKP) ve PKK’nın şiddet politikaları arasına sıkışmış olan DTP de sadece en tehlikeli senaryoları göze alıyor demektir.

Ve bugün Batman’da, Diyarbakır’da, diğer Kürt şehir ve köylerinde insanlar ortak bir dili elbirliğiyle üreten AKP ve DTP’nin arasına sıkışmış durumdalar. Çünkü hem AKP hem DTP özetleyen, “sadakat” ya da “terk”i vaz’eden dillerini dayatıyorlar. Arada “ses”lerini, çoğulluklarını duyuramayan Kürtler bir o yana -AKP’ye-, bir bu yana -DTP’ye- salınıyorlar. Bölgede bir çok insanın dile getirdiği gibi, bu partilerden biri şiddet dilini kullandığı zaman diğerine; diğeri şiddetle konuştuğu

Türkiye Bölünür mü ?

zaman berikine çaresizlik içinde meylediyorlar. Ama her halükârda aradaki ses kendine bir mecra bulamıyor.

AKP 2002’de sadakat ve terk arasında sıkışmış olan Kürtlerin de “ses”i olmuştu. Bugün, 2008’de, o ses kendini anlatacak bir alan, bir dil bulamıyor. Ama bu durum, o sesin olmadığı anlamına gelmiyor. Ve 1990’lardan beri, bugün bütün şiddet ve gücün diline rağmen, bu “ses”, bu kendini duyurma arzusu hâlâ mevcut.

İnsanın mutlak bir şekilde ele geçirilmesi, disipline edilmesi, özetlenmesi, buranın veya oranın tek diline, “ya sadık ol ya da terk et” mantığına hapsedilmesi mümkün değil... Gücün dilini kullananlar her halükârda karşılarındaki o çoğulluğun sesi, potansiyeli, insan hayatlarındaki karmaşıklık ve yaratıcılık karşısında bir gün yenilecek... Çünkü güce dayanmayan o yaratıcılık bizzat hayatın içinden, yüzyılların birikiminden geliyor; topu topu 5-10 senelik partilerden, ya da en fazla 100-200 senelik ulus-devlet ve özentilerinden değil...

Kürt açılımı ve gard almak (Mehmet Yavuz)

(Siirt Gündemi)

Her ne kadar yapılanlar, atılan adımlar insanda bir ümit uyandırsa, Türkiye'nin de normal, demokratik devletlerarasında bir yere yükselebileceğine dair bir umut ışığı gösterse de, bu tanımlama aslında yapılan hataların gün yüzüne çıkmasıdır.

Başka bir şey değil.

"Kürt açılımı" denen şey, yetmiş milyonla birlikte asırlardır bu topraklar üzerinde yaşamış olan bir milletin tanınması, onları "Türk"lerle aynı seviyeye çıkarılma çabasıdır. (Cümleye bak!)

Burada, rejimin kokuşmuş ve köhnemiş kadavrasını görüyoruz. Çünkü ne acıdır ki Kürdlere "açılım" yapıyoruz. Bunu yapmak zorunda kalıyoruz. Bizimle asırlardır aynı toprakları kardeşçe paylaşmış bir halka "açılım" yapıyoruz.

Teorik olarak, bu açılım, "Edirne açılımı" demek kadar saçmadır. Zira ortada "normal şartlarda" açılım yapılmasını gerektirecek nedenler olmamalıydı.

Kürdleri bu ülkenin vatan hainleri olarak görüp, ideolojisini "Din-Kürt" düşmanlığı olarak tanımlamış bir rejimin ve bu rejimin baş savunucularının yıllardır yaptıklarının bir diyetidir açılım denen şey.

Gönül isterdi ki son otuz yıl yaşanmamış olsaydı. Gönül isterdi ki, Diyarbakır cezaevi bilinmemiş olsaydı. Gönül isterdi ki Hayri Durmuş, Mazlum Doğan ve Kemal Pir şu anda hayatta olsaydı.

Ama ne fayda...

Gönül isterdi ki, derin basın başta olmak üzere bazı kurumların dezenformasyon ve provokasyonları ile Kürtler potansiyel düşman, ülkeyi bölecek güçler olarak tanımlanmasaydı.

Beyaz Türklere yapılanın aynısı Kürdlere de yapılırdı. Eğer saçma sapan bir rejimin peşinden körü körüne giden bu kadar insan (cık) olmasaydı "açılım" denen ucube kelimeyi hiç duymamış olacaktık.

Ama bu sözcük her gün kulağımızı tırmalamaya devam ediyor.

Şimdi ben haklı olarak soruyorum;

Türkiye Bölünür mü ?

Ya, siz kimsiniz ki “onlara” karşı bir açılım yapıyorsunuz?

Onlar zaten bu ülkenin “asli unsurları” değil mi?

Dedemizin, babamızın ve bizim en yakın arkadaşlarımız, en yakın dostlarımız, hatta kardeşlerimiz değil mi?

Asırlarca beraber gülüp beraber ağlamadık mı?

Cephelerde beraber ölmedik mi?

Kıtlıkta ekmeğimizi, suyumuzu bölüşmedik mi?

Çıt yok!

Mecburen cevabı da kendim veriyorum;

80 yıldır bu ülkedeki erk sahipleri kendi dar fildişi kuleleri dışındakileri insan olarak görmedi. Aslında bu açılım “beyaz Türk”ler hariç geri kalan tüm halklar için gereklidir. Ermeni, Süryani, Êzidî, Laz, Çerkez, Arap...

Ama beyaz Türk saltanatından vazgeçilmediği sürece rejimden nemalananlar insanları ezecek, itecek, çizginin dışına çıkartacak. Hepimiz yok olacağız.

Biz yaşasak da dilimiz, kültürümüz yok olacak.

Bu arada bazıları yedikçe semirip daha da fazlasını isteyecek, daha fazla elde edebilmek için insanları asit kuyularına atacak, infaz edip dere yataklarına atacak, yer altına bombalar saklayacak, darbeler yapacak, kaos ortamındaki kargaşadan yararlanıp cebini daha fazla dolduracak.

Evet, aslında bu yazıyı yazdığım için utanıyorum. “Açılım” sözünden utanıyorum. Kürd kardeşlerimle konuşurken “Kürd açılımı” demekten utanıyorum. Çünkü onlar da herkesin hak iddia edebildiği kadar hak sahibidir bu topraklarda.

Ama öte yanda acı gerçekler var;

Kürdçe şarkı söylediği için hapse girenler var, Kürd derneğine üye olduğu için işkence görenler var. Annesinin, eşinin, çocuğunun gözü önünde götürülüp infaz edilenler var.

Var oğlu var.

Açılım, bugüne kadar Kürdlere zaten çoktan verilmiş olması gereken hakların verilmesidir. Gecikmiş bir iadei haktır. İlk sivil itaatsizliğe karşı atılmak zorunda kalınmış bir adımdır.

Türkiye Bölünür mü ?

Her yeniliğe, her gelişime doğru atılan adıma karşı çıkan ulusalcı mücahitler elbet buna da karşı çıkıp gardlarını alacaklar. İleri sürülen argümanlara "bu ülkeye vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkes Türk'tür" diyecekler ve her sabah bebelerimize "Türk'üm, doğrudum, çalışkanım... Varlığım Türk varlığına armağan olsun," diye and içirmeye devam edecekler.

Bunlara karşı bu ülke demokratikleşecek.

Kendileri istemese dahi bu ülke demokrasiye geçecek!

Daha demokratik, insancıl yasaların hâkim olduğu bir ülkede yaşayacağız.

O zaman onlar ne yapacak?

Belki ülke gerçek ileri medeniyet seviyesine çıktığı zaman Fazıl Say'ı ve Aysun Kayacı'yı da yanlarına alarak bir ada satın alır ve kendi tiranlıklarını orada devam ettirebilirler.

O adada da her birinin 100 oyu olsun isterse. Hatta erken kalkan darbe yapsın, muhtıra versin, andıç düzsün!.

Açılım sözcüğünü kullanmaktan utandığımı söyledim. Barış sözcüğünü kullanmaktan da utanıyorum. Ama bu güzel sözü yazmadan geçemeyeceğim.

Savaş zamanında babalar oğullarını gömerler. Ama barış zamanında oğullar babalarını gömer.

Haydi sağlıcakla...

Türklerin İsteddiği Kadar Sevinmek (Muhammed Zubeyir Şivan)

Sunuş : Büyük bir şefkât-sevgi hasreti, elde edilemeyince duyulan düş kırıklığı ve kendi göbek deliğini dünyanın merkezi sanmak. Türkiyeli Türklerin hayata (çocukça) bakış penceresi bu.

"Türk düşmanı senatör şöyle dedi... Bizi sevmiyorlar.. Naomi Campbell Türk mutfağını çok sevdi... Avrupalılar bizi yanlış tanıyor...Küstah Fransız Avrupa'da Türk istemiyor...PKK'lıların yurda dönüşüne sevinerek bizi tahrik etmek istiyorlar!..." Türkiye Türkleri sorunlarına "ötekinin" penceresinden bak(a)madığı içindir ki

bu sorunlar var, bu sorunlar büyük, bu sorunlar can alıyor ve bu sorunlar çözülemiyor.

Bugün acıtan hatta inciten bir yazıyı okurlarımızın dikkatine sunuyoruz. Var mısınız 20 dakikalığına bir Kürdün gözüyle bakalım son olaylara?

MY

Türklerin İsteddiği Kadar Sevinmek

Barış grubunun gelmesi ile birlikte başlayan tartışmalar Kürtler için -bazı istisnalar hariç- bu ülkede bırakın kardeş bulmayı, oturup derdini anlatacak bir muhatap bulmanın bile ne kadar zor olduğunu gösteriyor.

Kürtler yeni sureci barış mevsiminin başlaması olarak algılıyor ve barış kelimesi ile başlayan isimlendirmelerde ısrar ediyor.

Türkiye Bölünür mü ?

Barış grubu, barış süreci, silahların susması, kardeşliğin yeniden inşası, göz yaşı ve kanın durması gibi kavramlar Kürtlerin diri duygularını yansıtıyor.

Bu yaklaşımların Kürt cephesinde bir istisnası neredeyse yok gibi. Herkes tek yürek olmuş yeni donemin nasıl bir yon alacağını merak ediyor.

PKK'li olsun ya da olmasın, bu siyasi grubun fikirlerini paylaşsın veya paylaşmasın Kürt halkının, kendi cephesinde PKK ve DTP öncülüğünde gelişen süreci - onurlu bir şekilde kanın durması ve Kürdistan'da hayatın normalleşmesi sürecini - büyük bir umut ve destekle takip ettiği konusunda şüphe yok.

PKK ve DTP muhalifi Kürtler bile gelişmeleri heyecanla izliyor.

Kürtlerin bu heyecanını, coşkusunu, ümidini onlara fazla görenler...

Ölümlerden donen çocuklarını bağırlarına basmalarını içine sindiremeyenler...

Dağlardan hayat dolu, gülerek yuvasına, anasına, babasına, kardeşine ve belki de esine, çocuğuna dahası kavgasını verdiği halkına gururla geri dönmelerini kabullenemeyip, neden boyun eğerek gelmiyorlar diye çıldıranlar...

Milletini tarihin çöplüğünde bir malzeme olmaktan kurtarmaya çalıştığına inanan... Taptaze ömürlerini dağ baslarında ve her saniyesini olumun gölgesinde geçiren...

Kimi Diyarbakır zindanından çıkar çıkmaz, kimi koyu yakılır yakılmaz, kimi öldürülen babasının, abisinin, kardeşinin veya herhangi bir tanıdığı veya tanımadığının cenazesine bile katılmadan...

Kimi faili meçhuller mezarlığına donen vataninin bu içler acısı haline dayanamayarak yönünü dağlara vermiş olan bu Kürt çocuklarının, Onların ana babası olan Kürt halkı tarafından en layık oldukları şekilde karşılanmasını kin ve nefretle izleyenler...

Bütün kötü niyetli çabalara rağmen ayakta kalmasını basarmış bir halkın en mutlu oldukları günü yani onur ve gururları çiğnenmeden evlatlarına canlı kavuştukları günü bayram havasında geçirmesini ihanet ve şov olarak görenler...

Dahası Kürt çocuklarının dirisine tahammül edemeyenler, illa onların son ferdine kadar yok edilmesinin zevkine varmak isteyenler...

Sizler...

Kendilerini dünyanın merkezinde görenler...

Her yolu deneyerek yok etmek istediğiniz insanların sizin en vahşi yöntemlerinize rağmen var olmayı basarmış olmasından dolayı yaşadığı sevince bile sınır koyma hakkına sahip olduğunu zannedecek kadar küstahlaşanlar...

Türkiye Bölünür mü ?

Kürtlerin acısını görmezden gelip, sevincine karşı kin ve nefret içinde olanlar...

Onların yüzyıllık var olma ve ayakta kalma mücadelesini her fırsatta lanetleyenler...

Bütün gayri insani yöntemler üzerinde denenmiş olan bu halkın kendini sizlere ve dünyaya kabul ettirmesine tahammül edemeyenler...

Evet sizler...

Siz değil miydiniz daha düne kadar ve şimdi de yeryüzünün her yerindeki Kürtlere düşmanlık eden...

Siz değil miydiniz en vahşi yöntemlerle Kürtleri yok etmek isteyen Saddam'dan kurtuldukları ve bir nebze olsun özgürlüklerine kavuştukları için Irak Kürtlere karşı çirkin iftiralar ve ağır düşman havası siyasi manevralar izleyen... İşgal tehditleri savuran...

Siz değil miydiniz üzerinde Kürdistan yazan uçakları, pasaportları, isminde Kürt kelimesi olan kadınları ve çocukları kontrolünüz altındaki hava sahasından ve sınırlardan geçişini yasaklayan...

Sizin okumuşlarınız, hacılarınız, hocalarınız ve efendileriniz değil miydi bütün zulümleri görmezden gelerek, Kürtleri dış güçlerin maşası ve onların dağlara çıkmış gençlerini birkaç yöneticisinin oyununa gelmiş, aklıktan başı döndüğü için ne yaptığını bilmeyerek ömrünü oralarda harab eden, hiç bir şeyden anlamayan insanlar olarak gösteren filimler, diziler çeviren ve çevirmeye devam eden...

Şimdi kalkmış sanki hiç bir şey olmamış, sanki elinden geleni ardına koymuş, sanki bir ağabeylik yapmış, sanki bütün yanlışlarını fark edip ciddiye alınacak bir özür dilemiş, sanki Kürtlere karşı düşmanlık duygularını terk etmiş ve yanlıştan dönmüşler de buna karşılık Kürtler de bu iyi niyeti anlamayacak kadar nankörlük yapıyormuş gibi bir hava estirerek, 'biz iyilik yapalım siz bize nisbet yapın ha' dercesine 'bunların sevinci bizi tahrik ediyor' diye efeleniyorsunuz.

Korkarım anlamayacaksınız. Ama en azından duyun. Kürtler karşılıklı yanlışların neticesi ölümleri, kani, gözyaşını, çift taraflı heba olmuş hayatları ve onların ardında kalan acıları değil, bütün bu yanlışların bittiği barışı ve ayaklar altına alınmak istenen onurlarının kurtulmasını alkışlıyor.

Ve sunu da bilin ki eğer Kürtlere size boyun eğmemesinden dolayı kin duyuyorsanız ve -kim alınırsa alınsın- bileğinin hakkı, çocuklarının kani, analarının gözyaşı ile söndürdükleri bu zulüm ateşinden kurtulmalarını kendi minnetinizmiş gibi lanse etmenize karşı söylenecek tek söz 'minnetiniz dağ başına olsun' dur.

Türkiye Bölünür mü ?

Ve halen eski rüyalaradaysanız uyanın. Ne güzel ifade etmişler 'geçti Bor'un pazarı sür eşeği Niğde'ye'.

Son sözüm Kürtlere. Siz bu sevinci herkesten fazla hak ediyorsunuz. Kimse sizi gerekçesi ne olursa olsun yanlış yaptığınıza inandırmaya kalkmasın. Siz bir halkın bin yıllık rüyasının gerçekleşmesinin şahitlerisiniz.

Nasıl ki siz ağladığınızda, yakılıp, yıkılıp sürüldüğünüzde, yargısız infazlarla yok edildiğinizde, asit kuyularında eritildiğinizde kimse size 'niye ağlıyorsunuz, derdiniz ne?' demediyse, bugün de o kimseler kalkıp size 'niye bu kadar seviniyorsunuz' diyemez.

Sizin acınızın boyutunu bilmeyenler, sevincinizin ölçüsünü tayin edemezler. Buna hakları da yoktur.

Evet susacağız! (Özlem Yağız)

...
**Buraya bakın, burada, bu kara mermerin altında
Bir teneffüs daha yaşasaydı
Tabiattan tahtaya kalkacak bir çocuk gömülüdür
Devlet dersinde öldürülmüştür.... (Meçhul Öğrenci Anıtı, Ece Ayhan)**

Bir roketle küçük bir kız çocuğu paramparça edildi bu ülkede. Annesi parçalarını eteklerinde taşıdı. O roketin nasıl atıldığını öğrenmek için savcılar gitmedi olay mahalline. Hükümeti, muhalefeti hani sesiniz? Susacak mısınız! Yarın çocuklarınızdan da mı utanmayacaksınız bu suskunluğunuz karşısında diye yazmış Ahmet Altan özetle 1 Ekim tarihli yazısında.

Neden susup susmayacağımız konusunda tereddüde düşmüş. Neden abesle iştil eden bu soruyu sorup canımızı sıkmış anlaşılır gibi değil. Susacağımız belli değil mi? Hep susmadık mı?

5 Eylül 2006'da Batman'lı 11 yaşındaki Mizgin Özbek öldürüldüğü zaman susmamış mıydık? Hani hasta annesi ile doktora giderken yolda aracını çevirip binen PKK militanlarını öldürmek için ateş açtığı zaman askerler, hatırlar mısınız küçük Mizgin de ölmüş cesedi paramparça olmuştu. Onun da aynı Ceylan'a

Türkiye Bölünür mü ?

benzeyen iri kara gözleri ile şaşkın şaşkın baktığı bir vesikalık fotoğrafı kalmıştı geriye. Aynı Ceylan gibi ne gazeteler, ne televizyon 11 yıllık bir solukta geçen bu hayata aldırılmamış bir köşecikte olsun yer vermemişti. Batman'lı Mizgin için de bir hesap soran çıkmamıştı. O gün hükümet susmamış mıydı? O gün muhalefet susmamış mıydı?

O gün 'biz' susmamış mıydık?

Susacak mısınız? Bakın şimdi şu sorduğu soruya Ahmet Altan'ın!

Şüpheniz mi var?

12 yaşındaki Uğur Kaymaz evinin önünde 13 kurşunla öldürüldüğü zaman susmadık mı? 12 yıllık kısa bir hayat, her yıla bir kurşun hediye etmişti hani devleti ona. Hatta bir de fazlası vardı vücudunda. Tabi olacak o kadar çocuklarımız kıymetlidir bizim! Varı yoğu esirgemek olmaz. Uğur Kaymaz'ı vuranlar 'aklandı' bu ülkede. Uğur Kaymaz'ın annesine dava açıldı. Yargılandı. Kardeşleri kabuslar görüyormuş Uğur Kaymaz'ın. Rüyalarında ağbileri ile konuşuyorlarmış sık sık. Kimin umurunda. Biz yaklaşık bir yıldır basını ile milleti ile zengin şımarık bir katilin öldürdüğü kızın cinayetini çekirdek çitlercesine izleyip lanetler yağdırarak vicdanımızı aklamadık mı?

Uğur Kaymaz adını duydukça milletçe susmadık mı?

Gene susacağız!

Binlerce faili meçhul olurken, 4000 köy yakılıp, bir milyon insan şehirlerin varoşlarına sürülürken nasıl sustuysak öyle susacağız.

Ortadoğu'nun en zalim bayramı newrozlarda 8 yaşındaki Enes Ata, 8 yaşındaki İsmail Erkek, 9 yaşındaki Abdullah Duran, 5 yaşındaki Hatice Katar, 90 yaşındaki Ramazan Bayram ve daha niceleri öldürüldüğünde nasıl susmuşsak öyle susacağız...

Sonra dönüp yüzümüzde riyakar bir gülümseme ile kardeşlik edebiyatından bahsedeceğiz çarşıda pazarda.

Kürt Türk kardeştir diyeceğiz...

Biz birbirimizden kız alıp kız verdik diyeceğiz...

Dağda sürüsünü otlatan Ceylan kıza ne oldu demeyecek kimse.

Bütün bir basın her gün tekrar tekrar öldürürcesine de olsa cinayetin yüz kızartan ayrıntılarını vererek Münevver gibi haber yapmayacak onu. Elimizde mendiller olmayacak, fotoğraflı eylemler düzenlemeyeceğiz onun için. Mahkemelerine koşup ayakkabı bile fırlatmayacağız Ceylan'ın ruhu şad olsun diye.

Türkiye Bölünür mü ?

Evlerinden alınıp faili meçhullere giden babalar ve evlatları için dökülecek gözyaşlarımız da yok bizim. Gözyaşlarımızı birbirinin kopyası kepaze televizyon showlarına sakladık her gece.

Pornografik olmayan acılar ilgimizi çekmiyor. Bir mezrada çocuğunun cesedini eteklerinde toplayan annelerin acısı mazoşist haz duygumuzu okşamıyor. Ucunda hafızalarımızın kuytularına kazınmış sorgucuların riskleri varsa hesap sormak işimize gelmiyor. Ve dahi Münevver'in ailesinin acılarına ağlamak nasıl olsa bu ülkede hepimizi iyi insan yapmaya fazlasıyla yetiyor.

Biz susacağız,
Basın susacak,
Yargı susacak,
Hükümet susacak,
Muhalefet susacak,

Geriye Ceylanların, Mizginlerin, Uğurların, Eneslerin, Haticelerin, İsmaillerin, Abdullahların sessiz ahı kalacak.

Onların ahı yankılanır dururken göklerde biz hep susacağız:

Ta ki birgün gelip hiç kimsenin kaçamayacağı bir mahkemede o ayetin sırrına vakıf olana kadar!

"ZULMEDENLERE MEYL ETMEYİN YOKSA SİZE ATEŞ DOKUNUR."
(HUD SURESİ 113)

Herkesle kardeş oluruz ancak bir şartla! (Ufuk Coşkun)

SİVİL DÜŞÜNCE PLATFORMU

“Türklerle Kürtler bin yıldır kardeştir” son günlerin en gözde sloganlarından biri haline geldi. Yani az bir şeyden bahsedilmiyor! Hani dostturlar, arkadaşlıklar, akrabadırlar ya da” kankadırlar falan da değil “kardeşirler” deniliyor. Birde hani az bir tarihte değil ortada olan.10 yıldır,5 yıldır ya da daha henüz 2 yıllık kardeşirler de denilmiyor. Tam 1000 yıldan bahsediliyor. Dile kolay tam 1000 yıllık bir kardeşlikten dem vuruluyor. Kim ediyor bu lafları, devletin üst düzey bürokratları, devletin aydınları, milliyetçi

partileri birde sol, sosyalist grupları vs. Doğrusunu isterseniz ben böyle bir lafı bir Kürdün ağzından duymadım hiç. Sadece şaşkın şaşkın bu kardeşlik edebiyatını izliyorlar.

Türkiye’de kavramlar birbirine girmiş durumda. Özgürlük, demokrasi, hak-hukuk gibi kavramları kimler hangi manada kimlere karşı kullanıyor pekte belli değil doğrusu. Bugün herkesin ağzında özgürlük ve demokrasi var en darbecisinden en liberaline kadar ağız laf yapan eli kalem tutan herkesin kullandığı bir kavram haline geldi bu kavramlar. Bana demokrasi kelimesini kullanmayan -görüşü ne olursa olsun- bir tane yazar-çizer ya da bir politikacı gösteremezsiniz. Kemalistler İslamcıları süpürmek için demokrasi istiyor! Sünniler Alevilerin, Türkler Kürtlerin ayağını kaydırmak için mevzubahis ediyor bu kavramları.

TSK içinde kaç bölücü subay var? (Rasim Ozan Kütahyalı)

Osman Pamukoğlu'nun Balçışek Pamir'in programında kendi zihniyetini açıkça teşhir edip, beni de alenen tehdit ettiği açıklamalarından sonra Türk bölücülüğü meselesi daha etraflıca konuşulmaya başlandı... Tehditlerle ilgili gereken açıklamayı *haberturk.com*'a yaptım, bu tür laflar benim için sinek vızıltısıdır. O bahsi geçelim... Mühim olan bu bölücülük meselesidir... gibi, "*Gürcüler, Lazlar, Çerkesler bir şey istemiyor, bunlar (yani Kürtler) niye istiyor?*" gibi söylemler istisnai bir psikopatolojiyi

temsil etse önemli değildi... Ama maalesef bu söylemlerin Türk toplumunda ciddi karşılığı olduğu kanaatindeyim... Biz Türklerin içinde maalesef çoğunluk bir nüfusta, bu devletin ve toprakların sahibinin ve efendisinin kendilerinin olduğu kanaati zaten içselleşmiş bir olgudur... "*Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı herkes Türktür, Türklük üst kimliktir*" gibi söylemler tekrarlanıp dursa da, hakikatte böyle bir algı ne Türk devlet sisteminde vardır ne de biz Türklerin çoğunluğunda... O sebeple son derece insancıl, vicdanlı ve ahlaklı Türklerin de bazen safça "*Lazlar, Çerkesler, Gürcüler bir şey istemiyor, niye Kürtler istiyor?*" dediğine şahit olursunuz... Bu söz egemen Türk bilinçaltında şu anlama gelir: "*Lazlar, Çerkesler vs. uslu uslu oturuyor, bir şey demiyorlar asimile olmaya, bu Kürtler niye oyunbozanlık ediyor?*" ... Aslında bu söylem bile diğer etnik kimliklerin mikro milliyetçiliğini kışkırtacak bir söylem... Çünkü alenen o yurttaşlarımızın da son tahlilde egemen Türk unsuru kadar eşit yurttaş olmadığını ima ediyor bu sözler... Öte yandan Türkçe dışı anadillere sahip Kürt olmayan yurttaşlarımızda da "*Bizler sustuk, oturduk bu Kürtlere noluyor?*" psikolojisiyle çok koyu bir Türk milliyetçiliğinin izlerine de rastlayabiliyorsunuz... Derin yapılanma özellikle Doğu Karadeniz bazında farklı etnik kimliklere sahip yurttaşlarımız üzerinde de çok oyunlar oynadı geçtiğimiz süreçte...

"Çanakkale'de, Kurtuluş Savaşı'nda Kürtler savaşmadı"

Hükümetin açılım süreci "Kürt Açılımı" sözünden "Demokratik Açılım"a döndüyse bunun bir yararı sadece Kürtlere değil tüm farklı kültürel ve dilsel kimliklere karşı yapılan haksızlıkların giderilmesi yönünde olmalıdır... Evet, sadece Kürt köyleri değil Doğu Karadeniz'in Laz ve Müslüman-Rum köylerinin de ismi değişmiştir. Güney bölgelerinde Arap kasabalarının da ismi değişmiştir... Lazca, Çerkesce şarkı söylemesi engellenen, bu yüzden içeri giren, işkence gören insanlar vardır bu ülkenin tarihinde... Laziko diye Lazlıkla da hiçbir ilgisi olmayan basit bir bulvar

Türkiye Bölünür mü ?

tiyatro oyunu sahneye koyduğu için, günlerce sorgulanan ve hakkında dava açılan insanların ülkesi burası... **Demokratik Açılım denen süreç bu ülke yurttaşlarının doğuştan sahip olduğu kimliklerinden utanmamalarını ve çekinmemelerini sağlayan bir süreç olmalıdır...** İfade bir söylenen "Türk sorunu yaratmayalım" demek "Türkler, farklı etnik kimliklerin kendini bu kadar rahat ifade etmesinden rahatsızlık duyar ve karşı çıkarlar" demek ise, bu sorun çıkacak demektir. Bunu bilelim... **Türklerin çoğunluğuna hâkim olan böyle bir duygu varsa, bu zaten gayri-ahlaki bir duygudur demektir... Biz Türkler, bu toprakların efendisi değiliz, eşit yurttaşlarıyız.** Hatta çoğunluk halde, egemen halde olduğumuz için de daha da sorumluyuz. Eğer biz bunu içselleştirmesek ülkemiz en nihayet bölünecektir...

Bu bağlamda MEB tarafından başlatılmak istenen girişim de çok hayatidir... Evet, ayrımcılığa karşı bir dersle başlamalıdır bu ülkenin okulları yeni sezona... Doğuştan gelen, ailemizden gelen kimliklerimiz bizlerin tercihi değildir. Kimse bu kimliklerinden ötürü suçlanamaz, dışlanamaz. Hiç kimse kendi elinde olmadan, doğuştan sahip olduğu kimliği sebebiyle ne gurur duymalıdır, ne de utanç duymalıdır... Bu temel bilgiyi çocuklarımızın benimsediği bir Türkiye bölünme tehlikesini tamamen bertaraf edecek bir Türkiye'dir... Çok daha zengin ve güçlü hale gelecek bir Türkiye'dir böyle bir Türkiye...

Neyse ki, Türk toplumu içinde, özellikle laik Türkler içinde başlayan bu "bölücülük tehlikesi" en merkez isimler tarafından da görülmeye başlandı... Pamukoğlu vesilesiyle Fatih Altaylı'nın yazdıklarını bu bakımdan çok önemsiyorum... Altaylı, çarşamba günü "*Pamukoğlu bölücülük yapıyor*" yazısında çok net bir tavır koydu. Kendisini tebrik ederim... Hangi fikirde olursak olalım, hangi medya grubunda yazarsak yazalım, şu somut gerçeği görmek zorundayız... Pamukoğlu'nun temsil ettiği psikolojinin aktive olma ihtimali bu ülkeyi iç savaşa götürür ve sonuç da kanlı bir bölünme olur... Öte yandan böyle bir senaryonun dahi ürkütmediği belli sayıda insan da var bu toplumda...

Bir de şu sorular var... **TSK içinde Pamukoğlu gibi düşünenler istisna mı? Yoksa Türk subaylarının çoğunluğu Pamukoğlu psikolojisine yakın mı? Kaç general daha Pamukoğlu gibi Türkçü bölücü fikirlere sahip? Kaç Pamukoğlu'nun bu sözlerine karşı duruyor?**

Cevaplarımız olumsuzsa, yokuş aşağı giden bir ülkede demektir... Bunu bilelim...

Kürt Açılımı 'Siyonistlerin Oyunu' mu? (Mustafa Akyol)

Geçen hafta araştırmacı yazar İsa Tatlıcan'ın "8 Sütun" haber sitesinde yayınlanan bir yorumu ilgimi çekti. Hükümetin Kürt açılımını olumlu değerlendirdiği anlaşılan Tatlıcan, "Millî Görüş Hareketi Kürt Açılımı'nda Numan Kurtulmuş'tan Farklı mı Düşünüyor?" başlıklı yazısında "Saadet Partisi'nin bir kesiminde" gördüğü tutuculuğu eleştiriyordu. Partinin yayın organı olan Milli Gazete'nin yazarları arasında açılımı "millî bağımsızlığımızı tehdit eden ABD ve AB kuşatması" olarak yorumlayanlar, "Kürt açılımı değil, emperyalist kumpas" diye başlık

atanlar vardı. İşin başı da, elbette, **Necmeddin Erbakan'ın "Kürt açılımı Siyonistlerin oyunu" şeklindeki sözleriydi.** Bu söylemi tekrar etmeyen, aksine İçişleri Bakanı Beşir Atalay ile yaptığı görüşmede yapıcı bir tavır takınan genel başkan Numan Kurtulmuş ise, Tatlıcan'a göre partisindeki bu eğilimden çok daha "ileri bir noktada" idi.

Numan Kurtulmuş'u bu açıdan ben de tebrik etmek isterim. Ancak partisinde yaygın olan tassubu biraz büyüteç altına almak lazım. Çünkü bu, sadece Milli Görüş'ün değil, son yüz yıl içinde ortaya çıkan pek çok İslami hareketin ufkunu daraltan kötü bir saplantı.

Problemin özünde, "dışarı"dan ve özellikle de Batı'dan gelen her türlü fikri peşinen reddetmek, dahası Müslümanları ifsad etmeye yönelik bir komplo olarak algılamak alışkanlığı yatıyor. Böyle düşünenlerin gözünde bir siyasi, felsefi ve hatta ekonomik kavramı itibardan düşürmek için onun "kökü dışarıda" olduğunu belirtmek yetiyor. "Böyle ithal şeylere ihtiyacımız yok" diye kestirip atıyorlar.

Yerli ve yabancı kaynaklar arasında "söylem benzerliği" bile, söz konusu zihniyetin sahipleri için alarm sinyallerini çalmaya yetiyor. Mesela "Kürt sorunun

Türkiye Bölünür mü ?

demokratikleşme çerçevesinde çözümü"nden söz ettiyseniz ve bu arada Washington'da yazılan bir raporda yahut Brüksel'de düzenlenen bir toplantıda aynı laf geçtiyse, kıyamet kopuyor.

Bu reddiyeciliği Müslümanlık adına gösterenler çok "İslami" bir iş yaptıklarını sanıyor, ama yanılıyorlar. İslam'ın temel kaynaklarında "yabancı kaynakları peşinen reddetme" diye bir ilke yoktur. Aksine ilk devirlerin Müslümanları, yayıldıkları coğrafyada karşlarına çıkan Bizans, Pers, Mısır, Hint, Yahudi veya Eski Yunan geleneklerini almış, yorumlamış ve bunlardan yararlanarak İslam düşüncesini zenginleştirmişlerdi. İslam medeniyeti bu açık fikirli ve "kozmpolitan" niteliği sayesinde Ortaçağ'da tüm dünyanın önüne geçti.

20. yüzyılda ortaya çıkan içe kapanmacı reddiyecilik ise, İslam'dan değil, Batı karşısındaki zaafiyetin yarattığı komplekslerden kaynaklanıyordu. Nitekim sadece Müslüman coğrafyada değil, başta Rusya olmak üzere daha bir çok ülkede gelişti. Türkiye'de ise, görüyorsunuz, İslam'la fazla bir alâkaları olmayan, hatta başını Doğu Perinçek gibi ateistlerin çektiği "ulusalcılar" tarafından pompalanıyor. Batı'dan çıkıp gelen her ne varsa peşinen reddetmeyi marifet sayan bu görüşün, Batı'dan çıkıp gelen her ne varsa peşinen kabullenmeyi marifet sayan (ve Milli Görüş'ün "taklitçi" diye eleştiregeldiği) zihniyetten aslında büyük bir farkı yok: Birisi nefret ötekisi aşkla da olsa, her ikisi de kendini Batı'ya göre ayarlıyor.

"Kürt açılımı"nı, AB ve ABD de aynı şeyi teşvik ediyor diye kötüleyen Milli Görüşçüler işte bu köhne yanılığın içindeler. Kendilerine sormak isterim, eğer yarın öbür gün bir gazeteci Barack Obama'ya (yahut, daha kötüsü, Şimon Peres'e!) "Türkiye'de bir askeri darbe ister misiniz" diye sorsa ve "ne münasebet, biz Türk demokrasisini destekliyoruz" cevabını alsa, ne yapacaklar. Bu "Siyonist plan"ı bozmak için ADD ve İşçi Partisi ile elele verip "ordu göreve!" diye yollara mı dökülecekler?

Allah seni star etsin, Amin. (Talha Can)

Kürt Açılımını Diyarbakır'dan İzlemek

Yıllardır Türkiye'nin kanayan yarası Kürt sorunu, bir yandan toplumsal önyargıları körükleyerek ayrışmayı derinleştirmekte diğer yandan da Türkiye'yi içte mevcut sorunlarla enerjisini kaybettirerek uluslar arası boyutta kabuğunu kırmasına mani olmaktadır. Hükümetin bu konudaki çözüme yönelik son çıkışını sorunun aktörlerinden biri olan Diyarbakır'dan izledik. Ankara'yı Diyarbakır'dan izlemenin, Diyarbakır'ı Ankara'dan izlemekten gerçekten çok farklı olduğunu gördük. Gördüğümüz en büyük gerçek ise Diyarbakır'ın -Urfa, Van, Mardin kadar şiddetli olmasa da- sorunun çözümünden yana oldukları ve süreci dikkatle

takip ettikleri. Bu ilginin İl Emniyet Müdürü'nün Kürtçe bilen personel açılımının ulusal ve yerel basında yer almasıyla daha da arttığı söylenebilir. Bölgeden gözlemlediğimiz diğer bir husus ise siyasal alanda ilk defa kararlı bir niyet gösterilmiş olmasına toplumsal açıdan cevap gelmiş olması. Sorunun merkezlerinden biri olan örgüte varlıkları ile katılanlar atılacak adımları genelde kandırmaca olarak tanımlıyor olsa da örgüte desteğinin yalnızca oy olduğunu söyleyenlerin sürece desteği ve inancı var. Arada kalmışlık bölge insanını gerçekten çok yormuş, kendilerinin ve çocuklarının istikbali için sürecin hayırlısı ile devam etmesinde duacı olduklarını her fırsatta dile getiriyorlar.

Diyarbakır'ın yerlisinin bu süreçten en büyük beklentisi kardeşlik. Buraya gelmeden önce bu soruya ekonomik refah ya da demokratik haklar cevabını verebilirdim. Bunların çözüm sürecinde önemi büyük tabii, fakat Diyarbakır insanı en çok önyargılardan ve kardeşliği inciten küskünlükten şikâyetçi. Kendi deyimleri ile "dedelerinizin bildiği Diyarbakır"ın o büyüleyici imajının özlemine

Türkiye Bölünür mü ?

çekiyorlar. Kısacası şehirlerinin sürekli terörle anılıyor olmasından şikâyetçi olanların açılım sürecinden en büyük beklentisi bin yıllık kardeşliğin katlanarak devam etmesi.

Sürecin ekonomik tarafı ile ilgilenenlerin ise köyleri yakılmış veya zorla göç ettirilmiş mağdurlar olduğunu söyleyebiliriz. Diyarbakır son yirmi beş senede büyük oranda göç almış ve bu hızlı büyüme şehirdeki dengelerin oynamasına sebep olmuş. 1964'te Diyarbakır surlarının dışındaki tek yapı yeni valilik konağı iken şu an Sur, Diyarbakır'ın çok küçük bir kısmını oluşturuyor. Bölgede yayınlanan Güneydoğu Ekspres gazetesinin 16.08.2009 tarihli haberine göre 1990'lı yıllarda yaşanan çatışma ortamının sebep olduğu göçten en fazla nasibini alan ve Diyarbakır'ın en büyük merkez ilçesi olan Bağlar'ın nüfusunun %8.2'si sıfır gelire, %10.6'sı ise aylık 250 lira ile geçimini sağlıyor. İşte bu durum ise ekonomik sorunlara devamında ise ahlaki çöküntüye ve suçluğa (hatta büyük oranda çocuk suçluluğuna) sebep oluyor. İl merkezindeki ceraimin çok büyük bir kısmını Bağlar'da gerçekleşen suçlar oluşturuyor. Belli bir hayat standardı tutturmak isteyenler meşru yollardan fırsat bulamayınca hırsızlık ve kaçakçılık suçlarına yönelebiliyor. Kısacası ekonomik sorunlar içerisinde ezilenlerin süreçten en büyük beklentisi ekonomik refahlarını sağlayabilecek yatırımların yapılması, ailesinin geçimini sağlayabilecek işlerinin olması ve en azından çocuklarının orta sınıf şartlarında hayat standardını yakalatabilecek konjonktürlerin varlığı.

Diyarbakır Hapishane'sinin eğitim kompleksine dönüştürülecek olması tam isabet bir karar. Bölge halkının kendisinden veya evladından dolayı, burayla ürpertici hatıraları var. Şehrin ortasındaki bu nam-ı diğer terörist üretme enstitüsünün taşınması yalnızca bir hapishanenin eğitim yuvasına dönüşmesi gibi sembolik bir mana taşıyor tabi, aynı zamanda devletin kendisiyle yüzleştiğini de sembolize ediyor. Bunlar bir yana, bu projenin bir bakanın ağzından dinlemek bölge halkının, hükümetin Kürt açılımını ciddi bulmasını sağlıyor.

Hükümetin yıllardır beklenen çözüme yönelik Kürt açılımı çıkışı bölgeyi büyük bir heyecana sevk etti. Sorunların dillendiriliyor ve tartışılıyor olması yıllardır arada kalmışlığın altında ezilen bölge halkına umut veriyor. Bu süreçte siyasi arenadaki sert söylemler burada pek bir yankı bulmuyor, sözler sahiplerine yakıştırılıyor. Tabi bu söylemlerin Batı'da nasıl yankı bulduğu ayrı bir mevzuu. Kısacası bölge halkı bu sefer umutlu, açılımı destekliyor ve kendi deyimleri ile "Allah bu sorunun çözümünde emeği geçenleri star etsin*" diyorlar.

* "Allah star etsin", "Allah korusun" anlamında kullanılıyor.

Barış istemeyen eşektir! (Mehmet Yılmaz)

Dünyanın en hızlı trenlerinden birinin içindeyim. Paris'ten Brüksel'e saatte 300 km hızla gidiyorum. Bir yolcu uçağının yerden havalanma hızında ilerleyen [Thalys](#)'in içinde ingilizce, fransızca, japonca, almanca anonslar yapılıyor. İçinde bulunduğumuz durumun « saçmalığının » farkında değil mi kimse ? Herkes sakın sakın kahvesini içiyor.

Birinci ve ikinci dünya savaşının "savaşan milletleri" dedelerinin cesetlerinin üzerinden tıklar tıklar geçiyorlar, düşmanla(!) kolkola... Düşman milletler(!) kendi başlarına bu tren gibi pahalı projeleri gerçekleştiremezlerdi. Zaten ulusal sınırlar Ortadoğu'daki gibi duvarlaşsaydı hızlı trenler bir işe de yaramazdı. Avrupa'yı bir uçtan diğerine kuşatan demiryolları, petrol ve doğal gaz hatları sadece kâr değil barış da getiriyor. Ortalama Avrupalı bir Arap ya da Türk kadar savaşçı olabilir. Ama artık kaybedecek çok şeyi var, savaşın barıştan daha ucuz olduğunu sağcı, solcu, kapitalist, sosyalist herkes anlamış, siyasî renk fark etmiyor.

Oysa yine Avrupalıların dedeleri ki bundan sadece 60 yıl önce sırf bu dilleri konuştukları için birbirlerini öldürmek zorunda bırakılmışlardı. Şimdi üzeri şehirlerle, tarlalarla örtülü bu topraklara bakıyorum. Kilometrelerce uzayan siperler milyonlarca Alman, Fransız, Belçikalı ve nice avrupalıya mezar olmuştu: Liège, Anvers, Yser, Marne (1914), Neuve Chapelle, Ypres (1915), Artois (1915), Loos, Hartmannswillerkopf, Verdun, Hulluch, Somme, Arras (1917), Vimy, Chemin des Dames, Passchendaele - Cambrai (1917), Michael, Amiens (1918), Lys, Aisne (1918), Bois Belleau, Marne (1918), Hamel...

Tıpkı Çanakkale savaşında olduğu gibi **bir kaç metre ilerlemek için bir kaç bin insanın hayatı feda ediliyordu... bazen bir kaç saat içinde!** Neredeyse her metre kareye bir bomba ve binlerce mermi düşmüştü.

Türkiye Bölünür mü ?

Aynı vahşet ikinci dünya savaşında da tekrar etti. Katliamlar, yerle bir edilen şehirler, açlıktan esirleri yiyen japon askerleri ve Hiroşima-Nagazaki ile doruk noktasına erişen yıkım! Bütün bu acılar unutulabilir mi? Hatırlamak için dünya savaşlarına katılan milletlerin bu kini sürdürmesi gerekiyor muydu?

"Süleyman Nazif (1870-1927) Batarya ile Ateş adlı kitabında şöyle diyor:

"Benim dinim kinimdir... Irkına, vatanına, tarihine ihanet etmiş olan insanların ve milletlerin hiçbirini unutma Türkoğlu! Unutma ve affetme!"

Kin tutma fiili yâd etmek anlamına gelmediği için bir katili affetmek de öldürülen yakınımızı unutmak anlamına gelmiyor." (Bkz. [PKK'lıları affetmek](#))

Gerçekten de Avrupa halkları ve Japonya onca yıkım ve on milyonlarca ölümden sonra daha "kansız" mücadele yollarını ve birlikte çalışmanın, üretmenin kolaylığını keşfettiler.

Ya Türkiye'deki terör? Koşullar farklı olsa da, devlet terörüyle PKK terörü içiçe geçse de bu bela yıllardır bir savaş makinası gibi işliyor. **Bir ucundan insan koyuyoruz, diğer ucundan tabutlar çıkıyor.** "Yan ürün olarak" da kin ve nefret. Türkiye'yi seven herkesin bu makinayı durdurmak için gayret göstermesi gerekmez mi?

Ama Türkiye'de **Kürt Açılımı** altında ilerleyen barış çabaları birilerini rahatsız ediyor. **"Eyvah! Barış gelirse AKP'nin ve/veya DTP'nin oyları artabilir! Gelecek seçimlerde milletvekili seçilmezsem yandım!"** diyorlar. Onlar istiyorlar ki Türkler ve Kürtler sırf bu yüzden, sırf etnik farklar yüzünden birbirlerini öldürsün. İstiyorlar ki yine mezarlar kazılsın, tabutlar çakılsın, kefenler dikilsin. O siyasetçiler de meydanlarda nutuk atsın:

"şehitlerimizin kanlarını! Analarımızın göz yaşlarını..."

O siyasetçiler kanla besleniyorlar. Türk kanı, Kürt kanı, fark etmiyor. Başka türlü siyaset yapmayı bilemiyorlar.

Bence barış istemeyen eşektir. Ama eşekten daha aşağı bir eşektir. Çünkü otantik eşeğin yükselme şansı olmadı. Ama o barış karşıtı eşekler bilerek ve isteyerek alçalmayı seçtiler:

"Andolsun biz, cinler ve insanlardan, kalpleri olup da bunlarla anlamayan, gözleri olup da bunlarla görmeyen, kulakları olup da bunlarla işitmeyen birçoklarını cehennem için var ettik. İşte bunlar hayvanlar gibi, hatta daha da aşağıdadırlar. İşte bunlar gafillerin ta kendileridir." (A'RÂF 179)

Öcalan realitesi ve Kürt açılımı (Rasim Ozan Kütahyalı)

Doğuştan, vazgeçilemez ve devredilemez olan haklarımızı ve özgürlüklerimizi "devlet" denen yapay aygıt bize "bahşedemez"... Ancak o hakları bizden çalabilir. Çünkü onlar zaten insan olmağımızdan ötürü bizimdir... Kürt yurttaşların hakları ve özgürlükleri on yıllarca devlet tarafından çalınmış, yağmalanmış, gaspedilmiştir... Buna da hırsızlık denir. Bu hırsızlık suçu da çalınan şeylerin iadesiyle kapanmaz. Her hırsızlık suçunda olacağı gibi bu hırsızlığın da bedeli vardır, cezası vardır, tazminatı vardır. Bu hırsızlığı sistematikleştiren gücün bu yaptıklarından ötürü bir bedel ödemesi gerekir... Kürtlerin çalınmış ve gaspedilmiş haklarının ve

özgürlüklerinin taviz verilmeksizin onlara iade edilmesini sağlamanın yanında, bu hırsızlığın bedelini ödemek de hükümetin "Kürt açılımı" girişiminin konusu olmak zorundadır...

Bir devletin meşru ve onurlu bir devlet olabilmesi için gereken temel vicdani şart budur diye inanıyorum... Sadece Kürtlere değil tüm yurttaşlarına karşı Türk devleti böyle olursa ancak meşru bir devlet olabilir. Aksi halde adım adım devlet denen aygıt itaat edilmemesi gereken bir gasp ve cinayet makinesine dönüşür!

Türkiye Bölünür mü ?

Zorunlu askerlik yoluyla cinayet, nedensizce artan zorunlu vergiler yoluyla hırsızlığı sistemleştirmiş bir devlete itaat etmek zorunda değiliz! Böyle bir zulüm makinesi haline gelmiş bir devlete isyan etmek çok onurlu ve erdemli bir harekettir! Zaten gerçek hayatta devletler, bu tür isyan girişimleriyle bu "meşru devlet" çizgisine gelirler, kendiliğinden hiçbir devlet böyle olmaz, olmuyor! Hayatın realitesi bu!

İşte Kürt meselesinde de hayatın realitesi sonucu çıkmış, silahla isyan etmiş bir örgüt Türk devletini bu çizgiye getirdi. Biz Türkler bunu dürüstçe kabul etmeliyiz... Kürt kardeşlerim de dürüstçe kabul etmeli ki, her silahlı mücadele yöntemi, çeşitli barbarlık ve gaddarlıkları zorunlu olarak beraberinde getirir... Devlet nasıl doğası gereği zalimliğe yatkınsa, silah da doğası gereği gaddarlığa yatkındır... Türkiye'nin öyküsü de böyle oldu... Kirli, kanlı ve çözümsüz bir savaş bir çeyrek asır sürdü... Çoğu zaman it izi, at izine karıştı. Kimin kimi niçin öldürdüğü birbirine karıştı... Yapılanma içi infazları karşı taraf yapmış gibi göstermek bu kirli savaşın tüm taraflarınca kullanılan en favori yöntemdi...

Bugün "Kürt açılımı"yla Türk devleti elbirliği içinde Kürt yurttaşların adını koyuyor ve onları muhatap alıyor... Fakat burada bir tehlike var... **Devlet, muhatap aldığı kitleyi yine kendi tanımlayıp, onların kimi hislerini yine gayrimeşru ilan ederse sorun yine çözülmez...** Veysi Sarısözen'in belirttiği gibi devlet çözüm reçetesini o sorunlara sahip olan, muzdarip olan hakiki insanlara sormak zorunda. Kürt halkının tüm spektrumu devletin muhatabı olmak zorunda... Kendi kafasından bir "Sorunları çözülecek makul Kürt" tanımını yaratılarak yapılacak açılımın bir anlamı yok... **Kürt realitesi bugün aynı zamanda DTP realitesidir, PKK realitesidir ve en önemlisi de Abdullah Öcalan realitesidir... Kürt halkının büyük çoğunluğu için Abdullah Öcalan ismi önemli, kıymetli ve değerlidir... AKP'ye oy veren birçok Kürt yurttaşın dünyasında da bu böyledir... Bu realiteden kaçarak da Kürt meselesi çözülemez...**

Yukarıda bahsettiğim görüş benim normatif, kendime ait öznel görüşüm değil... Türkiye'de bunu söyleyince insanlar böyle algılıyor... Ben sadece aslında kör olmayan herkesin görebildiği bir "hayat realitesi"ni tüm netliğiyle söylüyorum... **Türkiye bir şekilde bu "realite"yi yarattı... Siz, nefret ettiğiniz bir insan birşeyi başardığında inkâr mı edersiniz? İnkâr ederseniz yine kaybetmek, yine kaybetmek zorundasınız demektir...** Sizin suratınıza "Bak, o nefret ettiğin insan, şunu başardı. Bunu gör artık" diyen kişiyi mi suçlarsınız? Türkiye maalesef biraz öyle bir ülke... Daha evvel yazdığım "Fethullah Gülen ve Abdullah Öcalan" yazıma da bu yönde çok sayıda tepki aldım... Ben sadece Türk devletinin inkâr etmek istediği iki "realite"den bahsediyordum o yazımda... O realite şahsiyetlere dair hiçbir öznel kanaatimi belirtmiyordum... Bunu her iki şahsiyete gönülden bağlılık hissedenlerin de iyi anlamasını isterim...önermesi iki boğazın güzelliğini, önemini bir tutmak anlamına gelmez! Zaten o iki boğaza dair öznel bir kanaat belirtilmemiştir bu önermede... **Türkiye'de milyonlarca insan tarafından bir şekilde sevilen, sözü dinlenen "realite insan" olmak da böyle birşeydir... Bir devlet de kendi milyonlarca yurttaşının böylesine değer verdiği "realite"leri inkâr ederek, muhatap almayarak ancak kendi**

kendini boğar... Önünde deniz varken, denizi inkâr eden ve yüzme öğrenmeyi reddeden bir adamın boğulacağı gibi... Hangi dünya görüşünde olursa olsun "Hayatın realiteleri"ni göremeyen, inkâr eden ve reddeden biri hayatta var kalamaz... "Hayatın realiteleri"nden memnun olmak zorunda değiliz, meşru görmek zorunda hiç değiliz ama varlıklarını kabul etmek zorundayız... Milliyetçi/Kemalist bir politika da sürdürmeye devam ederseniz bu varlıkların kabulünden hareketle ancak o milliyetçiliği/Kemalizmi "update" ederek yaşatabilirsiniz...

"Türkiye coğrafyasında İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı iki realitedir. Oralarda deniz yokmuş gibi davranıp yüzme bilmeden, o boğazlardan geçmeye kalkarsanız, boğulursunuz!"

MHP, 'Üç Hilal'e Sadık Olmalı (Mustafa Akyol)

Şu günlerde Türkiye'nin önünde bir "MHP meselesi" var. (Bir "CHP meselesi" de var kuşkusuz; ama o zaten hep vardır, o cephede yeni bir şey yok.) MHP, hükümetin, 30 yılda 30 küsur bin cana mal olmuş, nice ocakları söndürmüş "düşük yoğunluklu iç savaş"ı bitirmek için gösterdiği gayreti "vatana ihanet" gibi gösteriyor. Farklı düşünen herkeste kötü niyet arayan uzlaşmaz bir üslupla "Kürt açılımı"nı başlamadan kapamaya çalışıyor. Dahası, bu keskin dille, kendi tabanını da geriyor. Ve, Allah göstermesin, muhtemel bir Türk-Kürt çatışmasının yolunu döşüyor.

MHP liderliğinin kullandığı üslubun aksine, ben bunları "vatana ihanet" olarak görmüyor, aksine başta Devlet Bahçeli olmak üzere parti yöneticilerinin samimi olduklarını düşünüyorum. Samimiler, çünkü fikriyatlarının belkemiğini oluşturan "Türkçülük" ideolojisine ve duygusuna uygun hareket ediyorlar. Bu ideoloji, Türkiye'nin her karışına "Türk" damgası vurmaya, çok satan bir gazetenin tepesinde yazdığı gibi "Türkiye Türklerindir" diye haykırmayı gerektiriyor. Bunun yanında bir de "Kürt" diye ikinci bir kimliğin ortada gezmesi, "Türkçülük" açısından pek kabul edilebilir bir şey değil. MHP, bu sebeple kendiyle tutarlı davranıyor.

Ancak ortada büyük bir sorun var: Türkçülük, Türkiye'nin tümünü kucaklamıyor. Milyonlarca vatandaş kendini "Kürt" olarak tanımlıyor ve biz ne yaparsak yapalım bu durum değişmiyor. Bu vatandaşlara "siz aslında Türksünüz, kabul edin" diye dayattıkça, tepki gösteriyor, kimliklerine daha çok sahip çıkıyorlar. "Sizin asıl sorununuz fakirlik, alın size biraz aş ve iş" demek de kurtarmıyor. "Hayır, ille de kimlik" diyorlar; Doğu Türkistanlıların Çinlilere, Batı Trakyalıların Yunanlılara dediği gibi...

Türkiye Bölünür mü ?

Bunun anlamı şu: Türkçülük, Türkiye için "bölücü" bir fikir.

Peki Türkiye'nin tümünü kucaklayacak bir fikir var mı?

Var. "Liberallerin" ve bilumum demokratın savunduğu, Cumhurbaşkanı'nın ve hükümetin çözüm arayışlarının temelini oluşturan "anayasal vatandaşlık" fikri var mesela. (Bazı Kürtler bundan da fazlasını istiyor, federasyonu, konfederasyonu ve hatta bölünmeyi talep ediyor olabilir. Ama bu, Türkiye'yi doğru olanı yapmaktan alıkoymamalı.)

MHP ise, anladığım kadarıyla, bu "demokratik" çözümü "boğaza karşı viski içen"lerin ve "dış mihraklar"ın bir kumpası olarak görüyor. "İthal bir fikir" olarak algılıyor.

Oysa gerçekte "demokratik çözüm" denen şey, bu toprakların bin yıllık öz malıdır. "İthal" olan bir şey varsa, o da yüz yıl önce Avrupa'dan (onun da en beter yeri olan Fransa'dan) alınmış olan "milliyetçilik"tir.

MHP'lilerin bunu görmesi için parti amblemlerindeki "üç hilal"e bakıp biraz tefekkür etmeleri yeterli. O üç hilalin sahibi olan Devlet-i Aliye-i Osmaniye, bir "Türk devleti" değil, Türkleri, Kürtleri, Arapları ve tüm diğer Müslüman halkları tek bir "millet" sayan ve diğer "milletlerle" barış içinde yaşatan çoğulcu bir imparatorluktu. Kürtler, Türkiye Cumhuriyeti'nin kendilerine 80 küsur yıldır tanımadığı hakların hepsine Osmanlı Devleti'nde fazlasıyla sahipti. Ve bunun da kadrini bildiler; bir avuç "Jön Kürt" haricinde Osmanlı'ya sonuna kadar sadık kaldılar.

Hakkını yemeyelim, Türkçülük de Osmanlı'nın çözülmeye başlaması üzerine doğdu. "Arnavutlar bizi bıraktı, Araplar da gidiyor, geriye biz Türkler kaldık, başımızın çaresine bakalım" düşüncesiyle gelişti. Ama Türkçülerin çoğunun (Ziya Gökalp hariç) pek dikkat etmediği bir ayrıntı vardı: Kürtler, Osmanlı'yı terk etmemişlerdi. Ve yeni kurulan devletin harcına onlar da katılacaklardı.

Bugün o devletin tarihindeki önemli bir dönüm noktasındayız. Eğer Türkçülükte ısrar edersek Kürtleri ebediyen kaybedecek, Osmanlı'yı son bir kez daha parçalamış olacağız. Ama ilhamını Osmanlı'dan, kriterlerini de çağdaş demokrasiden alan çoğulcu bir "çözüm"le ülkeyi kurtarmamız da mümkün.

Bu durumda MHP'lilerin ne mi yapması gerekiyor?

O "üç hilal"in gerçek ruhuna sadık kalsınlar, yeter...

Kürt açılımı devletin değil herkesin meselesi (Fahri Alimoğlu)

Sunuş: Televizyonu açıyoruz, mesleği "siyaset" olan birileri kapalı kapılar ardında, kırmızı halılar üzerinde bir şeyler yazıp çiziyor. İşlerini iyi yaparlarsa çocuklarımız 80 yaşına kadar yaşayabilir. İşlerini savsaklayacak olurlarsa evlatlarımız 18-20 yaşlarında ölüme gönderilecek yeniden. Nutuklar atılacak "kanları yerde kalmayaaaaak!" diye.

Siyaset siyasetçilere ve generallere bırakılmayacak kadar önemli bir mesele.

Bir yandan "Henüz Özgür Olamadık" gibi aktivistleri yakından takip ediyorum, diğer yandan Bingöl'de, Şırnak'ta, Hakkâri'de yaşayan insanlarla yazışıyorum. Çok şükür Türkiye insanı geçmişin acılarından önemli dersler çıkardı. Artık siyaseti siyasetçilere ve generallere bırakmayacak bir kuşak geliyor. Gitgide daha çok insan siyasetin A partisi, B partisi ötesinde **vicdan ve hukuk mücadelesi** olduğunu görüyor.

Bugün Bingöllü bir avukat konuşumuz olacak. [Fahri Alimoğlu](#) da "ben ne yapabilirim ki?" deyip cesaretini kaybedenlerden değil. Terör sorununun halledilebilmesi için bir yasa değişikliği kaleme almış. Yaz başındaki yazışmamızda çok iyimser değildi. Ancak daha sonra **Adalet Bakanlığı Kanunlar dairesi başkanlığından** daha olumlu bir yanıt geldi ve kısa bir süre sonra da meşhur **Kürt açılımı** gündeme oturdu.

Türkiye Bölünür mü ?

Güneydoğu'da olan bitenler bilindikçe, aktivistlerin homurtusu yükseldikçe, Fahri Bey'in yaptığı gibi küçük-büyük demeden olumlu çabalar yinelenedikçe siyasetçilerin üzerindeki baskı artacaktır. Az ya da çok, hepimizin barış yönünde çaba göstermesinin faydalı olduğunu düşünüyorum.

*Aşağıda Fahri Bey'in mesajlarından iki alıntı ve ardından gerekçesiyle beraber **Türk Ceza Kanunu değişikliği** önerisini bulacaksınız. İlk alıntı yaz başındaki daha karamsar olan mesajdan. Hem mesajlar hem de değişiklik önerisi Bu işlerin "nasıl yürüdüğünü" anlamak açısından düşündürücü...*

MY

Birinci mesaj (Yaz başı)

"Bursa ya da Bolu'da sonra bütün yol güzergahı boyunca orman olan ilk şehir de burası. Ancak bir dönem yol güvenliği nedeni ile nerdeyse 30 km uzunluğundaki yol güzergahında yolun iki yanındaki yamaçlarda bulunan meşelikler yakıldı ki, bu çok can acıtıcı bir dönemdi. Allahtan meşe köklerini topraktan çıkarmadığınız sürece inat eden, ısrar eden bir tarza sahip de yeniden canlandı herşey.

Bingöl'de yaşamının doğal sonuçlarından birisi de PKK'ya ilişkin her gelişmeden direk etkilenmek. Çünkü kırsal alanımız sarp kayaları ve sık ormanları ile PKK'nın barınması için gereken doğal ortamı sağladığı için burada sürekli var oldular. Yıllardan beri süregelen kavgadan en çok yıpranan en çok yorulanlar bizleriz. kendi açık hapishanelerimize çevirdiğimiz şehir de kırsal alana piknik için dahi gidememek gibi saçma sapan zorunluluklarımız var.

Nedenleri sırlamanın bir anlamı yok çünkü bu iş artık bir şekilde bitmeli demek için sayısız nedenlerimiz var.

Ben de yaklaşık 20 yıllık bir avukat ve bunun son 10 yılını tamamen ceza davaları ile geçirmiş bir hukukçu olarak uygulamadaki yanlışları ve eksikleri yakından gözlemlene şans bulduğumu düşünüyorum.

Gelip teslim olanlarla konuştum. Yargı süreçlerini izledim, müdahil oldum. Bütün bu süreçlerde olması gerekenin ne olduğu konusunda ön fikirlerim oldu. Hazırladığım yasa tasarısının eksiksiz olduğunu elbette söylemiyorum ama üzerinde konuşulabilecek etrafında dolanılacak temel bir metin olduğunu düşünüyorum.

Tasarıyı ilgili birkaç yere gönderdiğimi yazımda da belirtmiştim. Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü yazdığı 19.06.2009 tarihli, cevabi yazıda halen yürürlükte olan TCK 221'in uygulama sonuçlarının henüz alınmadığını ve bu yüzden bakanlıkça bu konuda herhangi bir değişiklik çalışmasının yapılmadığını bildirmiştir.

Türkiye Bölünür mü ?

Oysa mevcut madde metninin sonuç almaya uygun olmadığı açıkça anlaşılmiş durumdadır. Değişiklik teklifinin nedeni de zaten bu madde ile sonuç alınmasının imkansız olduğunun anlaşılmasıdır.”

İkinci mesaj (Yaz sonu)

”Bu arada Adalet Bakanlığı Kanunlar dairesi başkanlığından bu gün yeni bir yazı geldi. Bu kez yasa teklifi önerimin dikkate alındığını ve kanun yapım çalışmalarında kullanılacağını yazmışlar. İkinci kez neden yazma ihtiyacı duydular açıkçası anlayamadım ama sanırım birilerinin dikkatini çekmiş olmalı.”

GEREKÇE

Bugüne kadar eve dönüş yasası, topluma kazandırma yasası, pişmanlık yasası v.s gibi değişik tanımlamalara konu olan benzer yasaların beklenen sonuçları doğurmadığı aşikardır.

Daha önceden yapılan hiçbir düzenlemeden beklenen sonuç sağlanamamış ve bu düzenlemeler daha çok cezaevlerinde tutuklu bulunanların faydalandığı yasalara dönüşmüşlerdir.

Yasal düzenlemelerden beklenen faydanın sağlanmaması ve yasalardan faydalanmak için başvuranların çok az sayıda olmasının nedenleri irdelendiğinde asıl problemin “**kişisel güvenlik ve yasalara karşı güvensizlik**” olduğu anlaşılabilir.

Dağdan inmesi, silahını bırakıp teslim olması istenen kişi yasal düzenlemeye güvenmemekte ve aynı zamanda kendi can güvenliğinden emin olamamaktadır.

Hazırlanan tasarı her iki sorunun da çözümü olma amacını taşımaktadır.

Maddenin 1.fıkrasında herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. Özellikle örgüt kurucularına ilişkin düzenlemenin değiştirilmesi için mevcut konjoktürde bir gereklilik görülmemiştir.

Gönüllü olarak örgütten ayrılmayı düzenleyen **2.** fıkranın **(a)** bendinde örgüt üyesine ‘**tutuklanmama garantisi**’ verilmektedir. Bunun anlamı yargılama sürecini kendisini güvende hissedeceği ailesinin yanında geçirebileceğidir. Bu kendi güvenliğine ilişkin kaygılarını ortadan kaldıracak ve gönüllü vazgeçmeyi kolaylaştıracaktır. Toplumsal açıdan ortaya çıkacağı iddia edilecek tepkiler ve güvenlik zaafı ise örgüt üyesinin adli kontrole tabi tutulması ile ortadan kaldırılabilir.

Suç işlememiş olması şeklinde düzenlenen **(b)** bendinde, halen yürürlükte bulunan **suça iştirak etmemiş olma** halinden farklı olarak, örgüt üyesinin

Türkiye Bölünür mü ?

işlenmiş olan suçun asli faili olmasını zorunlu kılmaktadır. Bu düzenleme de örgütten ayrılmak isteyen örgüt mensubunun kararını olumlu yönde etkileyecektir.

2.fıkranın (c) bendi gönüllü olarak ayrılan örgüt üyesine “**en kötü durum senaryosunu**” göstermektedir. Bu da sonucun öngörülebilir olmasını sağlamaktadır.

Sonucu asıl öngörülebilir kılan ise 4.fıkradır. Örgüt üyesi ceza alması halinde dahi aldığı cezanın 5 yıl süre erteleneceğini bilmektedir. Bu ise yasaya, yargılanma sürecine ve sonuca olan güvensizliği ortadan kaldıracaktır.

Yani bir örgüt üyesi gönüllü olarak teslim olduğunda;

Tutuklanmayacağını,

Ceza alması halinde dahi cezasının erteleneceğini ve kendisine toplumsal yaşama dönmek için belirli şartlar altında ikinci bir şans tanınacağını bilecektir.

Yakalanan örgüt üyesine ilişkin 3.fıkra ile yapılan düzenlemeyle yine sonuçların öngörülebilir olması sağlanmıştır.

Yakalanan örgüt üyesinin 3.fıkra da düzenlenen lehte sonuçlardan faydalanabilmesi, örgütün yahut örgütün lokal biriminin dağılmasını veya mensuplarının yakalanmasını sağlamaya **elverişli bilgi vermesi** şartına bağlanmıştır.

Örgütün **lokal birimi** tanımı, yakalanan örgüt üyesinin içinde bulunduğu gurubu karşılamaktadır. Binlerce mensubu olan silahlı bir örgütü, bir üyenin vereceği bilgilerle dağıtmak mümkün olmadığı için yakalanan örgüt üyesinin, kendi içinde bulunduğu guruba ilişkin doğru ve elverişli bilgi vermesini beklemek ve buna hukuksal sonuç yüklemek daha uygun görülmüştür.

Öte yandan örgüt üyesinin verdiği bilginin elverişli bilgi olup olmadığının değerlendirilmesi mahkemelere değil kurulacak olan İçişleri Bakanlığı “**Terörle Mücadele Müsteşarlığına**” bırakılmıştır. Çünkü mahkemelerin görevi terörle mücadele değildir. Bu nedenle verilen bilginin terörle mücadeleye elverişli olup olmadığı, bu bilgiyi değerlendirecek olan Terörle Mücadele Müsteşarlığına bırakılmıştır. Müsteşarlığın kendisine mahkemeler tarafından gönderilen dosyaları inceleyerek, kanaatini mahkemeye bildirmesinin daha doğru ve amaca uygun olacağı düşünülmüştür.

4.fıkra ve alternatif 4.fıkra erteleme süresine ilişkindir. 2.fıkraya göre tesis edilen cezaların beş yıl, 3.fıkraya göre tesis edilen cezaların ceza süresi kadar ertelenmesi öngörülmektedir. Cezanın ertelenmesinin, yargılama faaliyetinin sonuçlarını öngörülebilir kılacağı düşünülmüştür.

Türkiye Bölünür mü ?

Yakalanan kişinin cezasının ve ertelemede geçirmesi gereken sürenin, gönüllü olarak ayrıldandan daha fazla olmasının, gönüllü ayrılmayı motive edebileceği görülmüştür.

Ceza süresi kadar veya beş yıl boyunca uygulanacak olan erteleme kararı örgüt üyesinin rehabilitasyonu için uygun olduğu düşünülen bir süredir. Sistem rehabilitasyon konusunda üzerine düşeni yapmalı ve toplumsal yaşama iade edilen örgüt mensuplarının bu yeni duruma ayak uydurmalarını sağlayacak önlemleri almalıdır.

TCK 221. maddesinin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi ve bu değişikliğin doğru biçimde anlatılması halinde bu yasal düzenlemenin işlevsel olabileceğine ve gelecekte olması muhtemel **gelişmelerin önünü açacağına** inanılmaktadır.

TÜRK CEZA KANUNU

MADDE 221

Değişiklik Teklifi

(Gönüllü Vazgeçme)

(1) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu nedeniyle soruşturmaya başlanmadan ve örgütün amacı doğrultusunda suç işlenmeden önce, örgütü dağıtan veya verdiği bilgilerle örgütün dağılmasını sağlayan kurucu veya yöneticiler hakkında cezaya hükmolunmaz.

(2)-Gönüllü olarak örgütten ayrıldığını ilgili makamlara bildiren örgüt üyesi hakkında;

a- Tutuklama kararı verilmez ancak uygun görülecek diğer adli tedbirler uygulanabilir.

b- Örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suç işlememiş ise cezaya hükmolunmaz.

c- Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlediği suçlardan dolayı suç, müebbet hapis ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların dörde üçü indirilir ve bu halde verilecek hapis cezaları toplamı beş yıldan fazla olamaz.

(3)-Yakalanan örgüt üyesi; örgütün yahut kendisinin de içinde bulunduğu örgütün lokal biriminin dağılmasını veya mensuplarının yakalanmasını sağlamaya elverişli bilgi vermesi koşulu ile;

a- Örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suç işlememiş ise hakkında cezaya hükmolunmaz.

Türkiye Bölünür mü ?

b- Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlediği suçlardan dolayı hakkında suç, müebbet hapis ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların dörde üçü (veya yarısına kadarı) indirilir ve bu halde verilecek hapis cezaları toplamı yedi (veya on) yıldan fazla olamaz.

c- Örgüt üyesinden elde edilen bilgilerin elverişli olup olmadığı Terörle Mücadele Müsteşarlığınca (veya İçişleri Bakanlığınca) değerlendirilir.

(4)-Yukarıda 2 ve 3 nolu bendelere göre yapılan yargılama sonunda kişi hakkında ceza hükmü verilmiş ise bu hüküm ferileri ile birlikte beş yıl süre ile (veya ceza süresi kadar) ertelenir. Bu beş yıl içinde (veya ceza süresi içinde) aynı neviden (veya kasıtlı) başka bir suç işlenmemesi halinde karar bütün sonuçları ile birlikte ortadan kalkar.

(4)Alternatif) Yukarıda 2 ve 3 nolu bentlere göre yapılan yargılama sonunda kişi hakkında ceza hükmü verilmiş ise 2 nolu bende göre verilen cezalar beş yıl süre ile 3. bende göre verilen cezalar ceza süresi kadar bütün ferileri ile birlikte ertelenir. Erteleme süresi içinde aynı neviden (veya kasıtlı) başka bir suç işlenmemesi halinde karar bütün sonuçları ile ortadan kalkar.

(5)- Bu madde örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişiler hakkında da uygulanır.

(6)-Kişi hakkında, bu madde yalnızca bir kez uygulanabilir.

Yasaklı Bir Filmin Anlattıkları (Talha Can)

“Büyük Adam Küçük Aşk”

Türkiye, son 40 yıldır yaşadığı terör sorunu sebebiyle toplumda tohumları ekilmiş önyargılarla boğuşuyor. Toplumda kamplaşmalara, zıtlaşmalara ve hatta kavgalara sebep olan bu önyargıların altında yatan en büyük neden ise karşılıklı anlayışsızlık... Bu sorun ise kendini en çok Türk - Kürt ayrımında gösteriyor. Bin yıldır aynı coğrafyada aynı değerleri paylaşan Türkler ve Kürtler, bugün aralarına ekilen nifak tohumları yüzünden bir evde kavgalı iki kardeş görüntüsü veriyor. Birbirini dinlemiyor, anlamıyor, anlaşmaya çalışmıyor belki de... Devletçi ve otoriter zihniyetin topluma günden güne nüfuz etmesi yarayı daha da derinleştiriyor. Bu konu hakkında -olması gerektiği gibi- her gün bir şeyler yazılıyor, çiziliyor, derleniyor... Ve bizler görüyoruz ki karşılıklı anlayışa sahip olmadan zihinlerimizdeki bu önyargılardan asla kurtulamayacağız ve belki de karşılıklı sevgimizi hep tarih sayfalarından okuyacağız...

Birbirini sevmeye sonuçlanan karşılıklı anlayışın konu edildiği bir film var karşımızda... Altın Portakal'a beş dalda aday olmuş¹, tamamını kazanmış ama Sinema, Video ve Müzik Eserleri Denetleme Kurulunca yasaklanmış² bir film; “Büyük Adam, Küçük Aşk”.

Nefretin yerini giderek aşka bıraktığı bir hikâye... Kahramanları 75 yaşındaki bir yarı emekli ile yakınlarını köyüne yapılan bir operasyonda kaybeden küçük bir Kürt kızı...³

Türkiye Bölünür mü ?

Küçük bir Kürt kızı olan Hejar bir akrabası tarafından bir avukatın evine bırakılır. Ancak bu evde kalan iki militan, polisin baskını sonucu öldürülünce Hejar karşı daireye, cumhuriyet ilkelerine son derece bağlı emekli hâkim Rifat Bey'in evine kaçar. Türkçeden taviz vermek istemeyen Rifat Bey ile Kürtçeden başka dil bilmeyen inatçı Hejar'ın ortak yaşamları itiş kakış ile başlasa da, birbirlerine ısınmaya başladıktan sonra önce Türkçe-Kürtçe öğrenirler, ardından da birbirlerini sevmeyi...

Bu hikâyeyi ana hatlarıyla gözümüzün önüne getirdiğimizde varmak istediğimiz mutlu sonla karşılaşırız. Fakat filmi detaylarıyla ele aldığımızda bu mutlu sona götüren yolda daha kat etmemiz gereken mesafeler olduğunu görüyoruz. Bize her zaman bahaneyi arpacıkta değil de bir kerecik olsun bakan göz de aramamızı gerektirecek mesafe... Başarmamız gereken de bu herhalde. Buyurun bu yasaklı filmi detaylarıyla analiz edelim ve zihnimizdeki prangaları beraber kiralım...

Filmin başlangıç sahnesinde İstanbul'un ara sokaklarında yürüyen iki çarık görüyoruz. Doğunun mütevazı ağırlığını hissettiren adımlarla metropol İstanbul'un ara sokaklarında ilerleyen göçebe çarıklar... Mümtaz'er Türköne'nin Kürt sorununa çözüm olarak sunduğu İstanbul modelini⁴ hatırlarsak filmin hemen başında sergilenen bu tablo çok manidar... Tabi bu sahne bir o kadar da çaresizliği sembolize ediyor. Kürt dede Evdo, yakın akrabası küçük bir kız olan Hejar'ı, başka bir yakın akrabası olan Kürt kökenli ve halinden İstanbul hayatına entegre olduğu anlaşılan avukat bir bayana bırakmaya gidiyor. Bu hüzünlü ayrılığın sebebi ise Evdo'nun bütün ailesini operasyonlarda kaybeden Hejar'ın geleceği hakkındaki kaygısı ve çaresizliği... Avukat ise filmin ilerleyen sahnelerinde Hejar'la yolları kesişecek olan emekli yargıç Rifat Bey'in karşı komşusu. Avukat'ın evinde polis tarafından aranmakta olan iki militan kalıyor. Evdo, Hejar'ı bırakıp gittikten sonra polis eve baskın yapıyor... Burada dikkatimizi çeken bir sahne var; polis evin etrafını sarınca Kürt avukat evinde ağırladığı militanlara "teslim olun, birkaç yıl çıkar yatar, yeni bir hayat kurarsınız" çağrısında bulunuyor. Polisin operasyonunda da bazı hataların olduğu görülüyor. Birincisi, operasyondan önce sağlıklı bir istihbarat faaliyeti yapılmamış ki evde her şeyden habersiz küçük Hejar varken operasyon yapılıyor ve Hejar çatışmanın içinde kalıp yaralanıyor. Buna rağmen Hejar operasyondan sonra polisler evde arama yaparken kapı komşuları Rifat Bey'in evine geçiyor. İkincisi, militanlar öldürülüp çatışma bitince yerde yaralı yatan avukata silah doğrultuluyor, avukatın "ateş etme" yalvarmasına karşılık bir memur -ne sebeple olduğu farklı analizlerle ortaya konabilir- ateş edip avukatı öldürüyor. Tüm bu olaylara şahit olan Rifat Bey, daktilosunun başına geçiyor ve yeni bir yazıya başlıyor; "**Polis Devleti mi, Hukuk Devleti mi?**". Bu arada Rifat Bey'in evinde temizlikçi olarak çalışan ve Rifat Bey'in bu konudaki otoriterce hassasiyetinden ötürü Kürt olduğunu açıklamayan Sakine, eve aldıkları ve hala olayın şokunu atlatamamış Hejar'la Kürtçe konuşmak durumunda kalınca Rifat Bey'den bir daha Kürtçe konuşmaması için uyarı alıyor.

Rifat Bey, ertesi gün Hejar'ın yaşadığı bu olaydan sonra kapı zili (operasyondan önce polisin uzun uzun zile bastığını hatırlıyor), polise ve askeri

Türkiye Bölünür mü ?

üniformaya karşı büyük bir tedirginlik sergilediğini fark ediyor. Filmin burada verdiği mesajı Güneydoğu'da sıkıyönetim zamanında karakollarda ve hapishanelerde yöre halkına yapılan muamelelerin bugünkü tedirginlik ortamına zemin hazırladığı şeklinde yorumlayabiliriz.

Rıfat Bey, küçük Hejar'a yeni kıyafetler vermesine rağmen Hejar eski kıyafetlerine karşı alakasını hiç kesmiyor. Burada gördüğümüz ise insanların kültürel bağlarının onların en değerli yanlarını oluşturdukları bilincinde olabilmemizdir.

Filmin en güzel mesajlarından biri de Rıfat Bey'in Hejar'ın saçında bit olduğunu anlayıp çözüm aradığı sahnede veriliyor. Rıfat Bey büyük bir telaşla Hejar'ın saçlarını keserek soruna kökünden çözüm bulmak istiyor. Hejar tepki verince Rıfat Bey, bit ilacıyla Hejar'ın saçını yıkıyor ve ardından Hejar'ın saçlarını tarıyor. Günümüzde terörle mücadelede toplumsal bir krize sebep olacak **"kökten çözüm"** gibi otoriter yaklaşımlarla konuya yaklaşanların **"bit için saç kesme ya da bit için saç ilaç kullanma"** örneği üzerinde bir kez daha düşünceleri gerekmekte. Rıfat Bey, Hejar'la olan hikâyesinde başta önyargılarla ve otoriter devletçi zihniyeti temsil eden bir tavırla başlarken zamanla kendisi için Kürtleri temsil eden Hejar'a karşı sevgisi artıyor ve yavaş yavaş önyargıları kırılmaya başlıyor. Bu süreci Türkiye'nin hikâyesi için yorumlarsak birlikte yaşam için herhalde ihtiyacımız olan ilk şey birbirimize karşı önyargılarımızı kırabilmemiz... Aksi halde, Rıfat Bey'in zoraki Türkçe kullanımını Hejar'a dikta etme çabasının karşısında küçük kızın ne kadar da inatçı durabildiği, hâlbuki Rıfat Bey'in filmin ilerleyen sahnelerinde zamanında yasak koyduğu Sakine'den öğrendiği Kürtçe kelimelerle Hejar'a jest yapması üzerine Hejar'ın Türkçe kelimeler öğrendiğini filmde şahit oluyoruz.

Filmde önyargıların nasıl bir hastalık olduğunu gösteren bir sahneden daha bahsetmek gerek; Rıfat Bey, Hejar'la birlikte bir restoranda girer ve sipariş verip telefon etmek için masadan ayrılır. Bu arada garson, küçük Hejar'a bir çikolata verir. Restorandan çıktıklarında Hejar, Rıfat Bey'e az önceki döner ısmarlamasına karşın bir çikolata ile cevap vermek ister. Fakat hiç beklemediği bir şey olur; Rıfat Bey, Hejar'ın kendisine uzattığı çikolatayı görünce "Nereden çaldın bunu, ben bu yaşıma geldim hırsızlık yapmadım, seni Kürt..." diye azarlar ve tekrar restoranda girip çikolatayı teslim edecekken gerçekleri öğrenir, çok pişman olur fakat Hejar'ın kalbini tekrar kazanmak gerçekten zor olur. Toplumsal önyargıların iftiraya varacak yaftalamalara uzandığı bu örnekle çok güzel sahnelenmiş.

Toplumsal uzaklığımız, kendi insanımızın birbirine karşı ne kadar uzak durduğu ve birbiri hakkında ne kadar da az şey bildiği filmde şöyle gösteriliyor; Rıfat Bey, Hejar'ın eski kıyafetlerinin içinden Evdo'nun adresini bulur. Hejar'ın ilk geldiği günden beri "Evdo" diyerek ağlaması üzerine Evdo'yu bulmak için İstanbul'un meskenlerine doğru yola koyulur. Rıfat Bey, yıllarca bu ülkede yargıçlık yapmış, insanlar arasında hak taksimatında bulunmuş fakat ilk defa kendisine uzak gördüğü bu insanlarla aynı dolmuşa binmiş, yaşadıkları yerleri görmüştür. Filmde lanse edildiği şekliyle bu ülkenin insanların yalnızca sıcak evlerinde rahat bir hayat yaşayan, Cumhuriyet Gazetesi elinde (filmdeki şekliyle)

Türkiye Bölünür mü ?

çayını yudumlayanlardan ibaret olmadığına şahit olur. İstanbul'un sokak hayatı çok farklıdır; muhafazakarı, komünisti, milliyetçisi, Kürdü, Lazı, travestisi, işsizi, göçmeni... Rifat Bey, Evdo'yu bulur... Evdo, büyük bir nezaketle Rifat Bey'i içeri davet eder, tanışır. Rifat Bey, evdeki çocukların halini görünce ve hallerini bir de Evdo'nun ağzından dinleyince Hejar'dan bahsetmez. Çünkü belki de Hejar'ın hayatı, huzuru artık Rifat Bey'e bağlıdır. Evdeki manzara toplumumuzda birbirine karşı sevgi ve saygının esasında hep var olduğu, fakat bunun birbirini dinlemek ve anlamaktan geçtiğini bizlere gösteriyor. Evdo, evin en rahat yerini ve tek koltuğu Türk misafiri Rifat Bey'e ayırmıştır. Hele Rifat Bey'in emekli yargıç olduğunu öğrenince hukuka olan saygısını verdiği selamla gösterir. Filmin bu sahnesinde yine çok önemli bir gerçek vurgulanmaktadır. Evdo, Rifat Bey'e durumlarından bahsederken şöyle der: "Biz arada kalmışız beyim, **bir tarafta devlet, bir tarafta gerilla...** Ne yapalım?" Bu cümle hem filmin hem de yıllardır yaşadığımız sorunların en çarpıcı gerçeklerinden biri. Kamuoyunda yapılan mülakatlarda da en çok karşılaştığımız bu gerçeğin aktörlerinin bir yanda terörist bir grup diğer yanda ise devletin bulunması çok acı... Oysa devlet, insanını çaresizliğe itmeme, hele böylesine ciddi bir durumda devlet halkına yandaş olması gerekirken, izlenilen otoriter ve militer politikalarla bölge insanı iki arada bir derede bırakılmakta ve böylece sorun daha da katlanmaktadır.

Rifat Bey'in önyargıları kırılmaya başladıkça önceleri kendisine çok uzak gördüğü bu insanlara karşı zamanla yakınlık duymaya başlar. Evdo'dan habersiz, oturduğu meskenin telefon borcunu öder. Yıllardır yanında çalıştırdığı, Hejar'ın eve gelmesiyle Kürt olduğunu anladığı ve o andan itibaren evde Kürtçe konuşulmasını yasakladığı Sakine'nin evini ziyaret eder, ondan Kürtçe kelimeler öğrenmeye başlar ve öğrendiği bu kelimelerin karşılığı olan Türkçe kelimeleri Hejar'a öğretir.

Filmin yasaklandığını başta söylemiştik. Esasında toplumsal sorunlarımıza bu kadar iyi eğilen ve verdiği mesajlarla adeta çözümü arayan bu filmin neden yasaklandığı pek de anlaşılır değil. Fakat bu konuda alakadar olabilecek bir sahneden bahsetmek gerek; Rifat Bey, Hejar'la bir akşam yemeği yerken rahmetli annesini ve karısını hatırlamıştır. Ardından televizyonu açar, haber saatidir... Karşına çıkan ilk haber **şehit cenazelerini** gösterir. Kanalı değiştirir. Bu sefer öldürülen **teröristlerin cesetleri** ekranlardadır. Tekrar kanalı değiştirir, **bir trafik kazası, bir kamyon ve bir araba**. Spikerin konuşmaları da manidardır: "...kazadan sonra polis-mafya-siyaset ilişkisini tartışılmaya başlandı sayın seyirciler..." Rifat Bey, iyiden iyiye hüzünlenmiştir, Hejar'la tanıştığı günden beri edindiği tecrübeler sert zihniyetinde yumuşamayı sağlamıştır. Ağlayarak şöyle der: "**İnsanlar bozuldu... İnsanları bozduk, biz bozduk... Dengeyi bozduk, doğayı bozduk, her şeyi bozduk...**"

Rifat Bey, Hejar'ın her gün en mutlu anlarında dahi "Evdo" diyerek ağlamasına dayanamaz ve Evdo'ya haber verir. Evdo gelir, Hejar bir tercih yapmak durumundadır. İnsanın köklerine olan sadakatini sembolize eden bir sahnedir; Hejar eski kıyafetlerini giyer ve Evdo'yla beraber ayrılmak için hazırlanır. Hüzünlü bir ayrılıktır, tabi tekrar görüşmek için sözleşirler. Çünkü bir

Türkiye Bölünür mü ?

Türk olan Rifat Bey ile küçük bir Kürt kızı Hejar derin bir dostluk kurmuşlardır. Her ikisi de hayatının en unutulmaz derslerini birbirlerinden öğrenmişlerdir...

Anadolu tarih boyunca bir kültürler atlası olmuştur. 21. yüzyılın dünyayı daraltan hızı kimliklere dayalı farklılıklar arasında risklerin yanında fırsatlar da sunmaktadır. Türkiye son yüzyıldır, Osmanlı'dan sonra üzerine giydiği ulus gömleğinin dar gelmesiyle bir boğulmuşluk hali yaşamakta... Fakat Türkiye, farklılıkların sunduğu bir mozaikte her mahsulü ayrı diyardan-kültürden bir aşure tadını bizlere fırsat olarak sunabilir. Beklide tek ihtiyacımız karşılıklı anlayış... Birbirimizi dinlemeli, birbirimizi anlamalı, yeri geldiğinde birbirimizi yaşamalıyız. Karşılıklı sevgiye giden yol öncelikle zihinlere vurduğumuz prangaları; önyargıları kırmaktan geçiyor. Aynen Rifat Bey ve küçük Hejar'ın hikâyesi gibi.

Türkler Türkiye'nin bölünmesini isteyecek! (Rasim Ozan Kütahyalı)

"Kürt meselesini çözelim derken Türk meselesi çıkarmayalım"... Son zamanların gözde muhabbetlerinden biri bu oldu. Bu argümanı iyi niyetli olarak söyleyenler de vardır muhakkak ama esasen bu argüman bir tip aba altından sopa gösterme yöntemi olarak kullanılıyor gibi geliyor bana... Fakat her şey bir yana ortada şöyle de bir realite var... Bugünün Türkiye'sinde Kürt meselesi siyasal bir sorun olmanın yanında her geçen gün derecesi artan biçimde bir toplumsal ayrışma

meselesi haline geliyor. Bunu görmek lazım... Bugüne kadar, 25 yıllık çatışma tarihi boyunca Türkler ve Kürtler somut olarak birbiriyle çatışmadı. Bir etnik gerginlik ciddi olarak oluşmadı. Zaten böyle bir geçmişi derinlere dayanan kesimlerarası etnik nefret ya da toplumsal çatışma fay hattı da yok. Dolayısıyla Maraş-78 benzeri sivil halkın belli kent merkezlerinde birbirine girdiği, Türk bakkalın Kürt manavı, Kürt berberin Türk terziyi boğazlamaya çalıştığı, etnik nefret duygusuyla insanların birbirini öldürmeye girişmesi gibi korkutucu hadiseleri bu meselede yaşamadık. Fakat şu ana kadar böyle feci iç savaş provalarının yaşanmaması, Türkler ve Kürtler arası kökü tarihsel çatışmalara dayanan derin fay hatlarının olmaması hiçbir şeyin garantisi değildir. Türkiye her geçen gün değişen, yeniden harmanlanan bir toplum, eski Türkiye yerinde sabit durmuyor... Açıkça söylemek gerekir ki Türkiye'nin yeni kuşaklarıyla birlikte karşılıklı sevgisizlik, güvensizlik ve etnik ayrışma psikolojisi hızla artıyor.

Türkiye Bölünür mü ?

Öte yandan mevcut devlet sistemi içinde bir grup Türk kesiminde artan etnik milliyetçiliği dolaylı olarak destekleyen bir zihniyet yapısı içinde... Yakın zamana kadar milliyetçilik deyince Orta Anadolu merkezli, taşralı, belli ölçüde dindar, alt-orta sınıf kökenli, kent seçkinleri tarafından küçümsenen bir insan modeli akla gelirdi. Günümüz ulusalcılığında ise taşıyıcı aktörler farklı. Batı bölgeleri özel olarak İzmir merkezli, çok kuvvetli sekülerist vurguya sahip, kentli, eğitilmiş, orta ve üst-orta sınıftan gelen bir insan modeli ulusalcılığın taşıyıcı aktörü... Ulusalcılık diye kendini ifade eden ikinci milliyetçilik çeşidi birinci modele göre çok daha tehlikeli... Şüphesiz bu insan tipinin ortaya çıkması ya da daha doğrusu belirgin ve berrak hale gelmesinin Türkiye'nin laiklik krizi ile de birebir alakası var. Bahsi geçen kentli, eğitilmiş, laik kitleler hem İslamî kesimin hem de Kürtlerin modernleşmesi, merkeze gelmesi karşısında ciddi bir panik yaşıyorlar. Hem iktisadi olarak hem siyasal olarak İslamî kesim ve Kürtler aktörleşiyor, her geçen gün daha çok güç ve nüfuz sahibi oluyor. Metropol merkezlerinde sosyal manzaralar değişiyor. Merkeze doğru ilerleyen iki kesim de kendi kimlikleriyle, kendi görünürlükleriyle o merkez içine yer almak istiyor... Toparlarsak Kürtlerin ve İslamî kesimin modernleşme talebi, iktisadi alanda ortasınıflaşma, kültürel ve siyasal alanda aktörleşme arzusu bu alanlarda iktidarını temin etmiş, konforlu biçimde yaşayan, iç dünyasında da her zaman kendini bu ülkenin esas sahibi gören LAST (Laik yaşam biçimine sahip Sünni Türk) kesimini feci biçimde rahatsız ediyor... Bu kesim iktidarını kaybetme korkusundan ötürü sağlıklı düşünme yeteneğini de büsbütün kaybetme tehlikesi ile de karşı karşıya... Öte yandan LAST kesiminin bu nevrotik ruh hali, dediğim gibi Türk devletinin belli güçleri tarafından da her an diri tutulmaya ve şiddeti de arttırılmaya çalışılıyor... **Bugün bu LAST kesiminin özellikle üniversite çağındaki çocukları büyük oranda "Kürtler de bizim kardeşimiz" söylemini bırakmış durumda. O söyleme karşı artık hiçbir inançları yok. Bugünün laik ve milliyetçi kentli Türk gencinin Kürtlerle ortak hiçbir manevi bağı yok! Aksine Kürt halkını bu ülkenin baş belası hatta bu ülkenin geri kalmışlığının baş sebebi olarak görme psikolojisi yaygın ve daha da yaygınlaşıyor...** Ulusalcılık diye sözde "vatanın bütünlüğü"nü her şeyden üstün tuttuğunu iddia eden bu akım **benim kanaatimce yakın zamanda kendi çocuklarının bizzat ülkenin bölünmesi ve batı bölgelerinde yaşayan Kürtlerin de ana bölgelerine geri gitmesi/gönderilmesi talebini açık açık dillendirdiğine şahit olacak.** Gelecekte ulusalcılık akımının içinden **ülkenin bölünmesi talebini içeren ve belli ölçüde taraftar toplayan bir ayrılıkçı Türk siyasal hareketi çıkacağını düşünüyorum.** Bu zaten LAST kesimi içinde alttan alta, iç sohbetlerde dillendirilen bir şey fakat resmî devlet ideolojisinin sürekli "birlik ve bütünlük" kavramını vurgulama mirası sebebiyle kamusal olarak ifade edilmiyor. Öte yandan yeni kuşaklar zaman geçtikçe Türk devletinin bütünlük vurgusunu da takmayacak ve İtalyan Kuzey Ligi benzeri bu siyasal bölünme talebini ifade edecektir... Bu ihtimal ciddidir...

Türk devlet elitleri de bütünlük vurgusunda samimiyseler bu yükselen ayrışma tehlikesini görmek zorundadırlar... "Biz etle tırnağız" söylemi gerçekçiliğini yitirmekte maalesef...

Kürtlere Türkçe bir tavsiye (Mustafa Akyol)

Türkiyeli Kürtler, her demokratik ülkede olması gereken hak ve özgürlükleri mi istiyor sadece? Yoksa asıl hedefleri, "ille de grup hakları" diye ısrar ederek, kendilerini önce ayrı bir "halk", sonra da ayrı bir "ulus" olarak tanımlamak, zamanı gelip şartlar elverince de ayrı bir "ulus-devlet" kurmak mı? Bu ikisi arasında epey fark var.

Demokrasiye ve özgürlüğe inanan Türklerin birinci şıkka taraftar olduğuna kuşku yok. Böylesi "idealist" değerleri olmayan, meseleleri ancak kendi "yüksek menfaatleri" açısından değerlendiren "devlet" bile, salt pragmatik sebeplerle de olsa, hak ve özgürlükleri kabul etme noktasına geldi. Bu, birinci şıkkı, yani "hak ve özgürlükler ile çözüm"ü kolaylaştırıyor. Ancak eğer Kürt milliyetçilerinin kalbinde yatan aslan ille de ikinci şık, yani uzun vadede bir "Kürt ulus-devleti" ise, işimiz zor.

Aslında sorunumuzu çözecek ve kimsenin burnunu kanatmayacak olsaydı, böylesi bir "taksim" formülüne ben kendi adıma razı olurum. Ancak durum o kadar basit değil. Kürtlerin ülke geneline dağılımı, nüfusun içiçe geçmişliği ve muhtemel bir "bölünme" durumunda karşılıklı köpürecek olan etnik milliyetçiliklerin şiddeti, "taksim" senaryosunu çok tehlikeli hale getiriyor. Hindistan'ın bölünmesinin ve Yugoslavya'nın parçalanmasının ne kadar kanlı olduğunu hatırlamak, yeterince uyarıcı.

Onun için Kürtlere, özellikle de milliyetçi Kürtlere, açık sözlü bir tavsiyede bulunmak istiyorum.

Türkiye Bölünür mü ?

Eğer kendileriyle aynı kimliği taşıyan bir ulus-devlet çatısı altında yaşayınca dertlerinin biteceğini, başlarının göğe ereceğini sanıyorlarsa, yanılıyorlar. Türkiye, bunun apaçık bir örneği. Bu ülkede hakları devlet eliyle çiğnenmiş, "devlet büyükleri" tarafından aşağılanmış, tehdit edilmiş ve ezilmiş milyonlarca "Türk" var. "Türk" olmak, üniversite kapısından geri çevrilmekten, suçsuz yere hapse atılmaktan veya işkence görmekten kurtarmıyor kimseyi. Bu zulümlerden sorumlu adamların "Türk" olması da, onların mağdur ettiği "Türk"lerin yarasına derman olmuyor. Darbeci generalin, işkenceci polisin veya masumları mahkum eden hakimin yaptıkları, bu adamlar bizim anadilimizi paylaşıyor diye, biz Türklere daha bir tatlı, sevimli, katlanabilir geliyor.

Aynı şekilde despot bir "Kürdistan"da yaşamak da Kürtleri mutlu etmeyecektir. Türkiye'deki Kürt hareketine egemen olan ve kendinden başka hiç bir alternatif hayata hakkı tanımayan PKK'nın tam da böyle bir sistem kuracağını kestirmek içinse kahin olmaya gerek yok. Emin olun, eğer PKK hareketi bir gün bir devletin başına geçerse, "Kürtler için, Kürtlere rağmen" diyerek bir "devrim oligarşi"si yaratacak, kurduğu sistemin de "Ulu Önderlik"in etrafında kümelenen "Beyaz Kürtler"den başkasına hayrı olmayacaktır. "Bağımsızlık"lar ve "devrim"ler zaten kaçınılmaz olarak bireysel hakları geri iter, "halk"ı ve onun "önderleri"ni ön plana çıkarır. Bizim coğrafyada ise durum iyice beterdir. Baas, Nasır veya FLN (Cezayir) örneklerinde görüldüğü, Kuzey Irak'ta görülmeye başladığı gibi...

Demek istediğim şöyle de özetlenebilir: Biz Türkler, bu "otoriter ulus-devlet" filmini gördük. Hiç tavsiye etmeyiz. Kaybettirdikleri, "kazanım"larından büyüktür. Ve aklın yolu, yeni savaşlar ve çatışmalarla yeni ve "ham" ulus-devletler yaratmak değil, elde olanı olgunlaştırıp demokratikleştirmektir.

Türkiye ise bu demokratikleşme yolunda zaten epey mesafe almış durumda. Kürtler, enerjilerini bunu bozmak yerine düzeltmeye harcarsalarsa, başkaları kadar kendilerine de iyilik etmiş olacaklar.

kürt sorunu takvime bağlanamaz(Ahmet Cem Özen)

Abdullah Öcalan'ın 15 Ağustos'ta açıklayacağı yol haritası karşısında telaşa kapılan hükümet alelacele bir Kürt planı ortaya koymaya çalışıyor. İyi niyet ve bol hamaset içerisinde gerçekleşen bu sürecin elle tutulur sonuç vermesini beklememiz için bir işaret yok. Zira 25 yıllık süreçte bu ve benzeri çok paket açıldı, çok şey de vaat edildi.

Peki tekrar Kürt sorunu gündemin en üst basamağına nasıl çıktı? Türkiye Ergenekon soruşturması sonrasında yeni bir evreye girmişti. Geçtiğimiz ay ordu içindeki subayların AKP ve Gülen cemaatini bitirme planının ortaya çıkması, ordunun siyaseten sıkışmasına yol açtı. Gerek toplum gerekse resmi kurumlar karşısında zor duruma düşen ordunun **"memleket meseleleriyle"** uğraşacak zamanı yok.

Böylesi hayırlı bir konjonktürde Türkiye katsayı sorununu bir gecede hallediverdi. Türk siyasetindeki "boşluktan" buna benzer şekilde yararlanmak isteyen aktörler de yavaş yavaş harekete geçmeye başladı. Abdullah Öcalan da bu boşluğu değerlendirmek istiyor.

Abdullah Öcalan'ın açıklayacağı yol haritası pek çok kişiyi telaşa düşürdü. Belli ki bunun altında yol haritasının makul öneriler getiren, terör ve çatışma dilinden uzak, ve toplumun Kürt olmayan kesimlerine de hitap eden bir açılım olacağına anlaşılması yatıyor. Zira bundan önce de Öcalan bu tip bildirimler açıklamış ancak birbiriyle zaman zaman çelişen bu bildirimler ciddiye alınmamıştı. Bu seferki farklı olabilir.

Hükümetin çabasının Kürt sorununda Öcalan merkezli bir tartışmanın başlamasını engellemek olduğu görünüyor. Yıllarca bazen haklı bazen haksız nedenlerle devletin muhatap almak istemediği bir kişinin böylesi bir girişimine tepki verilmesi siyaseten normal. Ancak olay Kürt sorunu gibi çetrefilli bir konuda **"taktiksel ve takvimsel"** bir boyutta ele alındığından sonucun hüsrana olmasını kaçınılmaz.

Zira İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın çok iyi niyetli fakat hiç bir somut adım içermeyen açıklaması bunun bir işareti (1). Türkiye Cumhuriyeti'nin zor

Türkiye Bölünür mü ?

konularda sıkıştırılmış bir zaman diliminde reaksiyon göstermesi çokça karşılaşılan bir durum (2). Türkiye her zaman sorunları artık patlama noktasına gelirken ele alıyor ve palyatif çözümlerle geçiştirmeye veya sorunu dondurmaya çalışıyor.

Hükümetin yapacağı açılımın içeriği için konuşulanlar gerçekleşirse yine de belli bir mesafe alınabilir. Değiştirilen Kürtçe isimli yerlerin eski isimlerinin geri verilmesi, dağlardaki "Ne Mutlu Türküm Diyene" vb. yazıların silinmesi, Diyarbakır'da bulunan ana jet üssünün başka bir ile kaydırılması ve kamu alanlarında Kürtçe kullanımı gibi açılımlar bölge halkının psikolojisine iyi gelecek uygulamalar. Ne var ki hem bunlar yetmez, hem de gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli değil, zira henüz dedikodu ve "konuşulanlar arasında."

Kürt sorununun çözümü için; Dağdaki silahlı unsurları tasfiye edecek radikal önlemler alınması (genel af), yönetsel anlamda belediyeçilikten öte özerklik ve yeninden yapılanmanın gündeme gelmesi (konfederasyon, federasyon, Bask örneği) ve tüm bu süreçlerin yalnızca Kürt sorunu bağlamında değil, Türkiye'nin demokratikleşmesi bağlamında ele alınması gerekir. Örneğin ifade özgürlüğü konusunda genel bir sorunu olan Türkiye'nin Kürt sorununu çözmesi beklenemez.

Sonuç

Kürt sorunu takvime bağlanacak bir sorun değildir. Türkiye'nin kuruluş ideolojisinin sorgulanmasını gerektirecek kadar önemli bir sorundur. Sorunun çözümünde özgürlükçü ve demokrat bakış açısı kilit öneme sahip olmakla birlikte teknik ve hukuki boyutu da bir o kadar önemlidir.

Ve belki de hepsinden önemlisi bu konuda gösterilecek siyasi cesarettir!

Notlar

1 <http://www.ntvmsnbc.com/id/24987176/> (29 Temmuz 2009)

2 Bilindiği üzere Türk Dışişleri Obama'nın 24 Nisan açıklamasından önce taktiksel olarak Ermenistan ile masaya oturmuş ve diyalog sürecinin başladığı tüm taraflarca dile getirilmişti. Ancak 24 Nisan geçince konu hakkında pek de ilerleme sağlanamamıştı. Herhalde gelecek seneki 24 Nisan öncesi Türkiye tekrar diyalog kanallarını harekete geçirmeyi akıl edecektir.

Konuyla ilgili haber için:

<http://www.cnnturk.com/2009/dunya/07/28/turk.ermeniyakinlasmasi.yavasladimi/536798.0/index.html>

Türk okulunda Kürtçe şarkı olur mu? (Ufuk Coşkun)

SİVİL DÜŞÜNCE PLATFORMU

Türkiye’de neredeyse her okul yılsonu etkinlikleri adı altında eğlence programları düzenler. Velilerde davet edilir bu sosyal etkinlik adı altında gerçekleştirilen törenlere... Bu programlar belirli bir disiplin içerisinde gayet resmi bir üslupla gerçekleştirildiğinden bir hayli sıkıcı gelir davetlilere. Uzun konuşmalar, şiirler ve birkaç görsel şölenle devam eder bu tür programlar. Bu sene yılsonu etkinliklerine kısa bir programla çıkma ihtiyacı hissettim. Kürt çocuklarının yoğun olduğu bir bölgede öğretmenlik yaptığımdan programımda Kürtçe bir şarkıda önerdim. Kürtçe şarkı şüphesiz heyecanlandırdı çocukları. Okul idaresine programımdan özellikle önerdiğim Kürtçe şarkıdan bahsettim. Önce kısa süreli bir şaşkınlık geçirdiler. Bu şaşkınlıktan olsa gerek önce ses çıkarmadılar. Kuşkusuz mutlu oldum bende. Ancak bu mutluluk tam 30 dakika sürdü. Okul idarecileri kendi aralarında -bir devlet okulunda- Kürtçe şarkı söylemenin vahim sonuçlar doğurabileceği noktasında görüş birliğine varmışlar.

Neticede Kürtçe şarkı söylemenin bir devlet okulunda yaratacağı sıkıntı göz önünde bulundurularak bu teklife sıcak bakmadıklarını kibar bir dille tarafıma ilettiler. İkna olmadığım için ilçe milli eğitimden yetkili bir müdürü aradım. Yetkili, “Eğitim dili Türkçedir” diyerek meseleyi kısa kestti. Kendisine Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün Kürt sorununun çözümüne dönük yapmış olduğu son iki uyarıyı hatırlatmama rağmen oda bu işe sıcak bakmadığını söyledi. Birçok eğitimcide Kürtçe şarkının bir devlet okulunda söylenmemesi gerektiğine dair birbirinden

Türkiye Bölünür mü ?

çarpıcı değişik görüşlerini ortaya koydular. Ama kimse "Düm tek tek" adlı İngilizce şarkının çocuklara söylenmesi ve bu şarkı eşliğinde oynatılması konusunda bir fikir ileri süremediler. Kürtçe yasak bir dildi o kadar.

Şimdi ben son olarak Milli Eğitim Bakanı Sayın Nimet Çubukçu'ya soruyorum. Sayın Bakan; bu ülkenin okullarında okuyan Kürt çocukları bu tür etkinliklerde Kürtçe şarkı söyleyip halay çekemeyecekler mi? Ben bir Türk eğitimci olarak Kürt çocuklarına ve onların Türkçeyi az bilen anne ve babalarına jest olsun diye kısa bir program hazırlamıştım. Şimdi bu durumda bu programımı yırtıp atayım mı yoksa bu çocuklar okul bahçesinde bir tane de olsa sevdikleri Kürtçe bir şarkıyı seslendirsinler mi?

Özgür bireylerin, özgür toplumun ve özgür eğitim kurumlarının oluşturulması adına ortaya atılan fikirlerin, verilen mücadelelerin "insanlaşma" yolunda ne büyük bir değer kazanımı olduğunu idrak edecek kesimin başta eğitimciler olması beklenir. Ancak birçok eğitimcinin özgürleşmenin, hukukun, demokrasinin, farklılıklara saygının ve düşünce özgürlüklerinin genişletilmesi yolunda ciddi projeleri olmadığı görülmektedir. Çok azı hariç büyük bir çoğunluğunun mevcut eğitim sisteminin özgürleştirilmesi noktasında gayret sarf etmediklerini üzülerek belirtmek isterim.

Bugün eğitim denilince akla; eğitimcilerin parasız oluşu, sınıfların kalabalık olması, sıra, masa, tahta vs. gibi ekonomik nedenlere bağlı sorunlar gelmektedir. Bu sorunları hafifsemiyorum elbette ki bu tip sorunların da üzerinde durulmalı ve bunlarla ilgili çözüm önerileri sunulmalıdır. Ancak bunun yanında insanın derinliğine inen, şahsiyetini, kültürünü, ahlakını, öz'ünü belirginleştirip olgunlaştıran, eğitim kurumlarından yetişen bireylerin bilim, sanat ve felsefe alanlarında ülkesini kalkındırdığı AB standartlarında bir eğitim modelinin olması noktasında da ciddi çabaların sarf edilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde eğitim bireyi özgürleştirmiyor ve onu yabancılaştırıyorsa, eğitim kurumlarından yetişen bireyler farklılıklarla bir arada huzur içinde yaşamayı onları sürekli bir tehdit unsuru olarak görüyorlarsa, ülkesinin bir gün parçalanacağı, bölüneceği ve yok olacağı endişesiyle bir yaşam sürüyorlarsa bunun nedenini eğitimcilere ödenen az ücrette aramamak gerekiyor. Böylesi sorunlar için gerçekten çok farklı bir alanda mücadele vermek gerekiyor. Ve bu uğurda verilecek mücadeleler (insan hakları, özgürlük, hukuk, demokrasi ve farklılıklara saygı vs.) gerçekten eğitimin ve eğitim kurumlarının itibarını ve kalitesini de arttıracacağı bilinmelidir.

Bunun için öncelikle kafaların temizlenmesi gerekmektedir. "Yasakçı bakış açısı" bu ülkenin her türden insanına ciddi zararlar vermiştir. Eğitimcilerinin bile yasakçı ve tutucu olduğu bir ülkede demokrasinin, insan haklarının ve özgürlüklerin gelişmesi mümkün mü?

MHP ve Kürtler(Mustafa Akyol)

MHP lideri Devlet Bahçeli geçen hafta Meclis grubunda çok sert bir konuşma yaptı. Tepkisinin sebebi, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Kürt sorununda "tarihi fırsat"tan söz etmesi ve hükümetin de bazı reform sinyalleri vermesiydi. Pek çok kimseye "Kürt sorununun çözümü" adına ümit veren bu gibi gelişmeler, Bahçeli'ye göre bir dizi "ihanet"ten ibaretti.

Bu konuşmayı yanlış ve haksız buldum. Sebebi, Sayın Bahçeli'nin bu konuda Cumhurbaşkanı'ndan, hükümetten (ve benden) farklı düşünmesi değil. Yanlış ve haksız olan, kendisinden farklı düşünenlere "hain" damgası vurmaya kalkması. MHP lideri böylesine suçlayıcı ve tahrikkâr bir dil kullanmaktansa "biz şu politikalara karşıyız, bu açılardan sakıncalı görüyoruz" gibi bir değerlendirme yapsaydı, hem daha insafli davranmış, hem de tartışmaya katkı sağlamış olurdu.

Ama ne yazık ki ülkemizde sadece milliyetçi sağın değil başta Kemalizm olmak üzere daha pek çok siyasi akımın dilinden bu "hainlik" suçlaması düşmüyor. Bunun altında da kendini "mutlak doğru" sanan bir kibir ve "benden farklı düşüneni sustururum" diyen bir otoriterlik yatıyor. Bu dili kullandığımız sürece birbirimize haksızlık etmekten başka hiç bir yere varamayız.

Peki kullandığı dilin ölçsüzlüğü bir yana, Bahçeli ne dedi?

Hükümetin gündeminde olan veya olduğunu düşündüğü bir dizi senaryoyu sıraladı ve yerden yere vurdu: "Koruculuğun kaldırılması, eğitim dilinin çeşitlenmesi, milli kimliğin tartışılması, Barzani devletinin tanınması" gibi şeyler.

Türkiye Bölünür mü ?

Tüm bunlara şiddetle karşı çıktıktan sonra, "bin yıllık kardeşlik hukukunun çiğnenmesi"ne izin vermeyeceklerini ilan etti.

Bu son laf, enteresan. Çünkü gerçekten de Türkler ile Kürtler arasında bin yıllık "kardeşlik hukuku" vardır. Osmanlı asırları boyunca kesintisiz sürmüştür. 1920'de Ankara'daki Büyük Millet Meclisi'nde konuşan Mustafa Kemal Paşa da bunu teyid etmiş, Meclis'te Türk, Kürt, Çerkes, Laz gibi "anasır-ı İslamiye"nin (İslam unsurlarının) bulunduğu hatırlattıktan sonra, bunların "yekdiğerinin her türlü ırki, içtimai, coğrafi hukukuna daima riayetkâr" olduğunu vurgulamıştır.

Ama kardeşlik hukuku karşılıklı saygıyı gerektir, öyle değil mi? Karşılıklı saygı da, kardeşinin kültürüne, tarihine, diline hürmet etmeyi icab ettirmez mi?

O zaman Sayın Bahçeli neden "eğitim dilinin çeşitlenmesi"ne bu kadar tepki gösteriyor? Türkiye'nin Kürt çocuklarının okullarda seçmeli ders olarak kendi anadillerini de öğrenip geliştirmelerinin ne sakıncası var?

Ya da farklı bir soru soralım: Bulgaristan devleti, kendi vatandaşı olan Bulgar Türkleri'nin Türkçe kullanma ve öğrenme haklarını elinden asla, Sayın Bahçeli buna nasıl tepki gösterecek? "Bulgaristan'ın üniter yapısı" ve "bölünmez bütünlüğü" adına oradaki Türk kimliğinin bastırılmasına alkış mı tutacak?

Peki Bulgaristan Türkleri birinci sınıf insan da, Türkiye Kürtleri değil mi? Eğer hepsi "kardeşlerimiz" ise, tüm kardeşlerimiz için aynı iyi şeyleri istememiz gerekmez mi?

Sorular çoğaltılabilir. Demek istediğim MHP'ilerin sık sık tekrar ettikleri "Türk-Kürt kardeşir" lafı üzerinde biraz düşünmeleri gerektiği. Bu çok güzel bir laf tabi, ama "kardeşiz dedik ya, sus artık, kendine Kürt deyip durma, fazla da Kürtçe konuşma" gibisinden bir yaklaşımla devam ediyorsa, fazla bir değer ifade etmiyor.

Zaten eğer Kürtler bu ülkücü tipi "kardeşliği" hissedebiliyor olsalardı, MHP güneydoğudaki seçimlerde sürekli nal topluyor olmazdı.

Bahçeli'nin karşı çıktığı "federasyon" ve hele de "bölünme" gibi başka senaryolar da var ki bunlara ben de karşıyım. Ama zaten devletin gündeminde böyle bir şey yok. Korucu sisteminin ise birden kaldırılması yerine reforme ve disipline edilmesinden yanayım.

MHP liderinin tepki gösterdiği bir diğer konu olan "PKK affı"na gelince ... Af demeyelim, ama daha kapsamlı bir "eve dönüş" sağlanmadan akan kan nasıl duracak, Sayın Bahçeli biliyorsa lütfen bize anlatsın.

PKK'lılara yönelik bir «eve dönüş» yasası faydalı olur mu? (Mehmet Yılmaz)

Bir adım geri atıp biraz sakin kafayla düşünelim: 1980'den beri « örgütün üstüne binildi, beli kırıldı ! » naralarıyla gaza getiriliyoruz. Tarafsız(!) basın « terörist ini, terörist leşi » diyerek kin ve nefreti pompalıyor.

Gelinen noktada 40 bin hayat söndü ki Kurtuluş Savaşında verilen kayıp bundan azdı! Bu 40 bin ölümle 40 bin yuvaya ateş düştü ve belki de bunun 10 misli insanın, annenin, babanın, nişanlının, evladın hayatı alt-üst oldu. Milyarlarca dolar harcanarak geleceğimiz yandı, kül oldu.

Hâlâ dış mihrak masallarına inanma istiyor mu aklınız? **“Toprağı sıksan şüheda fıskıracak”** diyordu şair, bizde toprağı sıksan el bombası ve darbe planı fıskırıyor. PKK'ya sövüp sayanlar JİTEM hakkında neden sustular? Milliyetçi Kürtler bal gibi kullanıldılar “daha yüce” amaçlar için, bunu görmemek için kör olmak gerek.

Şu bir gerçek ki PKK terör örgütüdür. Yani insanları korkutarak, öldürerek siyasî taleplerini “dile getiren” bir örgüt. Peki devletin imkânlarıyla terörist faaliyetlerde bulunanları masaya yatırmadan PKK'yı durdurma imkânı var mı? Gösteri yapan Kürt çocukların kollarını kıran kafasına dipçikle vuranlar güvenlik görevlisi mi oluyor? Hem çocuk diye izleyicilere kapalı duruşma yapmak, hem de yetişkinlere uygulanan ağır hapis cezalarına çarptırmak adalet mi oluyor?

Mideniz kaldırsa da kaldırmasa da **“terörist”** dediğimiz PKK militanları da insandır. Zira **“terörist leşi”** sözünün ima ettiği gibi hayvan olsalardı

Türkiye Bölünür mü ?

yaptıklarından sorumlu tutulamazlardı bu teröristler. **“İnsanlık dışı eylem”** diye kınadığımız eylemlerin hepsi bal gibi **insanlık içidir** aslında.

Düşünmekten korkmayan herkes eninde sonunda şu soruyu soracak kendine: **“Diyarbakır’da, Hakkâri’de, Şırnak’ta yaşayan bir Kürt genci neden PKKlı olur? Neden eline silah alır ve tanımadığı insanların üzerine ateş eder?”**

Soruyu daha olumlu soralım şimdi, **“herhangi bir haksızlığa uğrayan insanlar haklarını arayabilselerdi, karınlarını doyurup çocuklarına iyi bir gelecek kurmayı umabilselerdi PKK’ya karşı tavırları ne olurdu?”**

Ne yazık ki siyasî, kültürel, ekonomik ve psikolojik boyutları olan bir Kürt Meselesi yıllarca askerî yöntemlerle halledilmeye çalışıldı. Bugün karşımıza dikilen PKK canavarı büyük ölçüde kendi eserimiz.

Teröre karşı çok boyutlu bir çözüm üretilecek ise “eve dönüş” yasası mutlaka bunun bir parçası olmalıdır.

Taş Atmak Sadece Filistin’de mi Güzeldir? (Özlem Yağız)

Gerçek Hayat Dergisi 29 Nisan tarihli sayısının Korsan Gerçek Hayat ekinde yayınladığı taş atan bir çocuk fotoğrafının altına ” **Taş atmak sadece Filistin’de güzeldir**” başlığını koymuş. İnsan görünce bir anda şaşırıp kalıyor, ne düşüneceğini bilemiyor. Çünkü aynı dergi bir iki sayı önce yine taş atan çocuklar hakkında geniş bir dosya hazırlamış, bu konuda çok doyurucu ve düşündürücü bilgiler vermişti.

Öyle ise niyet halis olmalı; muhakkak ki bu resmin altına atılan başlık statükocu bir bakış açısından uzak bir şeyler anlatmak istiyor diye yorumluyorum fotoğrafı ilk şaşkınlığımın ardından. Bir yandan da uzun zamandır İslami kesimin Filistin meselesine gösterdiği hassasiyetin çok daha azını bile kendi ülkesindeki Kürd sorununa göstermediği ile ilgili çeşitli çevrelerden yapılan eleştiriler üşüşüyor aklıma. Bir süre kol kırılır yen içinde kalır psikolojisi ile bu yazıyı özelden mi eleştirmeliyim yoksa bu konuda bir şeyler mi yazmalıyım fikri arasında gidip geliyorum. Nihayetinde bahis konusu olan Gerçek Hayat Dergisi : Bir dergide yazan yazarlar her zaman için belli konularda farklı yaklaşımlar taşıyor olabilir. Bu farklılıklar bazı yayın organlarında kimi zaman ne güzel Kemalist, militarist yazarlarımızla demokrat, çoğulcu yazarlarımız arada bir birbirlerinin kafasını gözünü yararak da olsa gül gibi geçinip gidiyorlar noktasında bir garabet örneği de gösterebilir. Öte yandan Gerçek Hayat Dergisi bu kadar ‘demokrasiyi’ kaldırabilen bir dergi değil. Allah’a şükür hiçbir zaman olmamış.

Türkiye Bölünür mü ?

Dolayısı ile benim ilk tahminim derginin yapıcı olmak adına böyle bir alt başlık kullandığı. Ancak yapıcı olmak adına yapılanlar eleştirilemez diye bir kural yok. Hatta belki daha iyi eleştirilmeli ki gerçekten yapıcı sonuçlara ulaşalım. Zaten bu durumun tersi bir anlayışı yani yıkıcı bir politikayı eleştirsem ne olur eleştirmesem ne olur; o bir asırdır bu ülkenin üzerine çökmüş kara bir kabus, her daim hükmünü icra ediyor. Yıkıcı politikalarla baş etmek için ifşa etmenin, uzlaşmanın, melez politikalara işmar etmemenin ötesinde bir çözüm düşünemiyorum.

Taş atmak bir tek Filistin'de güzeldir. Güzel bir slogan peki ne derece doğru. Taş atmak Filistin'de güzel midir acaba? 8-10-15 yaşlarındaki çocukların sokaklarda gerçek mermilere, plastik mermilere, panzerlere, en korunaklı kıyafetlerle donatılmış İsraili askerlere karşı sapanla, elle taş atması güzel olarak niteleyebileceğimiz bir şey midir? Sanırım kimse 1948'den beri evlerinden sürülmüş, Deir Yasin, Sabra, Şatilla gibi dünyanın en acımasız katliamlarına maruz kalmış, zeytin ağaçları, portakal ağaçları kesilmiş, mülteci kamplarında yaşamaya mahkum edilmiş bir halkın çocuklarına 'ah evladım karşındaki askerlerinki de can. Yazıktır şiddet kullanma, şiir oku' şeklinde "hümanist" masallar anlatmaya kalkmaz. **Buna rağmen çocukların taş atması Filistin'de de güzel değildir.**

Atılan taşın ardından bu çocukların defalarca olduğu gibi bir mermi ile vurulabileceğini, sakat kalabileceğini ya da daha iyi bir ihtimalle internette pek çok fotoğrafta örneğini gördüğümüz gibi gözleri, elleri bağlanarak işkenceleri ile meşhur İsrail hapishanelerine girebileceğini bilmek güzel değildir! Kimse çocuğu için, çocuklarımız için böyle bir ihtimali aklından bile geçirmek istemez. Ama anlamlıdır... Üstelik birkaç farklı anlam taşır. Birincisi bu halkın çocuklarının psikolojik olarak kendisine eziyet eden toplumdaki artık tamamen koptuğunu, bu toplumla beraberce bir yaşam kurmaya dair hiçbir umut ve istek taşımadığını gösterir. Ki sanırım HAMAS'ın dahi 67 öncesi sınırlara razı olduğu buna rağmen tüm talepleri açık hava hapishanelerinde bombalarla cevap bulmuş Filistin halkına çok da farklı bir seçenek bırakmadı "medeni dünya". Öte yandan bu durumun diğer bir anlamı mücadele olması ile ilgilidir. Hüzünlü bir mücadele... Tüm dünyanın gözleri önünde yalnızlığa ve yok oluşa mahkum edilmiş bir halkın çocuklarının zamanın Golyat'ına karşı olan zorlu bir sınavı. Acıtıcı olduğu kadar isyan dolu, onurlu ve 'akıl almaz'. Keşke devrilen hep Golyat kazanan hep çocuk Davut olsa...

Çocukların taş atması bu topraklarda da güzel değildir. Ama anlamlıdır. Üstelik kahredici bir anlamı vardır. Çünkü bu eylem biçimini bizler Filistin'den tanıyoruz. Dünyanın çocuklara en acımasızca davrandığı bir coğrafyadan. Kürd sorunu bu topraklarda bu kadar mı çaresizliğe mahkum oldu. Bizler birbirinden tamamı ile kopan Filistin ve İsrail halkı gibi olmaya mı başladık sonunda. Yüz yıllık devlet aklının sesi bize der ki bunlar PKK tarafından kullanılan çocuklar. Söylemediği ise şudur; böyle bir "kullanılma şeklinin" bir toplumun çocukları arasında böylesi bir hızla yayılabilmesi için mutlaka arka planında yaşanan bir takım olayların, öfkelerin ve umutsuzluğun hikayesi olmalıdır. Taş atma eyleminin en çok 12 Eylül sonrası cezaevleri ile, faili meçhulleri ile

Türkiye Bölünür mü ?

bildiğimiz Diyarbakır'dan, köy yakma olaylarından sonra en çok göç alan Adana, Mersin gibi şehirlerden çıkmasının bir anlamı olmalı bizler için. Bu ülkenin aydınları, vicdan sahibi insanları bu manzara konusunda çok düşünmeli. Kürd ve Türk halkı (son zamanlarda her türlü hak talebinin karşısında kabak tadı verecek derece de tekrar edilmiş bir söylem olsa da) gerçekten birbirine kız alıp vermiş, tarihinde etnik sebeplerle birbirine zulmetmemiş, üstelik farklı dinlerden olmanın getirdiği 'sınırları', tarihsel travmatik olayları belleklerinde taşımayan iki halk. Buna rağmen çocuklarımız sokaklarda öfkelerini 'ötekine' taş atarak gösteriyorlar. Bu kadar mı umutları tükettik.

Taş atmak bir tek Filistin'de güzeldir yapıcı bir başlık olabilir mi? Hiç sanmıyorum. Bu fotoğraf altına bakan bir 'taş atan çocuk' ya da onun buna rıza göstermiş/göstermediği halde çaresiz kalmış ebeveyni bu cümleye bakarak 'ah tabi ya burada taş atmak güzel değil, olsa olsa Filistin'de güzel iyisi mi biz bu eylemden vazgeçelim' demeyecektir büyük olasılıkla. Üstelik bu toplum bunu yıllardır yapıyor. Bir nevi öğretmen rolü bu: 'Bak bu işi otur bir de benden dinle' davranışı. Diyelim ki taş atmak bir tek Filistin'de güzel bu sözden sonra senin Kürd kardeşlerine sözün ne? İslami kesimin küçük bir kısmı dışındakiler için sus pus! Çünkü İslami kesim diye toplumun diğer kesimlerinden ayrılmış bir topluluktan bahsedebilir miyiz bilmiyorum ama eğer böyle bir kesim var ise onlarda toplumun tüm diğer katmanları gibi bu ülkede hangi konuların netameli olduğunu ve sopanın nereden gelebileceğini çok iyi biliyorlar. Dolayısı ile bizler bir dönem Bulgaristan'da ismi değiştirilen Türklere ağlar onların abartılı hikayeleri ile yek vücut olup gözyaşları dökerken aynı dönem doğuda bir yerlerde sokaklardan derdest edilip bir daha görülmeyen insanların hikayesine tamamı ile bigane kalabiliyoruz. Bütün bu ikircikli vicdan siyasetinin üstüne, elini hiç taşın altına koymamış insanların kendini konunun dışında tutarak "doğruları" vaazetme hakkını kendisinde görebilmesi de yine bize özgü bir beceri olsa gerek.

Birşeyleri değiştirmek, düzeltmek istiyorsak önce taraf olmayı, fildişi kulelerimizden yeryüzüne inmeyi öğrenmek zorundayız. Bu ise farklı bir dili, anlama çabasını gerektiriyor.

Bu dile bir örnek olarak ben Cahit Koytak'ın şiirinden bir kaç dizeyi hatırlatmak istiyorum.

madem, taş atmak şöyle dursun,
taşları okşamamız,
taşlarla oynamamız bile suç sayılıyor,
o halde, biz de taşları bırakalım,
bomba gibi şiirler gönderelim onlara,
bomba gibi şarkılar gönderelim diyor Cahit koytak Taş Atan Çocukların Şarkısı isimli şiirinin bir kısmında.. Sorun taş atan çocukların sorunu değil şairin de tarafı olduğu bir cemiyetin sorunudur bu kurulan dilde. Otur da beni dinle diyen öğretmen tavrını değil sorunu sahiplenerek çözüm sunmaya çalışan aydın tavrını ifade eder bizlere. Sonuçta Cahit Koytak'da aynı şeyi söylemektedir. Ama taşları bırakın çocuklar şeklinde değil biz haklıyız, haydi taşları bırakalım, gerçekleri

Türkiye Bölünür mü ?

anlatalım çocuklardır onun şarkısı. Siz yapın değil beraber yapalım vardır söylenen sözün içerisinde.

Öte yandan Filistinli çocuklar ile Kürd çocuklar arasında böylesi bir kıyas yapmak ister istemez yıllardır Kürd sorununun çilesini çeken insanların Müslümanlar üzerindeki hayal kırıklıklarını arttırmaktan başka bir işe yaramaz. Ve Filistin konusunda çabalayan insanların da yapmaya çalıştıklarına zarar verir. Bizler Filistin diye her ağzımızı açışımızda o toprağın çocuklarına karşı duygulu, sahiplenici ama kendi ülkesinin sorunlarına karşı ilgisiz bir İslami kesim tavrı ile zihinlerde özdeşleşir, zulme karşı ortak tavır ve hassasiyet geliştirmek imkanını kaybederiz. Bu gün Filistin meselesinde en az benim kadar hassas olduğunu bildiğim bir arkadaşım dahi bu Filistin konusu artık Müslümanlar için bir afyona dönüşmüş durumda yorumunu yapıyor, isyan ediyorsa varın gerisini siz düşünün!

Not: Bu satırları yazarken 45 canı daha yitirdiğimizin haberi düştü, televizyon kanallarına. Ne düşüneceğimi ne diyeceğimi bilemiyorum. Biz yazıyoruz onlar yakıyorlar, biz hayata çağırıyoruz onlar yok ediyorlar. Hangi medeni ülke kendi eliyle 'sivil halkı' bu şekilde silahlandırır, vahşet işçileri yetiştirir. Umutlarımızı da öldürmelerine izin vermemeliyiz. Bu ülke taş atan umutsuz insanların ülkesi olmamalı!

Kimlikçi siyaset Türkiye’de federasyonu zorunlu kılar I (Emre Er)

29 Mart 2009 Yerel Seçim kampanyalarındaki söylemler Türkiye’nin üniter yapısının iyiden iyiye zayıfladığını, DTP’nin zaman zaman dile getirdiği federasyona ülkenin bir adım daha yaklaştığını işaret etti. Ekonomik kriz atmosferi bir kez daha kimlikler üzerinden siyaset yapan partileri güçlendirdi.

Bu yazı sadece DTP ve MHP’yi değil CHP’yi de kimlikçi bir parti olarak ele alacak. Bu çerçevede AK Parti’nin %47’ye nasıl ulaştığını, CHP’nin de aynı başarıyı yakalamak için neler yapması gerektiğini açıklayacak.

Kimlikçi siyaset partileri bölgeselleştirir. Bölgesel bir partinin üniter devletin iktidarına talip olması sistem içinde çelişki yaratır. Bu çelişkiyi anlayabilmek için önce “devlet” sonra “üniter devlet” kavramlarını açıklamalıyız.

Devletin tanımı. Devlet zor kullanma meşruiyetine sahip tek örgüttür. Bu nedenle [devlet](#) dışında zor kullanarak istediğini yaptırma yoluna giden diğer örgütler terörist olarak tanımlanır.

Demokrasilerde devletin meşruiyeti. Demokrasiyi sistem olarak benimseyen ülkelerde devlet zor kullanma meşruiyetini vatandaşının rızasından alır. Uyruklar seçimlerde oy kullanarak sisteme olan desteklerini gösterirler. Bu açıdan bakıldığında 29 Mart’ta seçimlere yüksek katılım olumlu bir gelişmedir. Ancak katılımın temelindeki kutuplaşmayı analiz ettiğimizde son dönemdeki oy verme davranışlarının aslında ülkenin üniter yapısının altını oyduğunu görürüz.

Vatandaşın sandığa gitmesi devletin güç kullanma meşruiyetini pekiştirir; ancak devletin üniter yapısına tek başına katkıda bulunamaz. Bunun nedenini anlayabilmek için öncelikle “üniter devlet”i açıklayalım.

Türkiye Bölünür mü ?

Üniter devlet. Üniter devlet yasama, yürütme ve yargı erklerini merkezileştirir. Yasama erki Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Ankara'da kullanılır. Yürütme yine Ankara'da bulunan merkezi hükümetin sorumluluğundadır. Yüksek yargı organları ise yetkilerini kendi alanlarında tek elden kullanırlar. Federal ya da konfederal bir devlette ise yatay yetki bölüşümü söz konusudur. Yani yasama, yürütme ve yargı erkekları merkezi ve yerel yapılar arasında paylaştırılmıştır. Federalizmde merkeze bağlı olan her federe devletçığın kendi yasama, yürütme ve yargı organları bulunur. Mesela, Almanya'da her eyaletin kendi polis teşkilatı vardır, ABD'de bir eylem bir eyalette suç iken bir başkasında olmayabilir.

"Türkiye üniter devlettir" derken yasama, yürütme ve yargı erklerinin merkezileşmesi kast edilir. Böylesi bir merkezileşme bölünme endişeleri olanlar için çok önemlidir. Çünkü üniter devlet aslında yapısı gereği vatandaşlarının ortak bir kimlik üzerinde uzlaşmasını gerektirir. Çünkü ancak böyle bir kimlik söz konusu olduğu takdirde ülkeyi yönetenler ülkenin her bölgesini temsil ettiklerini iddia edebilirler.

Egemenlik erklerini demokratik bir sistemde merkezileştirmek için siyasal partilerin bütün ülkeden oy alabilmeleri gerekir. Bölgesel partilerin oyların büyük bir çoğunluğunu elde etmesi üniter devleti tehlikeye sokar. Çünkü sadece belli bir bölgeden oy alabilen bir parti üniter devletin yürütme organının başına geçtiğinde egemenlik erklerini tamamen merkezi yapıya devretmiş diğer bölgeler bu durumdan hoşnut olmazlar.

Kimlik siyaseti. "Partiler neden bölgeselleşir?" sorusunu cevaplamak bu noktada faydalı olacaktır. **Bir parti laik değilse bölgeselleşir. Laiklik geniş anlamıyla kimlikler üzerinden siyaset yapılmaması anlamına gelir.** Çünkü ancak bu şekilde devlet her vatandaşının yaşam biçimini teminat altına alabilir.

Kimlik siyaseti beraberinde ötekileştirmeyi, hasım yaratmayı getirdiği için devletin laik olmasını engeller, ortak kimliği zedeler. Bir ülkede vatandaşlar birbirlerini hasım olarak gördüklerinde birbirlerinin hak ve özgürlüklerine de saygı göstermezler. İçki içenler dövülmeye, türban takanlar hor görülmeye, doğulu şivesiyle konuşanlara yan gözle bakılmaya başlanır. Oysa laiklik herkesin istediği tarzda yaşayabilmesi demektir.

Şu ana kadar birkaç tespit yaptık. 1) Üniter devletin teminatı laikliktir. 2) Kimlik üzerinden siyaset yapmak laiklik ilkesine aykırıdır. 3) Dolayısıyla kimlik üzerinden siyaset yapmak üniter devlete zarar verir.

"Kimlik üzerinden siyaset yapılmayacaksa, ne üzerinden yapılacak?" Bu sorunun benzerlerini özellikle Saadet Partisi'nden ve Demokratik Toplum Partisi'nden duyabilirsiniz. Demokratik Toplum Partisi federatif bir yapıyı da savunduğu için kimlik siyasetini açıkça desteklediğinde tutarlı olabilir. Ben Saadet Partisi'nin de cemaatlere dayalı eski Osmanlı yönetim sistemini düşünerek federasyona çok soğuk yaklaşmayacağını düşünüyorum. Ancak MHP ve CHP kimlik siyaseti yaptıklarında bir taraftan da üniter devleti desteklerlerse çelişkiye düşerler. Şu anda böyle bir çelişkiyi yaşıyoruz.

Türkiye Bölünür mü ?

Kimlik ideolojileri. MHP, CHP, SP ve DTP son seçimler itibariyle ülkenin her bölgesinden oy alamadılar. Çünkü bu partiler kimlik üzerinden siyaset yapıyorlar. Türkiye’de 100 yıldan fazla mazisi olan 3 tane siyasi yaklaşım vardır. Günümüzde bu üç yaklaşım kimlik siyasetinin alanı haline gelmiştir.

- -Batıcılık
- -Türkçülük
- -İslamcılık

Bunlara yine uzun bir mazisi olan Kürtçülüğü de eklemeliyiz. Bu dört yaklaşımı yukarıda saydığım partilerle eşleştirmeyi size bırakıyorum. Bakalım partiler bu yaklaşımlar üzerinden nasıl kimlik siyaseti yapıyorlar.

CHP’nin Batıcı kimlik üzerinden yaptığı siyaset. Batıcılık modernleşme ile batılılaşma arasında bir fark gözetmez, modernleşmek için batılılaşmayı bir şart sayar. Batılı hayat tarzı bu düşüncenin olmazsa olmazıdır. Türkiye’de batılılaşma tek parti döneminde devlet politikası olmuştur. Bunun sonucunda nüfusun bir bölümü kendisini “Batıcı” kimlik üzerinden tanımladı. Diğer yandan 1950 sonrası serbest seçimlerin yapıldığı dönemde devletin kültürel batılılaşma üzerindeki etkisi kırılınca sanayileşen toplumda vatandaşların bir kısmı başka türlü modernleşmeyi tercih etti. Bu kesim geleneklerinden kopmadan, evrilerek modernleşiyordu. Bu ikincisine ben ekonominin modernleşmesi sonucunda gerçekleştiği için **“doğal modernleşme”** adını veriyorum.

Batılılaşmadan modernleşen kesim Türkiye’de Batıcı kimlik tarafından tepki gördü. Devlet eliyle bütün ülkeyi batılılaştırabileceğini düşünen elitistler çok parti döneminde bu idealleri doğrultusunda etkin olamayınca öfkeleniler. Günümüzde bu öfke doğal modernleşmenin ürünlerini ötekileştirerek su yüzüne çıktı. Bu nedenle doğal modernleşmenin ürünü olan türbanı gördüğü yerde elitistin tüyleri diken diken olur. Ötekileştirme ve güçlenen Batıcı kimlik siyasette Cumhuriyet Halk Partisi’nde kendisini buluyor. CHP Batıcıların korkularını körükleyerek %20 civarında oyu kemikleştirdi. Ama aynı zamanda kimlikçi siyaset ötekileştirmeden yapılamayacağı için Batıcı dışındaki her kesimin desteğini de kaybetti. Türkiye’de “Batıcı” daha çok sahil kenarlarında yaşadığı için CHP sadece bu bölgelerden oy alabiliyor, orta, doğu ve güneydoğu Anadolu’da yok. Abartmıyorum gerçekten yok.

- CHP Konya’da %7,86 almış.
- Yozgat’ta %7,71 almış.
- Erzurum’da %2,79 almış.
- Muş’ta %3,18 almış.
- Bingöl’de %3,24 almış.
- Diyarbakır’da %1,31 almış.
- Siirt’te %3,22 almış.
- Van’da %2,34 almış.
- Hakkari’de %0,04 almış.
- Şırnak’ta %1,72 almış.

Türkiye Bölünür mü ?

Erzincan'ı dışarıda bırakarak Gümüşhane, Bayburt, Erzurum, Ağrı, Iğdır hattının güneyi ile, Tunceli, Elazığ, Diyarbakır, Şanlıurfa hattının doğusu arasında kalan bölgede Cumhuriyet Halk Partisi hiç yok. Hele Şırnak'a, Hakkari'ye indiğinizde Cumhuriyet Halk Partisi'nin esamisi okunmuyor. Bir parti bir ilde oyların %0,04'ünü alarak ülke yönetimine talip olabilir mi? Üstelik bu parti ana muhalefet partisi. Sorun Güneydoğu sorunu da değil. Öyle olsa CHP'nin Erzurum'da %2,79'da kalmaması beklenirdi. Sorun CHP'nin bütün siyasetini Batıcı kimliği üzerinden yürütmesidir. Böyle olursa Batıcının öteki olarak tanımladığı "muhafazakar"ın oyunu alması imkansız hale gelir. **Bugün Türkiye'de iktidar partisinden sonra iktidara en yakın partinin bir bölge partisi olmaktan öte gidememesi üniter devlet adına büyük sorundur.** Maazallah, AK Parti'nin oyları azalsa ve iktidar CHP'ye geçse, üniter bir devlette CHP Ankara'nın doğusunda çok ciddi bir meşruiyet sorunu yaşar.

Laikliği dilinden düşürmeyen CHP bugün laiklik açısından sorundur. Çünkü CHP Batıcı kimlik üzerinden siyaset yapmaktadır. Bu iddiamı az önce ispatladım. CHP bahsettiğim bölgeden neden oy alamıyor? İddiama itirazı olan bu soruya başka bir cevap bulmak zorundadır.

MHP'nin Türkçü kimlik üzerinden yaptığı siyaset. Türkçülük Osmanlı döneminde ülkenin bölünmesine bir tepki olarak ortaya çıktı. Osmanlı dönemindeki Türkçülük ile Cumhuriyet döneminin milliyetçiliği arasında bir fark olmakla birlikte, Türkiye Cumhuriyeti Türklüğü ortak kimlik tesis ederken kullandı. Her kimlik oluşturma çalışmasının temelinde bir ötekileştirme olduğu için zamanla "Türk"ün ötekisi de yaratıldı. Öteki her dönemde değişir. Bazen Türkçe konuşmayan gayri müslimler, bazen Yunanlılar, bazen komünistler olabilir. Ötekinin yurt içi unsurlardan seçilmesi ülkeyi böleceği için akıllı bir devlet bilinçli olarak dış düşmanlar yaratma yoluna gider. **Bu açıdan Yunanlıyı ötelileştirmek akıllıcadır, Komünisti, Türk vatandaşı olan gayrimüslimi ötekileştirmek ise devletin kendi eliyle bölücülük yapmasından başka bir şey değildir.**

Günümüzde devletin milliyetçilik üzerinden bir kimlik tanımlama çabasına pek tanık olmuyoruz. Bu çabayı daha çok Milliyetçi Hareket Partisi'nde gözlemliyoruz. MHP geçmişten bu yana yaptığı Türklük vurgusunu bugün de sürdürüyor. Böyle olunca birilerini ötekileştirmeden de olmuyor.

Son dönemde öteki ne yazık ki "Kürt" oldu. MHP'li bu iddiama çok kızabilir. Ben de ona şu soruyu sorarım o zaman: Eğer "Kürt" milliyetçiler tarafından ötekileştirilmediyse neden MHP, DTP'nin belediye başkanı çıkardığı illerde yok? Milliyetçiler DTP'nin Kürtleri temsil etmediğini söyler durur. O bölgede AKP de olmasa matematiksel olarak DTP'nin Kürtleri temsil ettiğini kabul etmek zorunda kalacağız. MHP DTP'nin Kürtleri temsil etmediğini iddia ediyorsa öyleyse neden o bölgeden oy alamıyor? Çünkü MHP Türkçülük kimliği üzerinden siyaset yapıyor ve günümüzde bu kimliğin ötekisi, "hasmı" Kürt. MHP'linin hasım olarak gördüğü bir kimse elbette delirmediği sürece bu partiye oy vermez.

MHP'nin Kürtleri ötekileştirmesi konusunda matematiksel ispatı yaptıktan sonra bir de günlük hayata çevirelim yüzümüzü. MHP seçmenini birazcık düşünün.

Türkiye Bölünür mü ?

MHP'li seçmenle PKK ve Kürtler hakkında birazcık konuşsanız, sizce nasıl bir muhabbet olur bu? Birçok MHP'li seçmenin her "Kürt"ü biraz PKK'lı olarak görmeyeceğini samimiyetle düşünebiliyor musunuz? İşte bu yüzden MHP'linin hasım olarak gördüğü bir kimse elbette delirmedigi sürece bu partiye oy vermez.

O zaman :

- MHP Mardin'den %0,82 oy alır.
- Bingöl'den %2,8 oy alır.
- Muş'tan %1,96 oy alır.
- Ağrı'dan %2,36 oy alır.
- Bingöl'den %2,48 oy alır.
- Siirt'ten %3,15 oy alır.
- Van'dan %1,46 oy alır.
- Şırnak'ta %1,16 oy alır.
- Hakkari'de %0,34 oy alır.

Bu bölgede MHP'ye oy veren birkaç kişi de deli değil, büyük bir ihtimalle o bölgede çalışan memurdur.

Doğrusu MHP'nin durumu CHP'ye göre daha iyi. En azından MHP Erzurum'da, Bayburt'ta, Kayseri'de, Konya'da, Balıkesir'de, Manisa'da ve sahil şeridinde var. Bugün iktidar olsa üniter olmanın gerektirdiği meşruiyeti sadece Güneydoğu Anadolu'da sağlayamayacak. İtiraf etmeliyiz ki Türkçülük Batıcılığa göre daha kapsayıcı. Güneydoğuyu gözden çıkardıktan sonra o kadar da sorun değil(!)

Milliyetçi Hareket Partisi ne kadar "Kürt sorunu yoktur" derse desin MHP'nin kendisi böyle bir sorun olduğunun en önemli kanıtıdır. Türk kimliğini bu kadar vurgulayan bir parti Güneydoğu'dan neredeyse hiç oy alamıyorsa bunun bir tek açıklaması olabilir. Demek ki Güneydoğulu seçmen MHP'nin tanımladığı Türklükten hiç de hoşnut değil. Demek ki Güneydoğudaki sorun bir kimlik sorunu.

MHP Güneydoğu Anadolu'da yok. Halbuki MHP üniter devleti savunuyorsa ki bundan kimsenin şüphesi yok, o zaman Güneydoğu Anadolu'dan oy almak zorundadır. Bütün egemenlik erklerinin merkezde toplandığı üniter yapıda bir iktidar partisi hiçbir bölgenin nefretini çekmemelidir. Oysa Hakkari'den MHP'ye %1 bile oy çıkmıyorsa bu apaçık bölge halkının MHP'den nefret ettiğinin bir kanıtıdır. MHP yarın bir gün tek başına iktidar olsa ülkenin bir bölgesinin hiçbir şekilde desteğini alamamış olacaktır. Böyle bir durumda MHP'nin Kürt sorununu demokrasi içinde çözmesi beklenebilir mi?

Kimlikçi siyaset federasyonu zorunlu kılar. Bugün Demokratik Toplum Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi aynı zeminde siyaset yapıyor. Bu nedenle DTP sadece Güneydoğu'da oy alırken, MHP bu bölgeden hiç destek görmüyor. Ne kadar ilginçtir ki, MHP'nin DTP'ye karşı olurken iddia ettiği her şey kendisi için de geçerlidir. Ama MHP bunu yaparken kendisiyle çelişiyor. DTP zaten federatif bir yapıyı savunduğu için bölge particiliği yapması bir rastlantı değil. Ancak üniter

Türkiye Bölünür mü ?

devleti sonuna kadar savunan, tek başına iktidara talip bir MHP'nin DTP ile aynı zeminde siyaset yapması çok yaman çelişki.

MHP'nin içinde bulunduğu durum üzücüdür; çünkü MHP aynı zamanda en fazla oy alan üçüncü parti. Böyle büyük bir partinin kimlik siyaseti üzerine kurulu olması Türkiye'nin üniter yapısına yönelik büyük bir tehdit. Ama az önce de belirttiğim gibi MHP CHP'nin yanında oldukça masum kalıyor. CHP'nin tanımladığı kimlik MHP'ye kıyasla çok daha dışlayıcı. Batıcılık ülkenin kıyıları haricindeki büyük bir bölümünü ötekileştiriyor.

Şu anki MHP'nin ya da CHP'nin Türkiye'de tek başına iktidar olması durumunda federatif bir sisteme çok yoğun ihtiyaç duyulur. Ancak bu şekilde Güneydoğulu seçmen merkezi yönetime katılamasa da yerel yapıdaki temsiliyetle kendisini sistemin bir parçası olarak görebilir. Ne kadar acı değil mi? **Sözde üniter devletin en ateşli savunucusu olan iki partinin oyları ulusal değil. Bu iki parti her köyün, beldenin, ilçenin, ilin, bölgenin egemenlik hakkının merkezi organlar tarafından kullanılmasını istiyor; ancak ülkenin her bölgesinden oy alamıyor.**

AK Parti üniter devletin teminatıdır. Bugün AK Parti olmasa, Türkiye'deki siyasi davranış bir federasyonu zorunlu kılardı. Çünkü AK Parti'den sonra gelen partilerin hiçbiri ülkenin her bölgesinden oy alamıyor. Üniter bir devlette iktidara talip bir parti her bölgede birinci olmak zorunda değildir, ancak her bölgeden asgari oy almak zorundadır.

Bir bölge partisi ancak yerel yönetime talip olabilir ve doğrusu da budur. **Bugün özellikle CHP'nin üzerine dayandığı kimlik siyaseti nedeniyle DTP'den hiçbir farkı yokken, ülkeyi yönetmeye talip bir parti konumunda olması Türkiye Demokrasisi açısından çok büyük handikaptır.**

Kimlikçi siyaset Türkiye’de federasyonu zorunlu kılar II (Emre Er)

AK Parti neden İslamcı bir parti değildir?

Şimdi bazıları AK Parti’nin de Saadet Partisi geleneğinden gelen İslamcılık siyaseti izlediğini savunabilir. Ama seçim sonuçları bu iddiayı çürütüyor. Geçmişte Saadet Partisi İzmir’de, Antalya’da varlık gösteremezken AK parti nasıl oluyor da bu illerde ikinci parti oluyor? “İslamcı” kimliği üzerinden siyaset yapan bir partinin sahil şeridinden %10’un altında oy alması gerekir.

CHP iç kesimlerde %10’un altında düşerken AK Parti hiçbir yerde düşmüyor.

Ne CHP ne de MHP Güneydoğu’da yokken AK Parti bu bölgede ya birinci ya da ikinci parti.

AK Parti Kürtçülük, Batıcılık, İslamcılık ve Türkçülük siyaseti güdülerek oy kazanılan yerlerin tamamında ya birinci ya da ikinci partiyse bunun nedenini çok iyi analiz etmek gerekir.

AK Parti’nin Türkiye’nin her ilinden %10’un üzerinde oy alabilmesinin nedeni Başbakanın da belirttiği gibi kimlik üzerinden siyaset yapmamasıdır. Peki ne üzerinden siyaset yapıyor? Kısaca “ekonomi” diyebiliriz. CHP Batıcı kimliğini AK Parti ile verdiği mücadele sayesinde pekiştiriyorsa nasıl oluyor da AK Parti’nin temel politikası ekonomi ekseninde kalmaya devam edebiliyor? Bunun basit bir cevabı var: İktidar partisi olan AK Parti 2008 yılına kadar ekonomide başarılı oldu. %7’ye yakın ortalama yıllık büyüme tutturulabildi. Türkiye’de açlık sınırının altındaki insan sayısı AK Parti döneminde 3 milyondan 1 milyonun altına düştü. Bu nedenle türban konusundaki yapay kutuplaşma AK Parti’yi marjinalize edemedi; 2007’de AK Parti %47’ye ulaşabildi.

Türkiye Bölünür mü ?

2008'e kadar AK Parti'nin temel siyasetinin iş ve aş olduğu lafta kalmadı, vatandaş tarafından somut olarak hissedildi. Bunun yanı sıra AK Parti en kutuplaşmış ortamda bile ekonomi konuşmaktan geri durmadı.

AK Parti 2007'de kutuplaşma sonucu İslamcı bir parti olarak algılansaydı %47'ye ulaşamazdı. Türkiye'de %47 hiçbir kimlik siyaseti çerçevesinde bir araya gelemez. Hiçbir ötekileştirme ile Türkiye'de bu oranı tutturamazsınız. Geçmişte de tek başına iktidar olan partilerin siyasetlerine baktığınızda hep ekonomi motivasyonunu gözlemleriz. Demokrat Parti, Adalet Partisi ve Anavatan Partisi bir kimliği vurgulayarak siyaset yapmadılar. AK Parti de aynı kulvarda siyaset yaparak başarılı oldu.

2007 ile 2009 arasındaki temel fark ekonomidir. 2009 seçimlerinde AK Parti'nin oy oranının azalmasını Başbakanın dışlayıcı üslubuna bağlayanlar yanılıyorlar. 2007 seçimlerinde çok daha kutuplaşmış bir ortam vardı. Ancak o ortam yapaydı. Medya ve yüksek yargı tarafından yaratılmıştı. Oysa 2009'da kimlikçi partilerin oylarının artmasını sağlayacak doğal bir gelişme oldu.

2009'da Batıcı, Türkçü ve Kürtçü oyların artması ekonominin kötüye gitmesinden kaynaklanır. Ekonomi iyiye gittikçe hiçbir yapay kutuplaştırma çabası vatandaşın oyunun AK Parti'ye gitmesine engel olamaz. 2007'deki %47 bu iddiamın en önemli kanıtıdır. O seçimlerde birçok Batıcı seçmen oyunu AK Parti'ye verdi. Yoksa 2009'da MHP de oyunu arttırmışken CHP'ye oylar AK Parti'den başka nereden kaymış olabilir?

Cumhurbaşkanlığı krizinin 2007 seçimlerine etkisi abartıldı. 27 Nisan muhtırasının seçimler üzerinde büyük bir etkisi yoktur. 2007'de halk AK Parti'ye haksızlık yapıldı diye oy vermedi. Öyle olsaydı 28 Şubat'tan sonra da Refah Partisi'nin patlama yapması beklenirdi. Türk halkı mazlumun yanında olsaydı Davos'ta Filistinlilere yapılan haksızlığı dünyaya haykıran Erdoğan'ın oyları 2009'da yükselirdi. Ama öyle olmadı. Çünkü duygular gelip geçicidir, cüzdan kalıcıdır.

Kimlik motivasyonu tek başına bir anlam ifade etmez, daima arkasında küçülen bir pasta olması gerekir. Kimlikçi siyasetin dünyadaki en önemli uygulayıcısı Adolf Hitler 1. Dünya Savaşı'nın hemen ardından başlamıştı ırkçı fikirlerini yaymaya. Ancak yıldızı 1929 buhranından sonra parladı. 1929'a kadar Hitler'in partisi hiçbir varlık gösterememişken krizin ardından 5 yıl içinde Almanya'nın tek partisi konumuna gelmişti. Hitler bile kötü giden bir ekonomi olmadan başarıya ulaşamayacaktı. Aynı durum Türkiye için de geçerlidir. Siyaset ne kadar kutuplaşırsa kutuplaşsın Türkiye'de kimlikçi partiler ekonomi kötüleşmedikçe prim yapamaz.

Hitler ile ilgili dikkati çeken ikinci bir anekdot ise Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi'nin serbest seçimlerde aldığı en yüksek oyun %40'lara ulaşamamasıdır. Çünkü az önce de belirttiğim gibi hiçbir kimlikçi parti %50'lere yaklaşamaz. Demokratik bir ülkede korku siyaseti ile halkın yarısını etki altına almak Hitler gibi bir nefret dehasının bile başarabileceği bir iş değildir.

Türkiye Bölünür mü ?

Türkiye’de Demokrat Parti, Adalet Partisi, Anavatan Partisi ve son olarak AK Parti nasıl oldu da bu kadar yüksek oy oranlarına ulaşabildiler? Ekonomi günümüzde neden siyasi davranış üzerinde çok etkili? Bu soruların cevabını vermek için dünyada modernleşmenin beraberinde getirdiği siyaset anlayışını irdelemek gerekiyor.

Ekonomik modernleşme partilere ulusal olma şansı verir. Ekonomik modernleşme [daha önceki yazılarımda](#) da değindiğim gibi [köylüyü işçi, ağayı burjuva](#) yapar. İşçi de, burjuva da devlet ile yoğun bir ilişkidir. Burjuva devletten maliyetlerini düşürecek politikalar uygulamasını ister. Daha az sigorta kesintisi yapılsın, daha az vergi alınsın, enerji fiyatları düşürülsün, ulaşım alt yapısı güçlendirilsin gibi. İşçi devletten daha iyi çalışma koşulları ister. Asgari ücret yükseltsin, çalışma saatleri azaltılsın, çalışma güvencesi artsın gibi. 29 Mart seçimleri öncesinde bu durumu somut olarak gözlemledik. Sanayici krize önlem alınmasını, işçi işten çıkarmaların engellenmesini istedi.

Türkiye’nin bir ulus-devlet olduğunu çok sık duyarız. Aslında ulus-devletin bir başka adı da modern devlettir. **Modern üretim ilişkilerinin kurulmadığı bir ülkede ulus-devlet yukarıdan kurulsun bile özellikle demokratik düzende Türkiye’de olduğu gibi çok sorunlar yaşar. Çünkü demokrasi düzeni içinde ulus-devlet ulusal partilere bir başka deyişle modern partilere ihtiyaç duyar.** Modern parti az önce bahsettiğim gibi ekonomi çerçevesinde politikalar üreten partidir.

Bir parti modern olduğu ölçüde ulusal olabilir. Çünkü dil, din, ırk, bölge ayırt etmeksizin bütün bir ulusu ilgilendiren yegane siyaset alanı ekonomidir. Ekonominin siyaset içinde yer alabilmesi için devletin uyguladığı ekonomi politikalarının vatandaşı derinden etkilemesi gerekir. Bu feodal ekonomik yapıda mümkün olamaz. Çünkü toprak ağası köyünü dış dünyaya kapattığında hiçbir sıkıntısı çekmeksizin yaşayabilir. Ancak modern üretim sonucunda köylü işçiye, ağa burjuvaya dönüştüğünde her şey değişir. Türkiye bugün ekonomisini tam olmasa da en azından yarı yarıya modernleştirmiştir. Bu nedenle bir parti her bölgeden oy almak istiyorsa öncelikle ekonomi politikalarını ön plana çıkarmalıdır.

[Ekonominin modernleşmesi](#) bir partinin her bölgeden oy almasını sağlarken sınıfsal düzlemde bir ayrışmaya da yol açtı. Biraz tarihe göz atarak bu ayrışmayı analiz edelim.

Ekonominin modernleşmesi sınıfsal ayrıma yol açtı. Dünyada modernleşmenin ilk dönemlerinde ekonomi politikaları arasında çok ciddi bir uçurum vardı. İşçi sınıfı ilk etapta seçme ve seçilme hakkını elde etmek için mücadele veriyordu. İngiltere gibi ekonomisi ilk modernleşen ülkelerde, bu sınıf meclise girdikten sonra işçilerin çalışma koşullarını iyileştirici, fakiri kollayan politikalar izlenmesi için çaba gösterdi. Diğer yanda burjuva sınıfının çıkarlarını kollayan partiler devletin üretim maliyetlerini düşürücü önlemler alması gerektiğini, gelişmenin bu şekilde başarılacağını savunuyorlardı. İşte sol ve sağ temel olarak böyle ortaya çıkmış oldu.

Türkiye Bölünür mü ?

Sol ve sağ politikalar arasındaki farklılıklar 20. yüzyılda genel oy ilkesinin benimsenmeye başlamasıyla birlikte gitgide azaldı. Artık hiçbir sağ parti toplum içinde çoğunluğu oluşturan işçinin oyunu elde etmeden iktidar olamazdı. Nitekim İngiltere'deki liberal parti yanlış hatırlamıyorsam 1917 seçimlerinden sonra bir daha iktidar olmadı. Böylece sağ git gide sosyal politikalar üretmek zorunda kaldı. Diğer yandan son dönemde yükselen Asya ülkeleri karşısında gelişmiş Avrupa ülkeleri rekabet edememeye başlayınca tekrar liberal politikalar ağırlık kazanmaya başladı. Böyle bir durumda mesela Almanya'nın sosyal demokrat lideri Gerhard Schröder sosyal politikaları sınırlayan tedbirler almak zorunda kaldı. Hatta sosyal güvenlik kanununu değiştirmekte geç kalması ona epey pahalıya mal oldu.

Modern partinin en ileri tipi: kitle partisi. Sağ, sol ayrımı azaldıkça partiler birbirlerinden oy çalmaya başladılar. Artık bir sağ parti, işçi oylarına göz dikebiliyor, sol bir parti de burjuvanın desteğini alabiliyordu. İşte "kitle partisi" dediğimiz parti tipi böyle bir sürecin sonucunda ortaya çıktı. Kitle partisi toplumun her kesiminden oy alabilen partidir, modern parti tipinin en ileri örneğidir. Kitle partileri üniter yapıdaki bir ulus-devlet için olmazsa olmazdır, çünkü dil, din, ırk, mezhep, bölge ayırt etmesizin halkın her kesimine hitap edebilirler.

Ekonominin modernleşme süreçlerinin sonunda ortaya çıkan kitle partileri ulusal parti olmanın da en son mertebesidir. Bir parti kitle partisi konumuna geldiğinde artık ülkedeki herkesten oy alabilecek duruma gelmiş demektir.

Yukarıda anlattıklarımız çerçevesinde kitle partisi olmanın iki şartı var: 1) Ekonomi partinin temel politikalarını oluşturmalı. 2) Ekonomi politikaları içinde hem sağ hem sol unsurlar bulunmalı.

1980 yılına kadar Türkiye'de sağ, sol kavramları çerçevesinde siyaset yapıldı. Aslında bu tarz bir siyaset de yapaydı. Çünkü Türkiye'de hiçbir zaman işçi batıdaki gibi sömürülmedi. Ama Türk siyaseti ABD, SSCB rekabetinden etkilenerek bir sağ, sol ayrışmasına gitti. Bu nedenle 1980'e kadar bir partinin bugünkü anlamıyla tam bir kitle partisi olması çok da mümkün değildi.

Çoklarının söylediği gibi bugün Türkiye'de sol olmamasının nedeni 1980 askeri darbesi değil, dünyada sağ, sol diye bir şeyin kalmaması. Az önce anlattığım süreçte Sovyetlerin de sona ermesiyle birlikte sağ ve sol partilerin ekonomi politikaları birbirine iyice yaklaştı.

Türkiye'de de sağ sol siyasetinin bitmesi ekonominin öneminin azalması anlamına gelmiyor. Aksine ülke modernleştikçe ekonomi siyasal davranış üzerinde daha etkin olur.

"Sağ, sol kalmadıysa bir parti nasıl olacak da farklı bir ekonomi politikası ortaya koyabilecek?" Her mikro sorun için ayrı proje üreterek. Partiler artık sağ, sol beleşçiliğine sığınmaz. Her sorunu ayrı ayrı irdelemeleri ve çözümler sunmaları

Türkiye Bölünür mü ?

gerekiyor. Kemal Kılıçdaroğlu'nun İstanbul için geliştirdiği bir projeden örnek verelim. Kılıçdaroğlu açlık sınırı altındaki ailelere maaş bağlanması gerektiğini açıkladı. Bu konuda kendisini epey eleştirmişliğim vardır. Ancak bu bile bir mikro proje örneğidir. Siz daha önce Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu tür projelere vurgu yaptığını duydunuz mu? Yapsaydı AK Parti gibi bir kitle partisi konumuna gelebilirdi.

Bugün Türkiye'de kitle partileri için çok uygun bir iklim var. Köy nüfusu gitgide azaldı, şehir nüfusu arttı. Şehirde yaşayan insan devletin ekonomi politikalarından çok daha fazla etkilendiği için partilerin ekonomi konusunda anlatacaklarını da çok dikkatli dinler.

Anlattığım üzere günümüzde sağ, sol ayrımı eskisi kadar yoğun değildir; ancak buna mukabil ekonominin kişi üzerindeki etkisi de eskisine oranla çok daha fazladır. Merkez Bankası'nın alacağı faiz kararı, Maliye Bakanlığı'nın ÖTV'yi indirmesi, petrol üzerindeki vergi, enerji fiyatları diye uzun bir liste yapabiliriz, vatandaşın günlük hayatını doğrudan etkileyen.

29 Mart seçimlerini bir düşünsenize. İşsizlik %13'lere çıkmış, sanayi üretimi %25 daralmış, ekonomi %6 daralmış. Bütün bu rakamlar vatandaşın hayatında bir gerçekliğin karşılığı. Nitekim kaç seçimdir ilk defa meydanlarda muhalefet lideri kimlik üzerinden siyaset yapmayı bırakıp bolca ekonomi konuştu. İşte doğru olan bu ve kararlılıkla sürdürülmesi gerekiyor. Aksi takdirde kimlik üzerinden siyaset yapmaya alışagelmış MHP, CHP, SP, DTP ülke modernleştikçe erimeye mahkumlar.

CHP artık solun %30 civarındaki potansiyeline sıkışmak zorunda değil. Ekonomiye vurgu yaparak, kimlik siyasetini bir kenara bırakarak Cumhuriyet Halk Partisi de AK Parti gibi %50'ye yaklaşabilir, hatta bu oranı geçebilir.

Recep Tayyip Erdoğan Kılıçdaroğlu'nun farkına vardığı bu yeni siyasi zemini bundan 8 sene önce çok iyi anladı. AK Parti'nin kitle partisi olabilmesinin ardında iki temel siyaseti vardır. 1) İslamcı kimlik vurgusunun yerini ekonomi vurgusunun alması. 2) Aynı anda hem sağ hem sol politikalar geliştirilmesi. AK Parti bir yandan küresel sermayeyi çeker, özelleştirmeler yapar, yabancıya toprak satar, diğer yandan geliri olmayan yaşlılara aylık bağlar, fakire kömür, yiyecek yardımı yapar.

AK Parti en modern partidir. Bu noktada kurduğumuz teorik alt yapıdan hareketle partiler arasında "modernlik" sıralaması yapabiliriz. **Modern üretim ilişkileri üzerine siyaset yapan parti modern partidir.** Modern üretim ilişkileri üzerine siyaset yapan parti her bölgeden oy alabileceği için ulusallaşabilecektir. Bölgesel kimlikler üzerine siyaset yapan partileri ise feodal olarak tanımlasak hata etmiş olmayız.

AK Parti bugün Türkiye'nin en modern hatta tek modern partisidir. Çağdaş ülkelerdeki parti tipine Türkiye'de en fazla yaklaşan parti de günümüz itibarıyla

AK Parti'dir. **Almanya'da, İngiltere'de, Fransa'da ve gelişmiş ülkelerin bir çoğunda büyük partiler kitle partileri iken ne yazık ki Türkiye'de sadece AK Parti bu mertebede değerlendirilebilir.** Kitle partilerinin gelişmiş ülkelerde karşımıza çıkmaları bir tesadüf değil. Modern üretim ilişkileri gelişmiş ülkelerde güçlü olduğu için oralarda ekonomi siyaseti kimlik siyasetine baskın olabiliyor.

Türkiye'de en modern seçmen de AK Parti seçmenidir. Çünkü bu seçmen oyunu modern üretim ilişkilerinin sonucu olan modern ekonomi bazında vermektedir.

Kimliklerin siyasal davranışları arasında modernlik sıralaması. Şu kuracağım cümle bir çoğumuzu şaşırtacak: **"Türkiye'de siyasal davranışı en modern kimlik İslamcılıktır."** Çünkü AK Parti oyları içinde eskiden kimlik siyasetine göre oy veren en önemli unsur İslamcılar. Eski İslamcı seçmen bugün ekonomi hassasiyetini kimlik hassasiyeti üzerinde tutuyor. Önceliklerdeki bu değişiklik Türkiye'deki İslamcı ideolojinin modernleşme yönündeki istekliliğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle batı normlarında çağdaş bir ülke olabilme yolunda en fazla ilerlemeyi önümüzdeki dönemde de eski İslamcılardan görürsek hiç şaşmayın. Bu kesim batılılaşma taraftarı değildir; ancak modern üretimin sonucunda kendiliğinden ortaya çıkan çağdaş standartlar batıda var diye de karşı çıkmaz.

Son kullandığım cümle Saadet Partisi ile AK Parti arasındaki farkı ortaya koymak açısından önemli. AK Parti'ye oy veren İslamcı seçmen modernizmi önemseydiği için batıya açık. Dikkat ederseniz, kültürünü batılılaştırma taraftarı demiyorum, batıya açık diyorum.

Batı gibi Türkiye de modernleştikçe aynı değişimleri yaşayacak. Saadet Partisi ise geçmişten bu yana Batıcı kimliği ötekileştirerek varlığını sürdürdüğü için ekonominin modernleşmesi konusunda AK Parti kadar ilerici bir yol takip edemez. SP politikalarındaki İslamcı kimlik bir şekilde kendisini anti emperyalist tanımlamak zorundadır, bir şekilde milli ekonomi taraftarı olmak zorundadır. Halbuki Türkiye'de ekonomiyi dışa kapalı olarak modernleştirmek ise çok zordur.

Saadet Partisi modernleşme ile kimliği arasında kaldığı zaman fakirlik pahasına İslamcılığı tercih eder. AK Parti ise dini, ırkı, mezhebi olmadığı için her şartta modernleşmeyi seçer. Bir başka deyişle AK Parti'nin dini imanı paradır. İşte bu nedenle AK Parti Saadet Partisi'ne göre çok daha büyük kitlelere ulaşmayı başarmıştır.

Eski İslamcı seçmen bugün AK Parti'ye oy veriyorsa en azından şimdilik oy vermede kıstas aldığı öncelik değişmiştir. AK Parti İslamcı seçmen kimliğini yeniden hatırlamasın diye bu kesimi modern ekonomiye kazandırmak adına büyük bir çaba harcıyor. Aslında sadece İslamcı seçmen için değil, bütün diğer kimlikler için aynı çabayı harcıyor. Başbakan Antalya'ya neden bu kadar yatırım yaptı? Çünkü Antalya'da Batıcı seçmenden oy almadan Büyükşehir Belediyesi'ni

kazanamayacağını biliyordu. Batıcılık hassasiyetini ekonomi ile azaltmak istedi; ancak görünen o ki başarılı olamadı. Çünkü küresel krizin Türkiye'deki etkisi bu ilde Batıcı kimliği hortlattı.

AK Parti temel siyasetini ekonomi üzerinden yaptığı için AK Parti'nin temel amacı ülke ekonomisini modernleştirmektir, bir başka deyişle "çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkmaktır." Çünkü ekonomisi modernleşen Türkiye'de daha çok insan kimlik yerine ekonomiyi önemseyecek ve daha çok oy AK Parti'ye kayacaktır. Sayın Başbakanın her fırsatta Atatürk'ün gösterdiği hedefi vurgulaması bu çerçevede bakıldığında bir tesadüf değildir.

AK Parti'den sonra modernlik iddiasında ona en fazla yakınlaşabilen ise Milliyetçi Hareket Partisi'dir. MHP Genel Başkanı sayın Devlet Bahçeli doğrusu izlediği politikalarla partisini kimlikçi siyasetten uzak tutmak için büyük çaba sarf ediyor. Bugün MHP de pekala CHP'nin Batıcılığı sömürdüğü gibi hatta çok daha fazla Türkçülüğü sömürebilir. Devlet Bey istese her şehit cenazesini bir şova dönüştürebilir ve bu durumdan da çok oy elde eder. Ancak sorumlu bir siyasetçi olarak böyle bir siyaset izlemiyor. Ancak ben buna rağmen MHP'yi çok sert eleştirdim. Çünkü MHP'nin siyasi konumlandırması o kadar güçlü ki, Genel Başkan'ın izlediği politika MHP'liyi çok da etkilemiyor. Türk seçmenin nezdinde MHP'nin temel politikaları hala Türkçüdür. Sayın Bahçeli'nin çabaları MHP'yi Güneydoğu sınırlarına kadar ulusallaştırabiliyor; ancak MHP'nin kuruluş nedeni ne yazık ki partiyi Güneydoğu'da yok ediyor.

Sayın Bahçeli'nin kitle partisi olma yönündeki çabaları boşa değil. Çünkü Türkiye'de İslamcılardan sonra en modern kimlik Türçülüktür. Dikkat ederseniz, AK Parti oyları içinde İslamcı oylardan sonra en büyük yer tutan ikinci kısım Türkçü oylardır. Sayın Erdoğan Türkçü oyları kolayca elde edebileceğinin farkında olduğu için seçim stratejilerini hep MHP oyları üzerine kuruyor. Ekonomide başarılı olduğu ölçüde de stratejisi başarılı oluyor.

Kimlikçi siyaset Türkiye’de federasyonu zorunlu kılar III(Emre Er)

Türkçülükten sonra Türkiye’deki en modern üçüncü kimlik Kürtçülüktür. Böyle olduğu için AK Parti DTP’nin güçlü olduğu illerde çok yüksek oranda oylar alabiliyor. Aslında ikinci ve üçüncü sıralarda bir değişiklik bile yapılabilir. Türkçü ve Kürtçü seçmen ekonomi bazında oy vermeye yatkın olduğu için AK Parti aynı anda ikisinin oyunu da elde etme stratejisi güdüyor. Burada hiçbir çelişki yok. Başarılı olabilir mi? Türkiye ekonomisi modernleştiği, ekonomi iyie gittiği sürece başarılı olur.

Türkiye’de dört kimlik üzerinde en az modern seçmen ise açık ara farkla Batıcıdır. Bu kimlik sahipleri oyunu kullanırken en az ekonomiyi düşünür. Ne yaman çelişkidir ki Batıcılık, temelinde batı tipi modernleşmeyi içerir. Oy verme davranışından da anlaşılacağı üzere Batıcı seçmen aslında şeklen moderndir, zihinsel olarak henüz bir İslamcı bir Türkçü hatta bir Kürtçü kadar o düzeyde değildir.

“Hatta bir Kürtçü” dedim, çünkü Türkiye’nin en az modernleşmiş, modern üretimden en az nasibini almış bölgelerinden birisi Güneydoğu olduğu halde bu bölgede oyunu ekonomiye göre veren bir seçmen kitlesi var. Kürtlerin ekonomi hassasiyeti batıya geldiklerinde zirve yapıyor. Batıdaki illerde yaşayan, işçileşmiş Kürt seçmenin ezici çoğunluğu kimlik siyasetini tamamıyla geride bırakıyor. DTP batıdaki Kürtlerden oy alamıyor.

Türkiye Bölünür mü ?

Batıda yaşan Kürtler aslında Güneydoğu'daki sorunun çözümü açısından da çok önemli bir ipucu veriyorlar. Demek ki Güneydoğu ekonomisi modernleştiğinde, Güneydoğulu için devletin ekonomi politikaları gerçekten bir anlam ifade etmeye başladığında, Kürt seçmen kolaylıkla modern siyasal davranış sergileyebilir.

Kürtlerin siyasal davranışlarını analiz ettiğimizde Batıcı seçmenin zihniyetinin ne kadar geri kaldığını daha iyi anlayabiliyoruz. "Ama laik hayat tarzı çok ciddi tehdit alıyor." Peki Batıcı hayat tarzı Kürtçü hayat tarzından daha mı çok tehdit aldı? Devlet Kürtlere reva gördüğünün yüzde birini Batıcılarımıza reva gördü mü? Batıcılığın modern siyasal davranış göstermemesini hiçbir kutuplaşma politikası ile açıklamak mümkün değil.

Üst sınıflarda anlatıldığı gibi Batıcının öfkесinin bir nedeni var: Devlet artık onun kimliğini bütün vatandaşlara dayatmıyor. Her vatandaş kendi kültürel modernleşmesini kendisi gerçekleştiriyor. Ama bu durumun ekonomik bir alt yapısı yok. Batıcının yaşam kalitesi çok yüksek. Bu kesimin gelir düzeyi ülke ortalamasının üzerinde. Kürtçü kimliğin arkasındaki sefalet Batıcı için geçerli değil. Bu nedenle Batıcılık yoksulluktan destek gören Kürtçülük gibi radikalleşip ülkeye bir tehdit olamaz. Arkasında sefalet olmayan Batıcılık üzerinden yapılan siyaset de uzun vadede başarılı da olamaz. Hitler'in bile başaramayacağı bir şeyi Deniz Baykal'dan beklemek büyük haksızlık olur.

Batıcı seçmenin radikalleşmesi yapaydır, sayın Deniz Baykal'ın marifetidir. **Deniz Baykal yürüttüğü dar kimlik politikasıyla Batıcı seçmeni marjinalize ederek Türk demokrasisine en büyük zararı verdi.** Deniz Baykal'ın dışında hiçbir lider şimdiye kadar Batıcı kimliği bu kadar göze sokmamıştı. Yine DTP lideri Ahmet Türk de dahil olmak üzere Deniz Baykal dışında hiçbir lider bu kadar apaçık kimlik siyaseti yapmamıştı. **Bu açıdan da bakıldığında Deniz Baykal Türkiye Cumhuriyeti tarihinde laikliğe en büyük zarar vermiş liderdir.**

CHP'nin şimdiye kadar Batıcı kimliği koruma yönündeki siyaseti tam tersine bu kimliğe sahip vatandaşların hayatlarını zorlaştırdı. Çünkü kimlik siyaseti ötekileştirme üzerine kuruludur, ötekileştirmenin olduğu yerde özgürlükten bahsedilemez. Siz muhafazakarı hasım bellerseniz, o da size rahat vermez. İçkinize, kız arkadaşınızın elini tutmanıza daha fazla müdahale eder. Bunu eline fırsat geçtiği yerde sırf gıcıklığına yapar.

Bugün AK Parti modern ekonomiye daha az entegre olmuş İslamcıdan modern siyasal davranış gösteren bir seçmen tipi çıkarabiliyorsa CHP de aynısını Batıcı seçmen üzerinden başarabilir. 29 Mart seçimleri süresince özellikle Kemal Kılıçdaroğlu'nun İstanbul'da kimlik yerine ekonomi üzerinden yürüttüğü seçim propagandası bu yönde önemli bir adım oldu. Umuyorum ki CHP 29 Marttan sonra da daha fazla ekonomi konuşmaya devam eder.

CHP'nin AK Parti'ye göre bir avantajı da var. AK Parti'ye oy veren İslamcı seçmenin kimlik hassasiyeti yeniden ön plana çıkarsa Saadet Partisi yükselişe geçebilir. Oysa bugünkü siyasal arenada Batıcı seçmenin CHP'den başka

Türkiye Bölünür mü ?

gidebileceği bir yer yoktur. Bu nedenle CHP daha az kimlik daha fazla ekonomi konuştuğunda oy kaybetmeyecek, aksine diğer kimliklerden oy kazanacak.

CHP tam bir kitle partisi olabilecek potansiyele sahiptir. Bu açıdan MHP'ye göre çok daha avantajlı. MHP Türkçülüğünü ne kadar kamufle ederse etsin Güneydoğu'da sırtıdır. Oysa CHP bugün Batıcı kimlik vurgusunu bıraksın, ekonomi konuşmaya başlasın, bir sonraki seçimlerde Güneydoğu da dahil olmak üzere bütün ülkede oyunu artırabilir. Türkiye'de Batıcı kimlik algısı Türkçü kimlik kadar güçlü olmadığı için CHP geçmişte yaptığı ötekileştirme hatalarının üzerini rahatlıkla örtebilir.

Bir konuyu açıklığa kavuşturmak istiyorum. Ben bugün CHP ve MHP'nin özelleştirme konusundaki düşünceleri bilinmiyor, demiyorum. Bu konu vatandaşın oy verme davranışını yeterince etkilemiyor, diyorum. Bugün vatandaş öncelikle Batıcı olduğu için CHP'ye, Türkçü olduğu için MHP'ye oy veriyor. Bu tip bir oy verme ise üniter ulus-devletin altını oyar. Çünkü kimlik siyaseti temelde "ötekileştirme"ye dayanır. Bu nedenle de belli bölgelerde sıkışır, kalır. Oysa üretim ilişkileri temelinde yapılan siyaset her bölgeden oy alabilir; çünkü vergi, özelleştirme gibi konular modern ekonomisi olan bir ülkede bütün illerin meselesidir. Eğer bir parti daha az sigorta kesintisi yapacağını, işverenin üzerindeki vergileri düşüreceğini açıklarsa, bu politika her bölgeden, her ırktan, her dilden, her mezhepten yatırımcının desteğini alır.

Ekonominin modernleşmesi üniter yapının yaşatılabilmesi için şarttır. Türkiye'nin modernleşmesi üniter devlet ilkesinin yaşatılabilmesi için şart. Bunun için de ekonomik gelişmenin hızla devam etmesi gerekiyor. Ekonomi modernleştikçe vatandaşın devlete bağımlılığı artacak, buna mukabil kimlik siyasetinin oy üzerindeki etkisi azalacak. Kimlik üzerinden oy kazanamadığını gören diğer partiler de Türkçülüğü, İslamcılığı, Batıcılığı ve Kürtçülüğü bir kenara bırakıp siyasi mesajlarını temelde ekonomi üzerine konumlandıracaklar. Özelleştirme, yabancı sermaye, para ve maliye politikalarını aktarmak için daha yoğun çaba sarf edecekler.

Türkiye'de ekonominin modernleşmesi DTP'nin çözülmesi açısından çok önemlidir. Türkiye geliştikçe, "köylüler daha fazla işçileştikçe" ekonominin siyaset üzerindeki etkisi daha da artacak. Güneydoğulu köylü işçi olduğunda iktidarın ekonomi politikalarını daha fazla önemseyecek. Büyük illerin varoşlarında yaşayan işsiz gençler iş bulduklarında oyları üzerindeki "ekonomi" etkisi daha fazla artacak. Bu nedenle Türkiye ekonomisi modernleştikçe DTP gibi MHP oyları da sürekli eriyecek. CHP oyları da ekonomi iyiye giderse eriyecek. Nitekim böyle de oldu. Birçok zengin beyaz Türk 27 Temmuz seçimlerinde gizli gizli oylarını AK Parti'ye vermediler mi?

Türkiye ekonomisi modernleştikçe kimlik üzerinden siyaset yapan partiler kaybeder; [su global kriz döneminde ise ne yazık ki kazanırlar.](#) Çünkü pasta küçüldüğünde birileri dışlanmalıdır ki, kalanlar eski paylarını elde edebilsin. Mesela kriz zamanında batıdaki illerde Kürtlerin özellikle MHP'li belediyelerce işe alınmadığını duyarsanız hiç şaşmayın.

Türkiye Bölünür mü ?

*Ekonominin büyümesi durursa AK Parti yok olur. [Peki ya ekonomi büyümezse ne olur?](#) Temelde oyu hiçbir kimlik siyasetine dayanmayan AK Parti yok olur. "Ama AK Parti'nin bir milli görüş tabanı var." Hayır, yok. **Eğer milli görüşlü seçmenin oyu üzerinde İslamcı kimliği daha ağır basarsa oyunu Saadet Partisi'ne verir.** Orijinali dururken niye gidip de çakmasına oy versin? Nitekim global kriz nedeniyle ekonomideki kötü gidişat bir kısım seçmenin İslamcı kimliği ile karar vermesine neden olmuş gibi görünüyor.*

AK Parti ile ilgili bir üst paragrafta yapılan tespit çok önemlidir. AK Parti uzun süredir Türkiye'de yanlış bir mecraya kayan siyaseti doğru yere oturtmaya çalışıyor. Soğuk savaş sonrası dönemde "sağ", "sol" siyasetin konusu olmaktan çıkınca bir kısım partiler kimlik siyasetine iyiden iyiye alışmışlardı. 28 Şubatta dört kimlik doruk noktalarına ulaşmışlardı. AK Parti'ye oy veren seçmen bu alışkanlığı terk ediyor. **Şimdiye kadar Türkçü, Batıcı, İslamcı ve Kürtçü kimliği ekonomi hassasiyetinin altında kalan seçmenin oyu AK Parti'ye gitti.** Ekonomi iyiye gittiği sürece de bu böyle devam edecek.

*AK Parti'nin alabileceği oy oranının bir sınırı yoktur. Bugün Türkiye'de AK Parti'den başka hiçbir kayda değer parti ekonomi siyaseti yapmadığı için AK Parti'nin alacağı oyun bir sınırı yoktur. Hani, diyorlar ya, %47 en yüksek noktaydı, diye. Bu iddianın hiçbir aslı astarı yoktur. **AK Parti ekonomide tekrar başarılı olursa kimlik temelinde verilmiş MHP'li, SP'li, CHP'li, DTP'li oyların tamamı AK Parti'ye kayabilir.** Bu nedenle AK Parti'nin alacağı oyun sınırı yok. Ve yine aynı nedenle bu seçimde AK Parti oylarının %10'a yakın bir kısmı yine aynı partiler arasında paylaştırıldı. Kötüye giden bir ekonomide kimlik hissiyatları yeniden güçlendi.*

Ekonomik kriz kimlikçi siyaseti güçlendirir. Dikkat edin, seçimler öncesi ne bir terörist saldırı oldu, ne de laiklik konusunda kıyametler koptu. Kimlikçi partiler daha çok ekonomi konuştular. Ben buna rağmen oy kaymasının nedenini kimliğe bağlıyorum. AK Parti oyları CHP, MHP ve DTP'ye ekonomi görüşleri daha takdire şayan olduğu için gitmedi; kötü ekonomi karşısında ırkçılık, dincilik, laikçilik yükseldiği için gitti. CHP ve MHP hiçbir çaba harcamasa bile ekonominin kötüye gidişi kimlikçiliği tek başına güçlendirmeye kafidir.

CHP ve MHP eski söylemlerini terk etseler bile marka konumlandırmaları çok güçlü olduğu için kimlikçi oylar bu iki partiye akar. Aslında bu partiler ekonomi konuşacaklarına korku siyasetlerini devam ettirselerdi, oylarını daha da arttırabilirlerdi. MHP ve CHP bunu yapmadı, DTP yaptı, ve sonuç ortada. DTP güçlü olduğu bölgede adeta şov yaptı. Diyarbakır'da aldığı oy yaptığım analiz için çok güzel bir kanıttır. Ekonomideki kötü gidişat, bir sanayi kenti olan Diyarbakır'ı da kötü etkilediği için bu bölgedeki vatandaş kötü giden ekonomi karşısında çareyi kimliğine sıkı sıkıya sarılmakta buldu. CHP 29 Mart öncesi Batıcı kimliği kaşımadığı halde İzmir'de çıkan sonuç da kötüye giden ekonominin kimlik siyasetine bir yansımasıdır. Ekonomi kötüye gittiğinde partiler kimliğe vurgu yapmasa bile seçmen kimlikçi partiye yönelmekte tereddüt etmez.

Türkiye Bölünür mü ?

Seçimleri sonuçları iddiamı önemli ölçüde kanıtlıyor. Dikkat ederseniz, kimlikçi partiler kendi "kalelerinde" oylarını çok artırdılar. Oysa ekonomi siyaseti bu seçim itibarıyla işe yarasaydı CHP'nin Batıcı, MHP'nin Türkçü kimliklerin güçlü olmadığı illerde oylarını artırması beklenirdi.

Böyle mantıklı mantıklı açıkladığıma bakıp da yanılmayın. Türkiye bu krizi [doğru politikalarla](#) atlatamazsa kimlik tartışmalarının halk üzerindeki etkisi kriz döneminde çok daha derin olur. Böyle bir dönemde yapılacak laiklik kavgası çok daha zararlı olur. Ancak benim gözlemediğim kadarıyla sayın Baykal ve sayın Bahçeli oylarını ekonomi konuştukları için artırdıklarını düşünüyorlar. Bu nedenle seçim sonrası dönemde laiklik ve milliyetçilik temelinde bir tartışmanın olacağını pek sanmıyorum.

Bu seçimlerde MHP ve CHP ekonomi konuştukları için oylarını artırmadı. Öyle olsaydı Güneydoğu'da AK Parti'den kaçan oylar DTP'ye değil, CHP'ye giderdi. Gitmedi, çünkü kötüye giden ekonomi kimliklere yaradı. CHP ve MHP kimliğe vurgu yapmayarak kısa vadede daha yüksek oy oranlarından oldular; ancak uzun vadede Türkiye'ye büyük bir iyilik yaptılar. Kriz belki de Türkiye'ye böyle bir fırsat sunacak. Bundan sonra Türkiye'nin ikinci ve üçüncü büyük partileri ulusallaşma doğrultusunda ciddi adımlar atabilirler. **CHP ekonomi vurgusunu devam ettirirse önümüzdeki genel seçimlerde büyük ölçüde bir kitle partisi konumuna yükselebilir. Bu da Türkiye açısından çok hayırlı olur.**

CHP ve MHP'yi DTP ile aynı zeminde ele alırken bir konuda haksızlık yaptığımı itiraf etmeliyim. CHP ve MHP kimlik siyasetlerini DTP kadar tutarlı sürdürmüyorlar. Seçimlerde ekonomi üzerinden oy artışı sağladıklarını düşündükleri için bu dönemde muhtemelen kimlik üzerinden eskisi kadar yoğun siyaset yapmayacaklardır.

Ekonomi siyaseti yaparlarsa CHP ve MHP kazanır. Ancak MHP'nin Güneydoğu'da oy alması yine de çok zor olacaktır. Türkçü seçmen ekonomi bazında oy vermeye yatkın olsa da MHP'nin ötekileştirdiği Kürtçü seçmen bu partiye kolay kolay oy vermez. Bu nedenle MHP'nin tam bir kitle partisi olması oldukça zor görünüyor. Ama yine de Allah'tan umut kesilmez. İslamcı seçmeni dönüştüren AK Parti eskiden ötekileştirdiği Batıcının oyunu kısmen de olsa alabiliyorsa neden bir gün Kürtçü seçmen de oyunu MHP'ye vermesin?

AK Parti'nin olmadığı bir Türkiye'de federasyon zorunlu hale gelir. Ya aksi olursa? AK Parti dışında hiçbir parti kitle partisi hüviyetine bürünemezse? CHP ve MHP'nin bölgesellikten kurtulamadığını ve AK Parti'nin de kriz sonucunda sandıktan silindiğini düşünelim. Böyle bir durumda Türkiye'nin üniter yapısının sürdürülebilirliği tehlikeye girer. AK Parti zayıflarsa yerini MHP ve Saadet Partisi alacak. Bu durumda Saadet Partisi orta, doğu ve güneydoğu Anadolu'nun, CHP kıyı şeridinin, DTP Güneydoğu'nun ve MHP Güneydoğu dışındaki bölgelerin temsilcisi olacak.

Böyle bir tablo düşünebiliyor musunuz? Böyle bir tablo fiiliyatta federatif yapıyı zorunlu hale getirir. **Hiçbir üniter yapı, iktidarında kitle partisi olmadan**

Türkiye Bölünür mü ?

hayatını sürdüremez. Çünkü üniter devlette iktidardaki parti her bölgede en fazla rağbet edilen parti olmasa bile en çok nefret edilen parti olmamak da zorundadır. “Ama AK Parti’den nefret eden bir kesim de var.” AK Parti’den nefret eden elitist bir kitlenin olduğu doğrudur; ancak bu bölgesel zeminde kendisini göstermiyor. AK Parti’nin İzmir’de, Antalya’da ikinci parti olmasının nedeni temel siyasetini ekonomi üzerine kurgulamasıdır. AK Parti ekonomi siyaseti sayesinde 2007’de kendisinden nefret eden Batıcı burjuvanın bile oyunu alabildi.

Üniter devlet egemenlik erklerini tek elden kullandığı için Güneydoğu’da birçok ilde %1’ler seviyesinde oy alan bir MHP ülkeyi böyle bir yapıda yönetemez. **Üst satırlarda da belirttiğim üzere bu MHP’nin tek başına iktidar olduğu bir ülkede toplumsal barışı sürdürebilecek en sağlıklı çözüm egemenlik erklerinin yatayda paylaştırılmasıdır. Buna da “federasyon” deniyor.**

Federasyon doğrusu çok da kötü bir şey değildir; kimlik üzerinden siyaset yapılan bir ülkede en doğru çözümdür. Böylece her bölge kendi kimliği doğrultusunda bölgesel devletçikleri tarafından yönetilecektir. Her bölgenin kimlik hassasiyetleri kendi seçtiği federe devlet hükümetince çok daha etkin bir şekilde göz önünde bulundurulacaktır. İzmirli Almanya’daki gibi caddede birasını yudumlayabilecek, Diyarbakırlı Kürtçe’yi her ortamda kullanabilecektir.

Kimlikçi siyaset Türkiye’de federasyonu zorunlu kılar IV (Emre Er)

Devlet zor kullanarak meşruiyet kazanabilir mi?

Başından beri Türkiye’nin demokratik kurallar çerçevesinde hareket ettiğini düşünerek seçim sonuçlarını analiz ettim. Türkiye’de kime sorsanız demokrasi taraftarıdır; ancak hassas meseleleri konuşmaya başladığınızda kutsalların demokrasiye tercih edildiğini görürsünüz. Şöyle bir mentalite çoğumuzda vardır: “Bu sorun demokrasi ile çözülmezse zorla çözülür.” Şu satıra kadar da aklına benzer bir düşünce gelmiş olanlar olabilir. Türkiye’de böyle bir kimlik ayrışması varsa ve bu kimlikler güzellikle olmuyorsa zorla bir üst kimlik altında birleştirilirler mi?

Yazının bu kısmında demokrasiyi bir kenara bırakalım ve şu sorunun cevabını arayalım: “Acaba devlet zor kullanarak bütün kimlikleri bir üst kimlik altında birleştirebilir mi?” Birleştirebilirse Türkiye’de demokrasiyi feda ederek üniter yapıyı devam ettirme düşüncesindekiler haklı çıkarlar.

Sorumuzun cevabını verebilmek için en başa dönüp devletin tanımını bir kez daha gözden geçireceğiz. “Devlet zor kullanma meşruiyetine sahip tek örgüttür.” Bu tanım içinde iki tane birbirine karşıt kilit sözcük var: “zor” ve “meşruiyet”. Devlet meşruiyetini nasıl elde edebilir? Zor kullanarak meşruiyet de elde edilebilir mi?

Ulus-devlette vatandaşın üzerine devletin biçtiği kimliği kabul etmesi devleti meşru kılıyor. Yani Türkiye’de yaşayan insanlar kendilerini Türk hissedersen Türk Devleti’nin kendileri adına hareket ettiğini, kendi çıkarlarını koruduklarını düşünüyorlar. Kendilerini devlet ile özdeşleştirebiliyorlar. Yazının başında devletin tanımını ile başlayıp birden kimliklere geçmemi anlamlı bulmayanlar sanırım şimdi rahatladılar. “Meşruiyet” ile “kimlik” arasında böyle bir bağlantı var.

Türkiye Bölünür mü ?

Bir önceki paragrafta sorduğum soruyu yazının çerçevesine oturtalım: "Devlet zor kullanarak vatandaşına bir kimlik biçebilir mi?" Bu soruyu birçok düşünür farklı şekillerde yanıtlamış.

Sorumuz siyaset düşünürleri tarafından irade ve zor kullanma ekseninde tartışılmış. Düşünürlerden bazılarının fikirlerine burada yer vereceğim.

Thomas Hobbes meşruiyetin hem zor kullanarak hem de rızayı kazanarak elde etmenin mümkün olduğunu savlıyor:

Bu egemenlik iki yoldan elde edilir. Birincisi; bir kimsenin, kabul etmezlerse onları yok etmek kudretiyle, çocuklarını veya onların çocuklarını kendi yönetimine boyun eğdirmesinde veya düşmanlarını savaş yoluyla kendi iradesine tabi kılması ve ancak bu şartla hayatlarını bağışlamasında olduğu gibi, doğal zor iledir. İkincisi ise, bir kişiye veya bir kurula, onun kendilerini başkalarına karşı koruyacağı inancıyla, tabi olmak için insanların gönüllü olarak kendi aralarında anlaşmalarıdır. Bu ikincisi, siyasal devlet veya *sözleşme ile kurulmuş* bir devlet olarak; birincisi ise *edinilmiş* devlet olarak adlandırılabilir (Hobbes, 2005, ss. 230-231).

"Toplum Sözleşmesi"ni ortaya atan Jean Jacques Rousseau elbette zorla meşruiyet elde etmenin mümkün olmayacağını iddia edecek. Rousseau bununla da kalmıyor, meşruiyet elde edemeyen egemen gücün egemenliğini uzun süre devam ettiremeyeceğini de argümente ediyor:

En güçlü gücünü hak, boyun eğmeyi de ödev biçimine sokmadıkça hep egemen kalacak kadar güçlü değildir (Rousseau, 2005, s. 352).

David Hume Rousseau'nun tam karşısında kalan görüşler ortaya atmış. Ona göre egemenliğin toplumun rızasını elde etme yoluyla meşruiyet kazanması daha doğrudur, ancak gerçekler bunun tarih boyunca böyle olmadığını ortaya koyar:

Bütün yönetimlerin, insan işlerindeki zorunlulukların gerektirdiği kadar, halk rızasına dayandıklarını ya da dayanmaları gerektiğini söylemek boştur. ... Fetih ya da gasp, yani açıkçası zor [cebir], eski yönetimleri yıkarak, dünyada kurulmuş hemen hemen bütün yönetimlerin kökenini oluşturur (Hume, 2005, s. 432).

Benim buradaki niyetim, uygun düştüğü durumlarda halk rızasını yönetimin adil bir temeli olmaktan çıkarmak değildir. Bu hiç kuşkusuz, temellerin en iyisi ve en kutsalıdır. Tek söylediğim, bunun herhangi bir derecede nadiren olduğu ve hemen hiçbir zaman tam kapsamıyla oluşmadığıdır (Hume, 2005, s. 432).

Karl Marx iradenin üretim ilişkilerinden etkilendiğini, meşruiyet zemininin bu etkide aranması gerektiğini söylüyor. Halkın egemene rıza gösterip göstermemesinde üretim ilişkilerinin belirleyici olduğunu savlıyor. Marx egemenin ortaya çıkmasını bile üretim ilişkilerinin bir sonucu olarak değerlendiriyorsa elbette irade de üretim ilişkilerinden nasibini alacak:

Türkiye Bölünür mü ?

Tarihte "zor"u hukukun temeli sayanlar, "irade"yi hukukun temeli sayanlarla tam karşıt olmuşlardır... Hobbes'un yaptığı gibi, zor, hukukun temeli olarak alınırsa, hukuk ve yasama kararları, Devlet erkinin dayandığı *öteki* koşulların yalnızca bir belirtisi ya da anlatımı olurlar. Bireylerin sırf "irade"lerine dayanmadığı besbelli olan maddi yaşamları, üretim tarzları, karşılıklı olarak birbirini etkileyen ilişki biçimleri devletin temelidir. Bu maddi yaşam, işbölümüyle özel mülkiyetin zorunlu olmaya devam ettiği her aşamada, bireylerin *irade*'sinden tamamıyla bağımsızdır. Bu gerçek koşulları devlet erki yaratmaz; doğrusu, onu yaratan erk bu koşullardır (Marx, 2005, ss. 134-135).

Benim yaklaşımım ağırlıklı olarak Marx'tan faydalanmakla birlikte yukarıda fikirlerine yer verdiğim düşünürlerin tamamından bir şeyler aşırıyor.

Egemenin gücü ile iradenin gücü zaman içinde değişebilir. Egemenin gücü iradeye baskın olduğunda Hume'un belirttiği gibi zorla meşruiyet kazanılabilir ki bu durum yer yüzünde çok kereler yaşanmıştır. İradenin egemen karşısında güçlü olduğu dönemlerde ise Rousseau haklı çıkar. Peki egemen ile irade arasındaki güç dengesini değiştiren faktör nedir? İşte o noktada da Marx'ın tezini kullanmamız gerek. Üretim ilişkilerindeki değişiklikler kimi zaman egemeni, kimi zaman halkın iradesini ön plana çıkarır.

Devlet teknolojiyi tekelleştirebildiği ölçüde zorla ortak kimlik yaratabilir. Modern dönemde üretim ilişkilerini belirleyen ana faktör teknolojidir. İrade ile zor kullanma arasındaki denge son yüzyılda teknolojinin kontrol edilebilirliğine bağlı olarak değişti. Bu nedenle son paragraftaki tespiti şu şekilde değiştirerek yolumuza devam edebiliriz: **"Egemenin teknolojiyi kontrol edebilmesine göre kimi zaman halkın iradesi, kimi zaman zor ön olana çıkıyor."**

Ben kimliğin zor kullanılarak yaratılabileceğini düşünüyorum. Ancak devletin bunu gerçekleştirmek için vatandaşının üzerinde yeterli gücü olması gerekir. Modern dönemde devlet teknolojiyi "tekelleştirebildiği" ölçüde güçlü olmuştur. "Tekelleştirilmiş teknoloji" devletin vatandaşını mutlak kontrol altına almasını sağlar ki böyle bir kontrolün olduğu rejimlere totaliter sıfatını ekleriz.

Dünya'da teknolojinin devlet tarafından kullanıldığı dönemde bilindiği üzere "faşizm" yaygın bir ideolojydi. Bu dönemde modern eğitim, ulaşım ve iletişim imkanları kimlik yaratmak için çok etkin kullanıldı.

Eğitim aracılığıyla çocuklara ortak nefretler ve gururlar kazandırıldı. Bu da en çok tarih dersleri kullanılarak yapıldı.

Ulaşım imkanları kullanılarak devlet ülkenin her yerinde çok etkin örgütlendi. Propaganda bu sayede çok etkin yapıldı. Hitler ilk defa uçağı kullanarak bir gün içinde iki farklı şehirde mitingler düzenlemişti. Kahverengi gömleklilerin (SA) bütün Almanya'da çok sıkı örgütlenebilmelerinin temelinde de gelişmiş ulaşım ve iletişim imkanları yatar. Diğer yandan ulaşım devlet kontrolünde olduğu için muhalefet rahatlıkla bastırılabilirdi. Bu dönemde özellikle demiryolu ulaşımı çok

Türkiye Bölünür mü ?

yoğun olduğu için ve demiryolları üzerinde devletin kontrolü olduğu için kimin nereye seyahat edebileceğini kontrol etmek kolaydı.

Kimlik yaratmada en önemli toplumsal teknoloji araçları ise iletişim alanında ortaya çıktı. Devletin iletişim araçları üzerinde tekelinin olduğu dönemde muhalefet partilerini susturmak çok kolaydır. Muhalefetin tezleri radyoda dile getirilmez, muhalefetin yurt genelindeki örgütleriyle telgraf görüşmeleri yapmasının önüne geçilir. Böylece muhalefet örgütlenemez. Öte yandan iktidar bütün gün radyoda propagandasını yapabilir. Her türlü haberi çarpıtarak yayınlatabilir.

Hitler ve Mussolini teknolojiyi kullanarak ülkelerinde totaliter rejimler kurdular. Bu rejimler teknoloji gücü sayesinde Alman ve İtalyan bilincini geliştirdi. Bu süreç 1. ve 2. Dünya Savaşları arasında yaşandı.

Dikkat ederseniz 2. dünya savaşı sonrası dönemde bir ülkeler topluluğu teknolojiyi tekelleştirmeye devam etti. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nden söz ediyorum. Çok farklı uluslardan oluşan bu topluluk tekel teknoloji gücü sayesinde 60 yıldan fazla bir sene insanları Komünist kimlik altında birleştirebildi.

Türkiye'de teknolojinin devlet tekelinde olduğu dönemde kimlik çalışmaları. Türkiye Devleti kuruluşundan Özal dönemine kadar teknolojiyi nispeten tekelleştirdi. Bu dönemde devlet eliyle kimlik oluşturma yönünde çalışmalar da olmuştur. Devlet özellikle "Türk" kimliğini bir ölçüde oturttu.

Türkiye'de Türkçülük ilk kez 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıktı ve başlarda entelektüel düzeyde kaldı. Türkçülüğün ortaya çıkmasının arkasında imparatorluğun kurucusu olan bu toplumun uzun süre çok uluslu imparatorluğu ortak bir "Osmanlı" kimliği altında toplama çabaları yatmaktaydı. Eğer Osmanlı ABD gibi modern üretim yapan bir ülke olsaydı, Osmanlı kimliğinin de Amerikalı kimliği gibi başarılı olmaması için hiçbir neden yoktu.

Cumhuriyet kurulduğunda Türkiye'de bir Türk ulusu yoktu. Bu aslında Türklere özgü bir durum da değildir. İtalya'nın kucusu da şuna benzer bir söz söyler: "İtalya'yı kurduk, sıra İtalyan ulusunu yaratmaya geldi."

Cumhuriyetin kurulmasının ardından devlet, elindeki tekel teknoloji ile Türklük bilincini yarattı. Tabii, faşist Almanya kadar başarılı olunamadı. Çünkü Türk Devleti ekonomisini yeterince modernleştirememişti. Bu yüzden eldeki teknolojik imkanlar da o ölçüde zayıftı. Ülkenin bir başından diğer başına gitmek 2 günü buluyordu. Radyonun, hele televizyonun her eve ulaşması epey zaman aldı.

Cumhuriyet ikinci olarak da Batıcı kimliği ülkeye hakim kılmak istedi. Bu çok iddialı bir projeydi. Türk insanı hayatın her safhasında bir batılı gibi hareket etmeye zorlandı. Kılık kıyafetinden, diline, sofrasına, müzik, edebiyat zevkine bir Batıcı kimliği tanımlandı.

Türkiye Bölünür mü ?

Özal dönemine kadar devletin teknoloji üzerinde bir tekeli olduğunu söyledik ama bu tam da böyle değildir. Dünya’da faşizm iflas ettikten sonra İsmet İnönü batılı safta yerini almak için ülkeyi demokratikleştirmek zorunda kaldı. 1945’ten sonra devletin kimlik çalışmaları da eski hızını kesti. Özellikle halkın büyük tepkisini alan Batıcı kimlik çalışmaları 1945 sonrası dönemde yavaşladı, iyi de oldu. Çünkü ülke insanının tamamını Batıcı kimlik altında birleştirmek imkansız görünüyordu. Ama Batıcılık projesinin bir de kötü sonucu oldu. Proje devlete en yakın olan memur ve burjuva sınıfı üzerinde başarı sağlamıştı. Memur ve devlet burjuvası sonraki dönemlerde ülkenin geri kalanının Batıcı olmamasını kendilerine karşı bir tehdit olarak algıladılar. Tehdit algısı beraberinde zamanla muhafazakarı ötekileştirmeyi getirdi ve böylece nur topu gibi bir Batıcı kimliğimiz oldu.

“Türk” kimliği çalışmaları 1945 sonrası dönemde zaman zaman artarak zaman zaman azalarak devam etti. Milliyetçilik fikri halkın genelinde kabul gördü. Türkiye’de milliyetçilik ile dinin bir kavga içinde olmamaları Türk kimliğinin “tutmasında” büyük etkiye sahiptir.

Ortada bir Güneydoğu meselesi var. Buradaki mesele kabaca Türk kimliğinin tutmamasıdır. Türk Devleti kuruluşundan 1945 yılına kadar olan dönemde modern üretim yapan bir ülke olsaydı, kanımca bugün bir “Kürt sorunu” yaşamazdık. Devlet elindeki büyük teknoloji tekeli kullanarak “Kürt”ü de Türk’e dönüştürebilirdi.

Şu son cümlem zor kullanarak kimlik yaratmayı haklı gördüğüm hissiyatına yol açmasın. Ben olması gerekeni değil ne olduğunu ve ne olabileceğini anlatıyorum. Elbette ben de zor kullanarak kimlik yaratmayı doğru bulmuyorum, ama ne yazık ki gerçekler ile doğrular birbirinden farklı olabiliyor. Ben bu yazıda doğruları değil, gerçekleri ele almaya çalışıyorum.

Bugüne gelirse, Türkiye’de devlet teknolojiyi tekelleştirebilir mi? Bu soruyu sorarken demokrasiyi çoktan feda ettiğimiz farkındayız. Biz acaba demokrasiz bir yöntemle üniter devleti elde tutmak mümkün mü onu araştırıyoruz.

Bence Türk Devleti teknolojiyi tekelleştiremez. Çünkü bugün teknoloji tekelleştirilemeyecek kadar dallanıp budaklandı. Bu yönde çabalar sarf eden İran’da, Suriye’de insanlar devlet televizyonu izlemiyorlar, uydudan dilini bilmedikleri Türk televizyonlarını takip ediyorlar. Şaşırtıcıdır, bir kısmı izleye izleye Türkçe’yi söküyor. İnternet vasıtasıyla insanlar devletin engel olamadığı bilgilere ulaşabiliyorlar. Yine internet vasıtasıyla devlet aleyhine örgütlenmeler gerçekleştiriliyorlar. Otomobilin yaygınlaşmasıyla birlikte bütün dünyada kişinin bir yerden bir yere hareketi üzerindeki devlet kontrolü azaldı. Böyle bir kontrolü gerçekleştirmenin tek yolu kontrol noktaları oluşturmak ki bu da çok zorlama bir yöntem.

Günümüzde devlet zora başvurduğunda teknoloji halkın iradesinin tepkisini örgütleyebilmesine olanak tanıyor. Muhalefet internet vasıtasıyla haberleşebilir, şahsi vasıtasını kullanarak bir araya gelebilir, yine interneti kullanarak dünyaya sesini duyurabilir. Bunun yanı sıra uluslararası af örgütü gibi örgütler muhalefete

Türkiye Bölünür mü ?

kısıtlayıcı tedbirleri dünyaya duyurarak zor kullanan devleti zor durumda bırakıyorlar.

Teknoloji geliştikçe kontrol edilemez bir hal aldı. Bugün onu kontrol etmekte ısrar eden ülkeler çoğunlukla başarılı olamıyorlar. Bu konuda en başarılı ülke Çin gibi görünüyor. Çin Devleti elindeki çok büyük maddi güç sayesinde Doğu Türkistan'daki Uygurlara ve Tibetlilere baskı uygulayabiliyor ve dünyadan sınırlı tepki görüyor. Düşünebiliyor musunuz, Doğu Türkistan'da ramazan ayında oruç tutmak yasak, gençlerin camilere girmesi yasak. Oruç tutan Uygurlara okullarda zorla yemek yediriliyor.

Çin yaparken Türkiye neden yapamaz? Çünkü Türkiye ile Çin arasında ciddi bir güç farkı var. Türkiye Çin gibi teknoloji üzerinde kontrol kuramaz. Türkiye kimlik yaratmak için bir zor kullanma çabasına girdiğinde uluslararası toplumun yoğun baskısına maruz kalır. Birçok ülke çok büyük dış ticaret hacimleri, 1 trilyon dolara yakın dolar rezervi nedeniyle Çin'i gözden çıkaramazken Türkiye için farklı bir politika izleyebilir. Darbe dönemlerinde AB'nin ve AB öncesi yapıların Türkiye'den uzaklaşması iddiamın en önemli kanıtıdır.

Türk Devleti bundan sonra zor kullanarak meşruiyet kazanamaz. Nedenini açıklayan argümanlarım yazıda kalmıyor. Kabaca 2000 yılına kadar ki dönemde "Kürt"ü zorla "Türk"e dönüştürme çabaları iflas etti. Bunu PKK'dan bağımsız söylüyorum. Yani PKK bugün tamamıyla ortadan kalksa da devletin kimlik projesi başarısızdır. Kürtçü parti DTP bölgede bu kadar ağırlıklı olduğu sürece sorunun bir kimlik sorunu olduğu gerçeği değişmeyecektir.

Kürt kimliği ile ilgili ne söylüyorsam aynı şeyler Batıcı için de geçerlidir. Bu saatten sonra artık Batıcıyı ortak kültüre entegre etmek gibi bilinçli politikalar geçersizdir. Ancak ben bu kimliğin sorun olmaktan çok daha kolay çıkarılabileceğini düşünüyorum. Çünkü Batıcının büyük ölçüde parasal bir sorunu yok. Bu kesim modern ekonomiye tamamıyla entegre olmuş. CHP Batıcı kimlik üzerinden siyaset yapmayı bıraksa Batıcı endişeler kısa sürede azalır.

Sanırım şimdi sorumuzun cevabını aldık. Türkiye açısından kimlik sorunlarına antidemokratik bir çözüm getirme imkanı yoktur. Bu nedenle demokratik siyasal sistemler içinde bir çözüm bulmak zorundayız.

CHP Batıcı kimliği üzerinden, MHP Türkçü kimliği üzerinden siyaset yapmayı bırakmazlarsa? DTP'den bu yönde bir umudum zaten yok. Ama CHP ve MHP bir gelişme gösterirlerse, hem Batıcı vurgusu ortadan kalkar, böylece hiç olmazsa bir kimlik sorunu çözülmüş olur, hem MHP DTP kutuplaşması ortadan kalkar, böylece DTP'nin siyasi zemini zayıflar, hem de kimlik genel olarak gündemden düşeceği için siyaset doğru zemine oturur. Peki ya CHP ve MHP tam gaz kimlikçi siyasete devam ederlerse? Bu global krizi iyi yönetemeyen AK Parti de siyaset sahnesinden silinirse? Temel siyaseti kimlik üzerine olmayan tek parti de ortadan kalkar ve yerini MHP ve SP alırsa? O zaman Türkiye'de demokratik sistemler içinde federasyon zorunlu hale gelir.

Türkiye Bölünür mü ?

Bana göre daha az tercih edilir seçeneği betimlemeden önce bir noktaya açıklık getirelim. Ben AK Parti'nin bu krizi bir fırsata dönüştürmese de krizden çok büyük bir zarar göreceği kanaatinde değilim. Hatta Türkiye'de AK Parti'nin uyguladığı siyasetin galip olacağını düşünüyorum. Ancak diğer ihtimali de düşünerek bir federasyon tartışması yapmak AK Parti'nin Türk Demokrasisi içindeki yerini anlamak açısından faydalı olabilir. Üniter yapıyı savunan MHP ve CHP'nin ülkeyi nasıl federasyona götürdüklerini anlamamızı da sağlayabilir.

Federasyon. Federasyonun arkasındaki mantığı göstermenin en iyi yolu uzun süreçler sonucunda doğal olarak bir federasyon kurmuş ve başarılı olmuş bir ülkenin geçirdiği aşamaları takip etmek gibi geliyor bana. ABD ve Almanya aklıma hemen gelen iki ülke. Daha önce Almanya Federalizm'i üzerine çalıştığım için bu ülke üzerinden gideceğim.

Alman Federasyonu I. Wilhelm zamanında kuruldu. Alman Ulusal Birliği'nin ve Alman Federasyonu'nun kurulmasında I. Wilhelm'in Başbakanı [Otto Von Bismarck](#)'ın büyük rolü vardır. Bismarck "Realpolitik", "gerçekçi politika" düşüncesinin ve sosyal devlet ilkesinin ilk uygulayıcısıdır. Çok fazla örnek alınacak yönü olan bu liderin biz burada federasyonu nasıl kurduğuna odaklanacağız.

Bismarck Alman sanayisini hızla büyütecek ekonomi politikaları izledi. Sanayiden elde ettiği vergi gelirleriyle merkezi orduyu güçlendirdi. Askeri gücü sayesinde sırasıyla Danimarka, Avusturya ve Fransa ile savaşarak bu ülkelerdeki Alman topluluklarını Prusya'ya kazandırdı.

Bismarck savaşlar boyunca bilinçli olarak Alman bölgelerini ele geçirdi. Böylece kuracağı modern ekonomiye dayanan devlet meşruiyetini Alman kimliği üzerinden sağlayabilecekti.

Bismarck bütün Almanları bir araya topladıktan sonra bir federasyon kurdu. Bunun ardında kabaca iki neden vardır. 1) Yıllarca başka devletler altında yaşamış Almanlar birbirlerini anlamakta dahi zorlanıyorlardı. 2) Yeni katılan bölgelerin eskiden kalma siyasi oluşumları vardı. Almanya üniter bir yapı üzerinde kurulsaydı bu bölgesel siyasi oluşumlar kendi bölgesel kimliklerini geliştirmek için siyaseti kutuplaştırma yoluna gideceklerdi.

Bismarck Almanya'da zorlama bir üniter sistem kurmaya kalksaydı sizce Alman kimliği daha hızlı mı pekişirdi? Ben hiç sanmıyorum. Hangi bölgesel parti hükümette olursa diğer bölgeler bu durumdan memnun olmayacaktı. Hiçbir iktidar her bölgenin rızasını alamayacağı için siyasetteki kutuplaşma kimlik ayrışmasını yol açacaktı.

Bismarck ne yaptı? Merkezi yetkileri bölgesel yönetimlerle bölüştü. Merkezde de iki meclisli bir denge kurdu. "Reichstag", Halk Meclisi'nde ülkenin her yerinden halkın seçtiği kişiler bir araya geliyordu. "Bundesrat" Federal Konsey'de federe devletçiklerin belirlediği temsilciler bulunuyordu. Halk Meclisi'nden çıkan kararlar Federal Konsey tarafından onaylanmadıkça geçerlilik kazanmıyordu.

Türkiye Bölünür mü ?

Bismarck Alman Federasyonu'nu kurduğunda sizce hangi meclis daha yetkiliydi? Tabi ki Federal Konsey. Zamanla ne olmuş olabilir? Bugün Halk Meclisi çok daha yetkili bir hale geldi.

Halk Meclisi Almanları temsil eder. Alman kimliği güçlendikçe de on yıllar içerisinde yetkileri hep arttı.

II. Dünya Savaşı'nın ardından 1949 yılında müttefikler "Grundgesetz" Alman Temel Yasası'nı yazdılar ve Almanların eline verdiler. Geçici olarak hazırlandığı için adı anayasa olmayan bu anayasa bugün de Almanya'da işlerliğini sürdürmektedir. Müttefikler Hitler dönemindeki gibi bir merkezi güçten çekindikleri için Almanya'yı yine federalizm üzerine oturtular. Aslına bakılırsa Almanya bugün üniter bir yapı ile yönetilecek olsa "kimlik" açısından hiçbir sorun olmaz. Artık bu ülke uluslaşma sürecini tamamlamıştır.

Türkiye uluslaşma sürecini tamamlayamamış bir ülke olduğu için kimlikçi siyaset kazanırsa federasyona gitmek zorundadır. Çünkü bölgesel siyasi oluşumlara merkezi bir güç vermek uluslaşmaya katkı sunmaz, zarar verir. Bismarck bölgesel siyasi oluşumların çok güçlü olduğu ilk dönemde bütün gücü kendinde toplamaya kalksardı, bölgesel yapılar bu işten nem kapar, kendi bölgelerine özgü kimlikler yaratmak yoluna giderler, böylece farklı farklı Alman bilinçleri ortaya çıkardı. Bu sefer de Alman kimliğini kurmak hepten imkansız hale gelirdi. Onun için yarın bir gün AK Parti siyaset sahnesinden çekilir ve ilk defa Türkiye'de bir kitle partisi yerini alamazsa, siyaset sahnesi şu anda bölgesel siyaset izleyen CHP, MHP, DTP ve SP'ye kalırsa Türkiye için en uygun çözüm federasyon olur.

Bir vurguyu yapmadan bir sonraki satıra geçmeyeceğim. Ben üniter yapının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden kimlikçi siyasetin terk edilmesi gerektiğini söylüyorum. Ve terk edilmezse geleceğimiz noktayı ortaya koyuyorum. Yazdıklarımın beni lütfen federasyoncu diye mimlemeyiniz. Onun yerine kimlikçi siyasete prim vermeyiniz. Sırf dini değerlere sahip çıkıyor diye, Kürt haklarını savunuyor diye, milliyetçi diye, "Cumhuriyetin kazanımlarına" sahip çıkıyor diye bir partiyi desteklemeyiniz.

Siyaset sahnesinden AK Parti'yi çıkaralım ve federasyonu tasarlayalım. AK Parti oyları mevcut siyasi zeminde MHP ve SP arasında bölünür. Bu durumda kıyı şeridinde Batıcı duyarlılığın kendini yakın hissettiği MHP ve CHP oy alır. Orta ve Doğu Anadolu'da İslamcılıkla bir sorunu olmayan SP ve MHP desteklenir. Güneydoğu Anadolu'da Kürtçülükle bir sorun yaşamayan SP ve DTP desteklenir. Federasyon bu üç ana federe devletçik temelinde kurgulanabilir.

Bu tür bir federasyonda federe devletçiklere birçok merkezi yetki verilerek kimliklerin yaşam tarzları güvence altına alınır. Çünkü her bölgede bir kimlik hakim olduğu için o bölge yönetimi de o kimlik tarafından belirlendiği için yasal düzenlemeler bölge hassasiyetlerine uygun olmak zorundadır.

Kimlikçi siyaset Türkiye’de federasyonu zorunlu kılar V (Emre Er)

Federasyonda ek kontrol mekanizmaları

Bir federasyon kurulduğunda merkez ile federe devletçikler arasında yetki bölüşümü nasıl olacak? 1949 Alman Temel Yasası’na bakacak olursak federe devletçikler ile federal devlet arasındaki yetki bölüşümü beş esasa göre yapılmış. Yetkilerin bir kısmını sadece merkezi yapı, bir kısmını sadece bölgesel yönetimler kullanıyor. Bazı yetkilerin yasal düzenlemesini merkez yapıyor, uygulama bölgelere bırakılıyor, bazı yetkiler merkez ve bölgeler tarafından ortaklaşa kullanılıyor, bazı yetkiler ise bölgelere ait olmakla beraber sınırları merkezi yasama tarafından çizilir.

Almanya’da Temel Yasa’nın 71. ve 73. maddelerine göre bölgesel yönetimler eğitim, iç güvenlik ve kültürel konularda tek yetkili. Yine aynı maddelerde ulaşım, para politikası, dış güvenlik ve dış politika alanları merkezin tekeline bırakılmış. Bunların dışında saymadığımız birkaç konunun da dışındaki bütün alanlarda bölgesel ve merkezi yönetimler ortaklaşa çalışıyorlar. Türkiye’de yetki bölüşümü daha farklı olabilir. Ama tabii federasyon kurup bütün yetkileri merkeze vermekten söz etmiyoruz. Mesela eğitim ve iç güvenliği sadece bölgesel yönetime terk etmek yerine ortak alan olarak tayin etmek mümkündür.

Türkiye’de kimlikçi siyaset hakim duruma gelirse federasyon her kimliğin yaşam tarzını garanti altında hissetmesini sağlar. Çünkü artık çoğu merkezi politika bölgesel yönetimle eş güdüm halinde yürütülmek zorunda kalacaktır. Hiçbir bölgesel yönetim de bölgedeki hakim yaşam tarzına aykırı bir merkezi kararı uygulamayacağı için merkez bölgesel duyarlılıkları daha fazla göz önünde tutmak zorunda kalır.

Türkiye Bölünür mü ?

Federasyon kimlikçi siyasetin kendisini de ortadan kaldıracaktır. Çünkü bir bölgede o kimliği paylaşmayan partiler bulunamayacak. AK Parti gibi bir kitle partisinin olmadığı bir Türkiye’de İzmir MHP ve CHP, Erzurum MHP ve SP, Diyarbakır DTP ve SP arasında bir yarışa sahne olacak. İzmir’de MHP ve CHP arasında laiklik kavgası, Erzurum’da MHP ve SP arasında milliyetçilik kavgası, Diyarbakır’da DTP ile SP arasında Kürt hakları üzerine bir kavga yaşanmayacağı için bölgesel seçimlerde kimlik konuşulamayacak. Federasyonda federe devletçikler gündemde büyük bir yer tutacağı için de kimlikçi siyaset giderek zayıflar. Partiler temel siyasetlerini halkın gerçek sorunları üzerine kurmak zorunda kalırlar.

Federasyon sadece yatay düzlemde merkez ile bölge arasında bir denge kurmaz; dikeyde de yasama içinde bir kontrol sistemi kurar. Almanya örneğinde olduğu gibi bölgesel duyarlılıkların ağırlığını koyabileceği bir Federal Konsey kurulur. Halk Meclisi’nde halk temsil edilirken, Federal Konsey’de bölgeler temsil edildiği için her bölge eşit sayıda temsilciye sahip olur. Bir bölgenin temsilcileri bir yasayı veto ederse o yasa çıkarılamaz. Halk Meclisi’nden çıkacak bütün kararlar Federal Konsey’in onayına tabi olacağı için bölgesel kimliklerin hazzetmediği yasalar çıkarılamaz.

Batıcı kimliğin zaman zaman çok güçlenmesi Türkiye’de Federal Konsey’e olan ihtiyacı gün yüzüne çıkarıyor. Böyle bir yapı olmadığı için Anayasa Mahkemesi Batıcı kimlik adına bir veto mercii gibi davranmaya başlıyor. Oysa Anayasa Mahkemesi’ni demokratik bir sistemde bir kontrol kurumu olarak düşünmek hukuku siyasetin içine çeker ve hukuka güveni zayıflatır.

Cumhurbaşkanlığı seçimi esnasında bir Federal Konsey olsaydı, Anayasa Mahkemesi Batıcı duyarlılık adına hukuk dışı davranmak zorunda kalmayacaktı. Türban düzenlemesi esnasında bir Federal Konsey olsaydı yine benzer durum yaşanmayacaktı.

“Laiklik duyarlılığı olan” vatandaşlarımız Federal Konsey fikrini epey sevmiş olabilirler. Ama şimdi aynı konseyde aynı yetkilerin Kürt haklarına duyarlı olanlar için de geçerli olacağını söylediğimde pek hoşlarına gitmeyebilir. Öyleyse herkes kimlik bazında siyasi davranış göstermeyi bir kenara bıraksın, ekonomiye baksın.

Yatay ve dikey düzlemde geliştirilecek federatif çözümler ile kimlikçi siyasetin hızı kesilebilir. Tabii, tekrar tekrar ifade ediyorum, böyle bir senaryo Türkiye’nin tek kitle partisi olan AK Parti iktidarda olduğu sürece gerekli olmaz. Ancak AK Parti doğal ya da doğal olmayan yollardan iktidarı kaybederse hele bir bölgesel parti tek başına iktidar olursa sistemik bir sıkıntı ortaya çıkar. AK Parti olmasa bile Türkiye’de AK Parti’den sonra en fazla milletvekili olan CHP ve MHP bölgesel siyaset yapmayı bırakırlarsa bu tür çözümlere yine ihtiyaç duyulmayacaktır. Aksi takdirde CHP ile SP, MHP ile DTP arasında cereyan edecek kutuplaşmayı tasavvur edebiliyor musunuz? AK Parti yokluğunda şu anki siyasette tamamen kutuplaşma ve ötekileştirme hakim olur.

Türkiye Bölünür mü ?

Federasyon bölünmeye yol açar mı? Federasyonun kimlikçi siyaseti zayıflatacağını söylüyorum, ama dünyada aksi yönde örnekler var. Benim aklıma hemen İspanya geliyor. Son İspanya Anayasası'nda ülke eyaletlere bölündü, ama özellikle Katalanlar ve Basklar hala memnun değil görünüyor.

Karşı bir örnek olarak görülen İspanya ile Türkiye arasında ciddi benzerlikler var. İkisinde de neredeyse ülkede yaşayan herkes ortak bir dil konuşabiliyor; ancak bu ortak dilin yanı sıra mahalli düzeyde konuşulan başka diller var. İkisinin başında da etnik terör örgütleri var.

İspanya'da [nüfusun %10'u](#) Katalanca da konuşabiliyor. Katalanca dışında Galisya %6 konuşuluyor. Bu iki dilin dışındaki diller unutulmuş gibi görünüyor. Bu açıdan Türkiye ile yine bir benzerlik var. Türkiye'de de Kürtçe dışında konuşulan ikinci bir dil göze çarpmıyor. Ama İspanya'da ayrılıkçı ETA Katalan değil Bask bağımsızlığı adına eylem yapıyor. Demek ki dil bağımsızlık hareketlerinde tek başına etkili değil.

Türkiye'deki kimliklerden Türkçülük ve Kürtçülük milliyetçi bazda İslamcılık ve Batıcılık ise kültürel bazda kendisini gösteriyor. Bu açıdan Türkiye ile İspanya arasında bir fark var.

"1978 Anayasası'nda İspanya eyaletlere ayrıldığı, bölgesel kimliklere her türlü haklar verildiği halde neden ETA hala varlığını sürdürüyor?" Ben diyorum ki federatif bir yapı kimlikçi siyaseti zayıflatır, oysa İspanya'da ETA hala devam ediyor. Neden böyle?

Öncelikle bir meseleyi açıklığa kavuşturmak lazım. Ben şimdiye kadar hep siyasetten bahsettim. DTP'nin ve diğer kimlikçi partilerin etkinliklerinin nasıl kırılacağına irdeledim. Terör örgütleri yasal siyasal zeminin dışındadır. Terör örgütleri en başta devletin uyguladığı yanlış politikalarla ortaya çıkarlar, ancak ortaya çıkmalarıyla birlikte siyasetin dışına çıkarlar. Bir terörist örgüt kimlikçi siyaset zayıfladığında onu canlandıracak aksiyonlara girişebilir, ancak buna rağmen kimlikçi siyaset zayıflasa yine de varlığını sürdürebilir. Çünkü terörist örgütler bir kere kurumsallaştıktan sonra kendilerince meşrulaştırdıkları zemini bir süre sonra unutabilirler. Bu yüzden soruyu şu şekilde değiştirmek daha doğru olur: "İspanya'da kimlik hassasiyetleri neden hala devam ediyor?"

Sorunun cevabını verirken Türkiye ile İspanya arasındaki bir benzerliğin daha farkına varacağız. Terörün çıkış noktası yanlış siyasetten kaynaklandığı, sorunun kaynağını gösterdiği için de oraya odaklanacağız. İspanya'da ayrılıkçı Bask hareketi ilk defa ne zaman terörize oldu? [1958 yılında](#), faşist General Fransisco Franco yönetimi zamanında. Bu size bir şeyi hatırlatıyor sanırım. Türkiye'de de PKK nefret tohumlarını 12 Eylül darbesi yönetimi zamanında attı. Ne tesadüf değil mi?

Faşizm üst satırlarda da belirttiğim gibi teknolojisi çok güçlü bir devlet tarafından uygulanırsa ortak bir kimliği oluşturmakta başarılı olabilir. Ama Türkiye ve İspanya'nın darbe yönetimleri bu ideolojiyi uygulamaya

kalkarlarsa çok feci bir sonuçla karşılaşılır: terör. Öyleyse bir konuda anlaşmamız gerekiyor: "İspanya'da da Türkiye'de de ayrılıkçı terörü doğuran antidemokratik yönetimlerdir."

Federasyon antidemokratik yönetimlerin açtığı yarayı onarmaya çalışır; ancak her zaman başarılı olamayabilir. Başarı açılan yaranın derinliğine bağlı. General Franco İspanya'yı 1939'dan 1975 yılına kadar yönetti. Türkiye bu açıdan daha şanslı. 20. yüzyılda Türkiye büyük ölçüde demokrasi ile yönetildi. 1980 darbesi sonucunda kurulan yönetim de birkaç yıl içinde yerini demokratik hükümete bıraktı. Bununla birlikte demokrasi içinde bile 90'lı yıllarda derin devlet tarafından işlenen cinayetler meseleyi daha çok kimlik sorunu haline getirdi.

Türkiye'nin İspanya'ya göre bir avantajı var. Türkiye henüz modernleşmesini büyük ölçüde tamamlamadı. Kürtler özellikle modern üretime entegre oldukları batıda kötü maziyi unutabiliyor, oylarını ekonomi bazında verebiliyorlar. Bu yüzden başından beri belirttiğim üzere Türkiye'de partiler sömürmedikten sonra hiçbir kimlik siyaseti federasyonu gerektirecek bir düzeye çıkmaz. DTP kimlikçi siyasette ısrarcı olsa bile MHP ve CHP birer kitle partisi konumuna gelebilirlerse DTP de zayıflar. Ama bir gün siyasetteki bütün partiler bölgeselleşirse de federasyondan başka bir çözüm yolu kalmaz.

Federasyon ortak kimlik oluşturmak için bir yöntem değildir, kimlikçi siyasetin zararlarından ülkeyi en iyi koruyacak demokratik sistemdir; ancak geçmişte yapılan feci hatalar bu sistemin de kimlikçi siyaset karşısında yenilmesine neden olabilir. Federatif bir sistemin amacı her kimliğin kendi yaşam tarzını yaşayabileceği konusunda kendini güven içinde hissetmesidir.

Doğal uluslaşma. Federasyon ortak bir kimlik oluşturmaya yaramıyorsa devlet meşruiyetini nasıl elde edebilir? Ben her zamanki gibi bu sorunun cevabını alt yapıda yani ekonomide arayacağım. Bismarck döneminde kurulan Federal Almanya'da Alman kimliği nasıl oluşmuş, oradan hareketle sorumlusun cevabını alacağız.

Otto Von Bismarck döneminde Almanlar bir araya gelirken diğer yandan da ülke modern üretime geçiyordu. Sanayileşme çok hızlı devam ediyordu. Modern üretim yapan bir ekonomi sadece şirket bazında değil, ülke bazında ölçek ekonomisine ihtiyaç duyar. Yani ülkede ne kadar çok hammadde, iş gücü ve tüketici olursa ekonomi o kadar verimli çalışır. Hammadde ve iş gücü bol olduğunda ucuz olacak, maliyetler düşecektir. İş gücü bol olduğunda aynı zamanda iş gücünü çeşitlendirmek de kolaylaşacağından uzmanlaşmaya yoğun ihtiyaç olan modern üretimde gereksinen eleman ihtiyacı hızlı ve yerinde karşılanır. Bu da üretimin aksama olmaksızın yapılmasını sağlar.

Ölçek ekonomisi ulaşım ve iletişimi geliştirir. Böylece iş gücü ve hammadde üretimin yoğunlaştığı yere daha hızlı ulaşabilir, şirketler geniş sahalarda çok daha iyi organize olabilir. Unutulmamalıdır ki ölçek ekonomisi aynı zamanda büyük pazara ihtiyaç duyar. Ürünün geniş sahalara ulaşabilmesi için iletişim ve ulaşım imkanlarının çok gelişmesi gerekir.

Türkiye Bölünür mü ?

Şimdi ben bunları neden anlattım? Çünkü gelişen ulaşım ve iletişim farklı kimlikteki insanların birbirleriyle kaynaşmalarını sağlar.

Modern üretimin bir ürünü olan şehirler de kimliklerin karışması ve kaynaşması açısından çok önemli bir rol oynarlar. Şehirde kapı komşunuz, yan bantta çalışan işçi başka bir kimlikten olabilir. Oysa kimliklerin aynı olduğu bir köyle bu türden bir etkileşim mümkün değildir.

Kimlikler arasındaki etkileşim şehir yaşamında birçok kurumda görülür. Okul bunların içinde önemlidir. Devlet ortak bir kimliği dayatmasa bile okulda çok farklı kültürel arka planlardan gelen öğrenciler bir araya gelirler ve bir gün içinde saatlerce etkileşim halinde olurlar. Bu etkileşim yıllar içinde arkadaşlıklara, hatta evliliklere dönüşür.

Etkileşim eğitim döneminin ardından da devam eder. Bambaşka kültürlere sahip insanlar fabrikada, büroda, bürokraside birlikte çalışırlar. Kapitalist sistemdeki rollerine paralel olarak çalışma yaşamında ortak çıkarlar oluşur. Bir süre sonra kimlikten kaynaklanan değerler arka planda kalır, üretim ilişkilerinden kaynaklanan "cüzdan çıkarları" ön plana geçer. Ortak çıkarlar yeni sınıfsal ortak değerler yaratır, insanları birbirine daha fazla yaklaştırır.

Modern üretim bölgeler arasında ciddi nüfus transferlerine yol açar. Normal şartlarda devlet zoruyla insanları bir yerden bir yere taşıırken büyük öfkelere yol açarsınız, ama kişi daha iyi bir yaşam için kendi isteğiyle çok uzak bir şehre göç edebilir. Bütün yukarıda saydığım etkileşimlerin temelinde bu göç olgusunun olduğunu söylesem yanlış olmaz. Şehre göç eden, modern üretime entegre olan nüfus bir yandan cüzdanının derdine düşer, diğer yandan diğer kimliklerle etkileşime geçerek onlarla yeni ortak değerler, ortak yaşama biçimleri oluşturur. Bu tabi ki, bir anda olmaz. Göç eden bir kişinin tam bir şehirli olması üçüncü nesile nasip olur.

Fark ettiyseniz, anlattığım süreçlerin hiçbirinin içinde doğrudan devletin bir etkisi yok. Ortak bir kimlik ekonominin modernleşmesi esnasında kendiliğinden geliyor. İşte ortak kimliğin bu şekilde gelişmesine "doğal uluslaşma" adını veriyorum.

Türkiye'de büyük şehirlere göç eden, sanayide, hizmetler sektöründe çalışan Kürtlerin neden DTP'ye oy vermedikleri sanırım şimdi çok iyi anlaşılmıştır. Bu olgu aynı zamanda modernleşmenin ortak kimlik oluşturma süreçlerindeki etkisini ortaya koymak açısından da önemli bir kanıttır.

Almanya modern üretime geçti ve böylece kimlikler arasındaki yoğun etkileşim zaman içinde kişilerin ortak bir yaşayış biçimi geliştirmelerini ve bir Alman kimliği yaratmalarını sağladı. Bunun sonucunda da Almanya uluslaştı. Bugün Almanya'da üniter bir sistem kurulsaydı Almanlar kimlik kaygısıyla böyle bir sisteme karşı çıkmazlar.

Türkiye Bölünür mü ?

Türkiye bölgesel partilerin tekeline kalırsa federatif bir sisteme gidilerek önce kimlikçi tansiyon azaltılabilir, ardından da ekonominin modernleştirilmesine tam gaz devam edilir. Ne zaman ki bütün Kürtler modern ekonomiye entegre olurlar, o zaman onlar da kendilerini bu sistemin bir parçası olarak hissederler. O zaman ortak kimliğin adı Türklük olmuş, Türkiyelilik olmuş, hiç fark etmez.

Dikkat edilirse Batıcı kimlik ile ilgili bir analiz yapmıyorum. Çünkü Batıcı Türkiye’de hali hazırda modern ekonomiye entegre. Batıcılığın radikalleşmesi Deniz Baykal’ın tezgahı. Şimdi bu tespitim daha iyi anlaşılıyor, sanırım. Ancak Batıcı kimlik de modernleşme sürecinde zayıflar. Çünkü şu anda Batıcı modern hayatta kendi düzeyinde bir Kürtçü, İslamcı ve Türkçü ile pek karşılaşmıyor. Türkiye’de yakın zamana kadar laik hassasiyeti ile bilinen insanlar genel olarak zengin kesimi oluştururdu, diğer kesimler de onun işçisi olurdu. Diğer kimliklerin de üst düzey noktalara gelmesiyle toplumsal kaynaşma her düzeyde olacak. Hatta şimdiden bu, okullarda gerçekleşiyor. Türkiye’de okullaşma arttığı için bütün kimliklerin çocukları okullarda kaynaşmaya başladılar bile. Ama bu kaynaşmanın içinde yine en çok Batıcının çocuğu soyutlanıyor. Daha çok zengin kesimi oluşturan Batıcılar çocuklarını özel okullara gönderdikleri için Batıcının çocuğu bir de vakıf üniversitesine gittiye iş yaşamına başlayana kadar diğer kimliklerle tanışmıyor.

Türkiye’deki önemli sorunlardan birisi ideolojik temelde kurulan özel okullar. Sadece İslami duyarlılıkla kurulan okulları kastetmiyorum. Diğer taraftaki okullar da Batıcı bir duyarlılık taşıyorlar. Türkiye’de Batıcı özel okullar İslamcılardan önce kurulduğu için Batıcı kesim İslami duyarlılığa sahip okulları eleştirmeden önce biraz düşünmelidir. Tevhid-i Tedrisat’ın ruhuna aykırı bu ayrışma uzun vadede Batıcı kimliğin kaynaşmasının önünde bir engeldir.

Türkiye’de Kürtçülük en önemli kimlik sorunu olarak düşünülebilir; ancak ülke modernleştikçe bu kimlik modern üretimde kendisine bir yer buldukça ortak bir kimlik altında kendisini emin hissedecek gibi görünüyor. Bence daha yapay olan Batıcılık uzun vadede daha kalıcı olabilir. Çünkü bu kimliğe sahip olan insanların cüzdaneleriyle ilgili bir sorunları yok. Sorun bir yanda CHP’nin kaşması diğer yanda ise Batıcıların ülkenin geri kalanından kopuk bir hayat yaşamalarından kaynaklanıyor. Bağdat Caddesi’nde, Nişantaşı’da, Karşıyaka’da, Çankaya’da kurdukları fanuslarda hayatlarını sürdürüyorlar. Ama ben yine de iyimserim. Bu yapay fanuslar mutlaka kırılacak. Modern üretimin etkileri sonuçta bir şekilde Batıcının çocuğunu diğer çocuklarla etkileşime sokacak. Etkileşim okulda olmazsa en nihayetinde çalışma hayatında olacak. O zaman birbirlerini tanıyan insanlar birbirlerinden daha az korkacaklar.

“Doğal ortak kimlik oluşumu” süreçlerini irdeledik. Devlet bilinçli bir ortak kimlik politikası izlemese bile modernleşmenin kendisi uluslaşmayı destekler. Ulus-devlet modern ekonominin bir sonucudur.

Türk Devleti’nin bugün zor kullanarak bir kimlik oluşturamayacağını açıklamıştık. Doğrusu bugün böyle bir çabanın olduğunu da söyleyemeyiz. Devletin bugün ortak kimlik oluşturmak için yapabileceği en doğru şey ekonomik modernizmi

Türkiye Bölünür mü ?

hızlandırmak ve nüfusun etkileşimini engelleyecek kurumların ortaya çıkmasına engel olmaktır. Özellikle özel okullarda her dört kimlikten çocuğun olmasına özen gösterilmelidir. Bunu gerçekleştirmek için vakıf üniversitelerinde olduğu gibi özel ilk ve orta öğretim kurumlarında da burslu kontenjanlar açılabilir. Elbette birçok başka çözüm önerisi de söz konusu olabilir.

AK Parti'nin izlediği ekonomi siyaseti başarısız olursa ve diğer partiler kimlikçi politikalarına devam ederse zorunlu hale gelecek olan federasyonun Türkiye'de nasıl bir zemine oturabileceğini açıkladık. Diğer yandan doğal uluslaşmanın nasıl bir süreç sonunda ortaya çıktığını ortaya koyduk. Dünyada bir doğal uluslaşma projesi var. Bu proje üzerinden şu ana kadar açıklamaya çalıştığım kavramları uygulamalı olarak son bir kez somuta indirgemek istiyorum. Türkiye'nin avantajlarını bir kez daha vurgulayalım.

Avrupa Federasyonu projesi. Avrupa Federasyonu projesi "doğal uluslaşma"nın motivasyonları kullanılarak yapılandırılmış dünyanın en önemli siyasi oluşumlarından birisi. Hep bir örneği olmadığı söylenmekle beraber aslında ABD AB'den çok önce doğal uluslaşmayı başardı. "Amerikalı"yı yaratmak için ABD'de modern ekonominin bütün araçları seferber edildi.

Şöyle bir tespit yapılabilir: "Bir oluşumun doğal olması için devlet müdahalesi olmamalı. Oysa hem ABD hem de AB ortak kimliğin oluşumu için çalışmalar yapıyorlar." Evet, tam doğal uluslaşma devletin hiçbir şekilde müdahale etmediğidir. Ancak devlet modern üretimi destekleyerek, onu zor kullanmadan kullanarak ortak kimliğin oluşumuna katkıda bulunuyorsa bunu da "doğal uluslaşma" olarak tanımlayabiliriz. Çünkü bu durumda da ortak kimliği yaratan yine modern üretimdir. Devlet modern üretimin etkisini artıracak mekanizmalar geliştirmiştir.

Kaynaklar (Bütün yazı dizisi için)

Calhoun, C. (2001). The Virtues of Inconsistency: Identity and Plurality in the

Conceptualization of Europe. In L.E. Cederman, (Eds.), Constructing Europe's Identity: the external dimension. Colorado (USA): Lynee Renner Publishers, Inc.

Cederman, L.E. (2001). Political Boundries and Identity Trade-Offs. In L.E. Cederman,

(Eds.), Constructing Europe's Identity: the external dimension. Colorado (USA): Lynee Renner Publishers, Inc.

Fitzgerald K. T. (1992). Media, ethnicity and identity. In P. Scannell, P. Schlesinger, C.

Türkiye Bölünür mü ?

Sparks (Hrsg.), Culture and Power: A Media, Culture & Society Reader. London, Newbury Park und New Delhi: Sage Publications.

Habermas, J. (1998). Die politische Konstellation: Politische Essays. Frankfurt: Suhrkamp

Verlag.

Hartmann, Jürgen (Hg.) (1997): Handbuch der deutschen Bundesländer. Frankfurt / Main; Newyork: Campus Verlag.

Hesse, Johaim Jens; Eltwein; Thomas (2004). Das Regierungssystem der Bundesrepublik Deutschland. Berlin: De Gruyter Recht und Politik.

Hobbes, T. (2005). Leviathan'dan Seçme Parçalar (S. Lim, Çev.). Tunçay (Ed.), Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi, Seçilmiş Yazılar, Yeni Çağ (ss. 209-251). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Hobbes, T. (2005). Leviathan'dan Seçme Parçalar (S. Lim, Çev.). Tunçay (Ed.), Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi, Seçilmiş Yazılar, Yeni Çağ (ss. 209-251). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Hume, D. (2005). Özgün Sözleşme Üstüne'den Seçme Parçalar (M. Tunçay, Çev.). Tunçay (Ed.), Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi, Seçilmiş Yazılar, Yeni Çağ (ss. 425-444). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kopstein Jeffrey; Lichbach Mark (2000). Comparative Politics: Interests, identities and institutions in a changing global order. Cambridge: Cambridge University Press 2000

Marx, K. (2005). Kapital III. VA III/2, s.664/n.26. (M. Tunçay, Çev.). Tunçay (Ed.), Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi, Seçilmiş Yazılar, Yakın Çağ (ss. 134-136). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Morley, D., Robins, K. (1995): Spaces of Identity: Global Media, Electronic Landscapes and

Cultural Boundaries. London and New York: Routledge.

Mytelka, L. K. (2000). Knowledge and Structural Power in the International Political

Economy. In T. C. Lawton, V. Rosenau, & C. Amy (Hrsg.), Strange Power: Shaping the Parameters of International Relations and International Political Economy. Aldershot Hants, England: Ashgate publishing.

Türkiye Bölünür mü ?

Shore, C. (2000). Building Europe: The Cultural Politics of European Integration. London:

Routledge (Taylor and Francis Group).

Sontheimer, Kurt (1989). Grundzüge des politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland. München Zürich: R. Piper & Co Verlag.

Sontheimer, Kurt; H. Röhring Hans (1977): Handbuch des politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland. München Zürich: R. Piper & Co. Verlag.

Pätzold, N. (2005). Die Audiovisuelle Politik der EU: Eine Untersuchung des MEDIA-Programms unter Berücksichtigung ausgewählter Mitgliedsstaaten. Master-Studienarbeit, Bereichsbibliothek Sozialwissenschaften der Osnabrück-Universität.

Panebianco, S. (2004). European Citizenship and European Identity: From Treaty Provisions

to Public Opinion Attitudes. In E. Maxon-Brown. Hunts (UK) and Burlington (USA): Ashgate Publishing Ltd.

Rudzio, Wolfgang (1996). Das politische System der Bundesrepublik Deutschland. Augsburg: Leske + Budrich.

Theiler, T. (2001). Why the European Union Failed to Europeanize its Audiovisual Policy. In

L.E. Cederman, (Hrsg.), Constructing Europe's Identity: the external dimension. Colorado (USA): Lynne Renner Publishers, Inc.

Tömmel, I. (2006). Das Politische System der EU. München: Oldenburg Verlag.

Europäische Gemeinschaften (2004): Eine Darstellung für die Bürger: Eine Verfassung für

Europa.

Von Beyme, Klaus (1996). Das Politische System der Bundesrepublik Deutschland. München: R. Piper GmbH & Co. Kg.

90/685/EWG: Beschluss des Rates vom 21. Dezember 1990 über die Durchführung eines

Aktionsprogramms zur Förderung der Entwicklung der europäischen audiovisuellen Industrie (MEDIA) (1991-1995).

Türkiye Bölünür mü ?

(95/563/EG): BESCHLUSS DES RATES vom 10. Juli 1995 über ein Programm zur Förderung der Projektentwicklung und des Vertriebs europäischer audiovisueller Werke (MEDIA II - Projektentwicklung und Vertrieb) (1996-2000).
<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995D0563:DE:HTML>,
29.05.2006

2000/821/EG: Beschluss des Rates vom 20. Dezember 2000 zur Durchführung eines Programms zur Förderung von Entwicklung, Vertrieb und Öffentlichkeitsarbeit hinsichtlich europäischer audiovisueller Werke (MEDIA Plus - Entwicklung, Vertrieb und Öffentlichkeitsarbeit) (2001-2005).
[http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000D0821R\(01\):DE:HTML](http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000D0821R(01):DE:HTML),
29.05.2006.

KOM/2004/470 endg: Vorschlag für einen Beschluss des europäischen Parlamentes und des Rates vom 14. Juli 2004 zur Umsetzung eines Förderprogramms für den europäischen audiovisuellen Sektor (MEDIA 2007).
<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004PC0470:DE:HTML>,
29.05.2006

Europäische Audivisuelle Informationsstelle (11.2003): European Films on European

Television (Meeting of the experts on the reform of the instruments to encourage the European audiovisual industry). Taormina.
http://www.obs.coe.int/online_publication/expert/taormina_films_tv.pdf.de,
29.05.2006

<http://www.ena.lu/mce.cfm>: European Navigator, Report from the ad hoc Committee on a

People's Europe. (Aufruf am 01.05.2006)

<http://eur-lex.europa.eu/de/treaties/dat/11992M/htm/11992M.html#0001000001>: Vertrag über die Europäische Union, Amtsblatt Nr. C 191 vom 29. Juli 1992. (Aufruf am 01.05.2006)

<http://www.datenschutz-berlin.de/recht/de/gg/index.htm#inhalt>
(GRUNDGESETZ (GG)
für die Bundesrepublik Deutschland) (Aufruf am 07.12.2005)

http://www.landtag.nrw.de/portal/WWW/GB_III/III.2/Land_und_Landtag/index.jsp
(Landtag von Nordrhein-Westfalen) (Aufruf am 07.12.2005)

<http://www.fes.de/fulltext/bueros/london/00538004.htm#E10E10> (Friedrich Ebert Stiftung: Digitale Bibliothek) (Aufruf am 07.12.2005)

Türkiye Bölünür mü ?

http://de.wikipedia.org/wiki/Bundesrepublik_Deutschland
07.12.2005)

(Aufruf am

http://de.wikipedia.org/wiki/Bild:Germany_Laender_Map.png
Laender Map.png) (Aufruf am 07.12.2005)

(Bild:Germany

PKK'lıları affetmek (Mehmet Yılmaz)

Süleyman Nazif (1870-1927) Batarya ile Ateş adlı kitabında şöyle diyor:

"Benim dinim kinimdir... Irkına, vatanına, tarihine ihanet etmiş olan insanların ve milletlerin hiçbirini unutma Türkoğlu! Unutma ve affetme"

Kin tutma fiili yâd etmek anlamına gelmediği için bir katili affetmek de öldürülen yakınımızı unutmak anlamına gelmiyor.

Bizim dinimiz kinimiz değil İslâm dini olduğu için affetmenin zor olduğu durumlarda da önce dinimizin kaynaklarına dönüyoruz haliyle. Adaleti ve ilmiyle yolumuzu aydınlatan İslam büyüklerinden meselâ Hz Ali, Hz Ömer veya Hz. Mevlâna bakanlar kurulunda olsalardı terör sorununu çözmek için Başbakan Tayip Erdoğan'a ne gibi tavsiyelerde bulunurlardı?

Hz. Mevlâna "Kur'an'ı açıklamak için yazdım" dediği Mesnevî adlı eserinde şöyle söylüyor:

"Ey insan, başkalarından gördüğün zulümler, kötülükler, senin kendi kötü huyunun onlardan aksetmesidir, görünmesidir. Senin varlığın, iki yüzlülüğün, zalimliğin, gafletin onlara aksetmiştir. O sensin, sen kendini yaralıyorsun; lânet ipliğini, kendine, kendin dokuyorsun." (Cilt I, beyitler 1318-1320)

Bugüne kadar kaleme aldığımız yazılarda :

Türkiye Bölünür mü ?

1. Kuzey Irak'a yapılacak geniş çaplı bir harekâtın hem insanî hem de stratejik bir hata olduğunu, ([Kuzey Irak'a girelim mi?](#))
2. Ulus-devlet modelinin neden Türk-Kürt gerginliğini körüklediğini, ([Ax! Welate min - Ah! vatanım](#))
3. PKK ile mücadelede yıllardır insanî, hukukî ve askerî hatalar yapıldığını, ([PKK... Ters giden nedir? Bundan sonra nereye?](#))
4. 12 Eylül darbesinden sonra Kürtlere yapılan haksızlıkların fanatik Kürtçülüğü ve ayrılıkçı terörü körüklediğini ([Ata'mın hapishaneleri](#))

anlattık. Bu yazılarda sunduğumuz bilgiler ve alternatif bakış açıları bütün sorumluluğun teröristlerde olmadığını açıkça gösteriyor.

Ne var ki yürekleri PKK'lılara karşı öfkeyle dolu insanlar "Bu kadar çok şehit verilmişken nasıl affedebilirim? Affetmek şehitlerimizi unutmak olur. Öfkemi canlı tutmamak ahlaksızca olur" diye düşünüyorlar. Akıl yoluyla öfkelerinin sebebini kendilerine açıklayarak öfkeyi rasyonalize ediyorlar, oluyor size "haklı öfke". Haklı zina gibi, elbette zıt, bir başka deyişle **haklı haram!**

Posta kutuma gelen anonim bir mesaj şu hikayeyi anlatıyordu:

Ölümü yaklaşan bir baba evlatlarını yanına toplamış, "ölmeden önce bir ricam olacak sizden" demiş. "Köşede duran bir çuval patatesten affedemediğiniz her insan için bir tane seçin." Evlatları dediğini yapmışlar. Kimi bir iki tane seçmiş, kimi 5-6 tane. "Bunları gittiğiniz her yere götüreceksiniz, uyurken bile bu patateslerden ayrılmayacaksınız". Çocuklar şaşkın vaziyette oradan ayrılmışlar.

Bir süre sonra yeniden babalarının başucuna toplanan çocuklar dert yanmış:

"Bu kadar ağırlıkla dolaşmak kolay değil, insanlar tuhaf tuhaf bakıyor. Hem patatesler kötü kokmaya başladı". Babanın cevabı şu olmuş : "Gördüğünüz gibi kin tutarak, affetmeyi red ederek aslında kendimizi cezalandırıyoruz.

Türkiye Bölünür mü ?

Bağışlamayı ötekine verilmiş bir armağan sanıyoruz, oysa **bağışlamak** kendimize yaptığımız bir iyiliktir”

Teröre karşı olumlu gelişmelerin birbiri ardına medyada yer aldığı şu günlerde kendimize sormaya bile cesaret edemediğimiz bir soru var: Ne zaman bitecek? Yani tartışmasız bir biçimde ne zaman "PKK terörü artık bir sorun değildir" diyebileceğiz?

- Beş yıl boyunca hiç bir saldırı olmazsa,
- Bölge halkının ortalama geliri ülke ortalamasına yaklaşırsa,
- Öcalan resmen bittiğini ilân ederse,
- Bütün PKK eylemlerinin sorumluları öldürülürse,
- PKK militanları topluma yeniden kazandırılırsa.

Bu son iki madde aslında terörle mücadelede en zor adımı tarif ediyor:

Suçluları öldürerek intikam almak veya onları kazanmak.

Diyelim ki yönetici kadro dışında PKK yanlısı olduğu şüphe götürmeyen 5000 kişi var. Bu insanların kardeşleri, ana ve babaları, nişanlıları elleri yüreklerinde her an bir kara haber bekliyorlar. Bu 5000 genci bir çatışma sırasında öldürmek, yakaladıktan sonra idam etmek ya da hapislerde çürütmek bunun en az on misli insana evlat, kardeş, sevgili acısı tattıracak. Türkiye "5000 teröristten kurtuldum" derken 50 bin potansiyel PKK'lı bulacak karşısında. 10 veya 20 yıl hapis çarptırılan bir gencin 30 veya 40 yaşında dışarı çıktığında ([Kötü insan nasıl üretilir?](#)) yeniden suç işlemekten başka hangi seçeneği olacak?

Zaten 25 yıldır yaptığımız da buydu. Askerler sayısal verilerden memnundu, "100 asker feda ettik ama 2000 terörist öldürdük" tarzından istatistiklerle övünüyorlardı ama biten bir şey yoktu ortada.

İkinci seçenek: Bu 5000 insanın ekonomik olarak kazanılmasını yani meslek edinmesini ama aynı zamanda sosyal ve psikolojik olarak da "tamir edilmesini" sağlayacak bir "rehabilitasyon" programı uygulamak. Hukukçuların, sosyologların, psikologların, iş adamlarının ve Türkiye'yi seven herkesin el ele verip çalışacağı uzun soluklu bir projeyi hayata geçirmek.

Türkiye Bölünür mü ?

Müslüman olsun olmasın aklımıza ve kalbimize yakın gelen her insanı dinlemeye hazırız. Meselâ Gandhi 'Göze göz,

bütün dünyayı kör bırakır' dediği zaman bu söz bizde yankı bulur.

Ama bizler her şeyden önce ALLAH'a kulluk ediyoruz. O ALLAH ki bir kudsî hadiste

"Rahmetim gazabımdan üstündür." (Müslim) buyurmuştur.

Artık vatan uğrunda ölmek/öldürmek değil de vatan uğrunda yaşamak ve yaşatmak zamanı olduğu kanaatindeyiz. Yazının başında da belirttiğimiz gibi Müslüman olmanın bize getirdiği bazı sorumluluklar var.

İslâm'a göre neyin doğru, neyin eğri olduğunu anlamak icab ettiğinde elbette ki alimler konuşur. Biz de susarak okurlarımızı Mesnevî'nin birinci cildinin 3725-3985'inci beyitleriyle başbaşa bırakıyoruz:

İbadetteki ihlâsı, gönül temizliğini, Hakk'a bağlanışı Hz. Ali'den öğren. O ALLAH arslanını, hileden temizlenmiş bil. Savaşta bir yiğidi alt etti. Hemen kılıcını çekti. Onu öldürmek istedi. O yiğit, her peygamberin, her velînin övündüğü Hz. Ali'nin yüzüne tükürdü. ...O anda Hz. Ali kılıcını yere attı, onu öldürmekten vaz geçti. O savaşçı düşman, bu işe, bu beklenmedik acımaya, bu yersiz bağışlanmaya şaşırıp kaldı. Dedi ki: "Bana keskin kılıcını çekmiştin, beni öldürecektin; sonra neden kılıcı yere attın, beni bıraktın?"

Hz. Ali buyurdu ki: "Ben kılıcı, ALLAH rızası için vururum. Ben ALLAH'ın kuluyum. Nefsimin, bedenimin kulu değilim. Ben, ALLAH arslanıyım, nefis arslanı değilim. Yaptığım işler, dinime bağlılığımıza şâhittir. Ben savaşta; 'Attığın zaman sen atmadın, ALLAH attı.' ayetinin anlamını yaşıyorum[Enfal Sûresi 17]. ...Benim kılıcım, haksız yere kana bulanmaz. Nefis rüzgârı, benim merhamet bulutumu nasıl yerinden kıpırdatır, sürüp götürebilir? Saman çöpü değilim; hilim, sabır, adalet dağıyım. Kasırga, nasıl olur da koca bir dağ yerinden koparabilir? İsteğim, dileğim, O'nun iradesi rüzgârından başka bir şeyle hareket etmez. Rûhanî ve cismanî kuvvetlerimin, gönül ordularımın başkomutanı, tek olan, eşi, benzeri bulunmayan ALLAH'ın aşkıdır. Hiddet, öfke padişahlara padişaktır. Fakat, bizim kölemizdir. Ben öfkenin ağzına gem vurmuşumdur.

Hilmimin kılıcı, hiddetimin boynunu vurmuştur da, bu yüzden Hakk'ın hışmı, bana rahmet ve rahat olmuştur. Savaşırken, yüzüme tükürdüğün için nefsanî bir benliğe, öfkeye kapılırdım diye kılıcı gizlemeyi daha doğru buldum. 'Kim ALLAH için

Türkiye Bölünür mü ?

severse, kim ALLAH için nefret ederse hadisine uymak, o emri yaşamak istedim.[Hadis-i Şerif: "Kim ALLAH için sever, ALLAH için öfkelenir, ALLAH için

verir, ALLAH için vermezse, şüphe yok ki o müminin imanı kemal bulmuştur." Feyzü'l-Kadir, c. VI, s. 29.]

Ben ne yapıyorsam, ALLAH içindir. Taklid değildir. Hayale kapılarak, zanna, şüpheye düşerek iş görmedim. Ben görerek iş yaparım....Ben garazdan kurtulmuşum, hür bir adamım. Hür bir adamın tanıklığını dinle, kölelerin tanıklığı bir para etmez. Madem hürüm, öfke, hiddet beni nasıl olur da bağlar?

...Emîrü'l-müminîn Ali, o gence dedi ki: "Ey yiğit, savaşırken sen yüzüme tükürünce, nefsim ağır geldi. Benim huyum değişti. Yapacağım savaşın yarısı ALLAH rızası için, yarısı da öfkem zoru ile nefsim için, intikam almak için olacaktı. Halbuki, ALLAH'a ait işlerde ortaklık uygun değildir. ALLAH seni kudret eli ile yarattı, süsledi. Sen ALLAH'ınsın, benim mahlukum değilsin. ALLAH'ın yarattığını, yine ALLAH'ın emri ile kır, dök; 'Dostun camına dostun taşını at.' demişlerdir."

Hız. Ali'nin düşmanı, bu sözleri işitince, gönlünde Hakk nûru parladı, imana geldi. Dedi ki: "Ya Ali, meğer ben seni fena huylu kişilerle kıyas ederek, hata etmişim, cefalara düşmüşüm ve seni başka türlü insan sanmışım... Ya Ali, bana kelime-i şehadeti öğret ki, seni zamanın en üstün, en yücesi olarak gördüm." O yiğidin kabilesinden, en yakınlarından elli kadar kişi, bu vak'a üzerine şevkle, aşkla dine yöneldiler, müslüman oldular. Hız. Ali böylece, hilim kılıcı ile bunca halkı, bunca insanı kılıçtan kurtardı. Hilim kılıcı, çelik kılıçtan daha keskindir. Belki, yüzlerce ordudan daha fazla üstünlükler elde ettirir.

Atatürk Kürt Meselesinde Yanıldı (Mustafa Akyol)

Diyarbakır'da yayınlanan "Diyarbakir" isimli gazetenin 6 Eylül 1932 tarihli sayısında, Atatürk'ten şu alıntı yapılıyordu:

"Diyaribekirli, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı ve Makedonyalı, hep bir ırkın evlatları, hep aynı cevherin damarlarıdır."

Atatürk bu sözü bir Diyarbakırlı gazeteciye söylemişti. Bahsettiği "ırk"ın "Oğuz Türkü" olduğunu da vurgulamıştı. Gazeteci, Atatürk'ten duyduklarını özetleyerek şöyle yazıyordu:

"Ben Türk elinin kahraman bir bucağındanım, yazık ki oraya Bekir Diyarı diyorlar. Fakat biz diyarımızın ne olduğunu biliriz. Bizim diyarımız Oğuz Türk'ün has konağıdır, biz de bu yüce konağın çocuklarıyız... Türk eli büyüktür ve yer yüzünde yalnız o büyüktür. Her yeri dolduran Türk'tür. Ve her yanı aydınlatan Türk'ün yüzüdür... Dirliğin ne olduğunu anlatan da TÜRK'tür, çalışalım."

İşte bu, Kemalist Cumhuriyet'in yetiştirmek istediği "yükselen yeni nesil" idi. Herkes böyle Türklük coşkusuyla dolup taşacak, birlik ve beraberlik içinde aydınlıklara koşacaktı.

Türkiye Bölünür mü ?

Gelgelelim, toplumun realitesi buna tam uymuyordu. Çünkü gerçekte ülke sınırları içindeki herkes “Türk” değildi. Bunu da, üstteki sözlerinden 12 sene evvel, Büyük Millet Meclisi’nin ilk günlerinde, yine Mustafa Kemal ifade etmişti,:

“Meclis-i âlinizi teşkil eden zevat yalnız Türk değildir, yalnız Çerkes değildir, yalnız Kürt değildir, yalnız Laz değildir. Fakat hepsinden mürekkep (oluşan) anasır-ı İslamiye’dir (İslam unsurlarıdır)... Her biri... yekdiğerinin her türlü ırki, içtimai, coğrafi hukukuna daima riayetkârdırlar.”

Yani Kurtuluş Savaşı’nı vermek için toplanan Meclis, sadece Türkler’den değil, aralarında Kürtler’in de olduğu “Müslümanlar”dan oluşuyordu. Mustafa Kemal Paşa, Cumhuriyeti kurana dek bunu hep vurguladı.

Ama sonra “söylem” aniden değişti. Atatürk, daha üç yıl önce “İslam unsurları” dedikleri insanlara birden bire “Türk” demeye başladı. İslam’ın bazı önemli kurum ve sembollerini de ortadan kaldırıverdi.

“Kürt sorunu”nun patlama noktası işte buradadır. Şeyh Said İsyanı’nı doğuran ana faktör budur. Atatürk’ün ölümüne dek doğuda isyansız tek bir yıl bile geçmeyişinin sebebi de bu “kırılma”dır.

Atatürk kuşkusuz bunu iyi niyetlerle yapmıştı. “İleri gitmenin” tek yolunun, Kemalistlerin hep övünerek dediği gibi, “ümmetten ulus yaratmak” olduğuna inanmıştı. Dahası, devrin pozitivist felsefesi ve totaliter ideolojilerinin etkisiyle, bu dönüşümün devlet eliyle zorla gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünüyordu. Bunu hem haklı, hem de başarılabilir bir proje olarak görüyordu.

Aradan 80 yıl geçti. “Türkleştirme” projesinin en azından başarılabilir olmadığı, artık açıkça ortada. Bunun, aynen Güneş Dil Teorisi gibi, doğruları da çok olan Atatürk’ün yanlışlarından biri olduğunu artık anlamamız gerekiyor. Rahmetli, o teorinin yanlışlığını hayatta iken görmüş, onun için bu skandalı ta o zaman rafa kaldırmıştı. Bazı yanlışlarını da bizim 80 yıllık bir deneme-ve-fena-halde-yanılma sürecinden sonra bugün görüp terk etmemizden daha “akılcı” bir şey olamaz.

“Nasıl olur da Kürt açılımı 10 Kasım’da Meclis’e gelir” diye sağlı-sollu köpüren, böyle yapmakla da Kemalizm’in Kürtlerle bir sorunu olduğunu açıkça sergileyen “Kemalist muhalefet”e, yani MHP ve CHP’ye, saygıyla duyurulur...

Gaziler, şehitler ve 'zenci'ler (Rasim Ozan Kütahyalı)

Birkaç gündür beni korkutan gelişmeler yaşanıyor... Çarşamba günü, bu barış sürecinin "şehit aileleri ve gaziler" kullanılarak sabote edilmek isteneceğini yazmıştım. Maalesef bu ihtimal hayata geçmeye başladı... Yurdun çeşitli yerlerinde protezini çıkarıp yere atan gaziler görmeye başladık... "Oğlum ne için öldü, teröristler serbest kalsın diye mi?" diye ağlayan şehit annelerini izlemeye başladık...

Barıştan yana ve vicdan sahibi her insan bu manzaraları görünce büyük bir ikileme düşüyor... Bir yanıla bacağını ya da oğlunu bu savaşta kaybetmiş o gazi ve şehit yakını yurttaşımıza bir şey söyleme hakkımız yok. Ama bir yanıla bu görüntülerin savaşın devam etmesini, insanların ölmeye devam etmesini isteyenler tarafında büyük bir iştahla izlendiğini ve kışkırtıldığını biliyoruz... Geçmişte Ergenekon yapılanmasının "şehit aileleri dernekleri"ni istismar etme amaçlı provokasyonlar yaptığını da biliyoruz... Bu derneklerden kimileri Ergenekon kontrolü altına girmişti. Bir dönem, tam 2007 seçimlerinden önce, her asker cenazesi AK Parti aleyhine büyük gösterilere dönüşüyordu... Bir yandan - nedense- seçime üç ay kaladan itibaren şehitlerin sayısı ikiye üçe katlanmaya başladı. Bir yandan da şu an içeride olan Ergenekon sanıkları organize bir biçimde yurt çapındaki tüm ama tüm cenazelere katılır hale geldiler... Fakat bu tezgâhları çok yaşamış Türkiye toplumu bu ulusalcı/Ergenekoncu tezgâha düşmedi. En milliyetçi bilinen yerler AK Parti'ye en çok oy veren yerler olarak çıktı... Yüzde 47'lik halk desteği Ergenekon zihniyetinin yüzünde tokat gibi patladı...

Türkiye Bölünür mü ?

Şimdi de bu süreçte gazilerimiz ve şehit ailelerimiz istismar aracı olarak kullanılmak istenecek... Oysa ne acı ki bu devlet düzeni tarafından en çok mağdur edilenlerin başında gaziler ve şehit yakınları geliyor... Şu an, er ve erbaş olarak sakat kalan kardeşlerimiz hiçbir TSK tesisinden istifade edemiyor. Gazilerimize bu devlet çok çok düşük bir maaş veriyor... Aynı şekilde şehit yakınları için de bu geçerli. Üstüne üstlük istatistiksel olarak bakıldığında da şehit eşleri ve annelerinin büyük çoğunluğu başörtülü yurttaşlarımız. Daha evvel de defalarca yazdığım gibi daha çok Derin Anadolu'nun yoksul ve dindar insanları bu savaşta toprak altına giriyor. Perihan Mağden'in söylediği gibi Teşvikiye Camii'nden 10 tane şehit cenazesi kalksa bu savaş çoktan biterdi zaten. O çevrelerde son dönemde bol bol ulusalci nutuklar atılıyor. Fakat iş oğlanı askere göndermeye geldi mi, fellik fellik torpil aranıyor... Öte yandan başörtülü şehit yakınları da hiçbir devlet imkânından istifade edemiyor. Orduvevlerine ve tesislerine alınmıyorlar... AK Parti hükümeti bu barış sürecinin bir parçası olarak derhal bu kepezeliklere son vermelidir. Önce gazi ve şehit ailesi maaşları insani bir seviyeye getirilmelidir. Sonra da er ya da subay ayırt edilmeden ordumuz bünyesinde savaşa katılmış herkes ordu tesislerinin imkânlarından sonuna kadar yararlanı hale getirilmelidir... Genelkurmay'ın bu düzenlemeye itiraz etmesi vatanseverlik bağlamında utanç verici bir tavır olur... Hükümetin gazi ve şehit yakınlarını gözetken böyle bir düzenlemesi Genelkurmay için de bir imtihan olacaktır. Benim tahminim, Türk Genelkurmay zihniyeti bu düzenlemeye karşı çıkar... Beni utandırıyorlar da bir göreyim... İnanın çok mutlu olurum. Bu köşeden de özür dilerim...

Zenci düşmanı zenci savcı

Türk devlet sisteminin "zenci" kabul ettiği, ikinci sınıf insan gördüğü yurttaşlarını kullanarak, bu yurttaşları aşağılayan bu bozuk ve çarpık düzenini yaşatmaya çalıştığını sık sık yazıyoruz... Bu çok trajik bir durum... Gaziler ve şehit yakınları aracılığıyla bu sistemin kendi yarattığı kirli savaşı sürdürmeye çalışması bağlamında da bu oluyor. Birçok bağlamda da bu oluyor... Bir örnek verelim... Perşembe günü Şamil Tayyar beni aradı... "Tam senin "zencileri zencilere kırdırtmak" teorisine uygun bir olay yaşadım..." diye söze başladı... Özgürlükçü ve demokrat yazarlara yüzlerce dava açan Ali Çakır'la olan hikâyesini anlattı. Dün de köşesinde bir kısmını yazmış Tayyar... Ergenekon zihniyetini sürekli koruyan, bu konuda akıl almaz davalar açan Bakırköy Savcısı Ali Çakır geçmişte de katıldığı bir Kadiri ayini sebebiyle "gerici" olarak suçlanmış bir insan. Dindar-muhafazakâr bir geçmişten geliyor... Bu durumu meslek hayatı boyunca bir "suç" gibi ona hatırlatmışlar. Bu durumun yarattığı "zenci kompleksi"yle odasına 18 tane Atatürk fotoğrafı asmış Çakır. Nerede Kemalist sisteme muhalif olarak algılanan biri varsa basmış o kişiye davayı... Bu şekilde egemen sisteme yaranmaya çalışmış hep savcı Çakır. İnanıcı gereği zenci olarak görülen bu savcı kendini aşağılayan bu sistem uğruna kendi gibi zenci olanlara doğrultmuş dava silahlarını... Maalesef Türk devlet yapılanması içinde Kürt, Alevi veya dindar geçmişten gelen ve böyle kendini inkâr edip, kendi gibileri suçlayarak hayatta kalmak zorunda bırakılan binlerce Ali Çakır var... Bu adaletsiz düzen artık yıkılmak zorunda...

Son terörist eceliyle mi ölecek?(Mehmet Yılmaz)

Milliyetçi Kürtler Abdullah Öcalan liderliğinde silahlı mücadeleye başladıklarında PKK ismi henüz yoktu. Yıl 1974. Ben 4 yaşındaydım. PKK adını duymaya başladığımda 1980'li yıllara gelmiştik. Her evde telefon yoktu. İnsanlar filtresiz Birinci marka sigara içerlerdi. Parası olanlar Samsun ya da Maltepe alırlardı. Marlboro kaçak olarak satılıyordu. Yağ, şeker, pirinç, tüpgaz, ampul her arandığında bulunmazdı. Bakkal tanıdıklarına

tezgâh altından verirdi bunları.

TV tek kanaldı ve siyah-beyazdı. Dansöz, küfür, mayolu kız yasak idi TRT'de. Elektriğin kesilmediği günlerde gece 12'de TRT yayını biterdi. İstiklâl marşı okunurdu ve Anıtkabir önünde rap rap yürürdü "Mehmetçik". Zaman zaman "askerlerimiz şehid oldu" diye haber gelirdi. Bayraklara sarılı tabutlar görürdük TV'de. Siyah beyaz ekranda o bayrakları yine de kırmızı görürdük biz. Türk Silahlı Kuvvetleri adına konuşan komutanlar "**son terörist ölene kadar mücadele edeceğiz**" diyorlardı. O zamanlar bir grup terörist olduğunu, sırayla hepsinin öleceğini düşünürdük. Haliyle bir sonuncu terörist olacaktı. O da ölünce konu kapanacaktı.

Adile Naşit'li, Münir Özkul'lu Hababam sınıfı yıllarımız geride kaldı. Arçelik marka merdaneli çamaşır makinelerinin yerini otomatik makineler aldı.1980'lerin sonunda liseyi bitirip üniversiteye girdim. Özal'lı yıllarda Türkiye dışa açılmıştı. İthalat serbestti. Binalar yükseldi İstanbul'da. Avrupa marka araba arttı. Herkes Marlboro sigara içiyordu. Her evde telefon vardı artık. TV renkli ve çok kanallı olmuştu. Her kanalda değişik haber bültenleri vardı. Ama TV'de Diyarbakır, Şırnak, Cizre, Tunceli, Bingöl ... duyduğumuzda ardından şöyle bir

cümle geliyordu: **"filan gün yapılan operasyonda 4 er şehit oldu, 5**

terörist ölü olarak ele geçirildi" . Sonra bir komutan mikrofona geçiyordu: **"Kanları yerde kalmayacak! Son terörist ölene kadar mücadelemiz sürecektir"** . Yani o son terörist hâlâ hayattaydı. Her şey onun suçuuydu. O bir ölse bu bayraklı tabut geçişi sona erecekti. Ama olmuyordu. Son terörist ölmüyordu.

Neredeydi bu son terörist? Nerede saklanıyordu? Kaç yaşındaydı? Sarışın mıydı yoksa esmer mi? 500 bin kişilik Türk Silahlı Kuvvetleri'nden kaçabildiğine göre tam bir kamufraj ustası olmalıydı. Biz onu "sonuncu terörist" sanmıştık ama o adı "Son", soyadı da "Terörist" olan bir kişiydi belki de?

Aradan bir kaç yıl ve bir kaç bin tabut daha geçti: Sivil, asker, terörist... 30 Ağustos Zafer Bayramlarında rap rap yürüyen askerlerimiz bayraklara sarılı tabutlar içinde toprağa gömülmeye devam ettiler. Anne ve babalar tabutlara kapanıp ağlıyor, gazeteciler bol bol resim çekiyor, gazeteler **"yürekler yine yandı"** diye manşet atıyordu. Cenaze törenlerinde nutuk atan komutanlar yine Son Terörist adlı o kişiyi öldürmedikçe bu savaşın bitmeyeceğini söylüyorlardı. Ah o "Son" denen adamı bir elimize geçirseydik mahvedecektik ama...

Ben tahsilimi bitirdim. Bir işe girdim. Evlendim. Çocuklarım oldu. Türkiye'yi yönetenler değişti: Tansu Çiller, Mesut Yılmaz, Bülent Ecevit... Recep Tayyip Erdoğan. Ama komutanlar "terör bizim işimiz" diyor. Terörle mücadelenin ne zaman biteceğine başbakan değil komutan karar veriyor: **"Son Terörist ölünceye kadar"**. kimse o "Son Terörist" denen adamı öldüremedi. Onun yüzünden ölenlerin sayısı 40 bini buldu.

1974'te belki 20 yaşlarında olan Son Terörist her halde şimdi 55-60 yaşlarında olmalı. Artık eski çevikliğini kaybetmiş olduğunu tahmin ediyorum. Belki gözleri eskisi kadar iyi görmüyordur? Bir mayına basabilir meselâ. Ya kulakları? 60 yaşındaki insanların kulakları o kadar da iyi duymaz değil mi? Belki kendisine yaklaşan bir devriyeyi duymaz ve saklanamadan öldürülür?

Ama sanırım Genel Kurmay Son Terörist'in eceliyle ölmesini bekliyor. Neden mi? Bundan bir kaç hafta önce Genelkurmay Başkanlığı Genel Sekreteri Tümgeneral Ferit Güler 8 eylül günü Siirt'in Erüh ilçesinde PKK mensupları ile temasa girildiğini, 5 erin şehit olduğunu söylemiş. Ardından (mealen) şöyle devam etmiş: "Türk Silahlı Kuvvetleri, bölücü terör örgütüyle mücadelesinde, **Son Terörist** ölünceye kadar devam edecektir."

Türkiye Bölünür mü ?

Korkarım bu komutanların bizi (istemedен?) sürükledikleri bir açmaz, bir tuzak var. Devlet kurşunuyla öldürülen her teröristin kardeşi, karısı, çocuğı, komşusu birer terörist ya da en azından bir PKK destekçisi oluyor. Ordunun yıkıcı gücü her vurduğunda, devlet adına yeni bir insan öldürdüğünde belki beş belki on insan **Son Terörist** oluyor.

Son Terörist'in eceliyle ölmesi belki de herkes için en hayırlısı? Terörle savaş, komutanların tercihine bırakılamayacak kadar önemli bir meseledir diye düşünüyorum.

Bir Kürt Olarak Ne İstiyorum? (Kemal Dino)

Son günlerde, gündemi iyice meşgul eden zaman zaman sorulmuş; ama şıkları pek bulanıklaştırıldığı için cevaplanmaktan çok lâfazanlık cehenneminde kaybolup giden bir soru var: Kürtler ne istiyor? Bu yazıda ben dilim döndüğünce bu soruyu kendime sorup ve tutarlı bir şekilde cevap vermeye çalışacağım. Bunca Kürt, Kürt aydını ve siyasetçisi dururken, benim farklı bir kulvarda seyir eden, bölücülüğün(!)

tehlikeli sularında kulaç atan isteklerimi dile getirmemi bir lüks, boş bir çaba olarak görenler olacaktır elbet. Ama ne edersiniz, demokrasi diye bir şeyi AB dayatması neticesinde kabul etmek mecburiyetinde kalmışsınız. Ben de bir bireyim ve dinlemek zorundasınız beni, işinize gelmeseyse de.

İlk önce böyle bir sorunun kimin ya da kimlerin sorduğu ve muhatabın kim olduğu net olarak ortaya konulmadığı için, sorunun ağırlığını sanıldığı gibi korumadığını düşünüyorum. Bu soruyu yıllardan beri Kürdistan coğrafyasında her türlü asimilasyonu ve işkenceyi yapmış Türk ordusunun ve Türk halkının (Tüm iradesini devlet babaya teslim etmiş, bu konuda suçsuz olduğunu düşünüp hala da rahat uyuyan "sessiz çoğunluğun") da sorması lazım. Soruyu da başta Kürt halkı olmak üzere, Kürt aydınlarının ve siyasetçilerinin geniş bir çapta samimice cevaplaması lazım. Ama söz konusu bugün soruyu soran bu yok edişin müsebbiplerinden çok daha bir kaç aydın ve gazete oluyor. Cumhurbaşkanı gibi birkaç kişi de korka korka cılız beyanatlarda bulunup, geri adım atıyorlar. Neticede bu soru Türkiye'de ciddi bir şekilde sorma sürecine girilmemiş ve kamuoyunda hala böylesi bir sağduyu gelişmiş değil. Ayrıca bu öneriler öyle alçaltıcı bir üslupla ele alınıyor ki, başlı başına başka bir yazının konusu olduğu için, kısa kesiyoruz)

Müsebbip ve muhatapların sustuğu bir ortamda, bir kaç aydının ve yazarın beyan edilen görüşleri medyaya yansıdı. Söz konusu ben bu medyaya yansıyan sözde çözüm önerileri üzerinden kendi isteklerimi konumlandırıp ve bunların birkaçının değerlendirmesini yapacağım.

Türkiye Bölünür mü ?

Çözüm önerilerden biri de Kürtçe üzerindeki baskının "lokal" olarak kaldırılması ve Kürtçenin seçme dil olarak okullara girilmesi buyruluyor. Ben bu çözüm önerisini ciddiyyet ve hakkaniyetten uzak saygısız bir yorum olarak değerlendiriyorum. Dahası çözümden çok problemin özü olarak algılıyorum. İnsanın yegane evi ve hafızası olan dilin seçmeli bir şekilde bir ulusa dayatılması, onun dilini yaşam alanından çekip deyim yerindeyse seralarda, pencere önü saksılarda ölüme terk ettirmenin onurlu bir çözümle bağdaşan hiçbir tarafı yoktur. Bu Türk ve Kürt aydınları tarafından bilinmeyen bir gerçek olamaz. Düşünmek lazım, bir ulus kendi ırkını seçmediği gibi dilini de seçemez. Bu yüzden diliyle kendisini var etmesi en doğal hak olarak adlandırılır. Peki nasıl olur da seçemediğin bir şeyi seçmeli bir yöntemle ve minnet ederek verme tenezzülünde bulunuyorsunuz? Siz bu saksılarda büyüyecek ve tarihten hafızadan arındırılmış bir dilin gelecekte nasıl bir edebiyat sanat doğuracağını bekliyorsunuz? Eğer siz sadece doğruyu söyleme cesaretine sahip ve hakkı isteme potansiyeline haiz insanlar iseniz, seçmeli dilin Kürtçe değil ancak, Türkçe olabilmesi gerektiğini haykırmanız lazım. Bu çözüm önerisi ne mutlu Türküm diyene sözünün Kürtçe tercüme edilmesidir. Eğer Dil üzerindeki baskıyı bu derece lokal bir şekilde ele alıp hak kırıntısı olarak önümüze sunarsanız dağlarımıza artık Türkçe değil, Kürtçe "*Ne mutlu Türküm diyene*" yazılacaktır. Bunun da ne derece büyük bir değişim olduğunu artık varın siz hesaplayın. Ben bir Kürt genci olarak tüm okullarda eğitimin Kürtçe olmasını istiyorum. Tarih dersinde Göktürkleri, kavim göçlerini, Atilla Han'ları, Gazneli Mahmutları değil Bedrxanileri, Dımdımları, Edebiyatta Ehmedê Xanîleri Feqiyê Teyranları görmek istiyorum. Bir dilin seçmeli olması değil, tüm müfredatın tarihin, coğrafyanın, edebiyatın, Kürtçe olmasını talep ettiğiniz anda inandırıcı olabilirsiniz. Ama gel gör ki, değil bunu tam tersini yapıp da minnet etmenin kısılcığında beteri kriter alıp, kötüye mahkum etme anlayışının neresinde aydınlık, insanlık ve demokrasi olabilir? Bu yüzden Türkiye'ye Yalçın Küçükler, Ertuğrul Özkökler, Mümtaz'er Türköneler değil Emile Zola'lar lazım. Ve çıkıp açık açık suçluyorum diyebilme cesareti gösterdiklerinde aydın sıfatını hak edebilirler.

Dağdakiler için genel bir af isteniyor. Basitleştirirsek affa ihtiyaç duyan suç işleyen, affeden ise mağdur olandır. Peki dönüp baktığımızda, bu dağdaki "teröristlerin" af bekledikleri sevgili ordu ve yüce suskun Türk milleti'nin yaptıklarını hangi merci affedecek? Toplu mezarlarımız, Botaş'taki kemiklerimiz, yıkılan, yakılan köylerimiz, tecavüz edilen bedenlerimiz ve işkenceden geçirilen binlerce vatandaşımız için kim özür dileyecek? Veya kim, kendini, niçin, nasıl affettirecek? Biz kim oluyoruz da bunca acıyı yaşamış bireylerin acısını bir tarafa itip kendimizi affa muhtaç gösterip onları kulak ardı ediyoruz.(Ahmet Türk nasıl oluyor da biz 17 bin fail-i meçhul cinayeti unutmaya razıyız diyebiliyor. Bu pişkinlikle ancak hafızasız, kişiliksiz ve hasta bir barıştan bahsedebiliriz. Bu kendi acına yabancılaşan sömürge insanın bakışıdır ki; bambaşka bir yazının konusu olabilir.) Tabi bu sorunun muhatabı sadece devlet değil. Konuyu açarsak, başta Apo olmak üzere PKK'nin yönetim konseyidir de. Bugün tüm siyasetlerini Apo'nun İmralı'daki konforu üzerine kurup, onun talepleri dışında her şeyi unutmaya razı edilmiş bir Kürt siyaseti hangi aymazlık içinde bunları kulak ardı edebiliyor. Ya da Kürtler ne zaman sadece devletten değil PKK'dan da hesap sorup kayıplarını sorgulatma bilincine sahip olacaklardır. Ben sadece devletin

Türkiye Bölünür mü ?

değil, Kürt halkın Kürt liderlerinden hesap sormaları gerektiğine inanıyorum. Bu savaşın bilançosunu öyle kolaylıkla devlete yıkıp, iradesini başkalarına teslim edip(!) binlerce faili meçhul cinayette parmağı olan Apo'yu ve şürekasına da hesap sormalıyız ki, ortada insani değerlerimizi onuruyla savunabilelim. Çünkü kendi kaybının, acısının peşinden gitmeyen bir ulusun tam manada asla özgür olamayacağına inanıyorum. Ne zamanki, biz acaba bu hareket bu kadar terörize edilmeden sivil ittiat asizklerle, daha anlamlı ve bilinçli eylemlerle hak aramaz mıydı? Sorusunun peşine düşersek göreceğiz ki, PKK asla sanıldığı kadar masum değildir. PKK masum olmamasının ordunun, asimilasyonda fail yada pasif rol alan tüm güçlerin zulmüne bahane olmadığını ayrıca belirtmekte fayda var. Devletin de istediği teröre bulaşmış, nice kirli işere karışmış birkaç liderin diktatörlüğünden, beyni hadım edilmiş bir örgüt ile ulusal bir mücadelenin kirletilmesidir. Bu konudaki danışıklı dövüş Aktütün baskını Bingöl olaylarıyla iyice ayyuka çıktı. Bir Kürt genci olarak Kürt aydınlarının bunlara da hesap sorup cevabını muhataplarından almasını şiddetle isterdim.

Sonuç olarak Kürtler sadece devletle orduyla değil PKK'yla da yüzleşip haklarına Onurlarınca sahip çıkıp, saksıdan çıkmış çözümlere itimat etmemeliler. Kürt siyasetçileri de artık dilerini Apo'nun kumandasında kurtarıp hakkı söylem cesaretine sahip olmalılar. Yoksa gün gelir tarih karşısında gerçeklerin cenderesinde hepsi de hesap vermek ve vicdanlarıyla başa baş kalmak durumunda kalacaklardır.

Yazıyı uzun tutamadığım için sadede gelmek istiyorum. Kürt coğrafyasında bunca talana rağmen onurlu bir çözümün asgari yolu ancak Federal bir sistemle olabilir. Daha azı kandırmaca, olup onca çekilen çileye rağmen bir büyük kayıp sayılabilir ancak. Öyle bir durumdayız ki benim gibi düşünenlerin sesi ordudan çok PKK'ya yakın Kürtler tarafından kesiliyor maalesef.. Bu da PKK'nın hangi tarafta durduğuna şüpheyile bakmamın ilk adımını oluşturuyor.

Şıma Kul Kerd Zerre Ma (*) - Yüreğimize Gam Eklediniz (Abdurrahim İslamoğlu)

Önce selam sonra kelam;

Selam olsun sizlere

Son yıllarda ülkemizde bitmek tükenmek bilmez bir çabayla; yarım yamalak da olsa sürdürülen demokratikleşme ya da sistemi yeniden dizayn etme projesini etkisizleştirme hareketi artan bir ivme ile devam etmektedir.

Ziya Paşa'nın 'Rencide olur dide-i huffaş ziyadan' (Yarasanın gözleri aydınlıktan rahatsız olur) diye söylediği söz meşhurdur. Türkiye'nin yıllardır mücadele ettiği ama üstesinden bir türlü gelemediği derin ve karanlık yapılanmanın dağılmasından rahatsız olan çevreler, mağaralardaki yarasalar misali içeriye az bir ışık girdiğinde dahi feveran ederek ortalığı ayağa kaldırmakta çok maharetliler.

Anlaşılan odur ki tünelin ucu göründü ve ışık içeriye doğru yavaş yavaş yol alırken karanlığın sakinleri daha da hırçınlaşıp gürültünün dozunu ve şeklini değiştirmek için her türlü yolu deneyeceklerdir. Zira onların mücadelesinde hiçbir ahlaki ya da etik kaygı olmaz ve menfaatlerinin gerektirdiği sonuca varmak için meşru veya gayrimeşru her yol mubahtır. Böyleleri iflah olmaz fırsatçılardır.

Halkımız çok sık tekrarlanan bu filmi seyrederken derinlerde olup biteni anlamakta güçlük çekse de; artık senaryonun aynı olduğunda, sadece aktörlerin, figüranların ve dekorun bazen değiştiğini anlamış ve acı tecrübeleriyle de bunları yorumlamakta çok büyük maharet ve feraset sahibi olmuştur.

Türkiye Bölünür mü ?

Bu memleket çok büyük badireler atlatarak bugünlere gelmiş ve geçmişte olan bitene baktığımızda hala nasıl ayakta durmuş veya birlik-bütünlüğünü nasıl muhafaza etmiş ona şaşmak lazım. Çok sancılı bir coğrafyada ikamet eden bu ülkenin insanları içten ve dıştan akıl almaz manipülasyonlara maruz kalmış hatta tarihte hiç müstemleke olmadığı halde kendi öz evlatları tarafından sömürge olmuş topluluklarda bile karşılaşılması güç dayatmalar ve zorbalıklarla yüz yüze bırakılmıştır. Bütün bu olumsuzluklara rağmen bu memleketin sakinleri hala sabredip başına taş basıyorsa ve memleket benim, nankörde olsa evlatlar da benim diyorsa bu halkın hakkını teslim edip artık edeb yahu deyip uslu çocuk olmak zamanı geldi de geçiyor yaramaz çocuklar için. Bu memleketin haşarı çocukları kendilerine şu soruyu sormalılar: yeryüzünde bu gam ve kedere bu denli tahammül edebilmiş dayanabilmiş kaç tane halk vardır?.

İnsanoğlu bu evrende var oldukça iyi ile kötü, doğru ile yanlış, adalet ile zulüm, fakir ile zengin, siyah ile beyaz, aydınlık ile karanlık hep bir mücadele içinde olacaktır. Eşyanın tabiatı bunu gerektirir. Bu matematiksel bir kesinlikten daha kesindir. Bugün ülkemizde devam eden mücadelede saflarımızı siyasi ya da ideolojik görüşlere göre değil bir erdem mücadelesinde doğrunun ve haklının yanında yer almak düşüncesi ile pozisyon almalıyız. Öncelikle ve özellikle haksızlığa, erdemliliğin ve insaniyetin gereği olarak karşı olmalıyız. Kime yapılmış, niye yapılmış, adam hangi dinden, cemaatten, partiden ya da görüşten vs. soruların cevabını araştırmadan Hak namına karşı olmalıyız. Zira Hakkın hatırı âlidir hiçbir hatıra feda edilmez kaidesinde ölçümüz sadece adalet olmalıdır. Adaletin olmadığı yerde güçlünün hâkimiyeti vardır. Sadece gücün ve güçlünün ayakta durduğu bir ortamda ise insani değerlerden ve medeniyetten bahsedilemeyeceği aşikârdır. Adaleti istemek kolay sahip olmak zordur. Adalet, herkesin samimi olarak fedakârlık yapmasıyla ancak sahip olunabilecek kadar değerli bir hazine ve erdemli bir toplumun da ab-ı hayatıdır.

Her şeye rağmen karanlığa küfretmekle aydınlığa ulaşılmaz. Bizler laik, dindar, liberal, sosyalist, demokrat, milliyetçi, sağcı solcu, Türk, Kürt, Laz, Çerkez, Ermeni, Rum vs. her ne isek Türkiye'nin geleceğini şahsi menfaatlerimize tercih ederek Ben demeyi bırakıp Biz diyerek vefalı bir tavır almalıyız. Zira çarpışmalardan, güç gösterilerinden, hesaplaşmalardan galip çıkmayacaktır amma mağlup bellidir: Türkiye. Dolayısıyla mücadelemiz haksızlığa ve adaletsizliğe karşı yekvücut devam etmelidir. Tüm bunlara rağmen halk namına vekâleti elinde bulunduranlar ve hükmedenler makamları ellerinden gitmek pahasına dahi olsa adaleti uygulamak noktasında çok dikkatli olmalılar. Çünkü vekil olmak emin olmayı gerektirir. Emanet bunun için kendilerine verilmiştir.

Türkiye Bölünür mü ?

Bütün bu olup bitenler içimize derin bir gam (kul) salmışsa da ümitsizliğe kapılmamak lazımdır. Çünkü gecenin karanlığının en kesif olduğu zaman sabaha en yakın zamandır. Hz. Ali'nin deyiimiyle 'Gözü olana sabah ışımıştır'. Belki de o sabahın karanlığındayız(**). Gözünüz açık olsun.

(*) : Yüreğimize Gam Eklediniz (Zazaca)

(**) : Bu cümle rahmetli Fethi Gemuhluoğlu'nun 'O sabahın alacasındayız' sözünden esinlenerek yazılmıştır

Türk ordusundan hesap soran bir Türk annesi (Rasim Ozan Kütahyalı)

Bu toprakların bitmeyen savaşında, bu ülkenin evlatlarını kaybetmeye devam ediyoruz... "Yeter!!" denmesinin bile artık bir samimiyeti kalmadı...

Yağmur yağması gibi normalleşti bu berbat durum... Arada yağmur yağar, ıslanırız... Arada bu kirli savaş hortlar, çocuklar ölür... Öyle algılıyoruz artık... Sonra hayat yeniden devam eder. Bazen dolu yağar, bazen günlerce biteviye az az yağar, sonra yeniden durur... Sonra yeniden başlar... Yağmur tanelerinin yere düşmesi kadar doğal bu ülkenin gençlerinin ölmesi artık... Bir kişinin ölümünün trajedi, onbinlerce kişinin ölümünün istatistik olacağına ilişkin Stalin'in lanet derecede

gerçekçi sözü hükümrân bu topraklarda... Şehitler diye yalan edebiyatlarla andığımız gençler bu devlet için istatistikî rakam tanelerinden ibaret...

"Vatan sağolsun demeyeceğim"

Bu bence hepimiz adına tam anlamıyla kanıksanmış bir alçaklıktır... O sebeple mesela geçen hafta kaybettiğimiz Jandarma Er İsmail Uygun'un annesinin feryatlarıyla kimse ilgilenmedi... O feryatlar, egemen devlet mantığının işine yarayan feryatlar değildi çünkü... "Bir oğlum şehit düştü, öbür oğlumu da vermeye hazırım" diyen ya da dedirtilen anneler hemen her yerde manşet olurdu. Fakat bu anne başka şey söylüyordu... Bu toplumda gittikçe yükselen bir haykırışı bir kez daha dillendiriyordu...

Bu anne "Vatan sağolsun demeyeceğim" diyordu. Bu kez bu anne geleneksel ve örtülü bir anneydi. Daha evvel kentli-eğitilmiş laik ortasınıftan bir annenin bu itirazına şahit olmuştuk. Bu hissiyatın o kesimde çok geniş biçimde paylaşıldığını bu köşede yazmıştım... Şimdi de tevekkül ve metanetleri devlet tarafından istismar edilen geleneksel dindar annelerden biri bu çıkışı yapıyordu... Hem de kaybettiği oğluyla ilgili çok acı bir olayı da naklederek...

Türkiye Bölünür mü ?

“Oğlumun komutanı, namaz kıldığı için tepki gösteriyormuş. Onun gibi diğer kısa dönem askerler masa başında otururken üç aylık er olan İsmail'im günde yedi saat nöbet tutuyormuş. Oğlum komutanına söyleyemiyordu ama bunları telefonda bize söylüyordu. Komutanı oğluma gıcık kapmış.”

Aynı anne Ulaştırma Bakanı'nın kendilerini ziyaretinde de şunları söylüyordu...

“Başın sağolsun demek kolay. Ben onu ne hallerde büyütüp yetiştirdim. Ne zorluklarla büyüttüm. Ciğerim yanıyor. Bazı şeyler çok zoruma gidiyor. Torpil olduğunu bilseydim ben de yaptırırdım. Hiç zengin ailelerin çocukları oralarda askerlik yapıyor mu?”

“Bu çocuk evin önünden geçen yabancılardan korkardı. Bu nasıl teröristlerle çarpıştı? ‘Şarjörü takamadı’ diyorlar. Kocam ‘arama’ dedi ama dün akşam komutanını aradım. ‘Seni Allah’ın mahkemesine havale ediyorum. 12 saat nasıl nöbet tutturdunuz’ dedim. Bize şehit haberini vermek için gelen kişi ‘oğlunuz yemekhanede öldü’ dedi. Daha sonra da dediler ki, teröristlerle çatışırken siperdeyken ‘kafanı kaldırma’ demişler. Benim çocuğum da kaldırmış. Kafası parçalanmış. Cesedi tanınmaz haldeydi.”

Genelkurmay’a sorular

Devletimizi yönetenler, özellikle de Genelkurmay karargâhının generalleri bilmeli ki bu annenin sesi Derin Anadolu'nun sesidir... Bu ülkenin anneleri askerlik tecrübesinde “korku”nun ne demek olduğu zorla öğretilen kocalarından daha cesur ve daha yüreklidir... Kocaları korkup “Yapma, etme, arama kimseyi hanım” dese de durmayacaktır... İsmail Uygun’un annesinin bu tepkisini şimdilik karambole getirebilirsiniz, egemen medya da hemen gerekeni yapar... Ama bu anneler akın akın artmaktadır, bilirsiniz...

Şimdi Genelkurmay yetkililerine soruyorum... Bu şehit anasının bahsettiği komutanla ilgili ne işlem yapılmıştır? Namaz kıldığı için Er İsmail’e saatlerce tutturulan nöbet olayını kamuoyu önünde aydınlatmayacak mısınız? Yoksa Aktütün katliamında olduğu gibi bu komutanın da “Hiçbir ihmal, zaaf ve hatası yoktur” mu diyeceksiniz? “Daha analar çok mehmetçikler doğurur, bu sızlamaları da bu toplum unuttur” diye mi düşünüyorsunuz?

Hesap sormak

Bu ülkenin halkı olarak şunu bilmeliyiz... Bizler, evlatlarımızın değerini bilip korkmadan bu devlete ve orduya hesap sormadıkça askerlerimizin ölümü ordumuzca “zayıat” olarak görülecek, maalesef çoğu zaman bir askerın ölümü bir Skorsky helikopterin düşüşünden daha az önemli olarak algılanacaktır... Üçüncü dünya ordularının hemen hepsi askerlerine böyle bakar, çünkü o halklar ölen çocukları adına ordularından hesap sormazlar... İsrarla söylemekten bıkmayacağım ki bir kurum hesap vermedikçe, denetlenmedikçe yozlaşır ve çürür... Bugün TSK meselemiz bu minvaldedir...

Türkiye Bölünür mü ?

Bedeni tanınmaz hale gelen er İsmail Uygun'un annesi gibi anneler arttıkça, korkmadan yürekli biçimde kendi devletlerine hesap sordukça bu ülke daha güzel bir yer olacak... Türk ordusu, hesap soruldukça denetlendikçe güçlenecek... Bunları diyenlere "Ordu düşmanlığı yapıyor" diyenler, Türk ordusunun adım adım çürümesini ve çökmesini hızlandıran gafillerdir... Çürümüş bir ordu Er İsmail'lerimizi koruyamaz, vatanımızı da savunamaz...

Kürtler de Bizim Soydaşımız(Mustafa Akyol)

Kuzey Iraklı Kürtler de, aynı ordaki Türkmenler gibi, bizim akrabalarımız. Türkiye nüfusu "Türkler'den, Kürtler'den ve diğer anasır-ı İslam"dan oluştuğuna göre, Kuzey Iraklı Kürtler de soydaşlarımız. Peki bu soydaşlarımıza hiç kulak veriyor muyuz?

* * *

Mustafa Kemal Paşa, 1 Mayıs 1920 günü, yeni açılmış olan Meclis'in kürsüsünden şöyle diyordu:
"Yüksek Meclisinizi teşkil eden insanlar yalnız Türk değildir, yalnız Çerkes değildir, yalnız Kürt değildir, yalnız Laz değildir. Fakat hepsinden oluşan anasır-ı İslamiye'dir."

Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı boyunca ısrarla ifade ettiği bu "kardeşlik vizyonu" sayesinde, Kürtler Ankara hükümetine büyük bir destek verdiler. Kurtuluş Savaşı'nı, Türkler ve Kürtler omuz omuza kazandık. Bugün ise her şey tersine dönmüş durumda. Kuzey Iraklı Kürtler kendilerince bir "kurtuluş mücadelesi" içindeler. En büyük engel olarak da Türkiye var karşılarında.

Kuşkusuz bu noktaya geliştik, 80 yıllık karmaşık bir tarihsel süreç sonucunda oldu. Ulus-devletin kuruluşu, kendilerini dışlanmış hisseden Kürtlerin isyanları, bunların bastırılışı, Kuzey Irak'ın kaybedilişi, yeni isyanlar, ve en sonunda da korkunç PKK terörü...

Türkiye Bölünür mü ?

Tüm bunlar meseleye 1920’de olduğu gibi bakmamıza izin vermiyor. Oysaki hiç değişmemiş bir gerçek var: Kuzey Iraklı Kürtler de, aynı ordaki Türkmenler gibi, bizim akrabalarımız. Türkiye nüfusu “Türkler’den, Kürtler’den ve diğer anasırı-İslam”dan oluştuğuna göre, Kuzey Iraklı Kürtler de soydaşlarımız.

Peki bu soydaşlarımıza hiç kulak veriyor muyuz?

“Kuzey Irak kamuoyu”

Türkiye pek çok konuda başka toplumların kamuoyunu hesaba katıyor. “Amerikan kamuoyu”nu dikkate alıyor, bir TV dizisinde Türkler hakkında en ufak bir olumsuzluk geçse, tepki gösteriyor. “Avrupa kamuoyu” bir o kadar önemli ve kendimizi Avrupalılara sevdirmek için yollar düşünüyoruz. Peki ya “Kuzey Irak kamuoyu”? Orada yaşayan Kürtler bizim hakkımızda ne düşünüyor? Bundan haberimiz var mı?

Gelin, bunu Kuzey Irak’lı bir Kürt’ün gözünden görmeye çalışalım: Türkiye onun için sınırın ötesinde, güçlü bir ülke. Ancak bu gücüyle 80 yıldır yaptığı işlerden biri “Kürt diye bir şey yoktur” diye ısrar etmek olmuş. “Ben Kürd’üm” demeyi bile on yıllarca yasaklamış. Hatta sırf bu cümleyi söyledi diye insanları hapse atmış. Emniyet birimlerinin “bölge”de yaptığı işkenceler, ayyuka çıkmış. Ankara, Kuzey Irak’taki Kürtlere katliam yapan Saddam Hüseyin ile gayet sıcak ilişkiler geliştirmiş. Hatta Türkiye’nin Bülent Ecevit gibi bazı liderleri Saddam ile “Üçüncü Dünyacı dayanışmacılık” içine bile girmiş. Türk uçakları arada bir gelip Kuzey Irak dağlarını bombalamış. Eskiden “Türkmen” lafını ağzına bile almayan Ankara, Kürtler’in Saddam’dan kurtulmaya başlamaları üzerine birden bire “Türkmen kartı”na başvurmaya karar vermiş. Türkmenleri riske eder şekilde...

Şimdi de aynı Ankara, “Kürtler’e, Kerkük petrollerini bıraktırmayız” diye sert açıklamalarda bulunuyor. Elbette Kerkük petrollerinin karının tüm Iraklılar tarafından eşit şekilde paylaşılmasını istemek, haklı bir politika. Ancak “eşit paylaşım” üzerinde ısrar etmekle, Kürtlere esip-savurmak, “gelir işgal ederiz” tehditleri göndermek arasında belirgin bir “üslup farkı” var.

Peki bütün bu geçmişi yaşayan ve söz konusu “üslup” ile muhatap olan bir Kuzey Iraklı Kürt, sizce Türkiye hakkında ne düşünmeli?

Ve daha da can alıcı soru şu: O Kuzey Iraklı Kürt’ün, sınırın bu yanındaki akrabası ne düşünmeli?

Abdülhamid ve Özal

Eğer “bize ne Kürtlerin fikrinden, güçlü ülkeyiz, dediğimizi yaptırırız” dersiniz, yanılırsınız. Bu “kafa”, 80 yıldır Kürt sorununa bir çözüm getiremedi.

Oysa daha önceleri Sultan Abdülhamid Kürtleri kazanmayı bilmişti. Bugün “Kuzey Irak” dediğimiz coğrafya da dahil olmak üzere, tüm “Güneydoğu”yu silahla değil, yardımla, dostlukla, eğitimle, ekonomik gelişmeyle, “kardeşlik” duygusuyla Osmanlı’ya bağlamıştı. Bu nedenle ona “Kürtlerin babası” diyorlardı.

Türkiye Bölünür mü ?

Yakında tarihte bir de Turgut Özal aynı akıl, sağduyu ve vizyonu gösterdi.

Bunun unutulduğunu da sanmayın. Gidin Kuzey Irak dağlarına, "Turgut Özal'ı nasıl bilirdiniz" deyin, insanların onu saygıyla andıklarını göreceksiniz.

Eğer AKP hükümeti Kuzey Irak konusunda doğru bir politika izlemek istiyorsa, tanımladığı "muhafazakar" çizginin yakın tarihteki en iyi temsilcisi olan Özal'ın yolunu izlemeli.

O yol "Kürt düşmanlığı"ndan değil, Kürtleri kazanmaktan geçiyor...

Kuzey Irak'a girelim mi? (Mehmet Yılmaz)

Kuzey Irak'a saldıralım, OHAL ilân edilsin ve DTP'nin kapatılsın!

Terörle mücadele için mi? Hayır.

Güney Doğu'da demokratik yolların tıkanması lâzım,

Diyarbakır ve Tunceli belediyeleri AKP'li olmadan,

Kürtlerin DTP'ten koptuğu anlaşılmadan,

Çok acele bir savaş çıkarmak lâzım,

CHP ve MHP bölgede bir kez daha maskara olmadan,

Sahibinden, satılık, çok acele... kan aranıyor.

Onlar size savaşmayı değil ölmeyi emrediyor. Çünkü siz ölürken gelecek zamana ihtiyaçları var.

Nasıl bu kadar emin konuşabiliyoruz? Geçen sene bu günlere (eylül-ekim) denk gelen gazeteleri açın. Birden bire yoğunlaşan PKK saldırıları, sınır ötesi harekât gündeme gelmesi, OHAL istekleri, MHP başkanı Devlet Bahçeli'nin [savaşa karşı çıkan herkesi PKK yandaşı ilân etmesi](#)...

Aktütün'den sonraki olaylara ne kadar da benziyor. Meclis'te Bahçeli yine barışçı çözüm isteyen insanları PKK yandaşı olmakla suçluyor.

Geçen sene sitede Kürtçenin serbestçe kullanılması konusunda bir anket yapmıştık. İlk başlarda çoğunluk serbestlikten yana oy kullanmıştı ama... tam bizim anketin ortasında bir PKK saldırısı oldu, insanlar öldü ve okuyucularımız duruşlarını sertleştirdiler. **"Terör bitmeden Kürtlere hiç bir hak verilemez"** seçeneği tek başına sürekli puan kazandı.

Türkiye kritik virajlardan geçerken "şans eseri" denk gelen bu PKK saldırıları kamuoyunu yönlendirmek hatta adeta koyun gibi gütmek için kullanılıyor kanaatimizce.

Türkiye Bölünür mü ?

Geçen sene Devlet Bahçeli'nin insanların üzerine [yağlı urgan fırlattığı o mitingi](#) hatırlıyor musunuz? Balıkesir'de meydana gelen kışkırtmalar ile ne kadar benzeşiyor! Peki ya genel kurmay eski başkanı Yaşar Bey'in "kitlese tepki gösterin" çağrısı? Doğu Perinçek'in "**ordu görevini yapmazsa millet yeni bir ordu kurar**" demesi?

Peki geçen [sene konuştuğumuz bu konuyu](#) bir kez daha tartışmaya açalım, Kuzey Irak'a girelim mi? Türkiye Kuzey Irak'a girerek terörü önleyebilir mi?

Tartışma bir sorun-çözüm eksenine oturmadığı için "**sınır ötesi**" harekâtın ne anlama geldiği belirsiz. İnsanlarımız neyi kapsadığı bilinmeyen bir harekâtı destekliyor.

Mantıksal sebeple, bir çözüm olacağından mı yoksa duygusal sebeple, intikam almak için mi?

Öncelikle sınırın ne kadar ötesine girmek ve ne kadar kalmak söz konusu?

- 1)** Türkiye'de başlamış bir takibin sonuçlandırılması için bir kaç haftalığına 5-10 km kadar,
- 2)** PKK üslerini yok etmek ve bir güvenlik şeridi oluşturmak için 6 ay-1 yıllığına, 30 km,
- 3)** Musul ve Kerkük gibi büyük şehirleri kontrol altına almak ve bu şehirlerle kuzeyin bağıını keserek PKK'nın maddi yardım almasını engellemek için bir kaç yıllığına.

KAZANÇ VE KAYIP İHTİMALLERİ

Takip amaçlı, 5-10 km

Bugüne kadar yapılmış 24 sınır ötesi operasyon bu kategoriye giriyor. Her seferinde bir kaç hafta süren bu harekâtlardan en büyükleri şöyle oldu:

- 5 ekim - 15 kasım 1992
- 20 mart - 2 mayıs 1994
- 12 mayıs - 7 Temmuz 1997
- 25 eylül - 15 Ekim 1997

Aşağıda askerî bir bilançosunu da sunacağımız bu harekâtların yanında 25 yıldır süren bir mücadele var sınırların bu tarafında. **TSK**'nin basına verdiği demeçlere göre askerlerimizin PKK ile Türkiye'deki çatışmalarında en büyük sorunlar :

- a)** Askerlerin bölgeyi tanıması,
 - b)** PKKlıların sıradan köylülerden ayırd edilememesi,
 - c)** Sınırlarımızdan içeri giren militan ve malzeme.
- Yani sorun bir grup PKK'lının eylemden sonra Irak'a kaçması değil. PKKlılar bizim topraklarımızda bizim askerlerimize pusu kuruyor ve yeni eğitimden çıkmış erlerimizin bölgeyi ve halkı iyi tanımamasından istifade ederek onları öldürüyor. Bu tabloya bir de :

- 1)** Koruyamadığımız sınırlardan içeri silah ve terörist girdiğini,
- 2)** Ve PKKlılar ile erlerimiz arasındaki askerî tecrübe farkını, eklersek meselenin askerî boyutunu ihata etmiş oluruz.

Türkiye Bölünür mü ?

Şu halde Şırnak veya Hakkâri'yi tanımayan, Bingöl'de faaliyet gösteren bir terörist ile sıradan bir Bingöllüyü ayırd edemeyen bir Türk subayı veya eri sınırın öbür tarafındaki dağları, vadileri nasıl daha iyi tanıyabilir? Iraklı bir köylüyü bir PKK'lıdan nasıl ayırd edebilir? Özetle nasıl Türkiye'de olduğundan daha **"başarılı"** olabilir?

Türkiye'deki bir takibe bakarak sınır ötesi bir takipte öldürülecek terörist başına daha fazla kayıp verebiliriz. Bunun yanında Iraklı sivillere de Türkiye'de olduğundan daha fazla zarar verilmesi ihtimal dahilinde.

PKK üslerini yok etmek ve bir güvenlik şeridi oluşturmak için 6 ay-1 yıllığına

300 kmlik Irak sınırı'nın diğer tarafı da 3000-4000 m yüksekliğindeki dağlarla ve sarp kayalıklarla kaplı. Kendi sınırlarımız içinde, polisin, sivil yöneticilerin işbirliği yaptığı bir ortamda bir güvenlik şeridi oluşturamadık. Hal böyleyken yabancı bir ülkenin topraklarında bu şeridi nasıl oluşturabiliriz?

Diğer yandan PKK üsleri meşru bir devletin askeri üsleri gibi değil. Ordumuzun karşısında etrafı dikenli tellerle çevrili, PKK bayraklarıyla süslenmiş bir askerî üs yok.

Eskiden dağların arasına saklanan teröristler bugün şehir içini tercih ediyorlar. 500 tane teröristi öldürürken bunun **on misli kürdü PKK sempatzanı yapmak** an meselesi. Kaldı ki birliklerimiz sivillere hiç bir zarar vermeseler bile 12 gariban köylüyü gözünü kırpmadan öldüren PKK pekâlâ bir okulu veya camiyi içinde masum insanlarla birlikte yakıp **"bunu Türkler yaptı, işte Türk vahşeti"** diye propaganda yapabilir.

Yıllardır ne Kıbrıs, ne PKK ne de 1915 olayları konusunda derdini dünyaya anlatamayan Türkiye Irak'a girdiği andan itibaren PKK, Ermeni ve Rum lobilerinin hücumuna uğrayacaktır. CNN veya BBC gibi güçlü bir küresel medyaya sahip olmayan ülkemizin böyle bir iletişim savaşına karşı hazırlıklı olduğu söylenemez.

Musul ve Kerkük gibi büyük şehirler ile kuzeyin bağıni keserek PKK'nın maddi yardım almasını engellemek için bir kaç yıllığına girmek Yukarıda da açıkladığımız gibi kısa süreli harekâtlar yarardan çok zarar getirebilir. Zira Irak'ın içlerine girerek PKK'ya kendi kaynaklarına daha yakın savaşma imkânı sağlamış oluyoruz. Oysa bizim askerlerimiz üslerinden uzaklaşarak gıda, yakıt ve cephane temin hatlarını uzatmış olacaklar.

Bunun önüne geçmenin tek yolu Kuzey Irak'ın büyük şehirlerini yani Musul ve Kerkük'ü almak veya en azından bu şehirleri kuzeyden kuşatarak Kuzey Irak ile bağlantıları kesmek.

Kuzey Irak'ın zaten kırılğan olan ekonomisinin tamamen durduracak, milyonlarca insanı açlığa mahkum edecek böyle bir uygulama ile petrol fiyatlarının da bugünkünün çok üzerine çıkacağını da tahmin etmek zor değil. PKK terörü büyük

Türkiye Bölünür mü ?

bir sorun. Ama Kuzey Irak'ta uzun süre kalan 50 bin Türk askeri bundan çok daha büyük yeni sorunlar üretebilir.

Güneydoğu Anadolu bölgesi kadar geniş bir alanı kontrol etmek için askeri üsler ve karakollar kurulması gerekecek. Türkiye'dekilerin güvenliği sağlanamazken çatışma bölgesini iki misli genişletmenin faydası ve zararları da tartışılmalı elbette.

Uzun sürecek bir savaşın ekonomik yükünü hafifletmek için Musul-Kerkük petrollerinden istifade etmek durumunda da kalabiliriz. Birçok bakımdan petrol çalmak için Irak'a giren başka ordulara benzeme ihtimali var ordumuzun.

DEĞERLENDİRME

Birinci yöntem 24 kez denendi ama PKK'nın daha geçen hafta 25 insanımızın şehid etmesi önlenemedi. İkinci ve üçüncü yöntem ise PKK teröründen çok daha büyük sorunlar üretebilir bizim için :

- 1) Kuzey Irak'ta geniş bir bölgeyi uzun süre işgal etmek zaten koruyamadığımız Suriye ve İran sınırlarımızın uzaması anlamına gelir,
- 2) Talabani, Barzani ve PKK "ortak tehlike" karşısında daha kolay birleşebilirler,
- 3) Bugün dahi PKK'ya M16 piyade tüfeği vermekten çekinmeyen ABD ordusu yarın [stinger füzeleri](#) taarruz helikopterleri, zırhlı araçlar verebilir. [6 gün savaşlarında](#) İsrail "tek başına" Mısır, Suriye, Ürdün, Irak, Suudi Arabistan'a karşı savaşabilmişti. Gerçekte [Amerikan Hawkeye uçakları](#) Arap birliklerinin yerlerini, yakıt ve cephanelerini İsrail birliklerine bildiriyorlardı.
- 4) Bölgede güçlü bir Türkiye'den ziyade kukla bir Kürdistan görmeyi tercih edecek bazı AB ülkeleri ve İsrail PKK'ya istihbarat ve elektronik harp desteği verebilir,
- 5) "Türkiye Irak'ı işgal etti" haberi zaten yüksek olan petrol fiyatını [daha da yukarı fırlatır ki](#) bu hem sınır ötesi harekâtın maliyetini artırır hem de ülke ekonomisine ağır bir darbe indirir. Zira petrol ithalatta en büyük kalemlerden biridir.
- 6) Uluslararası propaganda ve diplomasi konusunda henüz emekleme çağını yaşayan Türkiye, Türk düşmanı lobilerin propagandalarına karşı koyacak vaziyette değildir. Fransa ve ABD meclislerinde oylanana "**Ermeni davasına**

Türkiye Bölünür mü ?

destek” mahiyetindeki yasalar bunun en yakın ve somut örneğidir. Son yıllarda sağlanan ilerlemeler bir ölü bebek fotoğrafıyla tuz buz olabilir. Son zamanlarda İsrail ile olan ilişkilerimizde belli bir soğukluk yaşadığımız için Yahudi lobisinin de bir kısmı Türk karşıtı cepheye katılacaktır.

7) ABD dünyada en fazla silah ve petrol üreten ülkeler arasındadır. Bu sebeple Irak savaşı gibi **“kontrollü”** savaşlar bu ülkenin ekonomisini canlandırır. Oysa Türkiye dünyanın en çok silah ithal eden ülkelerinden biridir. Petrol ve doğal gaz ithalatının dış ticarete tuttuğu yere bakarak Kuzey Irak’ta uzayan bir savaşın ülkemiz için yıkım olacağı açıktır. Zaten yetersiz olan eğitim, sağlık ve altyapı bütçelerimizin kısılarak silah ithaline aktarılması bizi 50 yıl geriye götürür.

8) ABD 11 Eylül’e cevaben Afganistan ve Irak’a saldırdı. Doğrudan ve dolaylı olarak 1 milyondan fazla insanın ölümüne sebep oldu. Birçok uzmanın da dile getirdiği gibi Irak’ın işgalinin öncesine bakarak ABD bugün çok daha büyük bir terör tehdidi ile karşı karşıya. Bu durumdan Türkiye ders çıkarmalıdır. Türkiye’nin gerçekleştirdiği sınır ötesi harekâtlardan en büyük dördünde 5701 PKKlı öldürülmüş olmasına rağmen terör sorunu devam etmektedir. Geniş bir alana yayılan ve uzun süren bir harekâtın öldüreceği teröristten daha fazlasını üreteceği de aşikârdır.

9) Lobisi çok kuvvetli olan İsrail dahi Lübnan’a girişinde uluslararası yalnızlığın bedelini ödedi. ABD’nin Irak’ı işgali sırasında çektiği “yanlızlık” da kendini hissettirdi. ABD dış politikasında yeni arayışlar gözleniyor. Türkiye ise asla uluslararası bir izolasyona katlanacak durumda değildir.

10) Savaşın uzamasını ve Türkiye’nin daha çok silah ithal etmesini isteyebilecek [Raytheon Missile Systems](#) gibi firmalar Afganistan’ı işgali sırasında Rusya’ya kan kusturan ısı güdümlü [Stinger](#) füzelerini [PKK’ya verebilir](#). Bu ihtimal göz önüne alınmalı, “temiz” bir harekât” için önerilen hava saldırıları sırasında uçaklarımızın düşürülebilme riski ile PKK’nın eline esir düşebilecek bir kaç pilotun sebep olacağı **moral ve propaganda etkisi** unutulmamalıdır. Stinger tipi ucuz silahlar [asimetrik savaşların](#) vazgeçilmez öğeleridir. Zira katalog fiyatı 40 bin doların altında olan böyle bir roket atar ile [General Dynamics](#) - [Lockheed Martin](#) yapımı 18 milyon dolarlık bir [F16 Savaşan şahin](#) düşürülebilir.

SAVAŞ TANRILARI KURBAN İSTİYOR

Saygı Öztürk'ün Genel Kurmay verilerine dayanarak yazdığı "Sınır Ötesi Savaşın Kurmay Günlüğü" adlı kitap [böyle diyor](#) :

4 büyük operasyonun sonuçlarına baktığımızda **5.701 ölü**, 1.697 yaralı olmak üzere 7.398 PKK'lı ele geçirildi. Aynı harekatlarda 22 subay, 12 astsubay, 176 erbaş ve er 27 geçici köy korucusu olmak üzere **237 asker şehit düştü**. Aynı harekatta 54 subay, 48 astsubay, 582 erbaş ve er, 55 Geçici Köy Korucusu olmak üzere 739 güvenlik mensubu yaralandı.

Yazar bu harekâtları **bir başarı gibi göstermek istemiş** ama bu bilanço oldukça eksik, "pasif" hanesine şunları eklemek icab ediyor :

- 1) 1980'lerde "bir avuç eşkiya" olan bir grup bugün dünyanın her yerinde temsilcilikleri olan, uyuşturucu, silah kaçaklığı ve insan ticaretinden beslenen bir örgüt oldu,
- 2) 40 bine yakın insan öldü,
- 3) 300 veya 400 milyar dolar harcandı, (Irak'ın işgaline ABD'nin harcadığı kadar)
- 4) Türkiye yurt dışında saygınlık kaybetti,
- 5) Türk ekonomisi birçok projesini erteledi.

PKK terörüyle değil tek tek teröristlerle mücadele ettiğimiz için sorun çözülüyor. Buna rağmen savaştan rant bekleyen kimi kurumlar taptıkları savaş tanrıları yani **Silah** ve **Petrol** için kurban istiyorlar bizden.

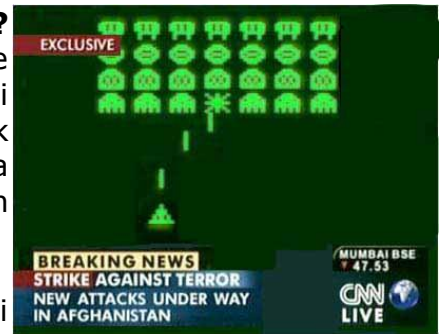

Ne acıdır ki hür tartışma ortamının baş aktörleri olması gereken siyasi partiler bile kan kokusunun sarhoşluğundan kurtaramıyorlar bazen kendilerini. Böyle önemli bir kararın [tartışılmasını engellemek için herkesi terörist ilân etmekten](#) çekinmiyorlar.

KUZEY IRAK'TA PETROL ŞEHİDİ OLMAYA HAZIR MIYIZ?

Savaş bir oyun değildir. "ölü ele geçirilen" diye sunulan istatistikler basit sayıları değil O'nun verdiği birer canı temsil eder. Düşmanlar da dâhil olmak üzere ölecek olan herkes insandır. Asıl olan daha çok düşman öldürmek değil daha az düşman edinmektir.

5000 terörist öldürmek demek bunun 4 veya 5 misli insana baba, oğul, kardeş veya eş acısı tattırmak, bir o kadar potansiyel terörist ve terör yandaşı üretmek demektir.

PKK sorunu 25 yılda 40 bin can aldı. Oysa Irak petrolünü çalmak için gelenler sadece son 5 yılda yaptıklarıyla 1 milyon Iraklı'nın dolaylı veya doğrudan ölümüne yol açmaktan çekinmediler. Birinci körfez savaşından sonra uygulanan ambargo ile petrol çarklarına milyonlarca çocuğun rızkını alet etmeye utanmadılar.

Türkiye Bölünür mü ?

Bu kanlı masaya oturmaya hazır mıyız? Petrol ve silah tacirlerinin pazarlık masalarına meze olmaya hazır mıyız? PKK'nın 25 yılda kıydığı canı 5 yılda vermeye hazır mıyız? Petrol şehidi olmaya hazır mıyız?

Ek yazılar

PKK ile mücadelede yapılan yanlışlar hakkında [PKK... Ters giden nedir? Bundan sonra nereye?](#)

Kürt kimliği ve yakın tarihimiz hakkında [Ax! Welate min - Ah! vatanım](#)

Sözde düşünce kuruluşları ve Türkiye'ye kurulan tuzaklar hakkında [Düşünce teröristleri](#)

Evet, PKK 'İlerici'dir! (Mustafa Akyol)

Geçen hafta CNN International'da yayınlanan bir "PKK propagandası", Türk medyasında tepkiyle karşılandı. Amerikan televizyonunun bayan muhabiri Arwa Damon, Kandil Dağı'na çıkmış ve terör örgütünün aslında ne kadar "feminist" olduğunu uzun uzun anlatmıştı. "Burada kadınlar ve erkekler tümüyle eşit" diyordu genç muhabir ve ekliyordu: "Bir erkek için en rencide edici şey 'maço' olarak tanımlanmak."

Türk basını, PKK'yı "ilerici" bir yapı olarak gösteren bu habere karşı, dediğim gibi, köpürdü. Çünkü CNN muhabiri gerçekten de "yanlı" davranmış, PKK'nın kanlı yüzünü hiç göstermemişti.

Fakat gösterdiği kısım da yanlış değildi!

Çünkü PKK gerçekten de "ilerici"dir!..

Ama "ilericilik" her zaman matah bir şey değildir.

Ne demek istediğimi anlatayım: PKK solcu bir örgüttür ve sahip olduğu Stalinizm/etnik milliyetçilik karışımı ideoloji de oldukça "modern"dir. Örgüt açıkça "feodaliteye" yani Kürt toplumunun geleneksel dokusuna karşı çıkmakta, onun yerine sosyalist/eşitlikçi bir toplumsal düzen hedeflemektedir. Eğer böylesine "ilerici" değil de geleneksel bir yapı olsaydı, o zaman "erkek egemen" olur, ağa ve şeyh sözü dinler, Kürt törelerine uygun davranırdı. Kadınlarının başı bağlı, erkeklerinin boynu muskalı olurdu.

Türkiye Bölünür mü ?

Türkiye'nin bu gerçeği kavrayamayan kimi solcuları, "Kürt sorununun feodaliteden kaynaklandığı" şeklindeki yanlış ezberi onyıllardır tekrar eder durur. Oysa tam aksine, Kürt sorunu, en azından PKK'nın temsil ettiği şekliyle, feodalitenin çözülmesinin ve modernleşmenin bir ürünüdür. Ne Abdullah Öcalan ne de şürekâsı gelenekçi, muhafazakar insanlardır. Tam tersine, alabildiğine "çağdaş" ve "laik" kişiliklerdir.

Bu gerçek, Türkiye'deki "ilericilik" ezberini de yeniden düşünmeyi gerektirir. 80 yıldır bize hep eskinin "karanlık", yeninin ise "aydınlık" olduğu, gelenekten ne kadar koparsak başımızın o kadar göğe ereceği söylenir, değil mi? Oysa aslında gelenek ile modernite arasında böylesine ak-kara bir zıtlık yoktur. Önemli olan her ikisinin de içeriğidir. Geleneğin hem iyi hem kötü yanları vardır. Modernitenin ürünleri arasında ise özgürlük, insan hakları, demokrasi gibi iyi değerler de yer alır, etnik temizlik, gaz odaları, toplama kampları gibi vahşetler de.

PKK, işte modernitenin bu karanlık tarafının ürünü. Bu taraf, insanları geleneklerin boyunduruğundan kurtarmayı vaad eder ve bunu bazen başarır da. Ama, tam da George Orwell'in "Hayvan Çiftliği"nde tasvir edildiği gibi, onları yepyeni ve daha beter efendilerin kölesi yapar. Stalin, köylüleri toprak ağalarından "kurtarmış", ama Komünist Parti'nin esaretine sokmuştu. PKK da dağa çıkan Kürt kadınlarını belki töre baskısından kurtarıyor, ama onları katı bir ideolojinin, haşin bir örgütün ve narsist bir liderin kölesi haline getiriyor.

Son bir yorum: "Kürt tarafı"ndaki bu vahim "ilericilik" örneğini görünce, dönüp bir de "Türk tarafına" bakmak geliyor insanın aklına. En azından sormak lazım: Türkiye'de kendilerini "ilerici" ve "çağdaş" ilan edenler, acaba modernitenin hangi tarafında duruyor? Demokrasi, insan hakları ve özgürlük mü? Yoksa otoriterizm ve hatta faşizm mi?

Öyle ya, "padişahı kovduk, çarşafı attık" diye sevinip durmanın bir anlamı yok. Mühim olan, bundan sonra ne hale geldiğiniz: Kendi akıl ve vicdanıyla yaşayan, diğer insanlara da aynı hakkı tanıyan özgür bir birey mi oldunuz? Yoksa aklını ve ruhunu otoriter bir sisteme emanet etmiş ve onun haksızlıklarına alkış tutan birer "kurşun asker" mi?

Analar daha çok mehmetçik doğurur ama helikopter doğuramaz (Rasim Ozan Kütahyalı)

Altınova'daki iç savaş provasının ardından çeyrek asırlık bitmeyen senfoni yine ses verdi... Aktütün karakoluna yapılan PKK saldırısında 17 askerimizi kaybettik... Türk medya tarihinde az rastlanır şekilde merkez medya gazetelerinin bazıları da Genelkurmay'a hitaben eleştirel manşetler attılar...

En şahin olanların bile "Artık Yeter!" psikolojisine girdikleri bir dönemin içindeyiz... Zaten hemen bu manşetlerin de etkisiyle Genelkurmay, bu saldırıya dair ne olup bittiğine

yönelik açıklama yapma gereği hissetti... Aktütün gibi saldırı yapıp, kayıp verilmesi çok kolay olan beş karakolun daha yerlerinin değiştirileceği belirtildi...

Ölüm yuvaları olarak çukur karakollar

Çeyrek asırlık çatışma tarihine bakıldığında asker ölümlerinin büyük oranda karakol baskınlarından olduğu görülüyor... Dağdaki sıcak çatışmalarda kaybedilen askerlerden çok daha fazlası Aktütün gibi sabit karakol baskınlarında kaybedilmiş...

Geçmişte sınır kaçakçılığı bağlamı düşünülerek yapılan karakollar genellikle dağ içlerinde çukur yerlerde bulunuyor... Dolayısıyla saldırıya çok daha açık haldeler... Bu karakollar resmen açık hedef... Bu tip karakollarda görev yapan askerler her an öldürülebilir durumdalar... Kurbanlık koyunlar gibi ölümü bekliyorlar tıpkı Aktütün'deki silah arkadaşları gibi... Dağ coğrafyasını çok iyi bilen PKK'lılar da havan topu ve uçaksavar saldırılarıyla çatışmaksızın bu şekilde çok karakol vurdu bugüne kadar... Nitekim Genelkurmay da açıkladı, Aktütün saldırısında vefat eden askerlerimizin 13 tanesi havan topu

ateşiyle öldürüldü...

Zamanında Hakkâri Dağ ve Komando Tugay komutanlığı yapmış Osman Pamukoğlu da Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok adlı çoksatan kitabında bu karakollar meselesine değiniyor, o coğrafyada sabit karakolların gereksizliğine işaret ediyordu. Kaçakçılık döneminden kalma dağ çukurlarındaki karakolların sonradan kaldırılmamasının çok sayıda kolay ölüme yol açtığından bahsediyordu... Bu çukurda bekleyen, saldırılmaya her an açık, defalarca da saldırılmış ve binlerce askerin vefatına yol açmış karakollar büyük bir basiretsizlikle kaldırılmıyor... İnatla orada muhafaza ediliyor... Genelkurmay'da bugüne kadar "Kayıp da verilse TSK geri adım atmaz!" kafası geçerli oldu... Ancak yıllar yıllar sonra çukur karakolları emniyete almak için tepelere ayrı karakollar yapıldı... Aktütün için Bayraktepe karakolunun yapıldığı gibi... Bir evin salon camının açık bırakılıp salonu emniyete almak için kapının kilitlenmesi gibi bir uygulama bu...

Genelkurmay'ın ölümlere bakışı

Buradaki esas mesele Türk devlet zihniyeti için askerlerin kayıplarının hayati bir önem taşımamasıdır... Kan ve can sahibi insanların da silah ve mühimmat gibi bir savaşma aracı olarak görülmesinin sonucudur bu kadar kolay ölümler... Savaşmaya giden gençlerimiz ile bir Skorsky helikopterin farkı yok bu zihniyet için... Hatta "Analar daha çok mehmetçikler doğurur ama Skorsky helikopter doğuramaz" denilerek "mehmetçiklerin şehit oluşu"nu bir helikopterin düşmesinden daha değersiz gören zihniyete de tanık oluyor orada savaşmaya giden genç erler... Bu türde yaşadıklarını anlatan Güneydoğu'da savaşmış çok sayıda asker görmek mümkün bu toplumda... Çocuklarımızın katili esas olarak bu yukarıda bahsettiğim ahlaksız zihniyettir... Çocukları ölen insanlarımız da bugüne kadar bu durumu pek sorgulamadı... Şimdi şimdi çeyrek asır geçip onbinlerce gencimiz öldükten sonra yeni yeni "Yeter artık!" denmeye başlandı... Derin Anadolu'nun ölümleri sorgulamamasının başlıca sebebinin daha evvel bu köşede birkaç yazı üst üste yazmıştım...

Şehitlik üzerinden din istismarı

Yine tekrarlayalım... Güneydoğu'da yaşanan savaş bağlamında mehmetçik, peygamber ocağı ve şehitlik gibi İslami tabirlerin kullanılması büyük bir istismardır... Genelkurmay "Dince kutsal sayılan duyguların istismarı" suçunu alenen ve sistematik olarak işlemektedir... TSK iradesi, subay alımlarında din meselesi etrafında kılı kırk yarıyor. Subay adayının en ufak bir dindarlık eğilimi varsa, böyle bir istihbarat alınmışsa hemen üstü çiziliyor... Kazara arada kaynayıp TSK'ya alınmışsa, görev süresi içinde dîni tezahürleri hayatında yaşadığı görüldüğü an ihraç ediliyor... Fakat iş devlet için ölecek ve öldürecek erlerin savaşa çağrılması meselesine

Türkiye Bölünür mü ?

gelince tamamen İslami bir dil ve terminoloji kullanılıyor... Bu dil, asker kayıplarına karşı toplumun isyan edişini azaltıyor. Oğlunun şehit olup cennete gittiğine inanan dînî inançları kuvvetli Derin Anadolu böylelikle oğullarının ölümünden ötürü kimseye hesap sormuyor... Çukur karakollarda yani ölüm çukurlarında bu ülkenin topraklarına bu ülkenin çocuklarının kanları dökülmeye devam ediyor...

Ölümler yenilerinin bahanesi olmasın (Zübeyr Hannis)

Ofisteyim. Çok şükür kapattığımda dışarıya ses vermeyen bir kapısı var odamın. Aynur'dan Dar Hejiroke'yi (İncir Ağacısın) dinleyebilmek için kapattım kapımı. Çünkü işyerimde kapısı açık fakat vicdanı kapalı insanlar var. Daha açık konuşayım: Korkuyorum. Balıkesir'de, Adana'da olan olaylar gibi birine daha sebep olmaktan korkuyorum. Tıpkı akşamki halı saha maçında eskaza elime geçen ama çok sevdiğim, yeşilli kırmızılı Diyarbakır formamı giymekten korktuğum gibi... Linç edilmek değil gaz kaçağına kibrit olma korkusu... Ben Türkiyeli bir Kürdüm. İnsanı kan pıhtısından yaratan Allah benim pıhtımın DNAsını Kürt bir anababadan vermiş. Bana da öpüp başüste koymak düşmüş. Kürdüm ama, güneydoğuda bir Kürt olmanın Türkiyedeki karşılığını anlayamam. Çünkü ben Ankara'da doğdum büyüdüm. Dağa çıkmayı anlayamadığım gibi, asker olmayı da anlayamam, çünkü daha

yapmadım. Ömürler çürüten ama doymayan savaşın son sahnesinde otuzsekiz insan öldü. Saldıran bu sefer dağdakilerdi. Onbeşi Türkiye Cumhuriyeti' nin silahlı kuvvetlerine mensuptu. Kimine şehit oldular, kimine eve düşen ateş, kimineyse Yeni Türkiye Cehennemini yanması için gerekli kurbanlar. Kalan yirmiüç mü? Onlar da yine kiminin evine ateş oldu düştü, kiminin cehennemine gitti, kiminin de kalbindeki onbeş deliğin yanında delik oldular. Biz mi? Biz hala ölenlere nasıl hitap edeceğimizi tartışıyoruz. Tartışıyoruz ki yarın ölecekler de buna kıyasla hitap edelim.

Türkiye Bölünür mü ?

Birileri Cehennemin demosunu Türkiye’de yapma amacına bu kadar yakınken, lüks tartışmaların hararetine kaptırmışız, tüm gücümüzle harcıyoruz kendimizi.

Savaşı konuşup barıştan ne kaldıysa ıskalıyoruz.

Ölümü konuşup hayattan kalanı ıskalıyoruz.

Nolur yeter artık! Biraz da barışı konuşalım. Savaşı nasıl barışa çevireceğimizi konuşalım.

Bu sefer ölümler yenilerinin bahanesi olmasın.

Bu sefer bunu nasıl engelleyeceğimizi konuşalım. Biz sustukça ağıtlar yeri göğü inletiyor...

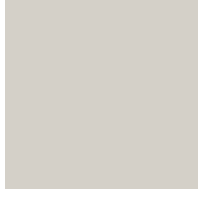
Selamette...

Türk askeri kurbanlık koyun mudur? (Mehmet Yılmaz)

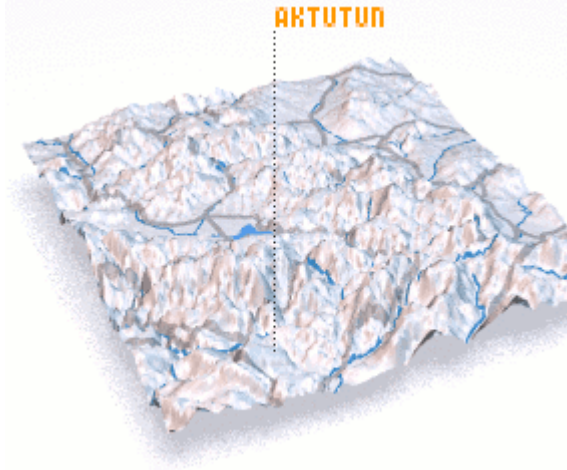
Star Gazetesi Aktütün karakolunun [fotoğraflarını](#) yayınlamış. İnsanların oklarla ve mızraklarla savaştığı çağlardan beri bir yamacın aşağısında olan ordular hep ağır kayıp vermişlerdir. Bu sebeple engebeli arazilerde bir tepeyi ele geçirmek için çok mücadele verilir. Çünkü bir tepeye yerleştireceğiniz okçu/makineli tüfek/uçaksavar vadinin dibine oranla çok daha etkilidir. Tepedeki savaşçının görüş açısı daha geniştir. Tepenin her yönüne doğru hızla hareket edebilir. Manevra kabiliyeti daha yüksektir. Savaş alanına yaklaşan takviye birlikleri herkesten önce görür.

Yine bu sebeple Anadolu'daki kaleler, Avrupa'daki şatolar hep tepelere yapılmıştır. **Çukurda savaşan bir ordu kartları açık oynayan bir poker oyuncusu gibidir.** Adamlarının hareketini gizleyemez. Gelibolu'yu Anlamak sitesinde Çanakkale Savaşı'ndaki [kara muharebelerin detaylı bilgilerini](#) incerseniz en büyük çatışmaların tepeleri ele geçirmek için yapıldığını görürsünüz. Bundan asırlar önce İİci Viyana kuşatması esnasında da yardıma gelen Polonya birliklerinin Osmanlılara oranla daha yüksek bir noktadan taarruz etmeleri bu savaşın Osmanlı aleyhine sonuçlanmasında önemli rol oynamıştır.

Sorular

Modern silahlarla yapılan savaşlarda yüksekliğin önemini kendi askerlerimizin üzerinde test ederek yeniden öğrenilmesi hangi akla hizmet ediyor? **İran ve Irak sınırına bu kadar yakın [bir noktada](#)** savunulması bu kadar zor bir karakol kurmak nasıl bir taktiktir? Daha önce defalarca saldırıya uğramış bu karakola gönderilen askerlerin zaten öleceği bilinmiyor muydu?

"Kuzey Irak'a girelim" diye efelik yapanlar olayın bir de bu boyutunu hesaba katmalılar. Askerlerini kurbanlık koyun gibi

bir vadide bekleten bir komutan Kuzey Irak topraklarında kim bilir ne cinlikler yapacaktır...

Terörle mücadelenin ekonomik, sosyal, hukukî boyutları olduğunu, çözümün askerî değil siyasî olacağını herkes anlamaya başladı. Komutanların ve siyasetçilerin ağzında hak, hukuk lâfları duymaya başladık. İyi bir şey. Ama 40 bine yakın ölümden sonra "aferin" beklemesin kimse.

Evet, doğrudur. Terörle savaş askeri yolla kazanılamayacak. Ama bu hiçbir güvenlik operasyonu yapılmasın anlamına gelmez. Yapılan operasyonlar gerekli ve kaliteli olmalı. Ordumuzun askerleri böyle harcadıkça:

- 1) Ülkemiz saygınlık kaybeder ve teröristlerin eli güçlenir,
- 2) İçeride Altınova türü etnik çatışma riski artar,
- 3) Askerî olarak "kaybeden" bir Türkiye'nin demokratik önlemler alması ertelenir.

Türkiye Bölünür mü ?

Terör ne zaman duracak? (Mehmet Yılmaz)

22 Aralık 1944'te genç bir Vietnamlı komünist Vo Nguyen Giap partisi tarafından bağımsızlık hareketinin askerî kolunun başına atandı : 31 erkek, 3 kadın, 2 tabanca, bir kaç tüfek ve bir makinalı tüfek.

Sadece 10 yıl sonra, 7 Mayıs 1954'te Giap'ın ordusu 55 bin savaşçısıyla Fransız ordusunu çekilmeye zorlayan kalıcı bir zafer elde etmişti : 5400 ölü, 10 bin esir. Bu esirlerin 1749'u subaydı: Bir general, 16 albay, ... Bu yıkıcı mağlubiyet Fransa'nın Vietnam'daki askerî varlığının sonuydu. Arkasından gelen Amerikan işgali de aynı biçimde bir hezimetle sonuçlanacaktı.

Acaba Fransız ve Amerikalı subaylar 1ci ve 2ci Dünya savaşlarının **nizamî harp** taktiklerini uygularken Vietnamlı Giap onları **gayrı nizamî harp** taktikleriyle nasıl yendi? Sineğin aslanı yendiği bu mücadeleden Türkiye nasıl bir ders çıkarabilir?

Her iki harp türü üzerine teorilerini *Vom Kriege* (Savaş üzerine) adlı eserinde sunan Prusyalı Carl von Clausewitz sadece bir teorisyen değil aynı zamanda bir askeri de. Teorilerini sunduğu gerilla taktiklerini Marxist Giap'a göre çok daha "millî" bir çerçevede uygulama imkânı da bulmuştu 1800'lerde.

Carl von Clausewitz'in **gayrı nizamî harp** hakkındaki sözleri 19cu yüzyıldan bu yana hiç eskimedi. Özellikle de Türkiye'nin en büyük sorunu olan terörle mücadele konusuna ışık tutması bakımından:

Türkiye Bölünür mü ?

"Gerilla buhar gibidir, ne kadar çok yüzeye temas ederse o kadar etkili olur. Düzenli ordu ne kadar geniş bir alana yayılırsa halkın ayaklanması orduyu o derecede taciz eder. Gerilla için için yanan bir yakıt gibi bitmeyen bir gerginlik oluşturur ve hedefini yavaş yavaş tüketir. Yanma tamamlanıp da alerler görünmeye başladığında düzenli ordu ya geri çekilecektir ya da o topraklar onun mezarı olacaktır"

Bu yazıya vesile olan kitap kendisi de bir Marxist olan T. Derbent'in Fransızca olarak basılan [Giap ve Clausewitz](#) adlı eseri. Komünist Giap üzerine yazılmış bir çok eser var tabii, [özellikle de İngilizce](#). Ancak Derbent'in kitabı Clausewitz'in "küçük savaş" (isp. Guerilla = Savaşçık) kavramını kullanarak Vietnam'ın bağımsızlık mücadelesine bakması açısından ilginç.

["PKK... Ters giden nedir?"](#) adlı yazıda gerek Marxist ayaklanmaların teorilerini sunan Mao, Che gibi isimlerden gerekse düzenli ordu tarafında savaşan David Galula gibi subaylardan alıntılar yapmış ve referanslar vermiştik.

Terör, asimetrik savaş, gerilla, isyan ve isyan bastırma üzerine yüzlerce kitap yayınlandı son yıllarda. Ne var ki ABD ordusunun terörle mücadele/isyan bastırma el kitabının son baskısı hâlâ yukarıda ve ["PKK... Ters giden nedir?"](#) makalesinde andığımız bir avuç esere yoğun olarak referans veriyor.

Sitemizde daha önce de gerilla savaşı ve daha özel olarak PKK ile mücadele konularına giren yazılar yayınlamıştık. Terörü stratejik, ahlâkî, dinî, psikolojik açılardan değerlendiren bu yazılardan işte bir kaçı:

[Güneydoğu'da ölüm ve Medya Dili](#)

[Bu ülkenin çocukları cephanedir midir?](#)

[Terörist evlatlarımız ve Anzak leşlerimiz\(!\)](#)

[Vatanın bütünlüğü silahla mı korunur?](#)

[PKK'lıları affetmek](#)

[Ax! Welate min - Ah! vatanım](#)

Güneydoğu'da ölüm ve Medya Dili(Rasim Ozan Kütahyalı)

Güneydoğu'da ölümler sürüyor... Çeyrek asırdır olduğu gibi yine gepegenç insanlar ölüyor... Bir de işin öbür kısmı var "Teröristlerin şu ini bombalandı, şu mağarası darmadağın edildi" gibi bir provokatif üslupla gün aşırı verilen haberleri devletin resmî ajansı veriyor. PKK tarafında ölenlerin de bu ülkenin yurttaşı olduğu, ölümleri bayram havasında sunulan gençlerin de

annesinin, babasının, amcasının, teyzesinin, kardeşinin de bu topraklarda yaşadığı, bu korkunç üslupla verilen haberleri onların da dinleyeceğini ya umursayan yok ya da bütün bunlar kasıtlı yapılıyor. Ne olursa olsun, oğlunun dağa çıkmasına lanet bile etse hiçbir anne, hiçbir baba oğlundan böyle leş kargalarından bahsedilir gibi bahsedilmesini kaldıramaz... Onun kanına dokunur bu vicdansız dil.

Ahlaki değerleri bir yana bırakıp fayda-merkezli bir bakıştan bile baksak bu devlet dilinin bir anlamı, devlet lehine bir yararı yok. "Milletin birliği, devletin bütünlüğü" ideolojisine gerçekten inanıyorsanız ve biraz aklınız varsa bu üslubun sizin aleyhinize, PKK'nın lehine işleyeceğini bilirsiniz... Tabii bugünkü gelinen noktada "bölünmez bütünlük" artık bir bahane haline gelmişse, esas kaygı sadece kendi iktidarını sağlama almaksa, hatta yakın gelecek bağlamında "küçük olsun, bizim olsun" mantığı güdülüyorsa, yani PKK ile Türk devlet zihniyeti aynı menfaat zemini üstüne oturma raddesine gelmişse o ayrı tabii...

Etyen Mahçupyan'ın geçenlerde yazdığı Ergenekon ve PKK zihniyetinin çıkarları açısından şu an aynı tarafta olduğu tespiti üzerine herkesin düşünmesi lazım...Son yazımda belirtmişim; Güneydoğu'daki savaşta oğlunu kaybeden LAST ortasınıfından bir şehit annesi "Vatan sağolsun demiyorum" demişti. Bu tavır LAST'lar açısından temsil kabiliyeti yüksek bir tavır. Öte yandan oğlu hayatını kaybettiğinde "Bir oğlum şehit oldu, öbürü de şehit olmaya hazır" diye açıklama yapanlar ise daha geleneksel-dindar insanlarımız... Yani hâkim devlet zihniyetinin "ikinci sınıf" saydığı, toplumsal görünürlüğü arttıkça MGK meselesi haline gelen yurttaşlarımız...

İlginç biçimde geleneksel-dindar yurttaşlar kendilerini makbul yurttaş görmeyen devlet zihniyetinin tam arzuladığı yönde sözler söylerken, devletin egemenliğini dayadığı sınıflar tam ters istikamette bir psikolojiye sahip. Sağduyulu bakan herkesin tespit edeceği üzere şu an fotoğraf bu. Bu fotoğrafın nasıl açıklanması gerektiği Türk aydınları için önemli bir tartışma konusu olmalıdır. TSK'nın üst düzey kademesi de bu fotoğrafı iyi değerlendirmelidir.

Geleneksel-dindar yurttaşların ölüme ilişkin kavrayışları sadece Güneydoğu bağlamında değil genel olarak farklı. Hepimiz biliriz ki bu toprakların kadim zihniyet dünyasında ölüm; bir yönüyle bir kavuşma günü, bir düşün gecesi gibi karşılanır.

Ölüm; Hakk'a kavuşmak, Hakk'a yürümek olarak algılanır. Bu toplum kabristanlardan korkan ve dolayısıyla onları şehrin hiç uğranmayan yerlerine ötelemiş bir toplum değil. Aslında modern-öncesi hiçbir toplum temelde öyle değildi. Tüm geleneksel kültürlerde ölümle barışık, en azından ondan büsbütün korkmayan bir anlayış vardır. İslami bağlamda bu çok daha belirgin olarak öyledir. Bu topraklarda "Ölmeden önce ölüünüz" düsturunun temel alındığı bir hayat tarzı yüzyıllar boyu hükümferma olmuştur. Bu ülkenin modern-öncesi dönemde üretilmiş deyişlerine, manilerine, hikâyelerine, şiirine, müziğine kısacası tüm kimliğine sinmiş bir zihniyet yapısıdır bu.Şu yaşadığımız çağda bu kadim zihniyet, modern/dünyevileşmiş insanın anlam evrenine elbette çok ama çok uzak.

Modern insanın algısında ise ölüm karanlık demektir ve ötesi yoktur. Dolayısıyla dünyevileşmiş/sekülerleşmiş LAST ortasınıflarının ölüm sözkonusu olduğunda çok daha müteyakkız oluşları çok doğal. Bu savaşın "vatan için" olduğuna iç dünyalarında bir zerre inançlarının kalmaması kadar da zihniyet yapılarının bu seküler karakteri de "Vatan sağolsun" dememelerinin başlıca sebebi.Geleneksel-dindar insanımızla İslami kesim diye anılan tüm kesimleri de bir tutmamak gerekiyor.

Türkiye Bölünür mü ?

İslami camia ortasınıfları itibariyle bugün hızla dünyevileşiyor, bu çok açık. Toplumsal ve iktisadi arenada eski LAST ortasınıflarının, yeni ortasınıflaşan İslami kesimin aktörlerine direnç gösterdiğini görüyoruz. Bunu da "laiklik/modernlik" üzerinden ifade ediyorlar. Oysa İslami dediğimiz kesimler de zihinsel anlamda hızla laikleşiyor. Hatta bu dünyevileşme sürecini Kemalist devlet zihniyeti frenleme işlevi görüyor. Yani "laik devlet" bıraksa İslami ortasınıflar daha da hızla laikleşecekler... İronik bir durum var...

Terörist evlatlarımız ve Anzak leşlerimiz(!) (Mehmet Yılmaz)

30 yaşlarında genç bir kadın olan B birden yanık et kokusuyla irkildi. Hiç bir acı duymadığı halde bacağının feci halde yandığını gördü. (1) Bu bayan B'nin ilk acile gidişi olmayacaktı. Daha önce de bir kaç kez bazı kemikleri kırılmış ama hiç ızdırap duymamıştı. Nadir bir genetik hastalık sebebiyle B hiç bir fiziksel acı duymuyordu.

Bayan B'nin fiziksel acıyla tanışması kelimeler "sayesinde", bir haberi duymasıyla oldu: **"Kardeşiniz bir trafik kazasında öldü."**

Korkunç bir başağrısı B'yi sarstı. şaşkına dönmüştü. Hayatında ilk defa fiziksel bir acı hissediyordu. Aslında bu ölüm B için bir kayıp, bir eksiklik sayılamazdı. Zira uzun yıllar önce uzak bir şehire gidip hayatını kurmuş olan kardeşini çok fazla görmüyordu. Söz konusu ızdırap tamamen bir sözle başlatılmıştı.

Bayan B elbette Freud'un 1926'da önerdiği bir fikri (2) ispat ettiğini bilmiyordu: "Kaybolan bir cisim, hayatımızdan eksilen bir şey bedenimizin bir yerindeki bir acıyla (meselâ bir darbe ile) aynı etkiyi yapar.

Elbette kötü haberlerin bizi "yaraladığını" söylemek için bilim adamlarına ihtiyacımız yok. Ancak dikkate değer olan, ölüm haberini algılama ve izleyen süreçte içinde yaşadığımız toplumun bize verdiği veya verMEDiği desteğin "yaralarımız" üzerindeki etkisi.

Yas tutabilme hakkı

Ölen yakınlarımızın bedenleri dünyamızdan çıkıp gitse de izleri, hatıraları hayatımızı doldurmaya devam ediyor. Eğer cenazesi, mezarıyla ölen için son bir şeyler yapabildiysek ayrılıktan kaynaklanan bu boşluğu yavaş yavaş dolduruyoruz çevremizdeki insanlar sayesinde: *"Babam görseydi benimle gurur duyardı, rahmetli de bu dolmayı pek severdi"*.

Fakat bazı koşullarda bu yas tutma hakkı elimizden alınabiliyor: Evladını kaybeden batı avrupalı çiftlerin %70'inin 18 ay içinde boşanmaları (3) dolayısıyla mevcut ızdıraba yenilerini eklemeleri sebepsiz değil. Anne babalar birbirlerine hayattan zevk almayı yasaklayabiliyorlar: *"Evladımız acı içinde ölmüşken nasıl böyle mutlu olabilirsiniz?"*

Polisten kaçarken vurulan, intihar eden veya idam edilen insanların yakınlarına da susmak düşüyor. Suçluluk, aşağılanma ve utanç duyguları içinde boğulmaya terk ediliyor bu aileler.

Yetim gibi

Konuşmak suretiyle acısını paylaşamayan, yasını tutamayan insanlar tıpkı daha konuşmayı öğrenmeden anne ve babasını kaybeden bebeklerin durumuna düşüyorlar. Lisana, kelimelere dayalı bir bağı henüz kuramayan bebeklerin hayat ile en güçlü köprüleri gördükleri, kokusunu aldıkları ve sesini işittikleri anne ve babaları. Onların yokluğunda [limbik sistem](#) (ing. fr. alm.) hiç bir uyarım almadığından hızla körelmeye başlıyor. Bu kimsesizlik duygusunun etkisi başa vurulan sert bir cisim ile aynı. Beyinde duyguların olduğu ve davranışa aksettiği bölgede "yaralar" açıyor. (4) ikinci Dünya savaşı sırasında bombardımanlar sebebiyle anne ve babasından ayrı kalan bebeklerin aklıktan değil "yanlızlıktan" ölmeleri (5) de bu ilişkiyi ispat eder nitelikte.

Nasıl çalışıyor?

Son yıllarda manyetik rezonans ve hormonal analizlerin sonuçlarını keşsettirmek suretiyle büyük ilerleme kaydetti bilim adamları. Bu bulgular ile konuşması toplum tarafından engellenmiş, üzüntülü bir olayı geçmişte bırakamayan, yas tutamamış insanların beyinlerindeki hasarın ve davranışlarındaki bozuklukların neden-sonuç zinciri daha iyi aydınlanıyor.

Evladını kaybetmiş bir insanın şehit madalyası alması, ölen insanın komutanlar, siyasetçiler ve gazeteciler tarafından övülmesi şehit ailesinin bu yası tutmasını bir nebze de olsa kolaylaştırıyor. Kendisini bir anda "şehit babası" mertebesinde bulan sıradan vatandaş **"Bir oğlum daha olsa onu da gönderirim"** diyor o coşku ile.

Diğer yanda "terörist leşi" muamelesi yapılan insanın yakınları ölümlerini gömmekte, mezarları ziyaret etmekte zorlandıkça ölüm haberinin yol açtığı şok sürekli ve güçlü bir üzüntü haline, ardından da depresyon olarak gösteriyor

Türkiye Bölünür mü ?

kendini. Bu sürekli stres halindeki insanların vücutları duygusal baskıya cevaben çok fazla [kortizol](#) hormonu üretiyor. Kortizole karşı çok hassas olan [hippocampus](#) hücre çeperlerinin ödem yapması kaçınılmaz. Daha çok kalsiyumun hücre içine girmesine sebep olan bu durum hücre içindeki iyon dengesinin bozulmasının, hücrelerin şişmesinin ve patlayarak ölmesinin sebebi.(6)

Anzaklar

18 Mart'taki çanakkale muharebeleri'nin yıldönümünde savaşta ölen Anzaklar için siyasetçilerimiz bu yıl da güzel şeyler söylemeyi unutmadılar. Sık sık Atatürk'ün sarfettiği söylenen şu sözler hatırlatıldı:

"Bu yaban ellerde kanını döken kahraman askerler... şimdi siz barışsever bir ülkenin topraklarında yatıyorsunuz. Rahat uyuyunuz. Burada yanyana yatarken Johnnylerin ve Mehmetlerin hiç bir farkı yoktur. Ey çocuklarını uzak diyarlardan buralara gönderen anneler, gözyaşlarınızı silin. Oğullarınız bağrımızda yatıyor ve rahatlar emin olun. Hayatlarını bu ülkede kaybetmiş olmaları nedeniyle onlar en az sizin olduğu kadar bizim de çocuklarımızdır."

Ölen anzakların gömüldüğü yerlere şehitlik diyoruz ki batı dillerinde de olan bir kelime bu. (ing. [martyr](#) fr. [martyr](#)). Tıpkı bizdeki gibi "şahitlik/tanıklık eden", "bildiğini söyleyen" anlamlarına geliyor ve eski yunanca μαρτυς (martus) kelimesinden geliyor.

Yüzbinlerce insanımızı öldüren Avustralyalı ve ingiliz askerlerin cesetleri karşısında büyüklük gösteriyoruz. Yakınlarına ihtiyaç duydukları yas tutma hakkını tanıyoruz. Eğer Türkiye bu anma törenlerine müsaade etmeseydi o askerlerin torunlarına ne büyük eziyet etmiş olurdu.

... ve (bizim) teröristler

Ancak aynı büyüklüğü terörle mücadele sırasında öldürülen insanların ailelerine karşı gösteremiyoruz. Devleti kasetmiyorum, toplumu oluşturan sıradan insanları düşünüyorum bunu söylerken:

Bir komutan Öldürülen PKK militanlarının fotoğrafını toplu halde çekmek isteyen gazete muhabirine hitaben "Analar evlatlarını askere leş toplatmak için göndermedi. Geberdikleri yerde kalırlar, askere leş toplatmam, biz imha eder, geçeriz." ([19 Ağustos 1993, Milliyet](#))

[Halka ve Olaylara Tercüman](#)(!) bir gazete öldürülmüş insan fotoğraflarını [iftiharla sergiliyor](#) ilk sayfada.

Aynı gazetenin köşe yazarı Metin Özkan [söyle sesleniyor Kürtlere](#): "Unutmayın ki sizin atalarınız bu topraklar için bizimle Çanakkale'de omuz omuza çarpışıp şerefli bir şekilde şehit oldular. **Terörist leşine** 'Kürdistan şehidi' diyerek bir avuç kuklanın siyasal uzantısı olan sizler, hıyanet ve delalet içindesiniz."

Türkiye Bölünür mü ?

Hürriyet Gazetesi'nin bir haberinin altına bırakılan [yorumlarda](#) insanlar "daha çok **terörist leşi** istiyoruz!" diyorlar.

Öldürülen PKK'lıların cenazeleri [örgütün sorun çıkarması](#) sebebiyle ailelerine teslim edilemiyor. Terör örgütü her cenazeyi bir [boy gösterisi haline getirmek istediği için](#) ölenin yakınları asgarî bir yas tutarak toprağa veremiyorlar çocuklarını.

Sonuç

Evlat acısı standart, herkes için aynı olan bir acı değil. Bize verdiği hasar ölümün geliş şekline, yaşadığımız zamana, kültüre, ailemizin ve toplumun bize destek olup olmamasına göre değişiyor.

Yas tutaMAmanın, ölüyü anaMAmanın yol açtığı psikolojik yırtılmaların ve yıkımların biyolojik yansımaları dahi ölçülebilir hale geldi.

Terörün bizi sürüklediği korku ve nefret atmosferi içinde güvenlik önlemi kavramını aşan, intikama, [ölmüş bedenleri aşağılamaya varan bir cinnet havası](#) oluşuyor gitgide. Saklandığı yerlere **terörist ini**, ölülerine **leş** diyerek onları insanlığın dışında görmeye, göstermeye çabalıyoruz. Oysa bu türlü organize terör insan toplumlarına özgü bir oluşum. Ve bu terör bizim terörümüz. Çözümü de bizim elimizden olacak tıpkı kaynağı gibi.

PKK'ya alet olmuş gençler bizimle aynı ülkenin nüfus kâğıdını taşıyan insanlar. Onları PKK'ya yaklaştıran süreci, Kürt milliyetçiliğini tahlil etmediğimiz sürece terör belasından kurtulmak zor görünüyor.

Terör, zorunlu göçler ve yakılan köyler sebebiyle büyük şehirlerde yaşamaya mecbur kalan insanların sosyal dokuları yırtıldı. Akrabalar uzaklaştı. Gençler ile yaşlıların arasındaki zihnî mesafe arttı. Kürt olsun olmasın bölge insanının dayanışma ağları artık eskisi gibi işlemiyor.

Yas tutmalarına, cenaze törenlerine mâni olunan, depresyon içinde duyguları körelen bu ailelerin yeni teröristler yetiştireceğini öngörmek için bilim adamı olmaya gerek yok sanırım.

Terörle mücadele konusuna alternatif bakış

- Kürt kimliğinin yok sayılması ve sonuçları : [Ax! Welate min - Ah! vatanım](#)
- Asimetrik savaşta hatalarımız : [PKK... Ters giden nedir? Bundan sonra nereye?](#)
- İslâm dini açısından « düşmanı » affetmek : [PKK'lıları affetmek](#)
- Newroz kutlamaları ve hatada ısrar : [Bu PKK'ya adam yazmaktır](#)
- PKK'nın ideolojisindeki tuhaf rastlantılar(!) [Kemalist bir PKK](#)

KAYNAKÇA

Türkiye Bölünür mü ?

- (1) N. Danziger, b, c, , and J.-C. Willera, [Tension-type headache as the unique pain experience of a patient with congenital insensitivity to pain](#), Département de Neurophysiologie Clinique, Centre Hospitalo-Universitaire, Pitié-Salpêtrière, Paris, France.
- (2) Sigmund Freud, İngilizce [Inhibitions, Symptoms and Anxiety](#) veya Fransızca [Inhibition, symptôme et angoisse](#).
- (3) Michel Hanus, [Les deuils dans la vie : Deuils et séparations chez l'adulte et chez l'enfant](#). (Yas, yetişkinlerde ve çocuklarda yaslar ve ayrılıklar)
- (4) Les deuils dans l'enfance (çocuklukta yas) Abstracts Neuro et Psy, Eylül 1997 sayısı.
- (5) Spitz R., "Anaclitic depression" Psychoanalytic Study of the Child, New York International University Press, 1946
- (6) Zetzche, Hippocampal and amygdalo changes in patients with major depressive disorder, Jurnal of Clinical Psychiatry, 2004, no 64.

Genel Kurmay Başkanı ile konuşmak...(Mehmet Yılmaz)

Batı dillerinde ***intelligible*** diye bir kelime var. "Akılla, insanî zekâyla açıklanabilir, kavranabilir" anlamında.

Meslekleri gereği siyasetçilerin bir dedikleri bir dediklerini tutmuyor. Ama yaptıklarının ve söylediklerini iyi incelediğinizde uzun vadeli bir stratejiye hizmet ettiklerini görüyorsunuz:

- 1) Oy tabanını arttırmak,
- 2) Rakip partiden oy çekmek,
- 3) Kalıcı projelere ortak olmak,
- 4) Hatalarını saklamak,
- 5) Halka şirin görünmek,
- 6) Muhalefette ise iktidarı eleştirmek,
- 7) Partinin imajını iyileştirmek...

Baykal ve Bahçeli'nin son bir yıldır ne yaptıklarını anlamak ise mümkün değil. Neredeyse bütün enerjilerini kendi partilerine zarar vermek için kullanan bu iki liderin ***intelligible*** kalabilmeleri için tek bir yol var: Gizli birer AKP ajanı olduklarını kabul etmek!

Elbette bir siyasi parti lideri TSK'nın Kuzey Irak'tan erken çıkmış olduğunu hatta bunun ABD baskılarıyla yapıldığını düşünebilir. Bu konuda hükümete hesap sormak onların sadece hakkı değil aynı zamanda görevi de.

Ama bunun şekli böyle mi olmalıydı? Yaşar Büyükanıt 600 binden fazla silahlı insana, binlerce tanka, uçağa, savaş gemisine hükmeden bir "devlet memuru". "Normal koşullar altında" da Savunma bakanlığına bağlı. Şu halde Bahçeli ve Baykal basına kapalı bir toplantı yapılmasını talep edemezler miydi hükümetten?

Türkiye Bölünür mü ?

Başbakan, savunma bakanı, MIT müsteşarı, Büyükanıt... Kim gerekiyorsa bu insanlar bir toplantı odasında buluşup muhalefet liderlerine (dolayısıyla onlara oy vermiş olan milyonlara) hesap verebilirlerdi. Yahut TBMM'de gizli oturumlar yapılabilirdi. Hatta yapılmalıydı:

- 1) İnsan kaybı daha az olabilir miydi?
- 2) Harekât kaç mal oldu? Daha ucuza yapılabilir miydi?
- 3) Kuzey Irak ve Arap Dünyası'nda imajımız zarar gördü mü?
- 4) Türkiye'deki Kürtler olayları nasıl yaşadı?
- 5) Bu harekâttan neler öğrenildi, hangi dersler çıkarıldı? ...

Bunun arkasından da gizli kalmasına gerek olmayan bilgilerle beraber bir "ortak bildiri" yayınlatabilirdi muhalefet:

- 1) Harekâtla ilgili takdir ettiğimiz noktalar:
- 2) Tatmin olmadığımız kısımlar:
- 3) Bir daha ki muhtemel bir harekâtta hükümetten beklentilerimiz:

Böyle edepi, "kol kırılır yen içinde" bir hesap sorma muhalefeti güçlendirmez miydi? Ama onun yerine basın ve internet siteleri üzerinden bir söz kavgası yapılıyor. Hükümeti zayıflatmayı mı amaçladılar belediye seçimleri öncesinde? Tam tersi olacağı kesin.

Türk milletinin orduya bağlılığı bu kadar aşikâr iken TSK ile kavgalı bir CHP'nin ve MHP'nin oy kaybedeceğini tahmin etmek için siyaset bilimci olmaya gerek var mı?

Kapatın Türkiye'nin önünü! (Erhan Kanışlı)

Nihayet 2 yıldır süren DTP'nin kapatılıp kapatılmayacağı sorusu cevabını buldu. Bu cevaptan hoşnut olanların çoğunluğu şüphesiz milliyetçi duygularının tesiriyle düşünenlerimiz. Fakat demokrasiyi, toplumun refahını tartışacak ve bu bağlamda herkes için geçerli kurallar koyacak, birazcık ben-öteki ayrımını doğurmaya meyilli duygularımızı dizginlememiz gerekecek.

Öncelikle sormak istediğim birkaç soru var;

DTP'nin kapatılması neyi çözer?

DTP'nin kapatılması, şikâyetçi olduğumuz PKK'yı ve Öcalan'ı durdurur mu?

Kürt vatandaşların siyasete katılmalarını engellemek yahut mevcut temsil yetlerine mâni olmak, Anayasanın değiştirilemez nitelikte maddeleriyle korunan "demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti" ilkelerine ne kadar uygundur?

Türkiye Bölünür mü ?

Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, yaptığı açıklamada, “demokrasi, onun önündeki sorunları çözmekle sağlanır” kâbilinden bir şeyler söyledi. Fakat bir yandan aktüel bir Kürt-Türk çatışma zemini varken ve eş zamanlı olarak çözmeye niyet edilmişken, böyle bir kararın sonuçlarının demokrasiden yana olamayacağı çok açık. Ortada toplumun büyük çoğunluğunun kabul ettiği bir “Kürt realitesi” var (kart-kürt diyenler Tengri’leriyle meşgul olduklarından bu konuya hevesleri pek yok). Ayrıca yıllardır işletilen “Omerta” yasasının demokrasi lehine aşılması söz konusu. Kürtlere şehir ve ilçe isimlerini vermekten, ana dillerinde eğitim alma haklarının varlığından, tarihin acımasız gerçeklerinin onlar üzerinde bıraktığı “sinmişlik”lerden bahsedebiliyoruz artık. Diğer taraftan, pluralist anlayışın gereği olarak, eşitsizlikleri gidermek adına yürütülmeye çalışılan “açılım” süreci ve bunu birçok zorluğa rağmen sürdürmeye çalışan, hâki rengin süregelmış sultasına boyun eğmek istemeyen, cesur bir iktidar partisi var.

Demokrasinin, anayasa hukukçuları tarafından şîâr edinmiş, basit olduğu kadar önemli bir kuralı vardır; “iktidar her zaman oy kaybettirir, muhalefet de her zaman oy kazandırır.” (bizde yasa ters işliyor gibi. Tabii mevcut duruma bakarak CHP’nin, hakîki muhalefet olmadığı da ileri sürülebilir). AKP ise, iktidarın doğal şartlarda kendisine kaybettireceği oyların bilincinde olduğu gibi, daha fazla oy kaybetme olasılığını göze alarak 25 yıldır süren savaşı bitirmek için uğraşiyor. Ve ne yazık ki, AKP’nin yanında kimsenin olmayışı, yalnızlığın verdiği sıkıntıyı hissettirmekte. Bu da uğraşın boşunalığını düşündürebiliyor kimi zaman. İktidarın sert yamaçlarında, etrafındaki fırtınalara karşı yalnız bir iktidar partisinin, etrafında danışacağı ve fikir alabileceği başka bir partinin olmaması da, karar alma süreçlerinin gereksiz uzamasına neden olabiliyor. Diğer taraftan, kendi tabanından kaybetme riskiyle, darbe planlarıyla, yargı tehditleriyle ve diğer bilumum kafesleme ihtirâslarıyla da sıkıştırılmış vaziyetteyken, açılım konusunda verimli münazaralar yapabileceği DTP ise, Abdullah Öcalan’ın ve PKK’nın baskınlığından dolayı kişiliksiz, ikiye bölünmüş bir hava veriyor şu sıralar. İşte böyle netameli bir ortamda, Anayasa Mahkemesi’nin verdiği bu karar, zaten başına buyruk fiiliyatlarda bulunabilen PKK’nın önünü kesmeyeceği gibi, zaten böyle bir amacı olmayan Mahkeme’nin kararlarına duyulan güveni de sarsar. Keza yargı, son zamanlarda, Türban kararı, ardından AKP’ye yüklü para cezası ve şu sıralar da telefon dinlemeleri iddiasıyla açılmaya hazırlanan dava nedeniyle kendisinden beklenmeyen derecede siyasi sorumluluklar üstlendi. Bu sonuncusunun altından nasıl kalkacağı ise merak konusu. Daha da kötüsü, bu karar, mecliste ülkenin azımsanmayacak çoğunluğunu temsil edecek bir partinin bulunamayacak olması nedeniyle, o çoğunluğun kendileriyle ilgili açılım sürecine katılamaması tehlikesini doğuracak.

Açılımın bitmesi için ezelden teşne olan CHP ve MHP ise, kendi doğalarına uygun olarak yorumlarda bulunmuşlar; “karara saygılıyız, karar doğrudur” gibi lâf-ü güzâf etmişler. Açılım olmasın demenin “insanlarımız savaşsın” demek olduğunu kolaylıkla anlayabildiğimiz gibi, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararın, “bunların parlamentoda temsil edilmesi gereksiz ve tehlikeli, gitsinler dağa çıksınlar, sine-i millete dönsünler ve ne oluyorsa olsun” anlamına geldiğini de açıkça görebiliriz.

Geçelim söz konusu kararın dayandığı konuya ve hukuki sebeplere;

Türkiye Bölünür mü ?

- Konu; DTP'nin, silahlı terör örgütü PKK'ya destek olduğu ve bu şiddeti kendi parti programları ve eylemleriyle desteklediği, ayrıca eylemlerinin devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmezliğine aykırılığı nedeniyle T.C. Anayasasının m.68/4 ve m.69/6, Siyasi Partiler Kanunu'nun m.101 ve m.103/3 uyarınca kapatılması.

- Şimdi söz konusu maddelere ve hükme, tarafsızlığı zedeleyecek ön yargılardan ve Anayasa Mahkemesi'nin daha önce, mevcut siyasal ortamın paralize olmasına yol açtığı emsal kararlarının garâbetinden sıyrılarak bir göz atalım:

T.C. Anayasası, Madde 68/4. "Siyasî partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve lâik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez."

T.C. Anayasası, Madde 69/6. "Bir siyasî partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. (Ek cümle: 3.10.2001-4709/25 md.) Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zimnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır."

Siyasi Partiler Kanunu, Madde 101. "(Değişik: 4445 - 12.8.1999) Anayasa Mahkemesince bir siyasi parti hakkında kapatma kararı;

a) Bir siyasi partinin tüzük ve programının Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olması, sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlaması, suç işlenmesini teşvik etmesi,

b) Bir siyasi partinin, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespiti,

c) Bir siyasi partinin, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alması,

Hallerinde verilir.

(Ek fıkra: 4748 - 26.3.2002 / m.4-a) Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin almakta olduğu son yıllık Devlet

Türkiye Bölünür mü ?

yardımı miktarının yarısından az olmamak kaydıyla, bu yardımdan kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına, yardımın tamamı ödenmişse aynı miktarın Hazineye iadesine karar verebilir.

Siyasi Partiler Kanunu, Madde 103/3. "(Ek fıkra: 4748 - 26.3.2002 / m.4 c) Bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır."

Bu maddeler çerçevesinde dikkat etmemiz gereken nokta, "**odak**" kavramı. Zira DTP bu nedenle kapatıldı.

Şu soruları rahatlıkla sorabiliriz şimdi;

PKK'nın açılıma zarar veren terör eylemlerini üstlenmeyen, "şehitler, bizim de evlatlarımızdır" diyen, PKK'nın siyasi kanadı olmadığını üstüne basarak vurgulayan, parti içinde aykırı fikirler olsa da parti genel başkanı vasıtasıyla, savaşın bitmesi için her türlü diyaloga açık olduklarını belirten bir siyasi partinin, Anayasa'nın yaptığı odak tanımına ve ilgili maddelere göre kapatılması yerinde midir?

Ve, barıştan yana olan milyonlarca Kürdü de temsil eden DTP'nin, PKK'nın vahşet dolu, umarsız ve korku yaratan eylemlerini, söz konusu maddede belirtildiği üzere, "kendi üyelerince yoğun bir şekilde işlediği ve bu durumun o partinin kongre ve genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya TBMM'deki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiilleri doğrudan doğruya organlarınca kararlılık içinde işlediği" sonucunu çıkarmak hukukun mazur gördüğü sınırlar içinde sayılabilir mi? Yoksa siyasi ortamın gereklerine sığınılıp işin içinden çıkılabilir mi?

Kaldı ki, farz-ı muhal Anayasa Mahkemesinin DTP hakkındaki iddiası gerçek olsa bile;

Siyasi Partiler Kanunu, m.103/3. "Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin almakta olduğu son yıllık Devlet yardımı miktarının yarısından az olmamak kaydıyla, bu yardımdan kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına, yardımın tamamı ödenmişse aynı miktarın Hazineye iadesine karar verebilir." hükmü varken ve yine hemen hemen aynı içerikteki,

Türkiye Bölünür mü ?

T.C. Anayasası, m. 69/7, "(Ek: 3.10.2001-4709/25 md.) Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir." hükmünde de görüldüğü gibi alternatif bir yaptırım öngörülmüşken, şeytanın karışma olasılığını yükselten acelecilikte çıkarsamalar yaparak, söz konusu karara varmanın, mevcut siyasi düğümleri çözmeye katkısı var mıdır?

Ayrıca "Yargı"nın vicdanı rahat mıdır?

Bu Kez Şehit (?) Olan Asker Babası (Cemile Bayraktar)

“ Elazığ’da tim komutanı, nöbette uyuyan askere ceza olarak pimini çektiği el bombasını tutmasını emretti. Bomba patladı, dört şehit. Koçyiğitler Taburu’nda 10 gün önce meydana gelen patlamanın kaza olmadığı belgelendi. Teğmen Mehmet Tümer, mevzide uyuyan İbrahim Öztürk’e çok kızmış. Ceza olarak da, pimini çektiği bombayı Er Öztürk’e vermiş. Elinde basılı tuttuğu bombayla 45 dakika yardım isteyen er gücü tükenince patlama olmuş ”
Taraf,haberi böyle verdi.

Ben toplumun temelini ailenin merkezlediğine inanırım hep bunu sosyolojik bir gerçekten ya da deney-gözlem araştırmaları ezberinden değil de yaşananlara olan ilgimin içselleştirmesine bağlarım aynı zamanda.Ailenin de temelini insanı ve insani bağları oturtunca bu küçük azınlığın ilişkilerinin ve bağlarının büyük çoğunluğun minyatürü olduğunu düşünürüm,insan-aile-toplum sıralamasında birbirine bağlı bu argümanların kopmasının aynı zamanda bir zincirleme kopuşa sebebiyet verdiğini ve tek bir kopuşun dahi bütünü tümünden olumsuz yönde etkileyeceğine inanırım.Aynı o baba da gördüğüm kopuş gibi.

Babanın ailenin koruyucu tarafı,birleştirici tarafı,güç tarafı olduğuna inanırım.Tüm şarkılar ve şiirler annelerden bahsederken,anne varlığının bir üst çerçevesini babanın varlığı sağlamlaştırır ben de.Babanın yokluğunun aileyi enkaza çevirdiğine de şahit olmuşumdur,hem de birçok kez.İnsan zaten babadan yetim kalır.Babanın,babalığından istifa ettiği,erkek-baba figürünün anlamını yitirdiği zamanları büyük kopuşlar olarak anlamlandırırım.Aynı o baba da

Türkiye Bölünür mü ?

gördüğüm kopuş gibi.

Kim o baba ?İnsan-aile-toplum üçlemelerinde ne,neden,nasıl o baba ?

O baba,bir cezalandırma sonucu öldüğü iddia edilen lakin aileye bir çatışma ya da bir kaza nedeniyle öldüğü söylenen bir askerin babası.Günlerdir o babayı izliyorum,ne çok acısı var,saçı sakalı birbirine karışmış,yüreği ne denli yanmış kim bilir ?Ben günlerdir o babayı izliyorum,günlerdir deyişim uzun zaman dilimini akla getirmesin mesele birkaç günlük gün içerisinde o baba zihnimi terk etmediği için bana çok daha uzun gelen,günlerdir dedirten bir anlama sebebiyet veriyor.Ben o babada evladı ölmüş bir babadan çok babanın kendi içinde öldüğü bir baba gördüm,evlatla birlik,babalığı ölmüş bir baba.Ne büyük acı.Olayın kaza mı yoksa cezalandırmadan kaynaklı bir ölüm mü olduğu güncelinden sonra ` şimdi ne yapacaksınız ` sorusunu soran mikrofonu ` elini yüzüne götürüp o dertli hali ile ` bilmem,ben bilmem,devletimiz en doğruyu yapar ` deyip öncelikli babalığından devlet babaya teslimini görünce sızlayan yüreğim dünyanın ve insanlığın ahlakını,etiğini,insaniliğini bir cümle ile yıktı bitirdi içimde.Ben o babada,o babaya insan-aile-toplumu yıktırdım.Babayı mı eleştiriyorum,hayır.Devlete mi anarşiyorum,hayır.İnsana dikiliyorum,insan büküldükçe insana dikiliyorum.Vicdana,ahlaka,etiğe,iyiye,bireye,topluma,devlete dikiliyorum.İnsan içsel insanlığını devrettikçe,ben o devredişe dikiliyorum.Ne açılımı, insan çözüldükçe,insan dediğimiz beş harf,bir kelime,bütünden tekilleşince,ortada elimde beş harf ile kalınca,ben o dört harfi (b-a-b-a) yan yana getiremedikçe,elimde kalan darmadağın dört harf ile o bölünmüşlüğü ortasında anlamını bilmediğim harflere şehit ediyorum,insanlığı,insanlığımı.Şehit ailelerini,şehit kelimelerini patlatan bombaların enkazından harf topluyorum,yan yana dahi getiremeden üstelik,bir kelime çıkaramayacak,tekrar bütünlenebilecek harfler topluyorum,hepsine birer mezar taşı.

Yaşananların kurbanı sadece tekil bireyler midir?Ölenler midir?Yaşananların taziyesi,acısı sadece ölenlerin birincil bağlarında mıdır?İnsan-aile-toplum üçlemesinde,bir zincirleme bağ var ise ki var zincirin ilk halkasında bireyin (asker) ölümü,ikinci halkasında ailenin (baba) ölümü,üçüncü halkası da toplumun ölümü değil midir?Tanrıyı öldüren insanlık *,onu bir daha diriltmemeyi taahhüt ettikten sonra - farkında olmaksızın - Tanrıyı öldürme sebebinde kendini yaratması gerekçesini görürsek,kendi yaratımını aslında bir ölümden var etmemiş midir?Ve bu ölüme fail,tanık insanlık kendi öldürmesinin lanetiyle her yarattığının aslında bir öldürme olduğu gerçeğini ne zaman kabul edecektir?BireyinTanrılaşması için,Tanrı öldürüldüğü an aslında tüm var olan ölmüştür.Sadece katil hayaletler olarak yaratmaya devam ediyoruz,o kadar.Eğer bu yaşanan bir cezalandırma sonucu ise devlet kontrolü ölmüştür,eğer o baba o cümleyi kurduysa baba(koruyucu birinci halka) ölmüştür,eğer biz bunu görüp halen susuyorsak insanlık ölmüştür.Bundan sonra da değişmeyecek bir çizelge hep aşağıya,en aşağıya.

Türkiye Bölünür mü ?

Hayat,
ellerini yüzüne götür,
parmaklarınla gözleri(m)i kapat.
Başını omzuma yığ,
yık.
Babamı öldür,
hem canlı kalsın.
Cüretinle,
beni ` yetimle `.
Yaklaş,
biraz
biraz daha.
O kuyuya
bir taş
bir taş daha.
Haydi Kabil,
o kuyuya
bir taş
bir taş daha.
Haydi Kabil,
gel.
Beni bul,
yumulduğum kanatlarımda.
Ellerimi arkadan bağla,
dilimi `kızdır`.
Babamı öldür,
beni yetimle,
beni öldür,
yine yetimle.
O kuyuya
bir taş
bir taş daha.
Şimdi Kabil,
devir senin,
bu kutsal görev senin.
Lütfen bana kötülüğü öğret.
Kötüyüm.
Kötüsün.
Kötü.

Kültürler Atlası Anadolu'nun Rüyası(Talha Can)

Dünya insanlık tarihinin başlangıcından bu yana bir kültürler atlası olmuştur. Tarih boyunca kültürlerin birbiriyle olan ilişkisi yerelden evrensel değerlere doğru süzülme ile gerçeklemiştir. Son iki asırda ise siyasi, sosyal ve teknolojik gelişmeler kültürler arası etkileşimi tarihte hiç olmadığı kadar artırmış, devletlerden bireye kadar hissedilebilir ölçüde bir hareketlilik sağlamıştır. Tabii Fransız Devrimi'nin etkileriyle bu durum terazinin farklılıkların fırsatlarından çok risklerine ağır basmasıyla sonuçlanmıştır. Hal böyle olunca dünya üzerindeki iktidar güçleri senaryolarını bu çatışma iklimlerine göre yazmış ve rolleri de kendi çıkarları ekseninde dağıtmışlardır.

Anadolu tarih boyunca medeniyetlerin kiblesi olması hasebiyle farklılıkların birlikteliğini barındırmış ve farklılıklardan kaynaklanan fırsatları ve riskleri birbirine alternatif olarak birlikte sunmuştur. Ev sahipliği yaptığı birçok medeniyetin izleri günümüzde hala bu coğrafyada nefes almaktadır. Fakat modernleşme sürecimizdeki üç tarz-ı siyaset içerisinde milliyetçiliğin teba içerisinde en etkili zemin bulan unsur olması ve bu coğrafyaya dar gelen ulusçuluk gömleğiyle resmi ideolojisinin hadleri belirlenen Anadolu'nun son ev sahibinin bu asırda küreselleşmenin insani boyutunu göz ardı ederek farklılıklardan zenginliğin değil de kavganın ve çatışmanın çıktığı bir hale girmiş ve bu coğrafyada asırlarca yaşamış birlikteliği tehdit eder bir politikayla anılır olmuştur. İşin enteresan tarafı ise bu coğrafyadaki farklılıkların tehdit altında bulunması, en başta tehlide zemin hazırlayan bu son ev sahibinin birlik ve beraberliğini tehlikeye sokmaktadır.

Her ne kadar son zamanlarda siyasi çalkantılardan kurtulamamış görünümü verse de, Türkiye bölgede gelişen ve büyük potansiyele sahip bir ülke... Fakat unutulmamalıdır ki Türkiye'yi dünya muvazenesinde güçlü kılan hiç şüphesiz sahip olduğu iç dinamikleridir. Bölgede Türkiye'nin yükselişini menfaatleri ile çelişkili olduğunu bilen iktidar odakları Türkiye'yi işte sahip olduğu bu iç dinamiklerinin patlak vermesi ile egale etmeye çalışmaktadır. Tarihinde bir zamanlar farklılıklara hiyerarşik tasarruf vermeden birlikte yaşamının ne büyük bir zenginlik olduğunu dünyaya gösteren bu coğrafya şimdi kendi içerisinde bir samimiyet sınavı vermektedir. Genç Türkiye'nin kuruluşundan beri dünyadaki iktidar odakları ve onların içerideki maşaları, refah ve huzurumuza kibrit suyu dökecek kavga ve kargaşa ortamı hazırlamak için farklılıklarımızı sürekli çatışmacı doktrinlerle gündemde tutmaya çalışacak ve hatta zaman zaman bunun için resmi adımların atıldığına da şahit olunacaktır. Hal böyle olunca kabak yine bu ülkenin insanların başına patlayacaktır...

Türkiye Bölünür mü ?

Farklılıkların riskleri açısından ele alındığında, bugün bu ülkede çatışma ortamına sürüklemek istenilen kimlik farklılıklarının ardı arkası kesilmeyecektir. Diyelim ki bugün bahsedilen Türk-Kürt meselesine dair hiçbir sorun kalmasın, aynı zihniyet bir yerlerde barındığı müddet bakarsınız yarın Laz-Türk meselesi cereyan etmeye başlamıştır. Ve yine öyle ki bu bakış açısı yok edilmediği müddet bu kutuplaştırılmaların sınırı gelmeyecektir. Alevi-Sünni, Müslüman-Gayr-i Müslim, Sağ-Sol, Laik-Dindar... Oysa farklılıkların fırsatları açısından ele alındığında, azami derecedeki bir anlayış dahi bu coğrafyanın şefkati içerisinde katresiyle sonuç bulacak ve ardından yankısını görecektir.

İnanıyoruz ki bu ülkenin her kesimden insanı 21. yüzyıla Türkiye'nin ismini altın harflerle yazmasını temenni ediyor. Yalnız unutulmamalıdır ki kendi içimizde farklılıklarımızı birlikte yaşatabileceğimiz anlayışa sahip olmadığımız müddetçe bu temenniler daima hayal olarak kalacaktır. O halde gelin, farklılıkların risklerini kollayan çıkar odaklarının bize biçtiği rolü değil tarih boyunca yerelden süzülen cihanşümül değerleri benimseyip insanlık kaidemizi ön plana çıkararak farklılıkların fırsatlarından ve zenginliğinden dikilmiş kaftanı giyelim...